

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ပထမနှစ် ၊ ပထမ စာသင်နှစ်ဝက်

EDU1104

သင်ရိုးညွှန်းတမ်း နှင့်
သင်ပြနည်းဆိုင်ရာ လေ့လာမှုများ -
မြန်မာစာ

ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် 'အမျိုးသားပညာရေး မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်း' (NESP) ၂၀၁၆-၂၀၂၁ တွင် ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းခွင်အကြို ဆရာအတတ်သင် ပညာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့်အညီ လေးနှစ်သင် ပညာရေးကောလိပ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ရေးဆွဲပြုစုခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးကောလိပ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း အညွှန်းဘောင်၊ သင်ရိုးမာတိကာများ၊ ကျောင်းသားကို စာအုပ်များနှင့် ဆရာလမ်းညွှန်များ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ လေးနှစ်သင်ပညာရေးကောလိပ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစေရန်နှင့် ပညာရေးကောလိပ် ကျောင်းသားများအား မြန်မာနိုင်ငံ မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းကျောင်း စာသင်ခန်းများတွင် ထိရောက်စွာ သင်ကြားနိုင်ရန် လိုအပ်သော တတ်ကျွမ်းမှုများ တတ်မြောက်သွားစေရန် စီစဉ်ရေးဆွဲ ထားပါသည်။ ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ဆရာတစ်ဦးအနေဖြင့် သိသင့်သည်များ၊ စာသင်ခန်း အတွင်း၌ လုပ်ဆောင်ရမည်များနှင့် ပတ်သက်၍ မျှော်မှန်းထားသည်များကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသည့် ဆရာများအတွက် တတ်ကျွမ်းမှုစံသတ်မှတ်ချက်အညွှန်းဘောင် (Teacher Competency Standards Framework – TCSF) အပေါ် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ခရုပတ်ပုံ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ချဉ်းကပ်နည်း (Spiral Curriculum Approach) ဖြင့် ပြုစုထားပြီး ပညာရေးကောလိပ် ကျောင်းသားများသည် မိမိတို့ သိထားပြီးသော အယူအဆ သဘောတရားများကို လေးနှစ်တာကာလအတွင်း၌ အပြန်ပြန် အလှန်လှန်လေ့လာကြရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် ပညာရေးကောလိပ် ကျောင်းသားများ၏ အသိပညာနှင့် နားလည်သဘောပေါက်မှုများ ပိုမိုနက်ရှိုင်း ကျယ်ပြန့်လာမည် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်လာစေရန် လေးနှစ်သင် ပညာရေး ကောလိပ် သင်ရိုးကို အပိုင်း ၂ ခုဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားသည်။ ပထမအပိုင်း cycle 1 (ပထမနှစ် နှင့် ဒုတိယနှစ်) တွင် သင်ယူထားသည့် အယူအဆ သဘောတရားများအား ဒုတိယအပိုင်း cycle 2 (တတိယနှစ် နှင့် စတုတ္ထနှစ်) တွင် ပို၍နက်ရှိုင်းစွာ ပြန်လည်ထပ်ကျော့သွားမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ပညာရေးကောလိပ်ကျောင်းသားများသည် မိမိတို့သင်ယူခဲ့ပြီးသော

အယူအဆ သဘောတရားများကို ပြန်လည်လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ လက်တွေ့လုပ်ကိုင် စမ်းသပ်နိုင်ခြင်း၊ စာသင်ခန်းအတွင်း လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်များကို မိမိတို့ အတန်းဖော်များနှင့် ပြန်လည်ဝေမျှ ပြောဆိုနိုင်ခြင်း၊ မိမိတို့၏ သင်ကြားရေးကျွမ်းကျင်မှု အမျိုးမျိုး အနက်မှ အချို့သော အပိုင်းများကို ပိုမိုနက်နဲစွာ ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းများလည်း ရရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံသည် ဘက်စုံပေါင်းစပ်ထားသော ချဉ်းကပ်မှုပုံစံ (Integrated Approach) ဖြင့် ရေးဆွဲထားသောကြောင့် သင့်လျော်သော ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ လက်တွေ့အသုံးချမှု နှင့် အတွေ့အကြုံတို့ကို အထောက်အကူပေးသည့် သင်ယူမှုဖြစ်စဉ်မှတစ်ဆင့် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အသိပညာ သင်ကြားရေး နှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ သီအိုရီများကို နားလည် သဘောပေါက်စေခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အသိပညာများကိုသာ အလေးပေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်ရာ အသက်အရွယ်အုပ်စု အလိုက် သင်ကြား သင်ယူမှု အခြေအနေများတွင် အသိပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှု နှင့် စိတ်နေသဘောထားများကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုသင်ကြားနိုင်စေရန် လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စိတ်နေသဘောထားများကိုလည်း အလေးပေးထားပါသည်။ တတ်ကျွမ်းမှု တစ်ရပ်တွင် ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည့် အသိပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ စိတ်နေသဘောထားများ နှင့် ၎င်းတို့ကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း စသည်တို့ကို အလေးပေး ထားသောကြောင့် ဤ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို တတ်ကျွမ်းမှု အခြေပြုသင်ရိုးညွှန်းတမ်း (Competency-based Curriculum) ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ တတ်ကျွမ်းမှုအခြေပြု သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဆိုသည်မှာ သင်ယူသူကို ဗဟိုပြုပြီး ကျောင်းသားများ ဆရာများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပြောင်းလဲနေသော လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆီလျော်ကိုက်ညီမှု ရှိသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖြစ်သည်။ အယူအဆ သဘောတရားသစ်များကို လေ့လာသင်ယူသည့် အခါတွင်လည်း ၎င်းတို့ကို အသုံးပြုပြီး အောက်ပါအတိုင်းပြန်လည် သုံးသပ်နိုင်သည်။

- ၁။ သင်ယူခြင်း (မည်သည်ကို မည်သို့ သင်ကြားမည်ဟု အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်း)
- ၂။ အသုံးပြုခြင်း (သင်ကြား သင်ယူမှုဆိုင်ရာများကို လေ့ကျင့်ခြင်း) နှင့်
- ၃။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (မိမိ၏ သင်ကြားမှုပုံစံအား ပြန်လည် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း)

ပညာရေးကောလိပ်တွင် ပညာသင်ယူပြီးမြောက်ပြီး အချိန်တွင်လည်း ပညာရေးကောလိပ် ဘွဲ့ရ ကျောင်းသားများသည် အထက်ဖော်ပြပါ သင်ယူ - အသုံးချ - ပြန်လည်သုံးသပ် ဟူသည့် စက်ဝန်း သံသရာ (cycle of learn-apply-reflect) ကို မိမိတို့ သင်ကြားပို့ချရာတွင် အသုံးချခြင်းအားဖြင့် အနာဂတ် မြန်မာမျိုးဆက်သစ် ကလေးငယ်တို့၏ သင်ယူမှုနှင့်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုများကို ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်ရန် ရည်မှန်းထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးကောလိပ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက ရွေးချယ်ခန့်အပ်ထား သော ပညာရေးကောလိပ်များမှ ဆရာ၊ ဆရာမများ နှင့် ပညာရေး တက္ကသိုလ်များ နှင့် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားဖွံ့ဖြိုးရေးတက္ကသိုလ်တို့မှ တတ်သိပညာရှင်များ ပါဝင်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲရေး အဖွဲ့ ကရေးဆွဲ ပြုစုထားသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာပြည်တွင်းမှ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်သူများ လည်း ပါဝင်ရေးဆွဲကြသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်လုံးကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာနက အကြံပေးလမ်းညွှန်မှု ပြုပါသည်။

ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်းပြုစုရေးသားရာတွင် နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီများကို ကုလသမဂ္ဂ ပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့အစည်း (ယူနက်စကို- UNESCO)၏ 'မြန်မာနိုင်ငံ လုပ်ငန်းခွင် အကြံ့ ဆရာအတတ်ပညာအရည်အသွေး တိုးမြှင့်ရေး (Strengthening Pre-service Teacher Education in Myanmar) စီမံချက်'မှ ထောက်ပံ့ ပေးထားသည်။ ဤသင်ရိုးညွှန်းတမ်း ရေးဆွဲရေး အတွက် ဘဏ္ဍာရေး အထောက်အပံ့များကို သြစတြေးလျအစိုးရ၊ ဖင်လန်အစိုးရနှင့် ယူကေ အစိုးရများကလည်း ပေးအပ်ထား ပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (Japan International Cooperation Agency) အဖွဲ့နှင့်အတူ မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲရေးအဖွဲ့ကလည်း မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အဖွဲ့ (CREATE Project) စီမံချက် မှ တဆင့် မူကြမ်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အစဉ်တစိုက် ပံ့ပိုးကူညီခဲ့သည်။

မာတိကာ

နိဒါန်း	က
မာတိကာ	ဃ
ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို မည်သို့အသုံးပြုရမည်နည်း။	၁
အခန်း (၁)။ မြန်မာစာဘာသာရပ် မိတ်ဆက်	၁၅
၁.၁။ ပထမနှစ်မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကျဉ်း	၁၆
၁.၁.၁။ မြန်မာစာသင်ကြားရေး	၁၆
၁.၁.၂။ အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း	၂၂
၁.၁.၃။ ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကျဉ်း	၂၇
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၃၁
အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်	၃၂
အဓိကအချက်များ	၃၂
အခန်းဆုံး ပြန်လည် သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း	၃၃
ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ	၃၄
အခန်း (၂)။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် သင်ယူမှု	၃၅
၂.၁။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု	၃၇
၂.၁.၁။ ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။	၃၇
၂.၁.၂။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများ	၄၅
၂.၁.၃။ ဦးနှောက်နှင့် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု။	၅၁
၂.၁.၄။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်များ	၅၆
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၆၂
၂.၂။ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု	၆၃
၂.၂.၁။ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုသီအိုရီများ	၆၃
၂.၂.၂။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား	၇၁
၂.၂.၃။ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသောကလေးများ၏ မြန်မာစကားသင်ယူမှု	၇၆
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၈၀
၂.၃။ ဘာသာစကားသင်ယူမှုကို ပံ့ပိုးခြင်း	၈၁

၂.၃.၁။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးခြင်း	၈၁
၂.၃.၂။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးခြင်း	၈၆
၂.၃.၃။ ဘာသာစကားပြဆရာ	၉၀
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၉၄
အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်	၉၅
အဓိကအချက်များ	၉၅
အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း	၉၆
ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ	၉၇
အခန်း ၃။ မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာ	၁၀၀
၃.၁။ မြန်မာဘာသာစကား ဖြစ်ထွန်းတိုးတက် ပြောင်းလဲလာပုံ	၁၀၂
၃.၁.၁။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်း	၁၀၂
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၁၁၇
၃.၂။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ	၁၁၈
၃.၂.၁။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အသံများ	၁၁၈
၃.၂.၂။ မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ	၁၁၇
၃.၂.၃။ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံး	၁၂၆
၃.၂.၄။ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဒေသိယစကားများ	၁၃၃
၃.၂.၅။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး	၁၃၉
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၁၄၅
၃.၃။ စကား အဆင်တန်ဆာ	၁၄၆
၃.၃.၁။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားအဆင်တန်ဆာ	၁၄၆
၃.၃.၂။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားအဆင်တန်ဆာများကို သင်ယူခြင်း	၁၅၂
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၁၅၈
၃.၄။ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်	၁၅၉
၃.၄.၁။ မြန်မာအက္ခရာ သမိုင်း	၁၅၉
၃.၄.၂။ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များ	၁၆၄
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၁၇၁
အခန်းဆုံးအနှစ်ချုပ်	၁၇၂
အဓိကအချက်များ	၁၇၂

အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း	၁၇၃
ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ	၁၇၃
အခန်း ၄။ အပြောဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများ	၁၇၆
၄.၁။ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု	၁၇၈
၄.၁.၁။ အပြောဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံ	၁၇၈
၄.၁.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း	၁၈၅
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၁၉၂
၄.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များကို သင်ကြားသင်ယူခြင်း	၁၉၃
၄.၂.၁။ သင်ရိုးဝင် ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် အပြောဘာသာစကားကို သင်ယူခြင်း	၁၉၃
၄.၂.၂။ အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်း	၁၉၇
၄.၂.၃။ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်သင်ကြားခြင်း နှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	၂၀၅
၄.၂.၄။ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်း	၂၁၈
၄.၂.၅။ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၁)	၂၂၅
၄.၂.၆။ လက်တွေ့သင်ကြားခြင်း (၁)	၂၃၁
၄.၂.၇။ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၂)	၂၃၂
၄.၂.၈။ လက်တွေ့ သင်ကြားခြင်း (၂)	၂၃၅
ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ	၂၃၆
အခန်းဆုံးအနှစ်ချုပ်	၂၃၇
အဓိကအချက်များ	၂၃၇
အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း	၂၃၈
ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ	၂၃၉
ခက်ဆစ်အဘိဓာန်	၂၄၃
ကျမ်းကိုးစာရင်း	၂၄၇

ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို မည်သို့အသုံးပြုရမည်နည်း။

မြန်မာစာ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို မည်သူ အသုံးပြုမည်နည်း။

ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို မြန်မာစာ ဘာသာရပ် သင်ယူရာတွင် အထောက်အကူပြုစေရန် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားပါသည်။ ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် မြန်မာစာနှင့်ပတ်သက်သော ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာဗဟုသုတများ၊ သင်ကြားသင်ယူမှု ဖြစ်စဉ်များနှင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း နည်းလမ်းများစသည်တို့ကို လေ့လာရမည်ဖြစ်သည်။ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ထိရောက်စွာ သင်ကြားပို့ချပေးနိုင်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆရာကောင်းတစ်ဦးဖြစ်လာစေရန် လိုအပ်သော အသိပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သဘောထားများကို ဖွံ့ဖြိုးစေမည့် ဆက်လက်ဆည်းပူးစရာများကိုလည်း ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။ သင်သည် ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို စာသင်ခန်းအတွင်း အဓိကဆည်းပူးစရာ စာအုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင်ဆည်းပူးလေ့လာစရာ စာအုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ဤကျောင်းသားကိုင် စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများကို ကျောင်းသားများအတွက်ဟု အမည်တပ်ထားသော်လည်း သင်တို့အား မြန်မာစာနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ တတ်ကျွမ်းမှုများ ရအောင် ပံ့ပိုးကူညီပေးပြီး အနီးကပ်ကြည့်ရှုထောက်ပံ့ကူညီကြမည့် ဆရာများ၊ အတွက်လည်း ဆည်းပူးစရာ အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဘာသာရပ် တစ်ခုလုံးတွင် သင်တို့နှင့် သင်တို့၏ဆရာသည် ဤပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်အား သင်ကြားသင်ယူမှု အထောက်အကူပြု စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် အသုံးပြုပြီး အတူ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာကို မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာတွင်သင်ယူမည်နည်း။

လေးနှစ်သင် ပညာရေးကောလိပ်အတွက် မြန်မာစာ သင်ယူရန် တစ်နှစ်လျှင် ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ချိန် လျာထားပါသည်။ သင်ကြားပို့ချမည့်နေရာမှာ သင်တို့၏ ပညာရေးကောလိပ်တွင် ဖြစ်ပါသည်။

၀ ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ကျောင်းသားသည် ပညာရေးကောလိပ်ကျောင်းသားများကို ရည်ညွှန်းပါသည်။
၂ ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ဆရာသည် ပညာရေးကောလိပ် ဆရာများကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ပထမနှစ်မြန်မာစာကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် မည်သည့်အရာများပါဝင်သနည်း။

ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ် ဖွဲ့စည်းထားပုံနှင့် အကြောင်းအရာများသည် လေးနှစ်သင် ပညာရေး ကောလိပ် မြန်မာစာ သင်ရိုးမာတိကာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် အောက်ပါအခန်းများ ပါဝင်သည်။

- ၁။ မြန်မာစာဘာသာရပ် မိတ်ဆက်
- ၂။ ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် သင်ယူမှု
- ၃။ မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာ
- ၄။ အပြောဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုများ
- ၅။ မြန်မာစာ အရေးအဖတ် ကျွမ်းကျင်မှုများ
- ၆။ မြန်မာစာပေ သင်ကြားခြင်း
- ၇။ စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်း

အခန်းတစ်ခုစီတွင် ပါဝင်သော သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများအား လုပ်ဆောင်ရာတွင် သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ် နှင့် ဆိုင်သော အသိပညာ၊ နားလည်မှုနှင့် သဘောထားများ နက်နဲစွာ တတ်မြောက်သွားစေရန် တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အတန်းဖော်များ၊ အတန်းဆရာနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြရပါမည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော မာတိကာအကြောင်းအရာ ဇယားတွင် မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်၊ အခန်းတစ်ခန်းစီအတွက် အချိန်သတ်မှတ်ချက်ကို ပေးထားပါသည်။

ဇယား (က)။ ပထမနှစ်၊ ပထမစာသင်နှစ်ဝက်၊ မြန်မာစာမာတိကာ အကြောင်းအရာ

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
၁။ မြန်မာစာ ဘာသာရပ် မိတ်ဆက်	၁.၁။ ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုး ညွှန်းတမ်း အကျဉ်း	၁.၁.၁။ မြန်မာစာ သင်ကြားရေး	• ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာ သင်ကြားရ သည့် အကြောင်းရင်း များကိုပြောပြတတ်မည်။	(က) (၄.၁)	၁
		၁.၁.၂။ အခြေခံ ပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုး ညွှန်းတမ်း	• အခြေခံပညာ မူလတန်း အဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုး ညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ် ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ တို့ကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၄.၁)	၁
		၁.၁.၃။ ပညာရေး ကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုး ညွှန်းတမ်း အကျဉ်း	• ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ်တွင် သင်ကြား မည့် မြန်မာစာ သင်ရိုး ညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ် ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ တို့ကို အချုပ်အားဖြင့် ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၄.၁)	၁
၂။ ဘာသာ စကား ဖွံ့ဖြိုးမှု နှင့် သင်ယူမှု	၂.၁ ဘာသာ စကား ဖွံ့ဖြိုးမှု	၂.၁.၁။ ဘာသာ စကားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း	• ဘာသာစကား ဆိုသည်မှာ မည်ကဲ့သို့ သောအရာဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၁.၂။ ဘာသာ စကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီ များ	• ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများကို နှိုင်းယှဉ် ပြတတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၁.၃။ ဦးနှောက် နှင့် ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု	• ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဦးနှောက်ဆက်စပ်ပုံကို ပြောပြတတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၁.၄။ ဘာသာ စကား ဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်များ	• ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်များကို ပြောပြ တတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
	၂.၂။ ဒုတိယ ဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု	၂.၂.၁။ ဒုတိယ ဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု သီအိုရီများ	• ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု အခြေခံ သီအိုရီများကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၂.၂။ လူမှု ဆက်ဆံရေး ဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေး ဘာသာစကား	• လူမှုဆက်ဆံရေး ဘာသာစကားနှင့် ပညာ သင်ယူရေး ဘာသာ စကားတို့ကို ခွဲခြားပြ တတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၂.၃။ အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြော သောကလေးများ၏ မြန်မာစကား သင်ယူမှု	• အိမ်တွင် မြန်မာစကား ပြောသော ကလေးများ နှင့် မြန်မာစကား မပြော သောကလေးများ အကြားမတူသော မြန်မာဘာသာစကား သင်ယူတတ်မြောက်မှု ဖြစ်စဉ်ကို ခွဲခြားပြတတ် မည်။	(က) (၁.၁)	၁
	၂.၃။ ဘာသာ စကား သင်ယူမှု ကို ပံ့ပိုးခြင်း	၂.၃.၁။ ဘာသာ စကား ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးခြင်း	• ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၃.၂။ ဘာသာ စကား ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးခြင်း	• ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင် မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။	(က) (၁.၁)	၁
		၂.၃.၃။ ဘာသာ စကား ပြဆရာ	• မြန်မာဘာသာစကား ပြဆရာတစ်ဦး၏ အရည်အသွေးများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။	(က) (၃.၁)	၁

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
၃။ မြန်မာ စကား၊ မြန်မာစာ	၃.၁။ မြန်မာ ဘာသာစကား ဖြစ်ထွန်းတိုး တက်ပြောင်းလဲ လာပုံ	၃.၁.၁။ မြန်မာ ဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်း	• မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
	၃.၂။ မြန်မာ ဘာသာစကား၏ သွင်ပြင် လက္ခဏာများ	၃.၂.၁။ မြန်မာ ဘာသာစကားရှိ အသံများ	• မြန်မာဘာသာစကား၏ အသံစနစ်ကို ရှင်းပြ တတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
		၃.၂.၂။ မြန်မာ ဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ	• မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ ပုံဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြ တတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
		၃.၂.၃။ မြန်မာ ဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံး	• မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြ တတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
		၃.၂.၄။ မြန်မာ ဘာသာစကား၏ ဒေသိယ စကားများ	• အသွင်ကွဲ မြန်မာဘာသာ စကားများအကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
		၃.၂.၅။ မြန်မာ ဘာသာစကားရှိ အနက် အဓိပ္ပာယ် နှင့်လက်တွေ့ အသုံး	• မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁
	၃.၃။ စကား အဆင်တန်ဆာ	၃.၃.၁။ မြန်မာဘာသာ စကားရှိ စကားအဆင် တန်ဆာ	• မြန်မာဘာသာစကားတွင် နေ့စဉ်သုံး စကားများ၌ တွေ့ရသည့် စကား အဆင်တန်ဆာများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။	(က) (၅.၁)	၁

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
		၃.၃.၂။ မြန်မာ ဘာသာစကားရှိ စကား အဆင် တန်ဆာများကို သင်ယူခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • ကလေးများ သင်ယူရ သည့် မြန်မာစကား၏ အဆင်တန်ဆာများနှင့် ၎င်းတို့ကို သင်ယူရာတွင် ကလေးများအား ပံ့ပိုးနိုင် မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
	၃.၄။ မြန်မာစာ အရေးအသား စနစ်	၃.၄.၁။ မြန်မာ အက္ခရာသမိုင်း	<ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာအက္ခရာသမိုင်းကို ပြောပြတတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
		၃.၄.၂။ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ် ၏ ထူးခြားချက်များ	<ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာစာအရေးအသား စနစ်၏ ထူးခြားချက်များ ကိုဖော်ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
၄။ အပြော ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု များ	၄.၁။ အပြော ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု	၄.၁.၁။ အပြော ဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံ	<ul style="list-style-type: none"> • အပြောဘာသာ စကား၏ အရေးပါပုံကို ရှင်းပြတတ် မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
		၄.၁.၂။ အပြော ဘာသာစကား စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • ကလေးများ၏ အနာ အကြားနှင့် အပြောအဆို စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာစေရန် သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေး နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ကို ရှင်းပြတတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
	၄.၂။ အပြော ဘာသာစကား စွမ်းရည်များကို သင်ကြား သင်ယူခြင်း	၄.၂.၁။ သင်ရိုးဝင် ဘာသာရပ် အသီး သီးတွင် အပြော ဘာသာစကားကို သင်ယူခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုး ဝင် ဘာသာရပ် အသီး သီးတွင် အပြောဘာသာ စကားသင်ယူခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ဖော် ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
		၄.၂.၂။ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့်ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုဖန်တီးခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
		၄.၂.၃။ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၃
		၄.၂.၄။ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၂
		၄.၂.၅။ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၁)	<ul style="list-style-type: none"> • မူလတန်းကလေးများ ၏အပြော ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
		၄.၂.၆။ လက်တွေ့ သင်ကြားခြင်း (၁)	<ul style="list-style-type: none"> • ပြင်ဆင်ထားသော သင်ခန်းစာကို လက်တွေ့ သင်ပြတတ်မည်။ • သင်ခန်းစာ ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁

အခန်းများ	ယူနစ်များ	သင်ခန်းစာများ	သင်ယူမှုရလဒ်များ	TCSF	အချိန်
		၄.၂.၇။ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၂)	<ul style="list-style-type: none"> • အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော မူလတန်း ကလေးများ၏ အပြော ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
		၄.၂.၈။ လက်တွေ့ သင်ကြားခြင်း (၂)	<ul style="list-style-type: none"> • ပြင်ဆင်ထားသော သင်ခန်းစာကို လက်တွေ့သင်ပြတတ်မည်။ • သင်ခန်းစာ ပိုမို ကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။ 	(က) (၅.၁)	၁
စုစုပေါင်း သင်ကြားချိန်					၃၆

ဤမြန်မာစာသင်ရိုး၏ ယေဘုယျဦးတည်ချက်များမှာ ပညာရေးကောလိပ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ပါဝင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် မြန်မာစာ ဘာသာရပ်တွင်ပါရှိသော သင်ရိုးအကြောင်းအရာများကို သင်ကြားနိုင်သောဆရာများအဖြစ် ပြင်ဆင်လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းသား (သို့မဟုတ်) မူလတန်း ဆရာလောင်းများသည် ဘာသာရပ်နှင့်ဆိုင်သော အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများ ကောင်းမွန်စွာရရှိစေရန် အတွက် မူလတန်း၊ အလယ်တန်းအဆင့်နှင့် ကိုက်ညီသော စာပေစံများကို သင်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး မူလတန်းကျောင်းသားများကို ထိရောက်စွာ သင်ကြားနိုင်မည့်ဆရာများ ဖြစ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ (ပညာရေးကောလိပ်သင်ရိုးညွှန်းတမ်း အညွှန်းဘောင်-၂၀၁၈)

မြန်မာစာဘာသာရပ်တွင် မူလတန်းကျောင်းသားများအတွက် ချမှတ်ထားသော သင်ယူမှု ဦးတည်ချက်များ

- မြန်မာစာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများကို စနစ်တကျ သိရှိနားလည်ရန်။
- မြန်မာစာဘာသာဆိုင်ရာအပြောအဆို၊ အနာအကြား၊ ရွတ်ဖတ်ခြင်းနှင့် အရေးအသားဆိုင်ရာ အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများရ ရှိရန်။
- အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များကို စနစ်တကျပြန်လည်တင်ပြခြင်း၊ စဉ်းစားတွေးခေါ် တီထွင်ဖန်တီးတတ်ခြင်း အပါအဝင် မြန်မာစာဘာသာစကားဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများရရှိရန်။
- မြန်မာစာဘာသာစကား၏ အနှစ်သာရကို တန်ဖိုးထားထိန်းသိမ်းတတ်ရန်။
- မြန်မာစာဘာသာစကား၏ယဉ်ကျေးမှုနှင့်စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံ အကျင့်ကောင်းများ မှတစ်ဆင့်ယဉ်ကျေးစွာပြောဆိုပြုမူလုပ်ဆောင်တတ်ရန်။

ထိုရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်မီစေရန်အတွက် ဤဘာသာရပ်တွင် ကျောင်းသားများကို ၎င်းတို့ သင်ကြားမည့် မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ ဘက်စုံတိုးတက်မှုကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် လိုအပ်သောစွမ်းရည်များ တိုးတက်လာစေရန် ပုံဖော်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ဤဘာသာရပ် သင်ယူပြီး မြောက်ပါက ကျောင်းသားများသည် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ ဗဟုသုတများ၊ သင်ကြား သင်ယူမှု ဖြစ်စဉ်များနှင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း နည်းလမ်းများ စသည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ ထိုကျွမ်းကျင်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ မူလတန်းကျောင်းသားများကို မြန်မာစာဘာသာ ရပ်အတွက် ချမှတ်ထားသော သင်ယူမှုဦးတည်ချက်များကို ပေါက်မြောက်အောင် သင်ကြားနိုင်ရန် ကူညီထောက်ပံ့ပေးမည်ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ပါ အကြောင်းအရာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်စာများ အတွက် တတ်ကျွမ်းမှုစံသတ်မှတ်ချက် အညွှန်းဘောင် (TCSF) မှ မြန်မာစာဘာသာရပ်နှင့် ကိုက်ညီသော သင်တို့ သိသင့်တတ်သင့်သည်များနှင့် စာသင်ခန်းအတွင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သင့်သည့် အဓိကတတ်ကျွမ်းမှု စံများကို အခြေခံထားပါသည်။ မြန်မာစာ ဘာသာရပ်အတွက် အဓိကကျသော ဆရာများအတွက် တတ်ကျွမ်းမှု စံသတ်မှတ်ချက်များကို အောက်ဖော်ပြပါဇယား(ခ)တွင် ဖော်ပြ ထားပါသည်။

ဇယား (ခ)။ မြန်မာစာဘာသာရပ်၊ ဆရာများအတွက် အဓိကတတ်ကျွမ်းမှုစံသတ်မှတ်ချက်များ

တတ်ကျွမ်းမှုစံ	အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်ချက်များ	အညွှန်းကိန်းများ
<p>(က-၂) ရရှိအသုံးပြုနိုင်မည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ဆီလျော်စွာ အသုံးပြုနိုင်မှုကို သိသည်။</p>	<p>(က)(၂.၁)သင်ကြားသင်ယူမှုဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးကို ဆီလျော်စွာ အသုံးပြုနိုင်မှုအား နားလည်သဘောပေါက်ကြောင်း ပြသသည်။</p>	<p>(က)(၂.၁.၁) ကျောင်းသားများ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပြောဆို ဆက်သွယ်ခြင်း၊ စူးစမ်းလေ့လာခြင်း၊ ပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးခြင်း အခွင့်အလမ်းများကို ပံ့ပိုးပေးသည့် သင်ယူမှုအတွေ့အကြုံများကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်သည်။</p>
<p>(က- ၄)- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကြောင်း သိသည်။</p>	<p>(က)(၄.၁) အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် သင်ရိုးဖွဲ့စည်းပုံ၊ အကြောင်းအရာနှင့် မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များကို နားလည် သဘောပေါက်ကြောင်း ပြသသည်။</p>	<p>(က)(၄.၁.၁) အဆင့်အလိုက်၊ အတန်းအလိုက်၊ ဘာသာရပ်အလိုက် သင်ကြားသော မူလတန်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်း သင်ယူမှု၏ အဓိက အသိပညာများ၊ အကြောင်းအရာများ၊ သင်ယူမှု ဦးတည်ချက်များနှင့် သင်ယူမှုရလဒ်များကို ဖော်ပြသည်။</p> <p>(က)(၄.၁.၂) သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်စဉ်းစားပြီး ဆီလျော်သော သင်ကြား၊ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများနှင့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ ပါဝင်သော သင်ပြမှုပုံစံများကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည်။</p> <p>(က)(၄.၁.၃) မူလတန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာမှုများကို ဖော်ပြသည်။</p>
<p>(က- ၅) - ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာကို သိသည်။</p>	<p>(က)(၅.၁) အတန်း(အဆင့်) တစ်ခုခုတွင် သင်ကြားရန် တာဝန်ပေးအပ်ထားသောဘာသာရပ်အကြောင်းအရာကို နားလည်သဘောပေါက်ကြောင်း ပြသသည်။</p>	<p>(က)(၅.၁.၁)အတန်းအဆင့်များအလိုက်သင်ကြားသော ဘာသာရပ်များအတွက် အဓိကအသိပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ နည်းလမ်းများနှင့် အသုံးချမှုများကို ဖော်ပြသည်။</p>

တတ်ကျွမ်းမှုစံ	အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်ချက်များ	အညွှန်းကိန်းများ
(ခ-၁) သင်ကြားမှုနည်းဗျူဟာ အမျိုးမျိုးကိုအသုံးပြု၍ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကြောင်း အရာကိုသင်ကြားသည်။	(ခ)(၁.၁) ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အသိ သညာနှင့် အကြောင်းအရာများကို ရှင်းလင်းစွာနှင့် ကလေးများ ကိုယ် ရောစိတ်ပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရှိအောင် သင်ကြားနိုင်စွမ်းရှိကြောင်း ပြသည်။	(ခ)(၁.၁.၁) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပါ အကြောင်းအရာနှင့် ရည်ရွယ်ထား သော သင်ယူမှုရလဒ်များကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ရှင်းပြသည်။
	(ခ)(၁.၂) ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူနိုင်မှုစွမ်းရည်၊ အတွေ့ အကြုံနှင့် ကိုက်ညီသော သင်ပြမှုပုံစံ ကို ကောင်းမွန်စွာရေးဆွဲ ပြင်ဆင် နိုင်ကြောင်းပြသည်။	(ခ)(၁.၂.၂) ကျောင်းသားများ သင်ယူမှုတွင် စိတ်ဝင်စားမှုရှိရန်၊ ၎င်းတို့၏ သင်ယူလို စိတ်ကို လှုံ့ဆော်နိုင်ရန်၊ ယခင်သင်ယူပြီး သော အကြောင်းအရာများကို သင်ယူမှု အသစ်များနှင့်ချိတ်ဆက်နိုင် ရန် သင်ခန်းစာကိုခိုဒိန်းပျိုးပေးသည်။
(ခ-၂) ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို စစ်ဆေးအကဲ ဖြတ်ခြင်း၊ လေ့လာကြီးကြပ် ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်း	(ခ)(၂.၁) ကျောင်းသား၏ သင်ယူမှု ကို လေ့လာကြီးကြပ်တည့်မတ်ပေး ရန်နှင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်နိုင်ရန် စွမ်းရည်ရှိကြောင်းပြသည်။	(ခ) (၂.၁.၂) ကျောင်းသားများ၏ နားလည်မှုကို စစ်ဆေးနိုင်သည့် သုံးသပ်အကြံပြုချက်များ ပေးနိုင် သည့် မေးခွန်းမေးနည်းနှင့် ဆွေးနွေး နည်းများကို အသုံးပြုသည်။
(ဂ-၁) ဆရာအတတ်ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်း အတွက် အကျိုးပြုတာဝန် ထမ်းဆောင်သည်။	(ဂ)(၁-၂) ဆရာအဖြစ် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းပြုရာတွင် မိမိ၏ လက်တွေ့ သင်ကြားမှုများကို လွှမ်းမိုး နေသော နောက်ခံစိတ်ကူး၊ အတွေ့ အခေါ်များကို နားလည်ကြောင်း ပြသည်။	(ဂ)(၁.၂.၁) သင်ကြား၊ သင်ယူမှု ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် သက်ဆိုင် သည့် သဘောတရားများနှင့် အယူအဆများကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်သည်။ (ဂ)(၁.၂.၂) မိမိကိုယ်ပိုင်သင်ကြား၊ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်းများ ကိုဖော်ပြသည်။

တတ်ကျွမ်းမှုစံ	အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်ချက်များ	အညွှန်းကိန်းများ
<p>(ဂ-၃) ကျောင်းသားအားလုံး ပညာရေးအရည်အသွေး မြင့်မားစေရန်နှင့် ပညာ သင်ယူခွင့် မျှတမှုရှိစေရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်သည်။</p>	<p>(ဂ)(၃-၂) ကျောင်းသားများ၏ မတူ ကွဲပြားသော ခြားနားချက်များကို လေးစားပြီး ကျောင်းသားအားလုံး မိမိတို့၏စွမ်းရည်အလိုက် သင်ယူနိုင် သည် ဟူသောယုံကြည်မှုသဘော ထားကို ဖော်ပြသည်။</p>	<p>(ဂ)(၃.၂.၁) သင်ခန်းစာအကြောင်း အရာများ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ကျောင်းသားများ အားလုံးပါဝင် ခွင့်ရ ရှိရန်၊ ဆရာနှင့် အပြန်အလှန် ပြောဆို ဆက်သွယ်ခွင့်ရရှိရန် စာသင်ခန်းကို ဖွဲ့စည်းသည်။</p>
	<p>(ဂ)(၃-၃)ကျောင်းသားများ မတူ ကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံ များနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အကြောင်းအရာများကို နားလည် နိုင်ရန်အတွက် ပြုစုပျိုးထောင် ပေးနိုင်စွမ်းရှိကြောင်းပြသသည်။</p>	<p>(ဂ)(၃.၃.၁) ရေရှည်တည်တံ့မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှု၊ ကျောင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်များ နှင့်ပတ်သက်သည့် အယူအဆများကို စာသင်ခန်း၊ ကျောင်းအခြေပြု လုပ်ငန်းများတွင် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။</p>
<p>(ဃ-၁) မိမိ၏ သင်ကြားရေး လက်တွေ့ဆောင်ရွက်မှုများ ကိုပြန်လည်ထင်ဟပ် သုံးသပ်သည်။</p>	<p>(ဃ)(၁- ၁) မိမိ၏လက်တွေ့ သင်ကြားမှုနှင့် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှု အပေါ် ယင်းတို့၏ အကျိုးသက် ရောက်ပုံကို ပုံမှန်ထင်ဟပ်စဉ်းစား သုံးသပ်သည်။</p>	<p>(ဃ)(၁.၁.၁) မိမိလက်တွေ့ သင်ကြားမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု အပေါ် ထင်ဟပ်စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင် ရန် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှု အထောက်အထားများကို အသုံးပြု သည်။</p>
<p>(ဃ-၂) သင်ကြားရေး လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများ တိုးတက်မြင့်မားရေး အတွက် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သည်။</p>	<p>(ဃ)(၂.၁) အခြားဆရာများထံမှ သင်ယူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သင်ကြားရေး အတတ်ပညာ ဆိုင်ရာ စွမ်းရည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခွင့် အလမ်းများအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မိမိ၏လက်တွေ့ သင်ကြားမှုများကို တိုးတက်စေသည်။</p>	<p>(ဃ)(၂.၁.၁)လေ့လာကြီးကြပ်သူများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် လက်တွေ့ သင်ကြားမှုများကို ဆွေးနွေးသည်။ အပြုသဘောဆောင်သော သုံးသပ် အကြံပြုချက်များကို စိတ်ဆန္ဒထက် သန်စွာဖြင့် လက်ခံရယူသည်။</p>

ရင်းမြစ်။ မြန်မာနိုင်ငံဆရာများအတွက် တတ်ကျွမ်းမှုစံသတ်မှတ်ချက် အညွှန်းဘောင် (TCSF)၊ လုပ်ငန်းခွင်၌ စတင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သော ဆရာများ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမူကြမ်း (၃.၂)။ (၂၀၁၉၊ မေလ) (စာ ၃၀ မှ ၃၆)

ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကိုမည်သို့အသုံးပြုမည်နည်း။

ဤကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်ကို မိမိကိုယ်တိုင်သင်ယူလေ့လာနိုင်ရန်နှင့် စာသင်ခန်းအတွင်းဆရာကူညီပံ့ပိုးပေးသော သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ကိုးကားရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်၏ အခန်းတစ်ခန်းစီကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းထားသည်။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ။ သင်ယူမှုရလဒ်များကို အခန်းတစ်ခန်းစီ၏ အစတွင် ဖော်ပြထားသည်။ မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုဆိုင်ရာ ရလဒ်များသည် အခန်းတစ်ခု သင်ယူပြီးစီးသည့် အချိန်တွင် သင်မည်သည်တို့ကို သိသင့်သည်နှင့် မည်သည်တို့ကို လုပ်နိုင်စွမ်း ရှိလာသည် ဆိုသည်တို့ကို ညွှန်ပြသည်။

သင်ယူရမည့်အကြောင်းအရာများ။ အခန်းတစ်ခန်းစီတွင် သင်ယူရမည့်အကြောင်းအရာများကို အခန်းငယ်များနှင့် သင်ခန်းစာများတွင် ပိုင်း၍ဖော်ပြသည်။ ၎င်းတို့တွင် အရေးပါသည့်ဘာသာရပ် အကြောင်းအရာများ ခြုံငုံပါဝင်လျက်ရှိသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ။ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင်ပါသော သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများသည် ခေါင်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ သင်တို့ တစ်ဦးချင်း သင်ယူရရှိလိုက်သော အသိပညာနှင့် နားလည်သဘောပေါက်မှုအပေါ် ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာ စွဲမြဲသွားစေရန် ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ သင်တို့၏ ဆရာကလည်း စာသင်ခန်းအတွင်း သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် တစ်ဦးချင်း၊ နှစ်ဦးတစ်တွဲ၊ အုပ်စုငယ်ဖွဲ့၊ တစ်တန်းလုံးပါဝင်သောလုပ်ငန်းများ ဖြစ်နိုင်သည်။ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းအားလုံးသည် သင်ခန်းစာ၏ မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ် အောင်မြင်ပေါက်မြောက်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးဆွဲထားသော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြသည်။

အခန်းဆုံးအနှစ်ချုပ်။ အခန်းပြီးဆုံးသောအခါ၌ အရေးကြီးသော သတင်း အချက်အလက်များကို မှတ်မိစေရန်နှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်စေရန် အခန်းတွင်ပါဝင်သော အဓိကအချက်များကို အနှစ်ချုပ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန်မေးခွန်းများ။ အခန်းဆုံးပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများကို အခန်းတွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများအပေါ် သင်တို့၏ နားလည်မှုကို စစ်ဆေးရန် သို့မဟုတ် စာမေးပွဲဖြေဆိုရာတွင် အထောက်အကူပြုရန် လေ့လာနိုင်သည်။

ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ။ အခန်းတစ်ခုပြီးဆုံးတိုင်း သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အပိုထပ်ဆောင်း လေ့လာနိုင်ရန် ဆက်လက်ဖတ်ရှုစရာများကို ဖော်ပြ ပေးသည်။ ၎င်းဖတ်စရာများကို စာကြည့်တိုက်တွင်လည်းကောင်း၊ အင်တာနက်တွင် လည်းကောင်း၊ ပညာရေးကောလိပ်၏ အွန်လိုင်း-စာကြည့်တိုက်တွင် လည်းကောင်း လေ့လာ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

အခန်းဆုံးပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း။ သင်တို့၏သင်ယူမှုများကို မှတ်မိရန်၊ အသုံးပြုရန်၊ အခြားဘာသာရပ် သင်ယူမှုနယ်ပယ်များ၊ နေ့စဉ်ဘဝများနှင့် ဆက်စပ်ကြည့်ရန် ၊ အချိန်ယူ စဉ်းစားရန် သို့မဟုတ် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်၏ နောက်ဆုံးတွင် **ခက်ဆစ်အဘိဓာန်** ပါရှိသည်။ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ် တစ်အုပ်တွင် သင်တို့အတွက် အသစ်အဆန်းဖြစ်နိုင်သော စာလုံးများ၊ ဝေါဟာရများကို အက္ခရာစဉ် အလိုက် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်နှင့်တကွ ဖော်ပြထားသည်။ ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ် တစ်အုပ်လုံးတွင် အသုံးပြုခဲ့သော ကျမ်းကိုးစာရင်းကို မူလရင်းမြစ်များနှင့်တကွ ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ဤဘာသာရပ်ကိုသင်ယူရန် သင်တို့၏ ဆရာသည် ပံ့ပိုးကူညီပေးပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ သင် နားမလည်သော အကြောင်းအရာရှိပါက သင်တို့၏ ဆရာကိုမေးရန် သို့မဟုတ် အတန်းဖော် များကိုမေးရန် သတိရပါ။ ပညာရေးကောလိပ်ကျောင်းသားတစ်ဦး အနေဖြင့် ပညာရေးကောလိပ်၏ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သည့် သင်ယူမှုဝန်းကျင်တွင် ရွယ်တူအဖော်များနှင့် ဆရာ၏လမ်းညွှန်မှုဖြင့် သင်ကြားမှု အရည်အသွေးများကို ရယူရန် ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း

၁

မြန်မာစာဘာသာရပ် မိတ်ဆက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မူလတန်းမှစ၍ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်အထိတိုင် မြန်မာစာကို မသင်မနေရဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် သင်ယူကြရသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရုံးသုံးဘာသာစကား ဖြစ်ရုံသာမက နိုင်ငံအတွင်း မတူကွဲပြားသည့် လူမျိုးစုများအကြား ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် အသုံးပြုရသည့် အများသုံးဘာသာစကားလည်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းသော နိုင်ငံသားများ မွေးထုတ်ပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည့်အလျောက် အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် မြန်မာစာကို မသင်မနေရဘာသာရပ်အဖြစ် သင်ကြားပေးရပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆရာများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေး သည့် ပညာရေးကောလိပ်များတွင် မြန်မာစာ သင်ကြားရေးသည် အရေးပါသည်။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤအခန်းကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရသည့် အကြောင်းရင်းများကိုပြောပြတတ်မည်။
- အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံတို့ကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ်တွင် သင်ကြားမည့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံတို့ကို အချုပ်အားဖြင့် ရှင်းပြတတ်မည်။

၁.၁။ ပထမနှစ်မြန်မာစာ

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကျဉ်း

ပညာရေးကောလိပ်များတွင် ကျောင်းသားတိုင်းသည် မြန်မာစာကို ပထမနှစ်မှ စတုတ္ထနှစ် အထိ သင်ယူကြရမည်။ ပထမနှစ်နှင့် ဒုတိယနှစ်များတွင် ကျောင်းသားအားလုံးအတွက် လိုအပ်သော မြန်မာစာအခြေခံများကို သင်ယူကြရမည်ဖြစ်ပြီး တတိယနှစ် နှင့် စတုတ္ထနှစ်များတွင်မူ မူလတန်း သင်ကြားရေး အထူးပြု နှင့် အလယ်တန်းသင်ကြားရေးအထူးပြုဟု လမ်းသွယ်နှစ်ခု ရှိသည့်အနက် မိမိရွေးချယ်သည့်လမ်းသွယ်နှင့် လျော်ညီသော မြန်မာစာသင်ကြားရေးကို လေ့လာသင်ယူရန် ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ်၌ အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့်တွင် သင်ကြားပြသရေး နှင့်ဆိုင်သော အခြေခံအသိပညာများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် စိတ်နေသဘောထားများကို ဖွံ့ဖြိုးလာ စေရေး သင်ယူရန် စီစဉ်ထားသည်ဖြစ်ရာ ဤအပိုင်းတွင် အခြေခံပညာ မူလတန်းမြန်မာစာသင် ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတို့ ချိတ်ဆက်ပုံကို လေ့လာသင်ယူရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

၁.၁.၁။ မြန်မာစာသင်ကြားရေး

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရသည့် အကြောင်းရင်းများကို ပြောပြတတ်မည်။

မြန်မာစာသည် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ရုံးသုံးစာ၊ ရုံးသုံးစကား ဖြစ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော နိုင်ငံသားများ၏ နိစ္စဂူလုပ်ငန်းများအတွက် နေ့စဉ် အသုံးပြုနေရသည့် အများသုံးဘာသာစကားလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို နိုင်ငံသားတိုင်း ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်စေရေးအတွက် သင်ကြားပေးရန်မှာ အခြေခံပညာကျောင်းများ၏ အဓိက တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။

မြန်မာစာသင်ကြားမှုသမိုင်းအကျဉ်း

ပုဂံခေတ်တွင် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်ကို တီထွင်အသုံးပြုခဲ့ပြီးနောက်တွင် စာသင်ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ် ကာ သင်ကြားပေးကြောင်း အထောက်အထားများ ရှိပါသည်။^၃ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာစာ သင်ကြားရေးကို ပုဂံခေတ်မှစတင်ကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစာပေသင်ကြားရေးကို ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများက လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ဆောင်လာခဲ့သည်မှာ ကိုလိုနီခေတ်အထိပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစာပေတို့သည် ခေတ်အဆက်ဆက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြည်သူများအကြား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောဆိုအသုံးပြုကြသည့် လူထု ဆက်သွယ်ရေးဘာသာစကားတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ကိုလိုနီခေတ်တွင်မူ ဗြိတိသျှတို့က ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အဆင်ပြေစေမည့် အင်္ဂလိပ်စာကို ရုံးသုံးစာအဖြစ် သတ်မှတ်အသုံးပြုခဲ့ပြီး ကျောင်းများကို ထူထောင်ဖွင့်လှစ်ကာ အင်္ဂလိပ်စာသင်ကြား ရေးကို အလေးပေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကိုမူ တစ်ဆင့်နိမ့်ဘာသာစကား တစ်ခုအဖြစ်သာ သဘောထားပြီး ပြည်သူလူထုကို သေစာရှင်စာတတ်ရုံမျှသာ သင်ကြားပေးစေခဲ့ သည်။ သို့ရာတွင် လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှု၊ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့်အတူ အမျိုးသားကျောင်း များ ပေါ်ပေါက်လာကာ မြန်မာစာသင်ကြားရေးပြန်လည် ဦးမော့လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ကိုလိုနီခေတ်၌ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စ များတွင် အင်္ဂလိပ်စာကိုသာ အသုံးပြုခဲ့သည့်တိုင် လူထု၏ နေ့စဉ် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရေးကိစ္စများတွင်မူ မြန်မာစာသည် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်မြဲ ပါဝင်နေခဲ့ သည်။ နိုင်ငံရေး၊ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် လူထုနှင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာ၌ မြန်မာဘာသာ စကားဖြင့်သာ အသုံးပြုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

^၃ စောလူ (၂၀၁၀)။ ပုဂံခေတ်မြန်မာစာ ဒုတိယတွဲ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

ထို့ပြင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော သတင်းစာများ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၊ စာအုပ်စာတမ်းများ ပေါ်ထွက်လာသည့်အတွက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရေးကို အားမပေးသည့်တိုင် လူထုအကြားတွင်မူ မြန်မာစာ၏ အရေးပါမှုမှာ လျော့နည်းသွားခြင်း မရှိသည့်အပြင် ပိုမိုမြင့်တက်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားချိန် ဂျပန်ခေတ်တွင် ဘာသာစကားအခြေအနေမှာ သိသာစွာ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ရုံးများတွင် ဂျပန်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ အစိုးရပြန်တမ်းများ၊ အမိန့်များ၊ ကြေညာချက်များကို မြန်မာဘာသာဖြင့်သာ ထုတ်ပြန်လာခဲ့သည်။ ကျောင်းများတွင် ဘာသာရပ်အားလုံးကို မြန်မာဘာသာဖြင့်သာ သင်ကြားစေခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာကိုမူ နိုင်ငံခြားဘာသာအဖြစ်ပင် သင်ကြားခွင့် မပြုတော့ပေ။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသည့်အခါ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ရုံးသုံးစာ၊ ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် သတ်မှတ်ပြောင်းလဲအသုံးပြုခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားကိုမူ အသုံးပြုလိုက အသုံးပြုနိုင်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတော်၏ အဓိက ရည်မှန်းချက် မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် မြန်မာစာကို ရုံးသုံးစာအဖြစ် အသုံးပြုရေး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကိုလိုနီခေတ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သာ သင်ကြားသောကျောင်း၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် တိုင်းရင်း နှစ်ဘာသာရောလျက် သင်ကြားသောကျောင်းနှင့် တိုင်းရင်းဘာသာဖြင့်သာ သင်ကြားသောကျောင်းဟု ကျောင်းအမျိုးအစား သုံးမျိုးကွဲပြားနေသည်ကို လွတ်လပ်ရေးရသည့်အခါ ကျောင်းအမျိုးအစား တစ်မျိုးတည်းအဖြစ် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခဲ့ပြီး၊ အစိုးရကျောင်းအားလုံးတွင် မြန်မာဘာသာစကားကို သင်ကြားသင်ယူမှုသုံးစကား (သင်ကြားရေးမဏ္ဍိုင်) အဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးစအချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် ဆက်လက်အသုံးပြုခွင့်ပေးခဲ့သော်လည်း ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်မူ ရုံးများ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား အသုံးပြုမှုကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီး မြန်မာစာကိုသာ အဓိကရုံးသုံးစာအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယခုအခါ တွင် မြန်မာစာသည် နိုင်ငံတော်၏ ရုံးသုံးစာအဖြစ် ခိုင်မာစွာ တည်ရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မြန်မာစာ၊ မြန်မာဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုသည်လည်း

နိုင်ငံသားတိုင်းအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော တတ်ကျွမ်းမှုတစ်ခု ဖြစ်လာသည့်အတွက် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို တတ်ကျွမ်းအောင် သင်ကြားပေးရေးမှာလည်း နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။

မြန်မာလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မြန်မာစာ မြန်မာစကား၏ အခန်းကဏ္ဍ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို နိုင်ငံတော်၏ ရုံးသုံးစာ၊ ရုံးသုံးစကားအဖြစ် သတ်မှတ်အသုံးပြုလာခဲ့သည်မှာ ယခုအခါ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ထိုအတော အတွင်း ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာ ခက်မသုံးဖြာ ဖြစ်သည့် တရား ဥပဒေပြုရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဆောင်ရွက်မှုများ အားလုံးကို မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်ဖြစ်ရာ မြန်မာစာသည် ရုံးသုံးစာအဖြစ် ခိုင်မာနေပြီဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် အဆိုပါအရေးကိစ္စ များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မြန်မာစာကို ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်ရေးသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အရည်အချင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ မိမိတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝ ရရှိ ခံစားနိုင်ရေး၊ မိမိတို့၏တာဝန်များကိုလည်း ကျေပွန်စွာဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးနှင့် မိမိတို့၏ အခွင့်အရေး များကို ထိရောက်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးတို့အတွက် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား တတ်ကျွမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာစာ မြန်မာစကားသည် ရုံးသုံးဘာသာစကား ဖြစ်သည်နှင့်အညီ နိုင်ငံအတွင်း စီးပွားကုန်သွယ်မှု အတွက်လည်း အဓိကဘာသာစကားတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနှင့် ဟိန္ဒူစတန်စကားတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားကုန်သွယ်မှု ကဏ္ဍတွင် အရေးပါခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင်မူ မြန်မာစကားသာ အဓိကဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကုန်သွယ်မှု လုပ်ငန်းများ တဖြည်းဖြည်း တိုးပွားလာသဖြင့် နိုင်ငံခြားဘာသာစကားအသုံးပြုမှု တစ်စတစ်စ တိုးပွားလာ သည့်တိုင် နိုင်ငံသားအများစုအတွက် စီးပွားကုန်သွယ်မှုသုံးစကားမှာ မြန်မာစကားသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစကား အထူးသဖြင့် မြန်မာစာ တတ်ကျွမ်းမှုသည် နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်း၏ လူမှုစီးပွား တိုးတက်ရေးအတွက် အရေးပါသော အရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

အလားတူပင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးချိန်မှစတင်ကာ ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာကို သင်ကြားရေး မဏ္ဍိုင်အဖြစ် အသုံးပြုဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်မှာ ယခုအခါ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်သူ့လူထုအတွက် သတင်းပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း များတွင်လည်း မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကိုသာ အသုံးပြုလာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာ စကားသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ အဓိကသင်ယူရေးကိရိယာ၊ ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာ ဖြစ်နေ ပါသည်။ ၂၁ ရာစုတွင် အင်တာနက်ကွန်ရက်များ၊ လူမှုကွန်ရက်များ ထွန်းကားလာချိန်မှာပင် နည်းပညာထွန်းကားမှုနှင့်အတူ မြန်မာစာအသုံးပြုမှုမှာလည်း လိုက်ပါလာနေသည်ကို တွေ့နေရ သည်။

သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသည် မြန်မာနိုင်ငံသား လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် သတင်းဆက်သွယ် ဖလှယ်ရေး၊ စဉ်ဆက်မပြတ် သင်ယူရေးတို့အတွက် အရေးပါဆဲ ပါနေသကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံတော်အတွက် လည်း အဓိက ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာတစ်ခု ဖြစ်နေမြဲ ဖြစ်နေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် မတူကွဲပြားသည့် ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကို ပြောဆိုသုံးစွဲကြသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု များစွာ စုစည်းနေထိုင်ကြသော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကား မတူသည့် လူမျိုးအုပ်စု တစ်စုနှင့်တစ်စုအကြား ပြောဆိုဆက်သွယ်နိုင်ရန် မြန်မာဘာသာစကားကို ကြားခံဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုလာကြသည်များလည်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်လှပြီ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေဖြစ်ထွန်းတိုးတက်မှု ခရီး တစ်လျှောက်တွင် ဗမာတိုင်းရင်းသား မဟုတ်သည့် အခြား သောတိုင်းရင်းသားပညာရှိများက ရေးဖွဲ့ဖန်တီးခဲ့သည့် ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာပေလက်ရာများ ရှိသည်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာစကားကို အခြားသော တိုင်းရင်းသားများက ခြေခြေမြစ်မြစ် လေ့လာသင်ယူ အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။ ရှမ်းညီနောင် သုံးပါး၏အနွယ် ပင်းယဝါးစီးရှင် ကျော်စွာ၏ ကာချင်း၊ မွန်အမတ်ကြီး ဗညားဒလ၏ ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော် ပုံကျမ်း၊ ရခိုင်ဆရာတော် ရှင်ကဝိသာရ၏ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံစသည်တို့သည် ထင်ရှားသော သာဓကများဖြစ်သည်။^၄ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားမှသည် ကွန်ပျူတာအင်တာနက် ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများ၊ မိုဘိုင်းဖုန်းများ အစရှိသည့် ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းများ ထွန်းကားလာခြင်းနှင့်အတူ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုမှာလည်း ပိုမိုလွယ်ကူမြန်ဆန် လာနေသည်ဖြစ်ရာ မြန်မာစာ မြန်မာစကားသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအကြား အများသုံး ဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုရန် အဆင်အပြေဆုံး အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။

^၄ ခင်မင်၊ မောင်၊ ဓနုဖြူ (၂၀၁၉)။ အသက်ဆက်ရှင်သန်မှုအတွက် ဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော် ဝတ်ရည်စာပေ

ထို့ပြင် မြန်မာစာပေတွင်လည်း တိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှု ထုံးစံလေ့များ၊ သမိုင်းအစဉ်အလာ များ၊ ရိုးရာအမွေအနှစ်များ၊ လူမှုဘဝနေထိုင်မှုများ၊ စွမ်းဆောင်မှုများကို အများအပြား ဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင် ထားပါသည်။ သို့အတွက် လူမျိုးစုတစ်စုက အခြားသောလူမျိုးစုများအကြောင်းကို လေ့လာသိရှိခွင့်ရပြီး အချင်းချင်း နားလည်မှု၊ လေးစားမှု၊ ချစ်ကြည်မှုတို့ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည့် သာဓကများလည်း ရှိသည်။ မြန်မာဘာသာစကားကို အများသုံးဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုပြီး ဘာသာစကားမတူသော တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း အပြန်အလှန်အမြင်ချင်းဖလှယ်ခြင်း၊ ခံစားချက် ဝေမျှခြင်း၊ နားလည်မှု၊ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်နိုင်မည်လည်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသည် ရုံးသုံးစာ၊ ရုံးသုံးစကား အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အများသုံးဘာသာစကားအဖြစ်လည်းကောင်း ရပ်တည်နေသည်နှင့်အညီ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားတတ်ကျွမ်းမှုသည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းစီအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အရည်အချင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ နိုင်ငံသားတစ်ဦး၏ အခွင့်အရေးများ ရရှိခံစား ရေး၊ နိုင်ငံသားတာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများ ကျေပွန်ရေးနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် မြန်မာစာကို ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့တတ်ကျွမ်းစေရန် ဖြည့်ဆည်းပေးရေးမှာ နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်ဖြစ်ပါသည်။ အခြေခံပညာကို နိုင်ငံသားတိုင်း သင်ယူပြီးမြောက်စေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားအခြေခံ ခိုင်မာအောင် သင်ကြားပေးရေးသည် အခြေခံပညာကျောင်းများအနေဖြင့် အဓိကဦးစားပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား၏ သမိုင်းကြောင်းကို တွေး-တွဲ-မျှဝေခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား၏ သမိုင်းကြောင်းကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်လျက် စီစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားပြီးလျှင် အခြားသူများနှင့် လည်း ဝေမျှဆွေးနွေးရမည် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ မြန်မာဘာသာစကား၏အခန်းကဏ္ဍကို အကြောင်းအရာ ဆက်သွယ်ပုံပြခြင်းနှင့် ပြခန်းလှည့်လည်ကြည့်ရှုသင်ယူခြင်းနည်းတို့ဖြင့် အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ မြန်မာဘာသာစကား၏ အခန်းကဏ္ဍကို အုပ်စုအလိုက် စဉ်းစားဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို မည်သို့သော ကိစ္စရပ်များအတွက် အသုံးပြုသည်ကို သိရှိခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကား၏ အရေးပါမှုကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မြန်မာစာသင်ကြားရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များကိုစုပေါင်းဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရသည့် ယေဘုယျ အကြောင်းရင်းများကို အများနှင့် ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှေ့လုပ်ငန်း ၂ ခုတွင် ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ခဲ့သည့်အချက်များကို အခြေခံလျက် သင်ခန်းစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ချိတ်ဆက်ကာ ဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်သည်။

**၁.၁.၂။
အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း**

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံတို့ကို ရှင်းပြတတ်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သူငယ်တန်း+၁၂ တန်း ပါဝင်သော အခြေခံပညာရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို ၂၀၁၆-၁၇ ပညာသင်နှစ်မှစတင်ကာ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပါသည်။ အခြေခံပညာကျောင်းဖွဲ့စည်းပုံကို မူလတန်းတွင် သူငယ်တန်းအပါအဝင် ၆ နှစ်၊ အလယ်တန်းတွင် ၄ နှစ်နှင့် အထက်တန်းတွင် ၃ နှစ်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံဖြင့် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ထိုပြင်ဆင်ချက်များနှင့် လိုက်လျော

ညီထွေစွာ အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကိုလည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုလည်း လိုက်လျောညီထွေစွာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာစကား တတ်ကျွမ်းမှုသည် နိုင်ငံသားတိုင်းအတွက် လွန်စွာအရေးကြီးသည့်အလျောက် မြန်မာစာကို လက်တွေ့ဘဝတွင် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရေး၊ အသိပညာများကို သင်ယူလေ့လာနိုင်ရေး၊ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ပြောဆိုနိုင်ရေးစသည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် စီစဉ်သင်ကြားပေးလျက်ရှိသည်။ မူလတန်းအဆင့်တွင်မူ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာအရေးအဖတ်အခြေခံခိုင်မာအောင် သင်ကြားပေးရမည် ဖြစ်သည်။

မူလတန်းဆင့် မြန်မာစာ သင်ကြားရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များ^၅

- ၁။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများကို စနစ်တကျသိရှိနားလည်ရန်။
- ၂။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားဆိုင်ရာ အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်၊ အရေးအသား အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိရန်။
- ၃။ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များကို စနစ်တကျ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း၊ စဉ်းစားတွေးခေါ် တီထွင်ဖန်တီးတတ်ခြင်းအပါအဝင် မြန်မာစကားဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိရန်။
- ၄။ မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံး မြန်မာစာ မြန်မာစကားဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ရေးသားပြောဆို ဆက်သွယ်နိုင်ရန်။
- ၅။ နိုင်ငံသားကောင်း ဖြစ်လာစေရန်။

မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖွဲ့စည်းပုံ

ဘာသာစကား သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ရေးဆွဲရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာစကား၊ စာရေးစာဖတ်နှင့် စာပေဟူ၍ ကဏ္ဍသုံးခုကို ခြုံငုံမိအောင် ရေးဆွဲလေ့ရှိကြသည်။ ဘာသာစကားအပိုင်းတွင် ဘာသာစကား၏ သဘောသဘာဝနှင့် သဒ္ဒါအပါအဝင် စည်းမျဉ်းများ၊ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများ ပါဝင်လေ့ရှိသည်။ စာရေးစာဖတ်အပိုင်းတွင် အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသား ကျွမ်းကျင်မှုများကို အလေးထားထည့်သွင်းကြပြီး စာပေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံပညာအောက်ပိုင်းအဆင့်များတွင် မိတ်ဆက်သဘောမျှသာထည့်သွင်းကာ အဆင့်မြင့်သည့်အတန်းများတွင်မှသာ စာပေကို

^၅ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းလမ်းညွှန်။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း မပြုသောစာတမ်း။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဌာနခွဲ၊ ပညာရေး သုတေသန၊ စီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေး ဦးစီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။

ခံစားနားလည်မှုအတွက် အလေးပေးကာ ထည့်သွင်းလေ့ ရှိပါသည်။ အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင်လည်း ဤနည်းသဘောအတိုင်းပင် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ မြန်မာစာ ဘာသာရပ်တွင် နယ်ပယ် ၄ ခု ခွဲထားပြီး နယ်ပယ်တစ်ခုချင်းအတွက် အတန်းအလိုက် မျှော်မှန်းထား သော သင်ယူမှုရလဒ်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားပါသည်။ (မှတ်ချက်။ အခြေခံမူလတန်း အဆင့် မြန်မာစာဆရာလမ်းညွှန်နှင့် ချိတ်ဆက်ရန်)

ဇယား ၁.၁။ အခြေခံပညာမူလတန်းမြန်မာစာသင်ရိုးဝင်နယ်ပယ်များ

နယ်ပယ်	အဓိကအကြောင်းအရာများ
၁။ အခြေခံ	<ul style="list-style-type: none"> ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အသိပညာ (သဒ္ဒါ၊ ဝေါဟာရ) စိတ်ဝင်စားမှု အခြား
၂။ နားထောင်ခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> နားထောင်ခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ ဆွေးနွေးခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ
၃။ ရွတ်ဖတ်ခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> အသိပေးလိုသောအချက်နှင့်ဆိုင်သောကျွမ်းကျင်မှု ကဗျာ၊ စာပေနှင့်ဆိုင်သော ကျွမ်းကျင်မှု
၄။ ရေးသားခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> စာရေးသားခြင်း ပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့်သက်ဆိုင်သော စွမ်းရည် ကဗျာ၊ စာပေနှင့်ဆိုင်သော စွမ်းရည်

အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားခြင်း၏ အဓိကအလေးပေးမှုမှာစာရေးစာဖတ် အခြေခံ ခိုင်မာစွာရရှိရေး ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စာရေးစာဖတ်တတ်မြောက်ခြင်းသည် ကျောင်းသား များအား ဘာသာရပ်အမျိုးမျိုး၊ ပညာရပ်အမျိုးမျိုးကို ဆက်လက်သင်ယူနိုင်ရန်အတွက် လက်နက်ကိရိယာ တပ်ဆင်ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးစာဖတ်အခြေခံ မခိုင်မာပါက ရှေ့ဆက်သင် ယူရေးအတွက် များစွာ ခက်ခဲမည်ဖြစ်သည်။ မူလတန်းအောက်ဆင့်တွင် စာရေးစာဖတ် တတ်မြောက်မှုအတွက် အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများဖြစ်သော မြန်မာဗျည်းသရအက္ခရာ များ၊ ဗျည်းသရတွဲများ၊ စကားလုံးများကို ဖတ်တတ်စေရန် သင်ကြားပေးပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ဝါကျတိုများပါဝင်သည့် တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်း ရှိသော စာပိုဒ်ငယ်များကို ဖတ်တတ်အောင် သင်ကြားရန် စီစဉ်ထားသည်။ မူလတန်း အထက်ဆင့်သို့ရောက်သော အခါတွင်မူ စာဖတ်သွက်ပြီး

နားလည်သဘောပေါက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန် အတွက် ရှည်လျားသည့် စာပိုဒ်များ၊ ပုံပြင်များနှင့် စာသားပုံစံ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖတ်ရှုစေရန် စီစဉ် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

မူလတန်းအဆင့်တွင် စာရေးစာဖတ်အခြေခံခိုင်မာစွာရရှိရေးကို အလေးပေးသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ဘာသာစကားအခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများဖြစ်သည့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုကိုလည်း ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပံ့ပိုးကူညီပေးရမည်ဖြစ်သည်။ အသက် ၅ နှစ်တွင် ကျောင်းသို့ ရောက်လာသဖြင့် အပြောဘာသာစကားတတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ထိုအခြေခံကို ပိုမိုခိုင်မာစေရန် ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးရမည် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာစကားကို အိမ်တွင် မပြောသော ကျောင်းသားများအတွက်မှာမူ အပြောဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုကိုအထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ အပြောဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုသည် စာရေးစာဖတ်သင်ယူတတ်မြောက်မှု၏ အခြေခံလည်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုကျွမ်းကျင်မှုများ ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက်ကိုလည်း စီစဉ်သင်ကြား ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

အရေးအသားကျွမ်းကျင်မှုနယ်ပယ်တွင်မူ ကျောင်းသားများသည် ရှေးဦးစွာ မြန်မာအက္ခရာစာလုံးများကို အရစ်အဆွဲ မှန်ကန်စွာ စနစ်တကျ ရေးသားတတ်စေရန် သင်ယူကြရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်မှ ဖတ်စာအုပ်ပါ စာကြောင်းများကို ကူးရေးခြင်း၊ သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားထားသော မှတ်စုများကိုကူးခြင်းစသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာရေးသားခြင်းဆိုသည်မှာ လက်ရေးလက်သား မှန်ကန်သေသပ်ခြင်းထက် မိမိစိတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စိတ်ကူးများကို အရေးအသားဖြင့် ထုတ်ဖော် ပြောပြခြင်းဖြစ်ရာ စိတ်ကူးဉာဏ်ကွန်မြူးပြီး ဖန်တီးရေးသားသည့်စွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုးစေမည့် သင်ခန်းစာများကိုလည်း မူလတန်းအဆင့် အစောပိုင်းအတန်းများမှ စတင်ကာ သင်ကြားရန် ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ဘာသာစကားနှင့် စာပေသည် ဆက်စပ်ယှဉ်တွဲနေသည့် နယ်ပယ်နှစ်ခုဖြစ်သည်နှင့်အညီ အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် မြန်မာစာပေကိုလည်း မိတ်ဆက်ထည့်သွင်းထားသည်။ သို့ရာတွင် စာပေကို သီးခြားနယ်ပယ်တစ်ခုအနေဖြင့်မဟုတ်ဘဲ သင့်လျော်ရာ သင်ခန်းစာများအနေဖြင့်သာ သင်ကြားရန်စီစဉ်ထားပြီး ကလေးများလွယ်ကူစွာ ရွတ်ဆိုနိုင်မည့် ကဗျာများနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပုံပြင်များကို ထည့်သွင်းထားသည်။ အတန်းငယ်များတွင် ကဗျာများကို အသံနေအသံထား မှန်ကန်စွာဖြင့် ရွတ်ဆိုတတ်ရန်သာအဓိကဖြစ်ပြီး အတန်းကြီးလာသည့်

အခါမှသာ ကဗျာကို နားလည်ခံစားတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ပုံပြင်များကိုမူ သဘောပေါက် နားလည်သည့်အပြင် ပုံပြင်ပါ အကြောင်းအရာကို အခြေပြုပြီး မိမိ၏ စိတ်ထင်မြင်ချက်များ၊ ခံစားချက်များကို အခြားသူများအား မျှဝေနိုင်ကာ ထိုမှတစ်ဆင့် မိမိ၏ကိုယ်ပိုင် ပုံပြင်များကို ဖန်တီးတတ်စေရန်လည်း ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် ကျောင်းသားများ အား မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား အခြေခံများကို ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ပေးနိုင်ရန် စီစဉ်ရေးဆွဲ ထားသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာစာ ကျောင်းသုံးစာအုပ်များကို လေ့လာသည့် အုပ်စုဖွဲ့လုပ်ငန်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာကျောင်းသုံးစာအုပ်အသစ်များကို အုပ်စုအလိုက် လေ့လာကြည့်ရှုသည့်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ မိမိတို့ငယ်စဉ်က အသုံးပြုခဲ့သည် စာအုပ် များနှင့်နှိုင်းယှဉ်ကာ တူညီသည့်အချက်များ၊ မတူသည့်အချက်များကို ခွဲခြားဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးပြီး ဂရပ်ဖစ်ပုံများ အသုံးပြုသင်ယူခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် မြန်မာစာသင်ရိုးဝင်အကြောင်းအရာများ ချိတ်ဆက်ပုံကို နားလည်သဘော ပေါက်စေရန်ဖြစ်သည်။ ဤသင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာများနှင့် အခြေခံပညာ မူလတန်းမြန်မာစာ ဆရာလမ်းညွှန်ပါအကြောင်းအရာများကို ပေါင်းစပ်လေ့လာပြီး ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအသစ်၏ ထူးခြားချက် များကို အုပ်စုအလိုက်ဘဏ်ဖွင့် ဆွေးနွေးခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအသစ်၏ ထူးခြား ချက်များကို အုပ်စုအလိုက် ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခင်လုပ်ငန်းများတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည် များကို အခြေခံလျက် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အနှစ်ချုပ်ဆွေးနွေးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

၁.၁.၃။

ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကျဉ်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ပညာရေး ကောလိပ်ပထမနှစ်တွင် သင်ကြားမည့် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပုံ တို့ကို အချုပ်အားဖြင့် ရှင်းပြတတ်မည်။

ပညာရေးကောလိပ် လေးနှစ်သင်ဘွဲ့အစီအစဉ်၏ အဓိကရည်မှန်းချက်မှာ အခြေခံပညာ မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းအဆင့်တို့တွင် ထိရောက်စွာသင်ကြားပေးနိုင်မည့် ဆရာများကို ပြင်ဆင်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ လေးနှစ်သင်ဘွဲ့အတွက် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲသည့်အခါ ယေဘုယျအားဖြင့် ပထမနှစ်တွင် မူလတန်းများ၌ သင်ကြားပြသခြင်းနှင့်ဆိုင်သော အခြေခံ အသိပညာများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် စိတ်နေ သဘောထားများ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ရည်ရွယ်ထားသည် ဖြစ်ရာ ပညာရေးကောလိပ် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုလည်း အထက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက် များနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

မြန်မာစာဘာသာရပ်သည် လေးနှစ်တာတစ်လျှောက်လုံးတွင် လေ့လာသင်ယူရမည့်ဘာသာရပ် ဖြစ်ပြီး လေးနှစ်တာပြီးဆုံးသည့်အခါတွင် ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အောက်ပါ သင်ယူမှု ရလဒ်များ ရရှိသွားရန် မျှော်မှန်းပါသည် -

- အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း အညွှန်းဘောင်နှင့် သင်ယူမှုအရင်းအမြစ်များနှင့် ကိုက်ညီသော မြန်မာစာဘာသာရပ်ကို ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်ပြီး ထို အကြောင်းအရာများကို ကျောင်းသားများ၏ကျွမ်းကျင်မှုများ အတန်းလိုက်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာသည်နှင့် လျော်ညီစွာ အသုံးပြုတတ်စေရန်။
- အခြေခံပညာ မြန်မာစာ ဘာသာရပ်၏ သင်ယူမှု ရည်ရွယ်ချက်များ ပေါက်မြောက်စေရန် နှင့် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုဖြစ်စဉ်များတွင် ထိရောက်စွာ ကူညီထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် အတွက် မြန်မာစာကို လေ့ကျင့်သင်ကြားစဉ် ရရှိခဲ့သော ကျွမ်းကျင်မှုများကို အသုံးပြုနိုင်ရန်။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖွဲ့စည်းပုံ

အဆိုပါသင်ယူမှုရလဒ်များ ပေါက်မြောက်စေရန် ရည်မှန်းချက် ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို နယ်ပယ်ကြီး ၇ ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းကာ ရေးဆွဲထားပါသည်။ စုစုပေါင်း သင်ယူချိန် ၇၂ ချိန် ဖြစ်ပြီး ပထမနှစ်ဝက်စာသင်ကာလတွင် အခန်း ၁ မှ ၄ အထိ သင်ယူချိန် ၃၆ ချိန်ရှိပြီး၊ ဒုတိယနှစ်ဝက် စာသင်ကာလအတွက်မူ အခန်း ၅ မှ ၇ အထိ သင်ယူချိန် ၃၆ ချိန် ရှိပါသည်။

ဇယား ၁.၂။ ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးဝင်နယ်ပယ်များ

အခန်း	နယ်ပယ်	အကြောင်းအရာ	သင်ချိန်
ပထမနှစ်ဝက်စာသင်ကာလ			၃၆
၁	မြန်မာစာဘာသာရပ် မိတ်ဆက်	<ul style="list-style-type: none"> ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရေး အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့်မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း 	၃
၂	ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် သင်ယူမှု	<ul style="list-style-type: none"> ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု ဒုတိယဘာသာစကား သင်ယူတတ်မြောက်မှု ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကူညီပံ့ပိုးခြင်း 	၁၀
၃	မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား	<ul style="list-style-type: none"> မြန်မာဘာသာစကား ဖြစ်ထွန်းတိုးတက် ပြောင်းလဲလာပုံ မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားအဆင့်တန်ဆာ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ် 	၁၁
၄	အပြောဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုများ	<ul style="list-style-type: none"> အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု အပြောဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ကြားပေးခြင်း 	၁၂

အခန်း	နယ်ပယ်	အကြောင်းအရာ	သင်ချိန်
ဒုတိယနှစ်ဝက်စာသင်ကာလ			၃၆
၅	အရေးအဖတ် ကျွမ်းကျင်မှုများ	<ul style="list-style-type: none"> စာဖတ်ကျွမ်းကျင်မှုများ စာဖတ်သင်ယူခြင်းနှင့် သင်ကြားခြင်း စာအရေးကျွမ်းကျင်မှုများ စာအရေးကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ကြားသင်ယူခြင်း 	၁၉
၆	မြန်မာစာပေ သင်ကြားခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> မြန်မာစာပေ မြန်မာစာပေ သင်ကြားသင်ယူခြင်း 	၁၃
၇	စစ်ဆေးအကဲ ဖြတ်ခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> မူလတန်း ကလေးများ၏ မြန်မာစာ သင်ယူမှုကို စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း 	၄

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဇယားပါ သင်ရိုးဝင်အကြောင်းအရာများ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို ကြည့်လျှင် ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် အခြေခံပညာမူလတန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် တိုက်ရိုက်ချိတ်ဆက်ထားသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အသိပညာများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ စာရေးစာဖတ်ကျွမ်းကျင်မှု၊ စာပေလေ့လာမှုစသည့် အဓိက ကဏ္ဍအားလုံးကို လွှမ်းခြုံမိအောင် ရေးဆွဲထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်း မှာပင် အဆိုပါအသိပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ကျောင်းသားများအား သင်ကြားပြသပေးနိုင်မည့် သင်ကြားနည်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါသည်။

သင်ကြားသင်ယူမှုချဉ်းကပ်နည်းများ

သင်ကြားသင်ယူမှုနည်းလမ်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍မူ သင်ယူသူကို ဗဟိုပြုပြီး၊ တက်ကြွစွာ ပါဝင် လုပ်ဆောင်ရင်း သင်ယူရသည့် နည်းလမ်းများကို အများဆုံး အသုံးပြုရန် စီစဉ်ထားသည်။ သမား ရိုးကျ စာသင်ခန်းများမှာ ကဲ့သို့ ဆရာက ဟောပြောပို့ချပေးခြင်းထက် ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်း၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်း၊ တီထွင်ကြံစည်စိတ်ကူးခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် သင်ယူကြရမည်ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကောလိပ်တွင် ရရှိခဲ့သည့် သင်ယူမှုအတွေ့အကြုံများကို မိမိတို့တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ကျောင်းများသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါ စာသင်ခန်းများတွင်

ဆီလျော်အောင် ပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံပြီး အသုံးပြုနိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်သည်။ ဘာသာစကား ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများဖြစ်သည့် အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အရေးအဖတ် စွမ်းရည်များကို ကျောင်းသားအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တင်ပြပြောဆိုခြင်း၊ သွက်လက်စွာ ပြောဆို ဆက်သွယ်ခြင်းများမှတစ်ဆင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပြီး မြန်မာဘာသာစကား၏ အနှစ်သာရကို သိမြင်ခံစားထိန်းသိမ်းတတ်စေမည်။ သင်ကြားရမည့် သင်ခန်းစာများကို လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာဝန်းကျင်များပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မူလတန်းကလေးများအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော သင်ယူမှု ဖြစ်စေရန် ကြိုးပမ်းနိုင်မည်။ ထို့ပြင်ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု နယ်ပယ်အလိုက် မူလတန်း ကျောင်းသားများကို လက်တွေ့သင်ကြားရေးနှင့်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများလည်း ထည့်သွင်းထားပါ သည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ကျောင်းသားများ၏ မျှော်မှန်းချက်များကို တစ်ဦးချင်းဉာဏ်ဖွင့် စဉ်းစားခြင်း ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ်ကျောင်းသားများက မြန်မာစာ ဘာသာ ရပ်တွင် သင်ယူရမည့် အကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မိမိတို့၏ မျှော်မှန်းထားချက်များကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေး ကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း ဆက်စပ်ပုံကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးပြီး ပညာရှင် စကားဝိုင်းဖြင့် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုး ညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ်မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတို့ ဆက်စပ်ပုံကို ဖော်ထုတ် လေ့လာရန်ဖြစ်သည်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း နှစ်ခုလုံး၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ သင်ရိုးဝင်အကြောင်း အရာများ၊ သင်ကြားသင်ယူမှုဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်းများ မည်သို့ ချိတ်ဆက်မှုရှိသည်ကို လေ့လာရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ကျောင်းသားများ၏ မျှော်မှန်းချက်များနှင့် ပညာရေး ကောလိပ် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ကြည့်ရှု၍ အခြေအနေကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ခြုံငုံ၍ နားလည်သဘောပေါက်ရန်ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ကျောင်းသားများ၏ မျှော်မှန်းချက်များ အားလုံးကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်သော်လည်း နောင်လာမည့်နှစ်များတွင် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

 ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ကျောင်းများတွင် သင်ကြားရန် အဘယ်ကြောင့် လိုအပ်သနည်း။
- ၂။ မူလတန်းတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရာ၌ မည်သည့်အချက်များကို ပိုမိုအလေးပေးသင့်သနည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၃။ အိမ်တွင်မြန်မာစကားမပြောသောကလေးများကို မြန်မာစာ ထိရောက်စွာ သင်ကြားပေးနိုင်ရန် မည်သို့ လုပ်ဆောင်သင့်သနည်း။
- ၄။ ပညာရေးကောလိပ်တွင် မြန်မာစာကို သင်ကြားပေးရာတွင် မည်သည့်နယ်ပယ်များကို အလေးပေးသင့်သနည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်

အဓိကအချက်များ

ဤအခန်းတွင် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် မြန်မာစာ သင်ကြားရေး၏ အရေးပါမှုတို့ကို ရှေးဦးစွာ ယေဘုယျ ခြုံငုံတင်ပြခဲ့ပါသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားသည် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ရုံးသုံးစာ၊ ရုံးသုံးစကားဖြစ်သည့် အပြင် နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသူ တိုင်းရင်းသားများ၏ အများသုံးဘာသာစကား လည်းဖြစ်ရာ နိုင်ငံသားတိုင်း မြန်မာစာကို ကောင်းစွာတတ်မြောက်ရန်မှာ နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အခြေခံပညာကျောင်းများက နိုင်ငံသားတိုင်း မြန်မာစာ သင်ယူတတ်မြောက်စေရန် သင်ကြားပေးရေးအတွက် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် မြန်မာစာကို မသင်မနေရဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းသင်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့်တွင် မြန်မာစကားနှင့် မြန်မာစာအရေးအဖတ် အခြေခံကောင်း များရရှိစေရန် ရည်ရွယ်လျက် သင်ကြားပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကောလိပ်များသည် အခြေခံပညာကျောင်းများအတွက် ဆရာများကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးသည့် ဌာနများ ဖြစ်သည်နှင့် အညီ ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ်တွင် မြန်မာစာဘာသာရပ်ကို အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ချိတ်ဆက်လျက် သင်ကြားပေးရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း

ဤအခန်းတွင် ကျောင်းများ၌ မြန်မာစာသင်ကြားရသည့် အကြောင်းရင်းများ၊ အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သင်ရိုးဝင်အကြောင်းအရာများ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ပညာရေးကောလိပ်ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အကြောင်း အရာများ ဖွဲ့စည်းထားပုံတို့ကို လေ့လာခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတို့၏ အဆက်အစပ်ကိုလည်း လေ့လာခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

- မြန်မာစာမြန်မာစကားကိုနိုင်ငံသားတိုင်းကောင်းစွာတတ်မြောက်စေရန် သင်ကြားပေးရာ ၌ မည့်သည့်စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေသည်ဟု ထင်မြင်ပါသနည်း၊ ထိုစိန်ခေါ်မှုများကို မည်သို့ ကျော်လွှားနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။

အိမ်၌ မြန်မာစကားမပြောသောကလေးများ အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် တက်ရောက်သင်ယူ သည့်အခါ မူလတန်းအဆင့်၌ မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို စတင်သင်ယူကြရပါသည်။ ထိုကလေး များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး စဉ်းစားရန်အချက်များကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

- မြန်မာစကားကို အိမ်တွင် မပြောသော ကျောင်းသားများအား မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ထိရောက်စွာ သင်ကြားပေးနိုင်ရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသနည်း။

ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ

၁။ ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကျဉ်း

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ (၂၀၁၉)။ အသက်ဆက်ရှင်သန်မှုအတွက် ဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ။

စောလူ (၂၀၁၀)။ ပုဂံခေတ်မြန်မာစာ၊ ဒုတိယတွဲ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

Yangon University of Education (n.d.) *Method – 1101 (CE): General methodology and teaching of Myanmar*. B. Ed. Correspondence course, first year. Yangon: YUOE

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းလမ်းညွှန်။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း မပြုသောစာတမ်း။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဌာနခွဲ၊ ပညာရေး သုတေသန၊ စီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။

အခန်း

၂

ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု နှင့် သင်ယူမှု

ဤအခန်းတွင် ရှေးဦးစွာ ကလေးများ၏ မိခင်ဘာသာစကား သို့မဟုတ် ပထမဘာသာစကား သင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများ၊ အယူအဆများကို တင်ပြထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အချို့သောကလေးများမှာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ကျောင်းသို့ရောက် သည့်အခါမှသာ ထပ်ဆောင်းဘာသာစကား အဖြစ် သင်ယူကြရသည့်အတွက် ထိုကဲ့သို့ ထပ်ဆောင်းဘာသာစကား သို့မဟုတ် ဒုတိယဘာသာစကား သင်ယူခြင်းနှင့်ဆိုင်သော သဘောတရားများ၊ အယူအဆများ ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့နောက် ကလေးများ၏ ဘာသာစကား သင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို လူကြီးများက မည်သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ကိုလည်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤအခန်းကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ မည်ကဲ့သို့သောအရာဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများကို နှိုင်းယှဉ်ပြတတ်မည်။
- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဦးနှောက် ဆက်စပ်ပုံကိုပြောပြတတ်မည်။
- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်များကို ပြောပြတတ်မည်။
- ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု အခြေခံသီအိုရီများကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတို့ကိုခွဲခြားပြတတ်မည်။
- အိမ်တွင် မြန်မာစကားပြောသောကလေးများနှင့် မြန်မာစကားမပြောသောကလေးများ အကြား မတူသော မြန်မာဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုဖြစ်စဉ်ကိုခွဲခြားပြတတ်မည်။
- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကားပြဆရာတစ်ဦး၏ အရည်အသွေးများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

၂.၁။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု

ဤအပိုင်းတွင် ဘာသာစကား၏ သဘောသဘာဝ၊ ဘာသာစကားရှိ စနစ်များ၊ ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုး၊ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ သီအိုရီများ၊ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ဆက်စပ်ပုံနှင့် ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်များကို ဆွေးနွေးရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

၂.၁.၁။ ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ မည်ကဲ့သို့သောအရာဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် အသုံးပြုရသည့် ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာဟု အများကလက်ခံထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီက မိမိတို့၏ စိတ်ထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ၊ ခံစားချက်များကို အခြားသူတစ်ဦး သိစေရန် နှင့် ခံစားနားလည်စေရန်တို့အတွက် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုကာ ထုတ်ဖော်မှုဝေရသကဲ့သို့ အခြားတစ်ဖက်မှလူအနေဖြင့်လည်း ဘာသာစကားကို အသုံးပြုကာ ဆိုလိုရင်းကို လက်ခံယူပြီး နားလည်ခံစားရပါသည်။ တိရစ္ဆာန်များတွင် ၎င်းတို့၏ သဘာဝအခြေခံလိုအပ်ချက်များအတွက် သတိပေးဆက်သွယ်သည့် အသံများနှင့် သင်္ကေတများ (ဥပမာအားဖြင့် ကျိုးကန်းများ၏ အာသံများ၊

ပျားများ၏ တောင်ပံခတ်ဟန်များစသည်အားဖြင့်) ရှိသော်လည်း လူသားများကဲ့သို့ စိတ်အခြေအနေကို ကောင်းစွာထုတ်ဖော်ပြောပြနိုင်သည့် ဘာသာစကား မရှိပါ။ ဘာသာစကားသည် သက်ရှိသတ္တဝါများအကြားတွင် လူသားမျိုးစိတ်တစ်ခုတည်း၌သာ တွေ့ရှိရသည့် ဆက်သွယ်ရေး စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ လွန်စွာရှုပ်ထွေးနက်နဲသော်လည်း စနစ်တကျထိထွင်ဖန်တီး အသုံးပြုခဲ့သည့် ဘိုးဘေးဘီဘင်များ၏ လက်ဆင့်ကမ်းအမွေတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစကား၏စနစ်များ

ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ ရှုပ်ထွေးနက်နဲစွာ ဖွဲ့စည်းထားသည့်စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ထိုစနစ်တွင် အစိတ်အပိုင်းများလည်း များစွာပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပြန်ပါသည်။ ထိုအစိတ်အပိုင်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အသံစနစ်၊ စကားလုံးဖွဲ့ပုံစနစ်၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးစနစ်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်စနစ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးစနစ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အသံစနစ်။ ။ ဘာသာစကားသည် အသံသင်္ကေတများကို အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်တွဲစပ်ကာ အသုံးပြုထားသည့် စနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ပြောဆိုကြသည့်အခါ သတိထားမိခြင်း မရှိကြသော်လည်း ထိုနေ့စဉ်ပြောစကားများကို သံရင်းဟုခေါ်သော အသေးငယ်ဆုံးအစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ခွဲထုတ်နိုင်သည်။ တဖန်သံရင်းများကို ဗျည်းသံနှင့် သရသံများအဖြစ် နှစ်မျိုးခွဲနိုင်သည်။ ထိုဗျည်းသံ၊ သရသံများကို ပေါင်းစပ်ပြီး အသံတစ်ချက်ဟု သိသိသာသာ ခွဲခြားပြီး ကြားနိုင်သည့် ဝဏ္ဏ (syllable) များအဖြစ် အသံ ထွက်ရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စကားလုံး၊ စကားစု၊ ဝါကျ စသည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီး အသုံးပြု ပြောဆိုရသည်။ အသံစနစ်ဟု ဆိုရာတွင် အဆိုပါ အသံများအပြင် တက်ကျသံဟုခေါ်သည့် အသံ အနိမ့်အမြင့်၊ ဖိသံဟုခေါ်သည့် အသံအတိုးအကျယ် စသည်တို့နှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

စကားလုံးဖွဲ့ပုံစနစ်။ ။ အသံအစုအဝေးများကို အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်တွဲလျက် ဖွဲ့စည်းသည့်အခါ စကားလုံးများဖြစ်လာသည်။ စကားလုံးတွင်ပါဝင်သည့် ဝဏ္ဏအရေအတွက်ကိုမူတည်ကာ စကားလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးကွဲပြားသည်။ ဥပမာ "နေ၊ လ၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ လမ်း" စသည်တို့ကဲ့သို့ အသံတစ်ချက် အနက်တစ်ခုရှိသည့် ဧကဝဏ္ဏစကားလုံးများ ရှိသကဲ့သို့ "ကောင်းကင်၊ စာအုပ်၊ မော်တော်ကား၊ အာကာသ" စသည်တို့ကဲ့သို့သော အသံတစ်ချက်မကထွက်ရသည့် ပဟုဝဏ္ဏ

စကားလုံးများလည်း ရှိသည်။ ထို့ပြင် စကားလုံးများကို ရှေ့ဆက်၊ နောက်ဆက်များထည့်ကာ မတူသည့် ပုဒ်များအဖြစ် ပြောင်းနိုင်သည်။ ဥပမာ "စား" ကို ရှေ့ဆက် "အ" ထည့်ပြီး "အစား" ဟု ပြောင်းနိုင်သကဲ့သို့ "သွား" ကို နောက်ဆက် "ခြင်း" ထည့်ပြီး "သွားခြင်း" ဟု ပြောင်းနိုင်သည်။ ထို့ပြင် စကားလုံးတစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး ပေါင်းစပ်ပြီး စကားလုံးသစ် လည်း ဖန်တီးနိုင်သည်။ ဥပမာ "ကျောင်း" ဟူသောစကားလုံးနှင့် "သား" ဟူသောစကားလုံးကို ပေါင်းစပ်ပြီး "ကျောင်းသား" ဟု ဖန်တီးနိုင်ပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော ဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် စကားလုံး ဖွဲ့ပုံစနစ်၏ အဓိကအခြင်းအရာများ ဖြစ်သည်။

ဝါကျဖွဲ့ထုံးစနစ်။ ။ ဝါကျဖွဲ့ထုံးစနစ်တွင် ဝါကျတည်ဆောက်ပုံများနှင့် ဝါကျများကို ပုံသဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပါဝင်သည်။ ဝါကျများကို တည်ဆောက်ရာတွင် စကားလုံး၊ ပုဒ်များ၏အထားအသိုမှာ လွန်စွာအရေးကြီးသည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုစီတွင် မတူသည့် အထားအသိုပုံစံ များ ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားတွင် ကတ္တား၊ ကြိယာ၊ ကံ ဟု ပုဒ်များကို စီစဉ်ထားသို့ သော်လည်း မြန်မာစကားတွင်မူ ကြိယာပုဒ်သည် ဝါကျ၏ နောက်ဆုံးတွင်မှ လာရသည်။ အထားအသို လွဲမှားပါက အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း လွဲနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် "မာနကြီးလှသည့် ဒေါ်ခင်လှမြင့်၏ သမီး မကြည်ပြာ" ဟူသောစကားနှင့် "ဒေါ်ခင်လှမြင့်၏ သမီးမာနကြီးလှသည့် မကြည်ပြာ" ဟူသောစကားတို့ကို ယှဉ်ကြည့်လျှင် စကားလုံးအထားအသို မတူသည့် အတွက် အနက်အဓိပ္ပာယ် မည်မျှ ကွဲလွဲကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဘာသာစကားတိုင်းတွင် ဝါကျပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုကို အခြားပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲခြင်း နှင့်ဆိုင်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ရှိသည်။ ထုတ်ဖော်အဆိုပြုဝါကျများကို အမေးဝါကျများ သို့မဟုတ် အငြင်းဝါကျများအဖြစ် ပြောင်းခြင်း၊ ဝါကျရိုးများကို ဝါကျရောများအဖြစ် ပေါင်းစပ်ခြင်း၊ ဝါကျများကို ဝါကျကဏ္ဍများအဖြစ် ပြောင်းခြင်းစသည့် ပုံသဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲခြင်းများအတွက် စည်းစနစ်များရှိသည်။ ထိုစည်းစနစ်များသည်လည်း ဝါကျဖွဲ့ထုံးစနစ်၏ အရေးပါသောကိစ္စများ ဖြစ်ပါသည်။

အနက်အဓိပ္ပာယ်စနစ်။ ။ အနက်အဓိပ္ပာယ်စနစ်ဟု ဆိုရာတွင် စကားလုံးများ၊ စကားစုများ၊ ဝါကျများစသည်တို့တွင် ပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုချင်းစီ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်များနှင့်ဆိုင်ပါ သည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို နားလည်မှုသည် ကလေးများ၏ အသိသညာဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်လည်း

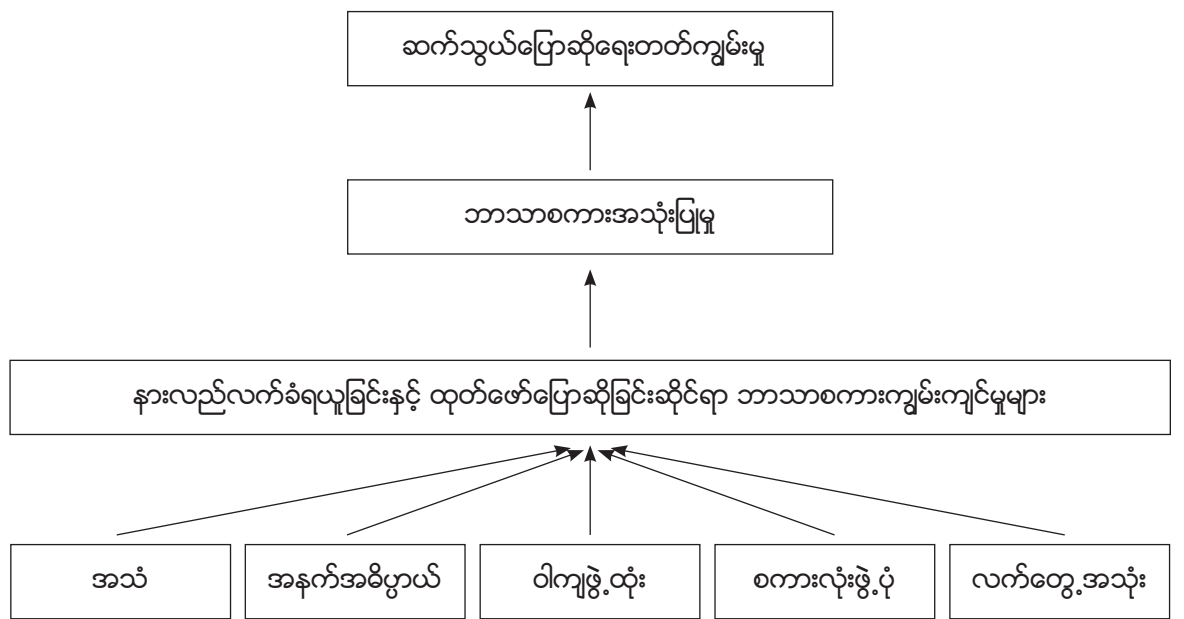
ဆက်နွယ်နေပါသည်။ အသိသညာ (concept)များကို အမှတ်အသားပြုရန်အတွက် စကားလုံးများကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချို့သောစကားလုံးများမှာ အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိသော်လည်း အချို့မှာ တစ်မျိုးမက ဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပမာ "နေ၊ လ" စသည်တို့သည် အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိသောစကားလုံးများ ဖြစ်သော်လည်း "ကြာ"ဟု ဆိုလျှင် "အချိန်ကာလ ကြာမြင့်ခြင်း"ကို ဆိုနိုင်သကဲ့သို့ "ကြာပန်း" ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် အချို့သောစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အခြားသော အနက် အဓိပ္ပာယ်များနှင့်လည်း ဆက်နွယ်မှု ရှိနေပြန်ပါသည်။ ဥပမာ "ကား" ဟုပြောလျှင် "ယာဉ်" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး နားလည်သည့် သဘောဖြစ်သည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်စနစ်ကို နားလည်ခြင်းသည် ဝေါဟာရဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် များစွာအထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

လက်တွေ့အသုံးစနစ်။ ။ လက်တွေ့အသုံးစနစ်ဆိုသည်မှာ ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် ပါဝင်သည့် စကားလုံး၊ ပုဒ်၊ ဝါကျစသည့် အစိတ်အပိုင်းများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လက်တွေ့အသုံးပြုမှုနှင့် ဆိုင်ပါသည်။^၆ ဘာသာစကားကို ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးအတွက် အသုံးပြုတတ်ခြင်း၊ အခြေအနေ အချိန်အခါ အလိုက် ဘာသာစကားကို ရွေးချယ်အသုံးပြုတတ်ခြင်း၊ ဘာသာစကားအသုံးပြုရာတွင် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုကျင့်ဝတ်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးတတ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်နေဟန်ထား၊ မျက်နှာ အမူအရာ၊ အသံအတိုးအကျယ်၊ လေယူလေသိမ်းစသည့် စကားသံမဲ့ အပြုအမူများကို ပေါင်းစပ် အသုံးပြု၍ ဖော်ပြတတ်ခြင်းစသည့် အရည်အချင်းများနှင့် ဆိုင်ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် စနစ်များသည် ဘာသာစကားစနစ်တစ်ခုလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ပြီး ထိုအစိတ်အပိုင်းများကို ကောင်းစွာတတ်သိနားလည်ခြင်းသည် ထိရောက်သော ဆက်သွယ်ပြောဆို ရေးအတွက် အရေးကြီးပါသည်။ အဆိုပါဘာသာစကား၏ အစိတ်အပိုင်းများသည် တစ်ခုစီသီးခြား တည်ရှိခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းလည်းမဟုတ်ပါ။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် ဆက်စပ်ယှက်နွယ် နေသည့်စနစ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဝါကျဖွဲ့ထုံးက အဓိပ္ပာယ်အပေါ်လွှမ်းမိုးမှုရှိသည်။ "မောင်မောင်ကို မြမြက ရိုက်သည်" နှင့် "မြမြကို မောင်မောင်က ရိုက်သည်" တို့တွင် ဝါကျအတွင်း စကားလုံးအထားအသို မတူလျှင် အဓိပ္ပာယ်မည်မျှ လွဲနိုင်ကြောင်း သိနိုင်သည်။ အလားတူပင် အဓိပ္ပာယ်စနစ်ကလည်း ဝါကျဖွဲ့ထုံးကိုလွှမ်းမိုးပြီး "ခွေးတစ်ကောင်ဟာ နာရီတစ်လုံးကို ချက်ပြုတ် နေတယ်" ဟူသောဝါကျမျိုးကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ ဝါကျများ မဖြစ်စေရန် ထိန်းချုပ်ပြန်ပါသည်။

^၆ ခင်မင်၊ မောင်၊ နေဖြူ။ (၂၀၁၀)။ လက်တွေ့အတ္ထုပ္ပတ္တိအိန္ဒိယ။ သင်းစာပေ၊ ရန်ကုန်။

တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်ပေါင်းယှက်နေသည့် စနစ်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်သည်နှင့်အညီ အဆိုပါစနစ်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာများကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုပြီး သူတစ်ပါးပြောသည်ကို နားလည်လက်ခံရယူခြင်း၊ မိမိဆန္ဒရှိသည်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းစသည့် ဆက်သွယ်ရေးကိစ္စ များကို ပြုလုပ်ရပါသည်။

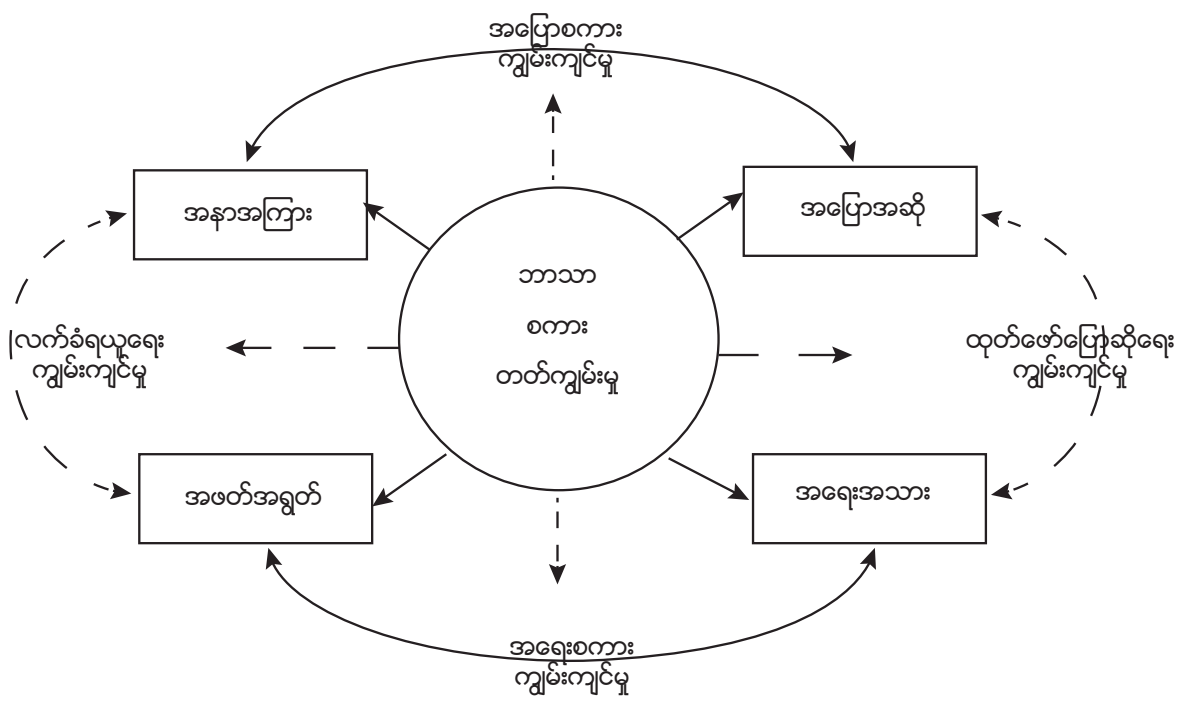
ပုံ ၂.၁။ ဘာသာစကားဖွဲ့စည်းပုံ?

ဤမျှ ရှုပ်ထွေးနက်နဲလှသည့်စနစ်များကို ဆက်စပ်ယှက်နွယ်ပြီး ဘာသာစကားတစ်ခုကို ဖန်တီး ထားသည့်တိုင် လူသားများတွင် ထိုဘာသာစကားကို အလွယ်တကူ သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်သည့် စွမ်းရည်ရှိပါသည်။ အဆိုပါစနစ်များမှာ တစ်ခုချင်းစီ သီးသန့် သင်ယူရသည့်အရာများ မဟုတ်ပါ။ ဘာသာစကားကို လက်တွေ့အသုံးပြုပြောဆိုရင်းဖြင့် ဘာသာစကား၏ စနစ်များအကြောင်းကို သဘာဝအလျောက် သင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

၇ Otto, B. (2010). Language development in early childhood, Third edition. New Jersey: Merrill (Pearson)

ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများ

ဘာသာစကားတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းများနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာများကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုပြီး မိမိ၏ အတွေးအမြင်၊ အယူအဆ၊ ခံစားချက်နှင့် အသိများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခြင်းနှင့် သူတစ်ပါး က ပြောလာသည်များကို လက်ခံနားလည်ရယူနိုင်ခြင်းတို့သည် ဘာသာစကားစွမ်းရည်များဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားသင်ယူခြင်းဆိုသည်မှာ အဆိုပါစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆိုပါစွမ်းရည်များကိုပင် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားဟူ၍ ကျွမ်းကျင်မှု နယ်ပယ်လေးရပ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းပြောကြားလေ့ရှိပါသည်။

ပုံ ၂.၂။ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုလေးမျိုး^၁

^၁ ဝင်းအောင် (ဒေါက်တာ)(၂၀၁၇) မူလတန်းအောက်ဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားရေး အလေးထားစရာများ။ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၇။

အဆိုပါ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုနယ်ပယ်လေးရပ်ကိုပင် အသုံးပြုသည့် ကြားခံအပေါ်မူတည်ပြီး အသံသင်္ကေတများ အသုံးပြုထားသည့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုကို အပြောစကား ကျွမ်းကျင်မှုများဟုလည်းကောင်း၊ အမြင်သင်္ကေတများ အသုံးပြုထားသည့် အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားကို အရေးစကား ကျွမ်းကျင်မှုများဟုလည်းကောင်း ထပ်မံခွဲထုတ်ကြပါသည်။ ဤအချက်သည် အရေးကြီး ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘာသာစကားစာသင်ခန်းများတွင် မည်သည်ကို အလေးပေးသင်ကြားမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သမားရိုးကျ စာသင်ခန်းများ၌ အပြောစကားကျွမ်းကျင်မှုထက် အရေးအဖတ်ကျွမ်းကျင်မှုကို ဦးစားပေးလေ့ရှိ သည်ကို တွေ့နေရသည်။ အပြောစကားမှာ အိမ်တွင် သင်ယူတတ်မြောက်ပြီးဖြစ်သဖြင့် ကျောင်းတွင် အထူးတလည် အာရုံစိုက်သင်ကြားရန်မလိုဟု ယူဆဟန်တူပါသည်။ စင်စစ်မှာ မြန်မာဘာသာစကား ကို အိမ်တွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သင်ယူတတ်မြောက်ပြီးသည့်တိုင် ထိုအပြောစကားကို ကျောင်းတွင် ပိုမို ဖွံ့ဖြိုးလာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုအပ်ပါသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသည့် ကလေးများမှာမူ ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါမှသာ မြန်မာဘာသာ စကားကိုစနစ်တကျ စတင်သင်ယူကြရသည်ဖြစ်ရာ အပြောဘာသာစကားကို အလေးထား သင်ကြားပေးရေးမှာ မြန်မာစာသင်ကြားမှုအတွက် အရေးကြီးသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည် ဟု ခံယူကြရန် လိုအပ်ပါသည်။^၉

ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများကို ဆန်းစစ်ရာတွင် အနာအကြားနှင့် အဖတ်အရွတ်တို့ကို နှစ်ခု ပေါင်းပြီး လက်ခံရယူရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ (receptive skills) ဟုလည်း သတ်မှတ်ပြန်ပါသည်။ နားထောင်ခြင်းနှင့် ဖတ်ရှုခြင်းသည် တစ်ဖက်မှပေးလာသည့် အချက်အလက်များကို နားလည် သဘောပေါက်ပြီး လက်ခံရယူမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများဖြစ်ပါသည်။ အပြောအဆိုနှင့် အရေးအသားကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးကျွမ်းကျင်မှုများ (productive skills) အဖြစ် သတ်မှတ် ထားကြပါသည်။ မိမိ၏စိတ်တွင်ရှိသည့်အရာများကို တစ်ဖက်လူသိအောင် အပြောစကားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အရေးအသားဖြင့်ဖြစ်စေ ထုတ်ဖော်ပြသခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှု ဖြစ်သည်။ ယနေ့ စာသင်ခန်းများတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေး ကျွမ်းကျင်မှုများထက် လက်ခံရယူရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ ကို အလေးပေးသကဲ့သို့ တွေ့ရပြန်ပါသည်။ ဤအချက်မှာ ဆရာဗဟိုပြုသင်ကြားနည်းများ၏ အကျိုးဆက်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ဆရာပြောသမျှ နားလည်လက်ခံမှတ်သားထားရေးကိုသာ အဓိကထားပြီး ကျောင်းသားများ၏ ထင်မြင်ချက်များ၊ ဝေဖန်ချက်များ၊ မေးခွန်းများကို ထုတ်ဖော် ပြသရန် အားမပေးသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။ အခြေခံပညာမူလတန်းတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရာ၌

^၉ ဝင်းအောင် (ဒေါက်တာ)(၂၀၁၇) မူလတန်းအောက်ဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားရေး အလေးထားစရာများ။ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၇။

သင်ယူသူကို ဗဟိုပြု၍ ကျောင်းသားများတက်ကြွစွာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုကို အားပေးသော သင်ကြားသင်ယူနည်းများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လက်ခံရယူရေး ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ ဟန်ချက်ညီညီ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်ပြောရလျှင် ဘာသာစကားသည် အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုး၊ စည်းစနစ်အမျိုးမျိုး တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော နက်နဲရှုပ်ထွေးသည့် စနစ်တစ်ခု ဖြစ်သော်လည်း သဘာဝအလျောက် သင်ယူတတ် မြောက်နိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ပါဝင်သော ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်၊ အရေးအသား တည်းဟူသော ကျွမ်းကျင်မှု လေးမျိုးကို သင်ယူတတ်မြောက် ခြင်းဖြင့် ဘာသာစကား အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုး၊ စည်းစနစ်အမျိုး မျိုးနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာများကိုလည်း သင်ယူတတ်မြောက်သွားမည် ဖြစ်သည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ဘာသာစကား၏သဘောသဘာဝကို တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားကာ သိပြီး၊ သိချင်၊ သင်ယူရရှိ ဇယားတွင် ဖြည့်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဟူသောမေးခွန်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မိမိသိထားပြီးသည့်အရာများနှင့် သိချင်သည့်အရာများကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ် သည်။ ဖော်ထုတ်ရရှိသည့်အချက်များကို သိပြီး၊ သိချင်၊ သင်ယူရရှိ ဇယားတွင် ဖြည့်သွင်းမှတ်တမ်း တင်ထားရန်ဖြစ်သည်။ ထိုဇယားကိုနောင်လာမည့် သင်ခန်းစာတွင်လည်း အသုံးပြုရမည် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဘာသာစကား၏စနစ်များအကြောင်းကို ရှင်းလင်းဟောပြောပို့ချမှုမှ သင်ယူခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားတစ်ခုရှိ အသံစနစ်၊ စကားလုံးအဖွဲ့ စနစ်၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးစနစ်များအကြောင်းကို နားလည်စေရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုးအနက် ကျောင်းများတွင် အလေးပေးသင်ကြားနေသည့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၄။ ။ တစ်ဦးချင်းလုပ်ငန်းနှင့် အားလုံးနှင့်ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် လုပ်ငန်း ၁ တွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် သိပြီး၊ သိချင်၊ သင်ယူရရှိဇယားကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုပြီး သင်ယူရရှိသည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

၂.၁.၂။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများကို နှိုင်းယှဉ်ပြတတ်မည်။

ဘာသာစကားသည် လွန်စွာနက်နဲရှုပ်ထွေးသောစနစ်များဖြင့် ဖန်တီးထားသည်ဆိုသော်လည်း လူသားများ အနေဖြင့် ဘာသာစကားများကို သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်စွမ်း ပါလာပြီး ဖြစ်သည်။ ကလေးသည် မွေးဖွားပြီး မကြာခင်မှာပင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ စကားသံများကို စူးစမ်းလေ့လာရင်း ဘာသာစကားကို သင်ယူနေပြီဖြစ်သည်။ ဆာလောင်သည့်အခါဖြစ်စေ၊ မသက်မသာခံစားရသည့် အခါဖြစ်စေ အော်ဟစ်လိုက်သည့် ငိုသံသည် ပထမဆုံး ဆက်သွယ်ပြောဆိုသည့် စကားသံတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဝူးဝူးဝါးဝါး အသံများဖြင့် ဘေးမှလူများကို ဆက်သွယ်ရန် ကြိုးစားလာမည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လူကြီးများပင် သတိမထားလိုက်မိဘဲ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောစကားများကို စတင် ပြောဆိုလာပါလိမ့်မည်။ ထိုဖြစ်စဉ်သည် ကလေးများ၏ ကာယဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုစသည့် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်များနည်းတူ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်လာခြင်းဖြစ် သဖြင့် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်စဉ်တွင် ကလေးများက ပတ်ဝန်းကျင် အတွေ့အကြုံများကို အခြေပြုပြီး အလိုအလျောက် သင်ယူတတ်မြောက်မှုများ ပါဝင်သကဲ့သို့ လူကြီးမိဘ သို့မဟုတ် ဆရာ၏ နည်းပေးလမ်းပြ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် သင်ယူတတ်မြောက်မှုလည်း ပါဝင်သည်။

လွန်ခဲ့သည့် ရာစုနှစ်တစ်ခုအတွင်း ကလေးများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှု၊ ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဘာသာဗေဒပညာရှင်များ၊ စိတ်ပညာရှင်များနှင့် ပညာရေးသမားများသည် သုတေသနများ အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြုလုပ်နေကြဆဲလည်း ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်များက ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး သဘောတရားအယူအဆများ၊ သီအိုရီများကိုလည်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသီအိုရီများထဲမှ ဘာသာစကားပြဆရာများအတွက် အရေးပါသည့် သီအိုရီ ၄ မျိုးကို ဖော်ပြလိုပါသည်။

အပြုအမူသီအိုရီ

အပြုအမူသီအိုရီကို စိတ်ပညာရှင် ဘီအက်ဖ် စကင်နာနှင့်တွဲလျက် လူသိများပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် စေ့ဆော်မှု၊ တုံ့ပြန်မှုနှင့် အားဖြည့်မှုတို့အပေါ်မူတည်ပြီး သင်ယူမှု ဖြစ်ထွန်းသည် ဟူသော ယေဘုယျသင်ယူမှုသဘောတရားကို အခြေခံထားသည်။ ဘာသာစကားသင်ယူမှုသည် အခြားသော အမူအကျင့်များကို သင်ယူသကဲ့သို့ပင် အပြုအမူတစ်ခုကို ထပ်ခါထပ်ခါ ဖြစ်စေရန် အခြေအနေ ဖန်တီးပေးမှုအပေါ် မူတည်လျက် သင်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ ကလေးများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အတုခိုးခြင်း၊ ပြန်လည်အားဖြည့်ခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှ ပုံဖော်ပေးခြင်းတို့ကြောင့် ဘာသာစကားကို သင်ယူတတ်မြောက်ကြသည်။ အပြုအမူသီအိုရီကို လက်ခံသူများက ပတ်ဝန်းကျင်၏ လှုံ့ဆော်မှု၊ ပံ့ပိုးမှုများက အရေးကြီးကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ဥပမာ ကလေးက "မေမေ" ဟုပြောလာသည့်အခါ အမေက "အို သမီးလေးက မေမေ လို့ ခေါ်သလား၊ ဟုတ်တယ် မေမေ" ဟု ပြောပေးခြင်းဖြင့် မိခင်၏ အပြုသဘောတုံ့ပြန်မှုကြောင့် ကလေးက ထိုစကားကိုပင် ထပ်ခါထပ်ခါ ပြောလာသည်။ ဤနည်းဖြင့် ကလေးသည် ဘာသာစကားကို သင်ယူတတ်မြောက်သည်။ သို့ရာတွင် မိဘက တုံ့ပြန်မှု မပေးလျှင်မူ ကလေးအနေဖြင့် ထိုစကားကို ထပ်မံပြောဆိုနိုင်ခြေနည်းပါးပါသည်။ အလားတူပင် မိခင်က တနည်းနည်းဖြင့် ကလေးကို စကားမပြောအောင် ပိတ်ပင်သည့် အမူအရာများ ပြုလုပ်လျှင်လည်း ထိုစကားကို ပြောတော့မည် မဟုတ်ပါ။ အပြုအမူသီအိုရီ သဘောအရ ဘာသာစကားသင်ယူမှုသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဘာသာစကားများကို ထပ်တလဲလဲ ကြားရပြီး အတုယူကာ ထပ်တလဲလဲရွတ်ဆိုရင်းဖြင့် အမူအကျင့်ဖြစ်ကာ သင်ယူတတ်မြောက်ကြသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။

ဤသီအိုရီကို စာသင်ခန်းတွင် အသုံးပြုသည့်အခါ၌ ဆရာက နမူနာအဖြစ် ရွတ်ဆိုပေးပြီး၊ ကျောင်းသားများက အတုခိုးရွတ်ဆိုခြင်း၊ ထပ်တလဲလဲ ရွတ်ဆိုခြင်း စသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် သင်ယူကြသည်။ ဆရာကမှန်အောင်ရွတ်လျှင် ဆုပေးပြီး၊ မမှန်လျှင် ဒဏ်ပေးခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုကာ သင်ယူမှုကို အားဖြည့်ပံ့ပိုးပေးရသည်။ ထပ်တလဲလဲလေ့ကျင့်ခြင်း သည် အဓိကသင်ယူနည်းဖြစ်သည်။ ဤသီအိုရီကို အခြေပြုသည့် သင်ယူနည်းများသည် စကားလုံးများ၊ ဝါကျပုံသဏ္ဍာန်များကို သင်ယူရာတွင် များစွာအထောက်အကူ ဖြစ်သော်လည်း သဒ္ဒါဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုင်ရာကိစ္စများကို သင်ယူရာတွင် အထောက်အကူမပြုနိုင်ဟု ဝေဖန်မှုများရှိပါသည်။

မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီ^{၁၁}

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု မက်ဆာချူးဆက်နည်းပညာတက္ကသိုလ်မှ ဘာသာဗေဒပါမောက္ခနီအမ် ချန်စကီး (Noam Chomsky) ၏ လူသားတိုင်းတွင် ဘာသာစကားတစ်ခုခုကို သင်ယူ တတ်မြောက်နိုင်သည့် မွေးရာပါစွမ်းရည်ပါလာပြီး ဖြစ်သည်ဟူသော အဆိုပြုချက်ကို အခြေပြုသည့် သီအိုရီဖြစ်သည်။ ချန်စကီးက ကလေးတိုင်းတွင် မွေးစမှပင် ဘာသာစကား သင်ယူ တတ်မြောက်မှုကိရိယာ (Language Acquisition Device - LAD) သည် ဦးနှောက်၏တစ်နေရာတွင် ပါလာပြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ပြင် ချန်စကီးက ဘာသာဗေဒ လေ့လာချက်များအရ ဘာသာ စကားတိုင်းအတွက် တူညီသော ဘုံစည်းမျဉ်းများ၊ အခြေခံသဘောတရား များကို တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူသားတို့ ဖန်တီးထားသည့် ဘာသာစကားအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော ယေဘုယျသဒ္ဒါ (Universal Grammar) သည် ဘာသာစကား အားလုံး၏ နက်ရှိုင်းသောတစ်နေရာတွင် ရှိနေသည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ကလေးများတွင် မွေးစမှပင် ပါလာသော ဘာသာစကားသင်ယူ တတ်မြောက်မှုကိရိယာသည် အဆိုပါယေဘုယျသဒ္ဒါကို အလွယ်တကူ ရှာဖွေတွေ့ရှိစေနိုင်ပြီး ဘာသာစကား သင်ယူ တတ်မြောက်မှုကို ပံ့ပိုးပေးသည်ဟု ယူဆခြင်းဖြစ်သည်။

မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီကိုလက်ခံသူများက ကလေးများသည် ဘာသာစကား၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက် ပုံများကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းဖြင့် သင်ယူကြသည်ဟုဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကလေးများကို ဘာသာ စကားနှင့် ပတ်သက်ပြီး စူးစမ်းလေ့လာနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးရမည်။ ထိုသို့ ဖန်တီး ပေးရာတွင် နှုတ်ပြောစကားရော အရေးစကားကိုပါ အသုံးပြုခွင့် ဖန်တီးပေးပါက ကလေး၏

^{၁၁} ခင်မင်၊ မောင်၊ ဇန်နဝါရီ (၂၀၁၅)။ စိတ်ဘာသာဗေဒနိဒါန်း၊ the key collection၊ ရန်ကုန်။

ဦးနှောက်တစ်နေရာရှိ ဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုကိရိယာသည် အသက်ဝင်လုပ်ဆောင် လာမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဥပမာကလေးများကို စာပေအမျိုးမျိုးနှင့် ထိတွေ့ခွင့်ရအောင် ဖန်တီးပေး ပါက ဘာသာစကားကို အသုံးပြုပြီး ဆက်သွယ်ပြောဆိုပုံအမျိုးမျိုးကို ကလေးများ စူးစမ်းလေ့လာနိုင် မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကလေးများအား ၎င်းတို့၏ စိတ်ထဲတွင် ရှိသော စိတ်ကူးစိတ်သန်းများကို ပုံများရေးဆွဲကာထုတ်ဖော်ပြစေခြင်း၊ စာဖြင့် ရေးသားပြစေခြင်းတို့သည်လည်း ဘာသာစကားသင်ယူ ရန် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းဖြစ်သည်။ မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီကို ပြောဆို ဆွေးနွေးမှုများသော်လည်း လက်တွေ့အသုံးပြုမှုတွင် အကန့်အသတ်များ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဤသီအိုရီသည် မွေးရာပါစွမ်းရည်အပေါ်သာ အဓိကထားပြီး ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဆက်ဆံရေး အခြေအနေများ၏ လွှမ်းမိုးမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူများ၏အခန်းကဏ္ဍ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ထားခြင်း မရှိဟု ဝေဖန်ကြသည်။

သိမှု သီအိုရီ

သိမှု သီအိုရီသည် ဆွစ်စ်လူမျိုးစိတ်ပညာရှင် ဂျိန်းပီယာဂျေး၏ အယူအဆများကို အခြေခံထားသော သီအိုရီ ဖြစ်သည်။ ဝီဇနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် နှစ်ခုလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ကလေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာဝတ္ထုများကို စူးစမ်းလေ့လာရင်း၊ ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်ရင်းဖြင့် အသိသညာများ ကို တည်ဆောက် ရယူသည်ဟူသော အယူအဆ ဖြစ်သည်။ ကလေးများ၏ သိမှုဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုကို အာရုံခံလှုပ်ရှားမှုအဆင့်၊ လှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှုအကြိုအဆင့်၊ ခြပ်ရိုလှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှုအဆင့် နှင့် ပုံစံကျလှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှု အဆင့်ဟု အဆင့် ၄ ဆင့် ခွဲခြားထားပြီး၊ ကလေးများသည် ထိုအဆင့်များကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖြတ်ကျော်ကာ ဖွံ့ဖြိုးကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။^{၁၁} သိမှုသီအိုရီ ကို လက်ခံသူများသည် ချွန်စကီး၏ မွေးရာပါဖြစ်မှု အယူအဆနှင့် ဘာသာစကားသင်ယူတတ် မြောက်မှုကိရိယာဟူသော အယူအဆ နှစ်ရပ်လုံးကိုလက်မခံပါ။ ဘာသာစကားသင်ယူတတ် မြောက်မှုသည် သီးခြားဖြစ်စဉ်မဟုတ်ဘဲ သိမှုဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်ကြီး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု မစတင်မီ ဦးစွာဖွံ့ဖြိုးပြီး ဖြစ်ရမည့်အရာများ၊ ဥပမာ အရာဝတ္ထု တည်မြဲမှုကဲ့သို့သော သိမှုများ ဖွံ့ဖြိုးပြီးဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သိမှုသီအိုရီကို နှစ်သက် သူများက ဘာသာစကားသင်ကြားသင်ယူမှုအတွက် သီးသန့် ချဉ်းကပ်နည်းများဟူ၍ မရှိဘဲ အခြားသောဖွံ့ဖြိုးမှုများကို ပံ့ပိုးသည့်နည်းတူ ကလေးများအား စူးစမ်းလေ့လာခွင့်၊ ပါဝင်လုပ်ကိုင် ခွင့်များပေးခြင်းဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ဟု ယူဆကြသည်။

^{၁၁} ဝင်းအောင်၊ ဦး (၂၀၁၆)။ ပန်းပျိုးလက်ဝါးသွယ်။ ဒုတိယအကြိမ်။ ရှင်မတောင်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

လူမှုရေးတုံ့လှယ်မှု သီအိုရီ

ဤသီအိုရီကို လက်ခံသူများက ကလေးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူများအကြား အပြန်အလှန် ပြောဆိုဆက်ဆံမှုသည် ဘာသာစကားသင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက် အဓိကကျသည် ဟူသော အယူအဆ ကို အလေးပေးကြသည်။ ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အပြုအမူသီအိုရီ ၊ မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီ၊ သိမှုသီအိုရီတို့၏ အယူအဆ၊ အားလုံးကို လက်ခံသော်လည်း လူမှုရေးတုံ့လှယ်မှုသီအိုရီသည် ကလေး၏ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ စူးစမ်းလေ့လာမှုများကို ပတ်ဝန်းကျင်က မည်သို့ ပံ့ပိုးပေးသနည်း ဟူသောအချက်ကို အလေးပေးသည်။ ထိုအချက်ကိုပင် ဘရူနာက ဘာသာစကား သင်ယူ တတ်မြောက်မှုပံ့ပိုးရေးစနစ် (Language Acquisition Support System - Lass) ဟု အဆိုပြုခဲ့သည်။ ကလေးများ၏ ဘာသာစကား သင်ယူတတ်မြောက်မှုအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူကြီးများက နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အကျိုးဆောင်ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ဤနေရာတွင် အဓိကပြောလိုသည်မှာ ကလေးများ၏ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ပံ့ပိုးပေးရာ၌ လူကြီးများ၏အခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်အရေးပါသည်ဟူသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ လူမှုရေးတုံ့လှယ်မှု သီအိုရီကို ဖြည့်ဆည်းကြသူများထဲတွင် ရုရှားစိတ်ပညာရှင် ဗီဂေါ့စကီး (Vygotsky)လည်း ပါဝင်သည်။ ဗီဂေါ့စကီးက ကလေးများ ၎င်းတို့ဘာသာသင်ယူလျှင် ပေါက်မြောက်နိုင်မည့် အခြေအနေနှင့် အကယ်၍ လူကြီးတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် ပိုမိုတတ်ကျွမ်းသူ တစ်ဦးဦး၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် သင်ယူလျှင် ပေါက်မြောက်နိုင်မှုအခြေအနေတို့အကြား ကွာဟမှုကို အနီးဆုံးဖွံ့ဖြိုးမှုဇုန် (Zone of Proximal Development - ZPD) ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။^{၁၂} ပြောလိုသည်မှာ ဘာသာစကား သင်ယူသည့် ကလေးများအနေဖြင့် လူကြီးတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် ပိုမိုတတ်ကျွမ်းသူ တစ်ဦးဦး၏ဘေးမှ ပံ့ပိုးမှုကို ရရှိပါက ပိုမို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နိုင်သည့်သဘောဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ပံ့ပိုးသည်ဆိုသည်မှာလည်း ဘေးမှ အပြန်အလှန်စကားပြောပေးခြင်း၊ မေးခွန်းမေးပေးခြင်း၊ ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း၊ အချင်းအချင်း အပြန်အလှန် စကားပြောရန် အားပေးခြင်း၊ ကလေးများကို အတူတကွ အလုပ်လုပ်ခိုင်းခြင်း စသည်တို့ ကဲ့သို့သော ငြမ်းဆင်ပေးခြင်း (Scaffolding) များသာ ဖြစ်သည်။

^{၁၂} ဝင်းအောင်၊ ဦး (၂၀၁၆)။ ပန်းပျိုးလက်ဝါးသွယ်။ ဒုတိယအကြိမ်။ ရှင်မတောင်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

မျိုးရိုးဗီဇ(သဘာဝ)နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်(ပြုစုပျိုးထောင်မှု)

ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် မျိုးရိုးဗီဇ(သဘာဝ)နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်(ပြုစုပျိုးထောင်မှု) တို့က မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိပါသနည်း။ ဗီဇနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်တို့တွင် မျိုးရိုးဗီဇက အရေးကြီးသလား။ ပတ်ဝန်းကျင်က အရေးကြီးသလားဟူသောအချက်မှာ ပညာရှင်များအကြားတွင် ငြင်းခုံနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် သီအိုရီများတွင် မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီနှင့် သိမှုသီအိုရီ တို့က မွေးရာပါဗီဇကို ပိုအလေးပေးပြီး၊ အပြုအမူသီအိုရီနှင့် လူမှုရေးတုံ့လှယ်မှုသီအိုရီတို့ကမူ ပတ်ဝန်းကျင်၏ပံ့ပိုးမှုကို ပို၍ အလေးပေးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။^{၁၃} မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယခုအခါတွင်မူ ဗီဇနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှစ်ခုလုံးက ကလေး၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသည်ဟူသောအချက်ကို ပို၍ အာရုံစိုက်လာကြသည်။ မျိုးရိုးဗီဇ အရ ပါလာသည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအလားအလာများကို အမှန်တကယ် ဖြစ်လာအောင် ပတ်ဝန်းကျင်၏ စေ့ဆော်မှု၊ တိုက်တွန်းမှုများက ဖန်တီးပေးနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် မည်သည့်သီအိုရီက မှန်သည်၊ မှားသည်ဟု အငြင်းပွားရန် မဟုတ်ပါ။ ဆရာများ၏ စာသင်ခန်း အတွင်း လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများအပေါ် မည်သည့်သီအိုရီများက မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိသနည်းဟူသော မေးခွန်းက ပို၍ အရေးကြီးပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ကျောင်းသားများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှု အတွေ့အကြုံများကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ကျောင်းသားများ၏ ငယ်စဉ်က ဘာသာစကားတစ်ခုကို သင်ယူခဲ့သည့် အတွေ့ အကြုံများကို အုပ်စုလိုက် ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ စဉ်းစားဖော်ထုတ် ရရှိသည့် အချက်များကို သင်ယူမှု လုပ်ငန်း ၂ တွင် ပြန်လည်အသုံးပြုမည် ဖြစ်သည်။

^{၁၃} Otto, B. (2010). Language development in early childhood, Third edition. New Jersey: Merrill (Pearson)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီ ၎ှ မျိုးကို ဟောပြောပို့ချမှုမှ သင်ယူခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီ ၎ှ မျိုးကို နားလည်စေရန် ဖြစ်သည်။ သင်ယူမှုသီအိုရီ ၎ှ မျိုးကို နားလည်ပြီးသည့်အခါ မိမိတို့၏ သင်ယူမှုအတွေ့အကြုံများနှင့် ချိတ်ဆက် စဉ်းစားရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဘာသာစကားသင်ယူမှုသီအိုရီများကို အုပ်စုဖွဲ့ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာဆွေးနွေးခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားသင်ယူမှုသီအိုရီ ၎ှ မျိုးအတွင်း တူညီသည့် အချက်များ၊ ကွာခြားသည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။

**၂.၁.၃။
ဦးနှောက်နှင့် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု။**

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဦးနှောက် ဆက်စပ်ပုံကို ပြောပြတတ်မည်။

လူသား၏ ဦးနှောက်သည် ဘာသာစကား သင်ယူဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် မမွေးဖွားမီကပင် ကြိုတင် ပြင်ဆင်ထားပြီး ဖြစ်ပုံရသည်။ မည်သည့် ဘာသာစကားအတွက်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ မည်သည့် ဘာသာစကားကိုမဆို သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- မည်သည့် ကလေးမဆို အင်္ဂလိပ်စကားပြောသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြီးပြင်းရပါက အင်္ဂလိပ် စကားကို အမှားအယွင်း မရှိ ပြောနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းနှင့်အတူ ကလေး သင်ယူသည့် ဘာသာစကားလည်း ဖွံ့ဖြိုးလာပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဘာသာစကားသင်ယူ တတ်မြောက်ရန် အခက်အခဲရှိသော ကလေးတချို့တွင် ဦးနှောက်အတွင်း အစိတ်အပိုင်း တချို့

ပျက်စီးနေသည်ကို ဦးနှောက်နှင့် အာရုံကြောပညာရှင်များက တွေ့ရှိထားကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဦးနှောက်တို့ ဆက်စပ်မှုရှိကြောင်း သိသာပါသည်။

ဦးနှောက်ဖွဲ့စည်းပုံ

လူ၏ဦးနှောက်သည် နယူရွန်ဟုခေါ်သည့် အာရုံကြောကလပ်စည်း (ဆဲလ်)များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ သာမန်လူတစ်ယောက်၏ ဦးနှောက်တွင် နယူရွန်ပေါင်း သန်းထောင်ပေါင်းများစွာရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကလေးတစ်ယောက် မွေးဖွားလာသည်နှင့် သူ၏ဦးနှောက်အတွင်းရှိ အဆိုပါ နယူရွန်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အချက်ပေးဆက်သွယ်ကြပြီး ဦးနှောက်၏အလုပ်ကို စတင် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် နယူရွန်များ ထိုသို့ဆက်သွယ်လာစေရန် ပြင်ပပတ်ဝန်းကျင်၏ လှုံ့ဆော်မှုလိုအပ်သည်။ လှုံ့ဆော်မှုအားကောင်းလျှင် နယူရွန်များ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်သွယ်သည့် ဆက်သွယ်ချက်များ တိုးပွားလာကာ ဦးနှောက် ပိုမို ဖွံ့ဖြိုးလာပါသည်။ ကလေးငယ်များအတွက် အမြင်၊ အသံ၊ အနံ့၊ အထိအတွေ့၊ ဘာသာစကားနှင့် မျက်လုံးချင်းဆုံမှုတို့သည် အားကောင်းသည့် လှုံ့ဆော်မှုများ ဖြစ်သည်။ ကာယ၊ ဉာဏ၊ ဘာသာစကား၊ လူမှုဆက်ဆံရေး၊ ခံစားမှုစသည်အားဖြင့် ကလေး၏ဖွံ့ဖြိုးမှု နယ်ပယ်အမျိုးမျိုးရှိရာ ပြင်ပအတွေ့အကြုံအမျိုးမျိုးကို ကလေးအား ထိတွေ့ စေခြင်းဖြင့် နယ်ပယ်စုံ ဟန်ချက်ညီ ဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်ပါသည်။ ဘာသာစကားနှင့်ဆိုင်သော ဦးနှောက် အတွင်း ဆက်သွယ်ချက်များ ဖြစ်ထွန်းစေရန်အတွက်မူ ကလေးကို စကားသံများနှင့် ထိတွေ့နေ စေရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဦးနှောက်အတွင်းရှိ ဘာသာစကားရပ်ဝန်းများ

ဦးနှောက်တွင် ဘာသာစကားသင်ယူမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သီးခြားသတ်မှတ်ထားသော နေရာများ ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဦးနှောက်၏ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဘယ်ခြမ်းနှင့် ညာခြမ်းဟု နှစ်ခြမ်းရှိရာ စကားသံများနှင့်ပတ်သက်လျှင် ဘယ်ခြမ်းက ပိုမိုတက်ကြွစွာ အလုပ်လုပ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ အပြောစကားနှင့် သဒ္ဒါဆိုင်ရာအလုပ်များကို ဘယ်ဘက်ခြမ်းက တာဝန်ယူပါသည်။ ဤသို့ဆိုခြင်း အားဖြင့် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ညာဘက်ခြမ်းသည်အရေးမပါဟုဆိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဦးနှောက်၏ ညာဘက်ခြမ်းသည် ခံစားမှုနှင့် ဆိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာဘာသာစကားတွင် အသံ၏ အရည်အသွေး များဖြစ်သည့် အတိုးအကျယ်၊ အနိမ့်အမြင့်၊ အဖြတ်အရပ်နှင့် လေယူလေသိမ်းစသည့် အခြင်းအရာ

များကို ဦးနှောက်၏ ညာဘက်ခြမ်းက ဖန်တီးပေးရပါသည်။ ဦးနှောက်ဘယ်ဘက်ခြမ်းတစ်ခု တည်းဖြင့် စကားပြောပါက သဒ္ဒါ၊ ဝါကျမှန်ကန်သည့် စကားများကို ပြောနေသော်လည်း ခံစားချက် မပါ ပျင်းရိဖွယ်ကောင်းသည့် စကားသာ ဖြစ်မည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဦးနှောက်အတွင်းရှိ ဘာသာစကားနှင့်ဆိုင်သောနေရာများထဲတွင် အခြားစိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသော နေရာနှစ်နေရာ ရှိပါသေးသည်။ ၁၉ ရာစုက ဦးနှောက်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရပြီး ဘာသာစကား ချွတ်ယွင်းမှု ရှိခဲ့သူများကို ခွဲစိတ်လေ့လာရာမှ တွေ့ရှိချက်များ ဖြစ်သည်။^{၁၄} ထိုသို့သော စကားချွတ်ယွင်းမှုများကို အဖေးစီးယာ (Aphasia) ဟု ဆေးပညာရှင်များက ခေါ်ပါသည်။

ပထမနေရာမှာ ပြင်သစ်ဆေးပညာရှင် ပေါလ်ဘရိုကာ တွေ့ရှိခဲ့သည့်နေရာဖြစ်သဖြင့် ဘရိုကာ နယ်ပယ် (Broca's area) ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဦးနှောက်ကြီး၏ ဘယ်ဘက်ခြမ်း နဖူးဘက်ပိုင်းရှိ လုံးဝန်းသောနေရာ၏ အောက်ပိုင်းသည် ဘရိုကာနယ်ပယ် ဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့် ဦးနှောက်၏ နဖူးဘက်ခြမ်းနှင့် နားထင်ဘက်ခြမ်းတို့ ဆုံသည့်နေရာတစ်ဝိုက်ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ ထိုနယ်ပယ် သည် အပြောဘာသာစကား ကို ထိန်းချုပ်သောနေရာ ဖြစ်သည်။ သွက်လက်စွာ ပြောဆိုနိုင်စွမ်း နှင့်ဆိုင်သောနေရာလည်းဖြစ်သည်။ ဤနေရာ ချွတ်ယွင်းပျက်စီးသူများအနေဖြင့် တစ်ပါးသူပြော သည့်စကားကို ကောင်းစွာ နားလည်နိုင် သော်လည်း မိမိကစကား ပြန်လည်ပြောဆိုနိုင်စွမ်း မရှိသည့်အနေအထားနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ စကားပြောလျှင် ထစ်အခြင်း၊ သဒ္ဒါမှန်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သော်လည်း သူတစ်ပါး၏ အပြောစကားကို နားလည်ရန်ဖြစ်စေ၊ စာအရေးအသားဖြင့် ဆက်သွယ်ရန်ဖြစ်စေ အခက်အခဲ ရှိမည်မဟုတ်ပါ။

အလားတူနေရာတစ်ခုမှာ ဩစတြီးယန်းလူမျိုး ဦးနှောက်နှင့်အာရုံကြောပညာရှင် ကားဝါ နစ်ကေးက တွေ့ရှိ ခဲ့သောနေရာဖြစ်ပြီး ၎င်းကို အစွဲပြုကာ ဝါနစ်ကေးနယ်ပယ် (Wernicke's area) ဟု ခေါ်သောနေရာ ဖြစ်သည်။ ဤနေရာသည် ဦးနှောက်၏ ဘယ်ဘက် နားထင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဦးနှောက်လုံး၏ အထက်ပိုင်းတွင် ရှိသည်။ အလွယ်ပြောရလျှင် ဦးနှောက်၏ ဘယ်ဘက်ခြမ်း နားထင်၊ ချို့စောင်းနှင့် နောက်စေ့တို့ ဆုံသည့် နေရာတစ်ဝိုက်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ဘာသာ စကားကို နားလည်သဘောပေါက်မှုအတွက် အရေးကြီးသော နေရာဖြစ်သည်။ ဤနေရာပျက်စီးပါက စကားကို သွက်လက်စွာ ပြောဆိုမှုအတွက် အထိအခိုက်မရှိ သော်လည်း နားလည်လက်ခံနိုင်စွမ်းနှင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဝါကျများ တည်ဆောက်နိုင်စွမ်းတို့တွင် သိသိသာသာ ချွတ်ယွင်းနိုင်ပါသည်။

^{၁၄} ခင်မင်၊ မောင်၊ ဇန်နဝါရီ (၂၀၁၅)။ စိတ်ဘာသာဗေဒနိဒါန်း။ the key collection၊ ရန်ကုန်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောသမျှစကားများသည် နိုင်ငံခြားဘာသာစကားတစ်ခုကို ပြောသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပြီး စကားကို သွက်လက်စွာပြောနေသည့်တိုင် ပြောသမျှစကားမှာ အဓိပ္ပာယ် ရှာမရ ဖြစ်နိုင်သည်။

ယခုအခါ ဦးနှောက်ပုံရိပ်ဖမ်းသည့် နည်းပညာများ၊ ဦးနှောက်ကို လုံ့ဆော်သည့်နည်းပညာများ အသုံးပြုပြီး ဦးနှောက်တွင်းရှိ ဘာသာစကားနှင့်ဆိုင်သောနေရာအများအပြားကို ဖော်ထုတ်လေ့လာ နိုင်ခဲ့သည့်တိုင် ဦးနှောက်နှင့် ဘာသာစကားတို့၏ ဆက်စပ်မှုကို အပြည့်အဝ မသိနိုင်သေးပါ။ လတ်တလောတွင် ပညာရှင်များ ကောက်ချက်ချထားသည်မှာ ဦးနှောက်ဘယ်ဘက်ခြမ်းတစ်ခု တည်းကသာဘာသာစကားနှင့် သက်ဆိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ ဦးနှောက်တစ်ခုလုံးသည် ဘာသာစကား စွမ်းရည်အမျိုးမျိုးကို ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဖြည့်ဆည်းပေးလျက်ရှိသည်ဟူသောအချက် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုအပါအဝင် ဦးနှောက်တစ်ခုလုံး၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ပြင်ပမှ လုံ့ဆော်ပေးမှုသည် အရေးကြီးသည်ဟုလည်း ပညာရှင်များ သဘောတူကြပါသည်။

အရေးပါသောကာလ (Critical Period) သို့မဟုတ် တုံ့ပြန်လွယ်သောကာလ (Sensitive Period)
ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို စူးစမ်းလေ့လာရာမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် စိတ်ဝင်စားဖွယ် အယူအဆတစ်ရပ်မှာ အရေးပါသောကာလ (Critical period) ဟူသောအယူအဆ ဖြစ်သည်။ ဦးနှောက်အတွင်းနယူရွန်များ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်သွယ်မှုသည် ကလေးဘဝစောပိုင်းကာလများတွင် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်ထွန်း သည် ဖြစ်ရာ မွေးစမှ ၃ နှစ်အရွယ်သည် အရေးအပါဆုံးကာလဖြစ်ပြီး ထို့ထက်နောက်ကျပါက နယူရွန်များ အလုပ်လုပ်ရာတွင် အားနည်းနိုင်သည်ဟူသော အယူအဆဖြစ်သည်။ ထိုကာလသည် ကလေး၏ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ပြင်ပမှ လုံ့ဆော်ပေးရန် အကောင်းဆုံးကာလ ဖြစ်သောကြောင့် အခွင့်အလမ်းပြုတင်းဝ (Window of opportunity) ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် နောက် ပိုင်းတွင် ထိုအယူအဆကို ဝေဖန်သူများလာပြီး ကလေးများအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်၏ လုံ့ဆော်မှုကို တုံ့ပြန်လွယ်သောကာလ (Sensitive period) ကိုသတ်မှတ်ခဲ့ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် မွေးစမှ ၅ နှစ် (မူကြိုအရွယ်)အထိကို ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါ တုံ့ပြန်လွယ်သော ကာလသည် ကလေးတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကွဲပြားနိုင်သကဲ့သို့ ကလေးတစ်ဦးတည်းမှာပင် ဖွံ့ဖြိုးမှု နယ်ပယ်ကိုလိုက်ပြီး ကွဲပြားနိုင်ကြောင်း သတိပြုရမည်ဟုလည်းဆိုပါသည်။ ဥပမာ- ကလေးတစ် ယောက်အနေဖြင့် အမြင်အာရုံဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုများအတွက် အကောင်းဆုံးမှာ မွေးစမှ ၃ နှစ်

ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဘာသာစကားအတွက် အကောင်းဆုံးမှာ မွေးစမှ ၅ နှစ်အထိ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဆိုပါသည်။^{၁၅}

ဦးနှောက်နှင့်အာရုံကြောသုတေသီများသည် ဦးနှောက်၏ယေဘုယျဖွံ့ဖြိုးမှုများအတွက် အရေးပါသောကာလ သို့မဟုတ် တုံ့ပြန်လွယ်သောကာလကို အဆိုပြုခဲ့သည့်နည်းတူ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်လည်း အရေးပါသောကာလများကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ စကားသံများ၊ စကားလုံးဖွဲ့ပုံများနှင့် ဝါကျဖွဲ့ထုံးများကို သင်ယူရန်အရေးပါသောကာလ ရှိပါသည်။ ဥပမာ- စကားသံများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာများကို မွေးစမှ ၁၀ နှစ်အတွင်း သင်ယူခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပြီး၊ စကားလုံးဖွဲ့ပုံများနှင့် ဝါကျဖွဲ့ထုံးများ အတွက်မှာမူ မွေးစမှ ပျိုဖော်ဝင်အရွယ် (၁၂-၁၄ နှစ်) အထိကို အရေးပါသောကာလဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုင်ရာအသိပညာမှာမူ အရေးပါသောကာလဟူ၍ မရှိဘဲ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး သင်ယူသွားနိုင်ပါသည်။ အလားတူပင် လက်တွေ့အသုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း အရေးပါသောကာလဟု သီးခြားသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပါ။^{၁၆} ဦးနှောက် ၏ ထူးခြားချက်မှာ ပျော့ပျောင်းမှုပင် ဖြစ်သည်။ ဦးနှောက် သည် ပျော့ပျောင်းသည့်အလျောက် ပြင်ပလှုံ့ဆော်မှုများ၏ ပုံသွင်းမှုကိုလည်း လက်ခံပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အရေးပါသည့်ကာလများသည် ဘာသာစကားသင်ယူရန် အကောင်းဆုံးဟု ဆိုသော်လည်း ထိုကာလကျော် လွန်သွားသည့်တိုင် ဘာသာစကားကို သင်ယူနိုင်ပါသေးသည်။ လှုံ့ဆော်မှုကို ပိုမိုအားထုတ်လုပ်ဆောင်ပေးရန်သာ လိုအပ်ပါသည်။ အရေးပါသောကာလအတွင်းမှာပင် ကလေးကို အရည်အသွေးရှိသော လှုံ့ဆော်မှုများ လုံလောက်စွာပေးမှသာ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကောင်းမွန်စွာ ဖြစ်ထွန်းပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ဦးနှောက်၏အလုပ်များကို တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ဖွင့် စဉ်းစားခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် သင်ခန်းစာကို မိတ်ဆက်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ဦးနှောက်၏ အလုပ်များကို မိမိတို့ထင်သည့်အတိုင်း တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။

^{၁၅} Shonkoff, J. P. & Deborah. A. P. (2000). From neuron to neighbourhoods: *The science of early childhood development*. Washington, DC: National Academy Press
^{၁၆} Otto, B. (2010). *Language development in early childhood*, Third edition. New Jersey: Merrill (Pearson)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဦးနှောက်နှင့် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု ဆက်စပ်ပုံကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသော ဦးနှောက်၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ဖော်ထုတ်ပြီး၊ မည်သို့ ဆက်စပ်မှုရှိသည်ကိုပါ ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဘာသာစကားသင်ယူရန် အကောင်းဆုံးအရွယ်ကို တွေး၊ တွဲ၊ မျှဝေခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကားတစ်ခုကို သင်ယူရန် အကောင်းဆုံး အသက်အရွယ်ကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။

၂.၁.၄။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်များ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်များကို ပြောပြတတ်မည်။

ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုသည် အခြားသောဖွံ့ဖြိုးမှုနယ်ပယ်များ နည်းတူပင် တစ်ဆင့်ပြီးမှ တစ်ဆင့်ဖွံ့ဖြိုးသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ကလေးများ၏ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်များအတွင်း အဆင့်တစ်ခုစီ တွင် ကလေးများ၏ ယေဘုယျလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းတို့ကို ပြသည့်မှတ်တိုင်များ သတ်မှတ်ထားလေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအဆင့်များနှင့်မှတ်တိုင်များ သတ်မှတ်ပုံမှာ ပညာရှင်တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး မတူညီပါ။ အချို့ကလေးပိုင်း၊ နှစ်ပိုင်းအလိုက် အသေးစိတ် သတ်မှတ်ကြသော်လည်းအချို့ကမူကလေး၏ယေဘုယျအရွယ်ကိုကြည့်ကာသတ်မှတ်ကြသည်။^{၁၇} ကလေးများ၏အရွယ်ကို အခြေခံပြီး အဆင့်သတ်မှတ်ကြသူများက နို့စို့အရွယ်၊ လမ်းလျှောက်စ အရွယ်၊ မူကြိုအရွယ်နှင့် ကျောင်းနေအရွယ်ဟု အဆင့် ၄ ဆင့် သတ်မှတ်လေ့ရှိသည်။

^{၁၇} လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (၂၀၀၁)။ မိဘများနှင့် ကလေးသူငယ်ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများအတွက် လက်စွဲစာစောင် (၀ မှ ၅ နှစ်)။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေး စီမံကိန်းနှင့် ယူနီဆက်။

နို့စို့အရွယ်

နို့စို့အရွယ်သည် မွေးစမှ အသက်တစ်နှစ် သို့မဟုတ် ၁၆ လအတွင်းဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား အကြိုအဆင့်ဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ဤအရွယ်ကလေးသည် ဘာသာစကားကို အသုံးပြု၍ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခြင်း မရှိသေးသော်လည်း စကားသံများကို လက်ခံရယူခြင်းနှင့်ဆိုင်သော စွမ်းရည်မှာမူ မွေးစကပင် စတင်လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်သည်။ အသံများကို နားထောင်ပြီး စတင် ခွဲခြားနေပြီ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘာသာစကား၏ ရှေ့ပြေးအဖြစ် အသံမျိုးစုံလည်း ထုတ်နေပြီ ဖြစ်သည်။ အသက် ၆ လကျော်လျှင် ဖေဖေ၊ မေမေစသည့် အသံများကို ပြုလုပ်တတ်လာပြီး လူကြီးများ လုပ်ပြသောအသံများနှင့် စကားလုံးများကို အတုခိုးတတ်လာ သည်။ တစ်နှစ်ခန့် ရှိလျှင်မူ ဖေဖေ၊ မေမေစသောစကားများအပြင် အခြားသော စကားများကို အနည်းဆုံး တစ်လုံး ပြောတတ်လာသည်။ တစ်ခုခုမေးလျှင် အမြန်ရောရောထွေးထွေး ဖြေတတ်ပြီး၊ လိုချင်သောအရာကို လက်ဖြင့် ညွှန်ပြကာ လိုချင်ကြောင်း အသံဖြင့်လည်း ပြတတ်လာသည်။

ဤအရွယ်ကလေးများကို ထိန်းကျောင်းပြုစုသူများအနေဖြင့် ကလေးများနှင့် စကားပြောပေးရန် လိုအပ်သည်။ လူကြီးများ၏ စကားပြောသံများက ကလေး၏ဦးနှောက်ကို လှုံ့ဆော်ပြီး ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။ ကလေးက မည်သို့မျှ တုံ့ပြန်ခြင်းမရှိသည့်တိုင် စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် တုံ့ပြန်လာအောင် စကားပြောပေးသင့်ပါသည်။ ကလေးက တုံ့ပြန်လာပါက နှစ်သက်သဘောကျ သည့် အမှုအရာပြသပေးရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကလေးကအသံများကို ဆက်လက် ပြုလုပ်လာမည် ဖြစ်သည်။ ကလေးက စကားလုံးတစ်လုံးစ၊ နှစ်လုံးစ ပြောလာသည့်အခါတွင်မူ စကားပြောရင်း စကားလုံးအသစ်များကို စတင်သင်ကြားပေးသင့်ပါသည်။

လမ်းလျှောက်စအရွယ်

လမ်းလျှောက်စအရွယ်သည် အသက်တစ်နှစ်မှ ၃ နှစ်အထိဖြစ်သည်။ ဤအရွယ်သည် လူကြီးများကို မှီခိုပြီး သွားလာလှုပ်ရှားနေရာမှ မိမိဘာသာ သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်လာသဖြင့် ကမ္ဘာလောကကြီးကို စတင် စူးစမ်းလေ့လာသည့်အရွယ် ဖြစ်သည်။ စကားတစ်လုံးစ၊ နှစ်လုံးစ ပြောဆိုလာရာမှ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် မြင်တွေ့ရသောအရာဝတ္ထုများ၊ လှုပ်ရှားမှုများကိုဖော်ပြသည့် စကားများကို နားလည်လာသည်။ အသက် ၂ နှစ်သို့ ရောက်သောအခါတွင်မူ "မိမိ စား၊ မုန့်မုန့် ပေး" ကဲ့သို့သော

စကားလုံးနှစ်လုံး၊ သုံးလုံးပါသည့် ဝါကျတိုများကို ပြောတတ်လာပါသည်။ အရာဝတ္ထုအမည်များ နှင့် လွယ်ကူသောမေးခွန်းများကို မေးတတ်လာသည်။ လူကိုမမြင်ရသည့်တိုင် နှုတ်မှပေးသည့် ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာလုပ်ဆောင် တတ်လာပါသည်။

ဤအရွယ်ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာဝတ္ထုများ ကို ကလေးသိအောင်ပြသရင်း နှုတ်မှလည်း အခေါ်အဝေါ်များကို သင်ပေးနိုင်ပါသည်။ ကလေး၏ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများကိုကိုင်ပြပြီး အမည်ကိုဆိုပြရင်း ကလေးကိုလည်း လိုက်ဆိုစေနိုင်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ကလေးသည် စကားလုံးအသစ်များကို ရရှိသည့်အပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာဝတ္ထုများ နှင့်လည်း ရင်းနှီးသွားမည် ဖြစ်သည်။ ဝါကျတိုများဖြင့် စကားစပြောလာသည့်အခါတွင် ကလေး ကို စကား များများ ပြောလာအောင် တိုက်တွန်းအားပေးသင့်ပါသည်။ လူကြီးပြောသည့်စကားများ ကိုကလေးက လိုက်ပြောလာအောင်လည်း အားပေးရမည်။ ဤအရွယ်ကလေးများကို စာဖတ်ပြခြင်း၊ လွယ်ကူသော တေးကဗျာများကို သင်ကြားပေးခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

မူကြိုအရွယ်

မူကြိုအရွယ်ဆိုသည်မှာ အသက် ၃ နှစ်မှ ၅ နှစ်အတွင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဤအရွယ်ကလေး များအနေဖြင့် ပိုမိုရှုပ်ထွေးသောဘာသာစကားစနစ်များကို နားလည်စပြုလာပြီး ပြည်စုံသောဝါကျ များဖြင့် စကားပြောနိုင်လာပြီ ဖြစ်သည်။ မူကြိုအရွယ်ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်သက်လျှင် အရေးကြီးသည့် အချက်နှစ်ချက်ရှိပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ကလေးများအနေဖြင့် ဆက်စပ်ထားသောဘာသာစကား (Contextualised language)ကို အသုံးပြုရာမှ ဆက်စပ်မထား သောဘာသာစကား (Decontextualised language) ကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုလာသည့်အချက် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ စာရေးစာဖတ်အစပျိုးခြင်း (Emergent literacy) ဖြစ်သည်။

သုံးနှစ်မပြည့်မီအရွယ်က ပြောခဲ့သည် ကလေးများ၏စကားသည် ၎င်းတို့၏ ဝန်းကျင်အခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ပြောသောစကား ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ကလေးက မုန့်မုန့်ဟုပြောလျှင် ထိုစကားသည် ကိုင်ထားသည့်မုန့် သို့မဟုတ် မျက်စေ့ဖြင့် မြင်နေရသည့်မုန့်ကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ မမြင်ရ သည့် အခြားတစ်နေရာမှ မုန့် ကို ရည်ညွှန်းခြင်း မဟုတ်ပါ။ မျက်မှောက်အခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်ပြီး နားလည်ရသည့်စကားဖြစ်သည်။ ယင်းကို ဆက်စပ်ထားသောဘာသာစကားဟု ဆိုလိုခြင်း

ဖြစ်သည်။ "မနေ့က သားတို့ တိရစ္ဆာန်ရုံသွားခဲ့တယ်" ဟူသောစကားမျိုးသည် ဆက်စပ်မထားသော ဘာသာစကား ဖြစ်သည်။ ယခုမျက်မှောက်တွင် ဖြစ်နေသောအရာမဟုတ်သကဲ့သို့ ပြောသည့် နေရာတွင် တိရစ္ဆာန်ရုံကလည်း ရှိမနေပါ။ မျက်မှောက်တွင် ရှိမနေသည့် လူများ၊ နေရာများ၊ အရာဝတ္ထုများနှင့် အဖြစ်အပျက်များ အကြောင်းကိုပြောလျှင် ဆက်စပ်မထားသောဘာသာစကား လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆက်စပ်မထားသော ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်းသည် နောင်တွင် ပညာဆက်လက်သင်ယူရန်အတွက် အခြေခံလည်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းများတွင် သင်ယူရသည့် အကြောင်းအရာများမှာ စာသင်ခန်းအတွင်းမှ အကြောင်းအရာများ မဟုတ်သည့်အတွက် ဖြစ်ပါ သည်။ ဆက်စပ်မထားသောဘာသာစကား အသုံးပြုခြင်းကို ကူညီပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းမှာ ကလေးများအား ၎င်းတို့၏အတွေ့အကြုံများကို အခြားသူများအား ပြောပြစေရန် အားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ လူကြီးများက ပုံပြင်များ၊ အဖြစ်အပျက်များကို ပြောပြခြင်း၊ ကလေးများကိုလည်း နားလည်သလို ပြန်လည်ပြောပြစေခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

မူကြိုအရွယ်ကလေးများကို ကျောင်းနေရန် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ပေးရပါသည်။ ထိုသို့ ပြင်ဆင်ပေးရာတွင် စာရေးစာဖတ်အစပျိုးခြင်းသည်လည်း အဓိကအချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ စာရေး စာဖတ် အစပျိုးခြင်းဆိုသည်မှာ -

- အက္ခရာအများစုကို သိခြင်း၊ ရေးသားနိုင်ခြင်း
- ပုံနှိပ်စာများ၊ အရုပ်များနှင့်ရင်းနှီးလာခြင်း၊ ပုံနှိပ်စာများ၏ပုံသဏ္ဍာန်၊ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် အထား အသိုသဘောတို့ကို သိနားလည်ခြင်း (ဥပမာ - စာလုံးများသည် ဘယ်မှညာ၊ အထက်မှ အောက်သို့ သွားကြောင်း)
- စာအုပ်များကို ကိုင်တွယ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် စာအုပ်များ၊ ဖတ်စရာစာများကို စိတ်ဝင်စားကြောင်း ပြသခြင်း
- ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့ရသော စာများကို ဖတ်ခြင်း၊ ဆရာ သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ယောက်က စာဖတ်ပြသည့်အခါ အတူလိုက်ဖတ်ကြည့်ခြင်း
- စကားသံအမျိုးမျိုးကို သိနားလည်ကြောင်း ပြသခြင်း

စသည့် အလေ့အထများကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၀} ဤအရည်အချင်းများသည် နောင်တွင် စာရေးစာဖတ် သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်မည့်အခြေခံများဖြစ်သည်။ ထိုအခြေခံများ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်

^{၁၀} ဝင်းအောင်၊ ဒေါက်တာ (၂၀၁၇)။ ကလေးဘဝ အစောပိုင်းကာလ အခြေခံစာတတ်မြောက်မှုအဆင့်များ၊ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၉။

အတွက် ပုံပြောခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ပုံပြင်များကို ဖတ်ပြခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စာအုပ်များ၊ စာများ၊ ရုပ်ပုံများနှင့် မရင်းနှီးခဲ့ဘဲ ကျောင်းသို့ရောက်ရှိလာသည့်ကလေးများ အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မိမိတို့၏စာအရေးအသားစနစ်တွင် အသုံးပြုသော အက္ခရာများ၊ စာလုံးများနှင့် အရေးသင်္ကေတများကို စတင်မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ပြီး ဖြစ်သည်။ စကားသံများနှင့် အက္ခရာများ၏ အဆက်အစပ်ကို သိရှိသွားစေရန်လည်း လုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါသည်။

ကျောင်းနေအရွယ်

ကျောင်းနေအရွယ်ဆိုသည်မှာ အသက် ၅ နှစ်ပြည့်ပြီး သူငယ်တန်းကျောင်းဝင်သည်မှ မူလတန်းပြီးသည့် ကာလအထိကိုသာ ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ မူကြိုကျောင်းကို ပြီးမြောက်လာသည့် ကလေးသည် မိမိတို့၏ မိခင်ဘာသာစကားရှိအသံများကို အားလုံးသင်ယူတတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ထို့ပြင် ရှုပ်ထွေးသောဝါကျများ၊ စကားစုများပါဝင်သည့် ဝါကျများကို လည်း ဖန်တီးနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအရွယ်၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုဟုဆိုရာ၌ ယခင်က တတ်မြောက်ပြီးခဲ့သည့် ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမှု၊ ဝေါဟာရနှင့် လက်တွေ့အသုံးပိုင်းဆိုင်ရာတို့ကို ပိုမိုကြွယ်ဝအောင် မွမ်းမံသည့်သဘောသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤအဆင့်တွင် အရေးကြီးသည့်ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုမှတ်တိုင် သုံးခုရှိပါသည်။

- စာရေးစာဖတ်ကို စတင်သင်ယူပြီဖြစ်ရာ ကလေးအနေဖြင့် ထိတွေ့ရသည့်ဘာသာစကားမှာ နှုတ်ပြောစကားသာမက အရေးစကားလည်း ပါဝင်လာပါသည်။ ပုံနှိပ်စာများ၊ စာအုပ်များနှင့် ပိုမိုထိတွေ့လာသည်။
- ဘာသာစကားနှင့်ပတ်သက်သည့် သိနားလည်မှု ပိုမို တိုးတက်လာသည်။ အထူးသဖြင့် စကားအဆင်တန်ဆာ အသုံးများကို ပိုမိုထိတွေ့နားလည်ပြီး အသုံးပြုနိုင်လာသည်။ စကားအဆင်တန်ဆာဆိုသည်မှာ တင်စားဖွဲ့နွဲ့ထားသည့်အသုံးများ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ပထမတန်း မြန်မာ ဖတ်စာတွင် ပါဝင်သည့် "ရယ်ရယ်မောမော"၊ "စပါးရွှေဝါ"၊ "ချွေးတရွဲရွဲ" စသည်တို့ကဲ့သို့သော အသုံးများ ဖြစ်သည်။
- ဘာသာစကားကို အခြားဘာသာရပ်များ သင်ယူရေးအတွက် အသုံးပြုလာရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘာသာစကားသင်ယူမှုသည် သီးခြားမဟုတ်တော့ဘဲ နေ့စဉ်အချိန်ပြည့် အသုံးပြုသင်ယူရသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာသည်။

သို့ဖြစ်ရာ သင်ရိုးဝင်ဘာသာရပ်အားလုံးနှင့် ချိတ်ဆက်လျက် ဘာသာစကားနှင့် စာရေးစာဖတ် ဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပါက ဘာသာစကားနှင့် စာရေးစာဖတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ပိုမိုထိရောက်နိုင်ပါသည်။

သတိပြုရမည့်အချက်တစ်ချက်မှာ အထက်ဖော်ပြပါအဆင့်များနှင့် မှတ်တိုင်များသည် မြန်မာစကား ကို မိခင်ဘာသာစကားအဖြစ် သင်ယူရသူများအတွက် မှန်ကန်နိုင်သော်လည်း အိမ်တွင် မြန်မာ စကားမပြောဘဲ ကျောင်းသို့ရောက်လာသည့် ကလေးများ၏ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသင်ယူသည့် အနေအထားနှင့်ကြည့်လျှင် မှန်ကန်မည် မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့သောကလေးများ မြန်မာစကား သင်ယူတတ်မြောက်ရေး အတွက်ကိုမူ မတူသည့်ချဉ်းကပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ကလေးတစ်ယောက် စကားစတင်ပြောသည့်အရွယ်ကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် သင်ခန်းစာကို စတင်မိတ်ဆက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကလေးတစ်ယောက် စကား စတင် ပြောတတ်လာသည့်အရွယ်ကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်ကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အရွယ်အလိုက် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုမှတ်တိုင်များကို အစိတ်အပိုင်းများ ကို ဆက်စပ်ပေါင်းစပ်နည်းဖြင့် ဖော်ထုတ် ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့် ၄ ဆင့်တွင် တွေ့မြင်ရမည့် ဖွံ့ဖြိုးမှု မှတ်တိုင်များကို ဖော်ထုတ်ပြီး၊ မည်သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည်ကိုပါ အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်ပံ့ပိုးမှု အလိုအပ်ဆုံးအဆင့်ကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့် အမျိုးမျိုးတွင် လူကြီးများထံမှ ပံ့ပိုးပေးမှု အလိုအပ်ဆုံးအဆင့်ကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ အောက်ပါ အယူအဆများကို သင်မည်သို့နည်းလည်ပါသနည်း။
 - စကားလုံးဖွဲ့ထုံးစနစ်
 - အနက်အဓိပ္ပာယ်စနစ်
 - လက်တွေ့အသုံးစနစ်
 - လက်ခံရယူရေးကျွမ်းကျင်မှုများ
 - ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးကျွမ်းကျင်မှုများ
- ၂။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီ ၄ မျိုးတွင် မည်သည့်သီအိုရီက လက်တွေ့ကျသနည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၃။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် အရေးပါသော ဦးနှောက်၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ပြောပြပါ။
- ၄။ ဘာသာစကားသင်ယူရန် အကောင်းဆုံးကာလမှာ မည်သည့်ကာလ ဖြစ်သနည်း။
- ၅။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်တိုင်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူကြီးများထံမှ မည်သို့သော ပံ့ပိုးမှုများကို အဓိကအားဖြင့် လိုအပ်သနည်း။

၂.၂။ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကွဲပြားသည့် တိုင်းရင်းသားများ စုပေါင်းနေထိုင်ကြသည့်အလျောက် အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများသည် ကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ထပ်ဆောင်းဘာသာစကားတစ်ခုအဖြစ် သင်ယူကြရ သည်။ ထိုသို့သော ကလေးများကို မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား သင်ကြားရာတွင် သမားရိုးကျနည်းများ ဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ဒုတိယဘာသာ စကား သင်ကြားသင်ယူရာတွင် အသုံးပြုသည့် ချဉ်းကပ်နည်းများ ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအပိုင်းတွင် ဒုတိယဘာသာစကား သင်ယူ တတ်မြောက်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများ၊ အယူအဆများနှင့်အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသည့်ကလေးများကို မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသင်ကြားရာတွင် သတိပြုသင့်သည့်အချက်များ ကို ဆွေးနွေး မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂.၂.၁။ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုသီအိုရီများ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု အခြေခံသီအိုရီများကို ရှင်းပြတတ်မည်။

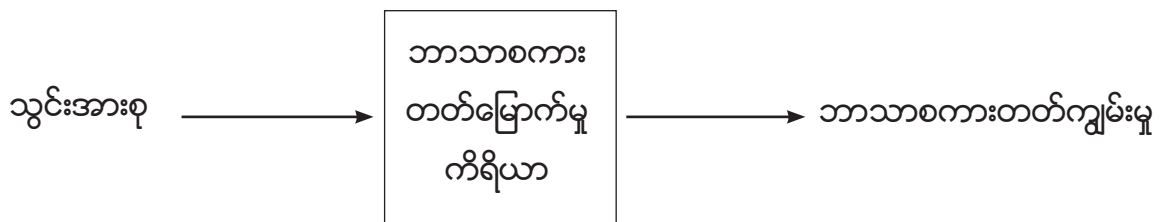
ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှုဆိုသည်မှာ မိခင်ဘာသာစကားသို့မဟုတ် ပထမဦးဆုံး သင်ယူရသည့် ဘာသာစကားတစ်ခုကို အခြေခံခိုင်မာစွာ သင်ယူတတ်မြောက်ပြီးသည့်ကလေး တစ်ယောက်က နောက်ထပ်ထပ်ဆောင်းဘာသာစကားတစ်ခုကို သင်ယူတတ်မြောက်သည့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။^၉ ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှုဖြစ်စဉ်သည် များသောအားဖြင့် ကျောင်းများ တွင် နိုင်ငံတော်ကပြဋ္ဌာန်းသည့် ရုံးသုံးဘာသာစကားတစ်ခု သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားဘာသာစကား တစ်ခုကို သင်ယူခြင်းဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် အပြုအမူသီအိုရီ၊ သိမှုသီအိုရီ၊ မွေးရာပါဖြစ်မှု သီအိုရီနှင့် လူမှုရေးတုံ့လှယ် မှုသီအိုရီများသည် ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။ ဒုတိယ ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုနှင့်ဆိုင်သော အခြားသီအိုရီများလည်း အများအပြားရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာကို ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် သင်ယူခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သုတေသနအများအပြားရှိပြီး သဘောတရားအယူအဆများလည်း အများအပြားပေါ်ထွက်ထား ပါသည်။

ဤနေရာတွင် သင်ယူခြင်းနှင့် တတ်မြောက်ခြင်းကို ခွဲခြားနားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဘာသာစကား ပညာရှင် စတီဖင်ဒီခရရှင် (Stephen Krashen)က ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူ တတ်မြောက်မှုကိုနည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့်ရယူကြသည်ဟုအဆိုပြုခဲ့ပါသည်။^{၁၀} ပထမနည်းမှာ ဘာသာစကားတစ်ခုကို လက်တွေ့ ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုအတွက် အသုံးပြုရင်း တတ်မြောက် လာသည့်နည်း ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဘာသာစကားနှင့် ဆိုင်သော စွမ်းရည်များကို သဘာဝ အလျောက် မသိစိတ်ဖြင့် သင်ယူတတ်မြောက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကလေးများ ဘာသာစကားကို သူ့အလိုလိုတတ်မှန်းမသိ တတ်မြောက်လာသည့် သဘောမျိုးဖြစ်သည်။ ဒုတိယ နည်းလမ်းမှာ သင်ယူခြင်းဖြစ်ပြီးသိစိတ်ဖြင့် ပုံစံတကျ လုပ်ဆောင်သည့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာများကိုရယူခြင်းဖြစ်သည်။ စာသင်ခန်း များတွင် ဘာသာစကားကို သင်ကြားရာတွင် တတ်မြောက်မှုထက်သင်ယူမှုကို ပို၍ အလေးပေး လေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဒုတိယဘာသာစကားကို သင်ယူသူများအတွက်မှာ သင်ယူခြင်းထက် တတ်မြောက်ခြင်းကို ပို၍စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ရာ ဆရာများအနေဖြင့် ဒုတိယဘာသာ စကား တတ်မြောက်မှုသီအိုရီများကို နားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

^၉ Turnbull, K. L. P & Justice, L. M. (2012). *Language development: From theory to practice*. Bostom: Pearson
^{၁၀} Krashen, S. D. and Terrell, T. D. (1984). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. Oxford: Pergamon Press

ဘာသာစကားသွင်းအားစုအယူအဆ

စတီဗင်ဒီရရှင်၏ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အယူအဆများထဲမှ ပညာရှင်များသာမက စာသင်ခန်းတွင်းဆရာများကပါ လက်ခံကျင့်သုံးသည့် အယူအဆတစ်ရပ်မှာ "သွင်းအားစု"ဟူသော အယူအဆဖြစ်သည်။ သွင်းအားစုဆိုသည်မှာ ဘာသာစကားသင်ယူသူအနေဖြင့် ၎င်း၏ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေ့စဉ် ကြားနေရသည့် စကားများဖြစ်သည်။ ထိုစကားများကို သင်ယူသူက သွင်းအားစုများအဖြစ် လက်ခံရယူပြီး ဦးနှောက်ရှိ ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုကိရိယာ (ပါမောက္ခချွန်စကီးအဆိုပြုသည့်)က ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ရရှိလာသည့် သွင်းအားစုများကို ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုကိရိယာက ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာစိစစ်ပြီး ရယူလိုက်သည့်အခါ ဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှု ဖြစ်ပေါ်သည်ဟုဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ ၂.၃။ ဘာသာစကားသွင်းအားစုအယူအဆ

ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုတွင် အဆိုပါသွင်းအားစုများသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။ အရည်အသွေးရှိပြီး လုံလောက်သောဘာသာစကား သွင်းအားစုများကိုရရှိပါက တတ်မြောက်မှု ပိုမိုလွယ်ကူလျင်မြန်သည်။ ခရရှင်၏ အလိုအရမူ ဘာသာစကားသင်ယူရာတွင် အနာအကြားနှင့် အဖတ်အရွတ်သည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ အပြောအဆိုနှင့် အရေးအသားမှာ အချိန်ကျသည့်အခါ အလိုလိုရောက်လာမည့်အရာများဖြစ်သည်ဟု ခရရှင်ကဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သင်ယူသူများကို သင်ယူလိုသည့် ဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့မှု တတ်နိုင်သမျှ များအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဘာသာစကားသွင်းအားစုများသည် သင်ယူသူနားလည်သဘောပေါက်သည့် ဘာသာစကားများဖြစ်ရန်လိုအပ်ပြီး လက်ရှိတတ်ထားသည့် အဆင့်ထက်လည်း အနည်းငယ်မြင့်သည့်

ဘာသာစကားဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ခရုရှင်က ထိုအယူအဆကို အိုင်+၁ ဟု အမည် အတိုကောက်ပေးထားပါသည်။ အိုင်သည် သင်ယူသူ၏ လက်ရှိအဆင့်ဖြစ်ပြီး +၁ မှာ ထို့ထက် ပိုမြင့်သည့် နောက်တစ်ဆင့်ကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အိုင်+၁ ကို အဓိပ္ပာယ် တိတိကျကျ မည်သို့ ဖွင့်ရမည်နည်းဆိုသည်မှာ မေးခွန်းတစ်ခုဖြစ်နေသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာ စကားသင်ယူသူကို အဓိပ္ပာယ်ရှိသော သွင်းအားစုများ ဖြည့်ဆည်းပေးရေး၊ အနည်းငယ်စိန်ခေါ် မှုရှိသောစကားများဖြင့် ပံ့ပိုးပေးရေး၊ ဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့မှုကို စာသင်ခန်းအတွင်းမှာ သာမကစာသင်ခန်းပြင်ပ၌ပါ ဖန်တီးပေးရေးနှင့် ဆရာများက စာသင်ခန်းအတွင်း အသုံးပြု သည့် ဘာသာစကားကို သင်ယူသူများ၏ နားလည်မှုအဆင့်နှင့် လျော်ညီအောင်ညှိပြီး အသုံး ပြုရေးတို့မှာ အများနှစ်သက်လက်ခံသည့် အခြေခံမူများ ဖြစ်နေပါသည်။

ဤသွင်းအားစုအယူအဆသည် အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသောကလေးများကို ကျောင်းသို့ ရောက်သည့်အခါမှ မြန်မာစာ မြန်မာစကားစသင်ပေးရသည့် ဆရာများအတွက် အလွန် အရေးကြီးပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးများ၏ အိမ်မှာရော ရပ်ရွာအတွင်းမှာပါ မြန်မာစကား ကို အဓိကဆက်သွယ်ရေးဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးမပြုကြပါက ကျောင်းသည် ကလေးများ အတွက် မြန်မာဘာသာစကားသွင်းအားစုများကို ရယူနိုင်သည့် တစ်နေရာတည်းသော ပတ်ဝန်း ကျင်ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာကျောင်းတွင် တတ်နိုင်သမျှ မြန်မာစကားနှင့် ထိတွေ့နေစေရန် စီစဉ်ပေးရပါလိမ့်မည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါကျောင်းသားများအနေဖြင့် နှစ်ဘာသာပြောသူ များအဖြစ် သင်ယူနေကြသည်ဖြစ်ရာ ကျောင်းတွင်းသင်ကြားရေးတွင် ၎င်းတို့၏ မိခင်ဘာသာ စကားကိုလည်း မလွဲမသွေအသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားနှစ်ခု ပြောရန် သင်ယူနေကြ သည့် ကျောင်းသားများကို သင်ကြားရာ၌ မိခင်ဘာသာစကားနှင့် ဒုတိယဘာသာစကားတို့ကို ဟန်ချက်ညီညီ ဖွံ့ဖြိုးအောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါ သည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် နမူနာများသည် ဘာသာစကားနှစ်ခု အသုံးပြုသင်ကြားသည့် စာသင်ခန်းများတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိ သော နည်းလမ်းများဖြစ်ပြီး မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသင် စာသင်ခန်းများတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါ သည် -

- (၁) ဘာသာရပ်သတ်မှတ်အသုံးပြုခြင်း။ ။ ကျောင်းသားများအား ရှင်းပြရန် လွယ်ကူသည့် ဘာသာရပ်များဖြစ်သည့် သင်္ချာနှင့် သိပ္ပံအတွက် မြန်မာစကားကို အဓိကထားသုံးပြီး၊ ခက်ခဲ နက်နဲသည့် အကြောင်းအရာများပါဝင်သော လူမှုရေးဘာသာရပ်များအတွက် မိခင် ဘာသာစကားကို အဓိကထား အသုံးပြုခြင်း။

(၂) ဆရာကို သတ်မှတ်အသုံးပြုခြင်း။ ။ ဆရာနှစ်ဦးထက်ပိုသော ကျောင်းများတွင် ဆရာ တစ်ဦးဦးကို မြန်မာစာ မြန်မာစကား အသုံးပြုသင်ကြားသူအဖြစ် သတ်သတ်မှတ်မှတ် တာဝန်ပေးခြင်း။

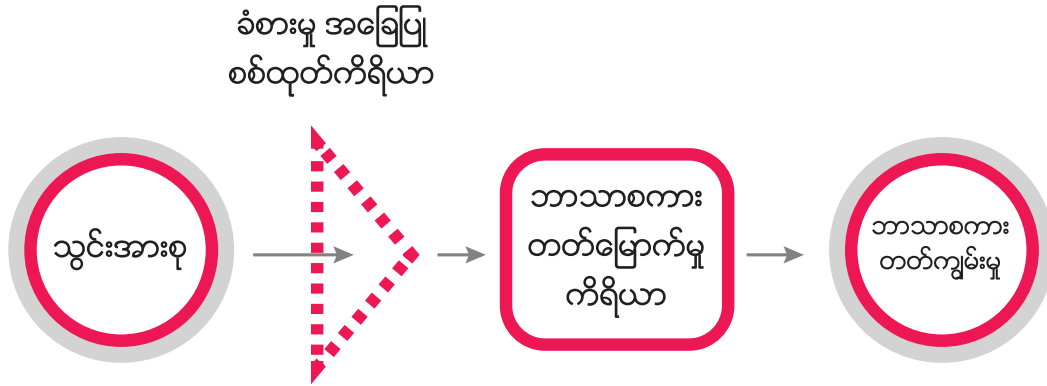
(၃) ကျောင်းချိန်အလိုက် သတ်မှတ်အသုံးပြုခြင်း။ ။ နံနက်ပိုင်းတွင် မြန်မာစကား၊ နေ့ခင်းပိုင်း တွင် မိခင်ဘာသာစကားကို အဓိကထား၍ အသုံးပြုသင်ကြားပေးခြင်း။

ကျောင်းသားများ၏ လိုအပ်ချက်အပေါ်မူတည်၍ ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်းသည် လက်တွေ့ အကျဆုံးဖြစ်သော်လည်း မြန်မာဘာသာစကားသွင်းအားစုများကို တတ်နိုင်သမျှ များများ ထိတွေ့ ခွင့်ရစေရန်လည်း စီစဉ်ပေးသင့်ပါသည်။

ခံစားမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းခံများ

ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိသည့် ခံစားမှုဆိုင်ရာအခြေခံအကြောင်း များတွင် သင်ယူသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး၊ ဘာသာစကားအပေါ်ထားသည့် စိတ်နေသဘော ထားနှင့် ၎င်းတွေ့ကြုံနေရသည့် စိတ်ခံစားမှုအခြေအနေများ ပါဝင်သည်။ ထိုအကြောင်းခံများ နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ခရုရှင်၏အခြားထင်ရှားသည့် အယူအဆတစ်ခုမှာ ခံစားမှုအခြေပြု စစ်ထုတ် ကိရိယာ (Affective filter) အယူအဆ ဖြစ်သည်။ ဤအယူအဆမှာ ပညာရေးဆိုင်ရာ စိတ်ဘာသာ ဗေဒပညာရှင်နှစ်ဦးဖြစ်သော ဒူလေးနှင့် ဘာ့တ်တို့၏ အယူအဆကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ် သည်။^{၂၀} သင်ယူသူ၏ စိတ်ခံစားမှုအခြေအနေကိုမူတည်ပြီး ဘာသာစကားသွင်းအားစုကို လက်ခံ ရယူပုံ ကွဲပြားသည့်သဘောကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ သင်ယူသူသည် ပတ်ဝန်းကျင်မှရရှိ သော ဘာသာစကားသွင်းအားစုအားလုံးကို လက်ခံရယူသည် မဟုတ်ပါ။ မိမိလက်ခံရယူလို သည့်အရာများကိုသာ ရွေးချယ်လက်ခံပါသည်။ သင်ယူသူအနေဖြင့် စိတ်ခံစားမှုအခြေအနေ ကောင်းနေပါက စစ်ထုတ်ရေးကိရိယာပွင့်နေသဖြင့် သွင်းအားစုအများအပြားကို ရယူမည် ဖြစ်သော် လည်း၊ စိတ်ခံစားမှုအခြေအနေ မကောင်းပါက ထိုစစ်ထုတ်ရေးကိရိယာ ကျဉ်းမြောင်းသွားပြီး သွင်းအားစုကို လက်ခံရယူသည်မှာလည်း နည်းသွားမည်ဟု ဆိုလိုသည့်သဘော ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ သင်ယူသူ၏စိတ်နေသဘောထားနှင့် ခံစားချက်က ဘာသာစကား သင်ယူတတ်မြောက်မှုကို အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သကဲ့သို့ အဟန့်အတားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

^{၂၀} Dually, H. & Burt, M.(1977). Remarks on creativity in language acquisition. In Dually, H.; Burt, M. and Finocchiaro, M. (Eds.) *Viewpoints on English as a second language*. New York: Regents

ရင်းမြစ်။ Krashen, S. D. and Terrell, T. D. (1984).

ပုံ ၂.၄။ ဘာသာစကားသွင်းအားစုနှင့် ခံစားမှု အခြေပြု စစ်ထုတ်ကိရိယာ

စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ စိတ်ဖိစီးခြင်း၊ စိတ်မဝင်စားတော့ခြင်းတို့သည် ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူသူများ အများဆုံး ကြုံတွေ့နေရသည့် စိတ်ခံစားမှုများဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ အထူးသဖြင့် စာသင်ခန်း အတွင်းတွင် အခြားသူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရခြင်း၊ စာမေးပွဲများတွင် အမှတ်ကောင်းရလိုခြင်းစသည့် အချက်များက စိုးရိမ်စိတ်ကို တိုးပွားစေသည်ဟုဆိုပါသည်။ ဒုတိယဘာသာစကားကို သင်ကြား ပေးကြသည့် ဆရာများအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော စိုးရိမ်စိတ်များကို တတ်နိုင်သမျှ လျော့ပါးစေပြီး ဒုတိယဘာသာစကား သင်ယူမှု အပေါ် အပြုသဘောစိတ်နေစိတ်ထားများ တိုးပွားလာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ စာသင်ခန်းအတွင်းမှ ဆရာများအနေဖြင့် လုံလောက်သော ဘာသာစကားသွင်းအားစုများကို ဖြည့်ဆည်း ပေးရုံသာမက သင်ယူသူများ၏ ခံစားမှုအခြေပြု စစ်ထုတ်ကိရိယာကိုလည်း အကျယ်အဝန်း ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ သင်ယူသူ များအနေဖြင့် သွင်းအားစုများကို အလုံအလောက် ရယူကြမည် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား ကို ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် သင်ကြားပေးသူဆရာများအနေဖြင့် ကလေးများကို သင်ယူမှု အပေါ် အပြုသဘောခံစားမှုများဖြစ်စေပြီး၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုမရှိဘဲ ပျော်ရွှင်စွာသင်ယူရသည့် ပတ်ဝန်း ကျင်ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရန် အရေးကြီးပါသည်။

အမှားများနှင့် ကြားဘာသာစကား အယူအဆ (Interlanguage hypothesis)

သင်ယူမှုတွင် အမှားများကိုပြုလုပ်ခြင်းသည် သင်ယူမှုခရီး၌ မလွဲမသွေတွေ့ကြုံရသည့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုတွင် ထိုသို့အမှားများပြုလုပ်ခြင်းကို သဘာဝအလျောက်ဖြစ်သည့် ဖြစ်ရပ်များဟုယူဆပြီး ဘာသာစကားသင်ယူမှုဖြစ်စဉ်၏ အရေးပါ သော အစိတ်အပိုင်းများဟုလည်း လက်ခံထားပါသည်။ အမှားများပြုလုပ်ခြင်းသည် ကျရှုံးခြင်း မဟုတ်ဘဲသင်ယူခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားကို သွက်လက်စွာ အသုံးပြုရေးကို ဦးစွာအားပေးရမည်ဖြစ်ပြီး မှန်ကန်စွာအသုံးပြုမှုမှာမူ နောင်တွင် အလိုလို တဖြည်းဖြည်းရလာမည့် အရာသာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျောင်းသားများကို အမှားမကြာခဏ ပြင်ပေးခြင်း မပြုလုပ်သင့်ဟုဆိုပါသည်။ မကြာခဏ အမှားများကို လိုက်ပြင်နေခြင်းဖြင့် သင်ယူသူ မှာ စိုးရိမ်ပူပန်မှု၊ စိတ်ဖိစီးမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပြီး သင်ယူလိုစိတ်လျော့ပါးလာနိုင်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဤအယူအဆနှင့် ဆက်နွှယ်နေသည့် အခြားအယူအဆတစ်ခုမှာ ဘာသာပေဒပညာရှင် ဂျိဆယ် လင်ကာ၏ ကြားဘာသာစကား (Interlanguage)ဟူသော အယူအဆဖြစ်သည်။^{၂၂} ဒုတိယ ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု ဖြစ်စဉ်အတွင်းတွင် သင်ယူသူတစ်ဦးစီသည် ပထမဘာသာ စကားနှင့် ဒုတိယဘာသာစကားတို့မှ အစိတ်အပိုင်းများကိုရောလျက် ဘာသာစကားစနစ် အသစ်တစ်ခု ဖန်တီးတတ်ကြသည်။ ၎င်းကို ကြားဘာသာစကားဟုခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းသို့ မရောက်မီကပင် မိခင်ဘာသာစကားကို အတော်အတန် အခြေခံ ခိုင်မာစွာ သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုဘာသာစကားက ဒုတိယဘာသာ စကားတတ်မြောက်မှုအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးမှုရှိသည်ဟု ပညာရှင်များက ယုံကြည်ကြသည်။ မိခင် ဘာသာစကား၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဒုတိယဘာသာစကားနှင့် ရောစပ်အသုံးပြုသည့်အခါ အမှားများပါနေမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသည်မှာပင် ကြားဘာသာစကားကို ဖန်တီးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်စဉ်သည် သဘာဝသာ ဖြစ်သဖြင့် ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်း၏ အမှားများကို မကြာခဏ ပြင်မနေသင့်ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အမှားတစ်ခုတည်းကို ကျောင်းသားအများစုက မှားနေပါကမူ အပြု သဘောနည်းလမ်းများဖြင့် ပြုပြင်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများကို ကျောင်းတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကား တတ် မြောက် အောင် သင်ပေးရန်မှာ အခြေခံပညာမူလတန်းဆရာများ၏ တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။

^{၂၂} Lightbown, P. M. & Spada, N. (2013). How languages are learned, 4th edition. Oxford: Oxford University Press

ထိုသို့သင်ကြားသည့်အခါ သမားရိုးကျသင်ပြနည်းများနှင့်မတူဘဲ ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် ချဉ်းကပ်နည်းအသစ်ဖြင့် သင်ကြားပြသရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ဒုတိယဘာသာ စကားတတ်မြောက်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများ၊ အယူအဆများကို အခြေခံပြီး နည်းလမ်းအသစ် များကို ရှာဖွေအသုံးပြုရမည် ဖြစ်သည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ပထမဘာသာစကားနှင့် ဒုတိယဘာသာစကား အဓိပ္ပာယ်ကို တွေး-တွဲ- မျှဝေခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ပထမဘာသာစကားနှင့် ဒုတိယဘာသာစကားဟူသော အယူအဆ နှစ်ခုကို ကျောင်းသားများ မည်သို့နားလည်ကြသည်ကို ဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ တစ်ဦး ချင်းစဉ်းစားပြီး ဘေးမှ သူငယ်ချင်းနှင့်မျှဝေကာ နောက်ဆုံးတွင် အားလုံးနှင့် ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတရား များကို ရှင်းလင်းဟောပြောပို့ချခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘော တရား၊ အယူအဆများကို ကျောင်းသားများ နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဖြစ်သည်။ ဆရာက ဟောပြော ရှင်းလင်းတင်ပြမည် ဖြစ်ပြီး၊ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို အခါအားလျော်စွာ မေးခွန်းများဖြင့်လည်း စစ်ဆေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မြန်မာစာကို ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် သင်ကြားရာတွင် အလေးထား ရမည့်အချက်များကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ကျောင်းသို့ စတင် ရောက်ရှိသည့်အချိန်မှ စတင်သင်ယူရသည့်ကလေးများကို မြန်မာစာသင်ကြားရာတွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည့် အချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ရန် စီစဉ်ထားသည်။

၂.၂.၂။

လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာအပြီးတွင် ကျောင်းသားများသည် -

- လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတို့ကို ခွဲခြားပြတ်မည်။

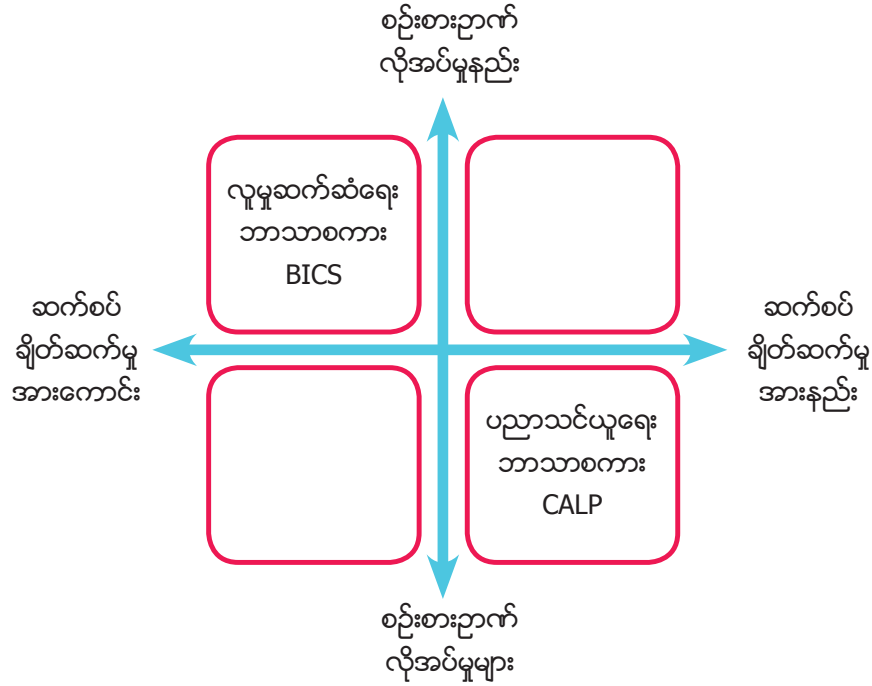
ကျောင်းတွင် ဒုတိယဘာသာစကားကို သင်ယူရသောကလေးသည် နေ့စဉ်ပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် အသုံးပြုသည့် လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားကို သင်ယူရသည့် နည်းတူ၊ စာသင်ခန်းအတွင်း စာပေသင်ယူရာတွင် အသုံးပြုသည့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားကိုလည်း သင်ယူရပါသည်။ ဤဘာသာစကားနှစ်မျိုးကို အဆိုပြုခဲ့သူမှာ နှစ်ဘာသာပြောကလေးများ၏ ပညာရေးကို သုတေသနများစွာပြုလုပ်ခဲ့သူဂျင်ကမ်းမင်း (James Cummins) ဖြစ်သည်။^{၂၉} အဆိုပါဘာသာစကားနှစ်မျိုးကို မူလကလူအချင်း ချင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုရေး အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများ (Basic interpersonal Communication Skills – BICS) နှင့် စဉ်းစားဉာဏ်နှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှု (Cognitive Academic Language Proficiency – CALP) ဟု ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လူမှု ဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းလာခဲ့သည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုဆိုသည်မှာ ကလေးအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးသူလူကြီးများနှင့်သော်လည်းကောင်း ပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် သွက်လက်စွာ ပြောဆိုနိုင်စွမ်းကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှုဆိုသည်မှာ ဘာသာရပ်/ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သင်ယူမှု အောင်မြင်ပေါက်မြောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အသိသညာများ၊ စိတ်ကူးများကို အရေးစကားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အပြောစကားဖြင့်ဖြစ်စေ နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆို နိုင်စွမ်းတို့ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအယူအဆနှစ်ရပ်လုံးသည် ဒုတိယဘာသာစကားကို သင်ကြား နေကြသည့် စာသင်ခန်းအတွင်းမှ ဆရာများ အထူးအလေးပေး အာရုံစိုက်သည့် အယူအဆနှစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

^{၂၉} Baker, C. (1996). *Foundations of bilingual education and bilingualism, 2nd edition*. Clevedon: Multilingual Matters

ဂျင်ကမ်းမင်းက အဆိုပါ ဘာသာစကားနှစ်မျိုးကို ခွဲထုတ်ကြည့်ရာတွင် အဓိကအားဖြင့် စံနှစ်ခုကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ ဆက်စပ်ချိတ်ဆက်မှုစံနှင့် စဉ်းစားဉာဏ်လိုအပ်မှုစံတို့ ဖြစ်သည်။ ဆက်စပ်ချိတ်ဆက်မှု ဆိုသည်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အချက်အလက်များက ဘာသာစကားကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ပံ့ပိုးပေးသည်ဟူသောအချက်နှင့် ဆိုင်ပါသည်။ စကားပြောသည့်အခါတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် လေယူလေသိမ်း၊ ဟန်ပန်အမူအရာ၊ မျက်နှာအနေအထားနှင့် အခြားသော အမြင်အာရုံဆိုင်ရာ အထောက်အကူ များက စကားပြောသူကိုရော နားထောင်သူကိုပါ ပြောသည့်အကြောင်းအရာကို ပိုမိုနားလည်စေရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ သိလွယ်၊ မြင်လွယ်သော အချက်အလက်များ အားကောင်းသည့် ဘာသာစကားများသည် နားလည်ရန်နှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် လွယ်ကူစေပါသည်။ သို့ရာတွင် ပညာသင်ယူရာတွင် အသုံးပြုသောဘာသာစကားမှာမူ အဆက်အစပ် ချိတ်ဆက်မှု အားနည်းပါသည်။

စဉ်းစားဉာဏ်လိုအပ်မှုဆိုသည်မှာ ဘာသာစကားက စဉ်းစားဉာဏ်ကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ စိန်ခေါ်မှုရှိသနည်းဟူသော မေးခွန်းနှင့်ဆိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သူငယ်ချင်းနှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်စဉ် ပြောသည့်စကားထက် စာစီစာကုံးတစ်ပုဒ်ရေးရာတွင် အသုံးပြုသည့်ဘာသာစကားက ဦးနှောက် ကို ပို၍ အသုံးပြုရမည်မှာ သေချာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားသည် စဉ်းစားဉာဏ်ကိုပို၍ စိန်ခေါ်မှုရှိသည့်အလျောက် ပို၍ ခက်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထိုစံနှစ်ခုဖြင့် ဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှု အခြေအနေများကို ချိန်ထိုးကြည့်လိုက်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားသည် နားလည်ရန် ချိတ်ဆက်မှုအားကောင်းပြီး စဉ်းစားဉာဏ် လိုအပ်မှုလည်း နည်းသည့် ဘာသာစကားဖြစ်သည်။ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားမှာမူ ချိတ်ဆက်မှုသိပ်မရှိဘဲ စဉ်းစားဉာဏ်ကိုများစွာ အားကိုးရသည့် ဘာသာစကားဖြစ်သည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ရင်းမြစ်။ Cummins, J. (1984).

ပုံ ၂.၅။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား

စာသင်ခန်းအဆင့်တွင် လူမှုဆက်ဆံရေး ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ပညာသင်ယူရေး ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု ကွာခြားပုံကို အောက်ပါ ဥပမာတွင် လေ့လာကြည့်ပါ။^{၂၄}

- ဆရာက သင်္ချာပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကိုမေးသည်။
"မင်းမှာ ငွေ ၂၀ ကျပ်ရှိတယ်။ မင်းက ငါ့ထက် ၆ ကျပ်ပိုများတယ်။ ဒီတော့ ငါ့မှာ ငွေဘယ်လောက်ရှိသလဲ။"

လူမှုဆက်ဆံရေးအဆင့်လောက်သာ ကျွမ်းကျင်သောကလေးသည် ပိုများဟူသောစကားကို အခြေခံပြီးများရမည်ဟု သာမန်အားဖြင့် ယူဆကာ ၂၀ အပေါင်း ၆၊ ထိုကြောင့် ၂၆ ဟု ဖြေပါလိမ့်မည်။ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားအဆင့်သို့ ရောက်နေသည့်ကလေးကမူ ပုစ္ဆာ၏သဘောကို နားလည်ပြီး ၂၀ အနှုတ် ၆၊ ထိုကြောင့် အဖြေမှာ ၁၄ ဟု ဖြေပါလိမ့်မည်။ ဤအချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ပညာသင်ယူရေး ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုမှာ စဉ်းစားဉာဏ်လိုအပ်ချက် ပိုမိုမြင့်မားသဖြင့် ပိုမိုခက်ခဲသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

^{၂၄} Baker, C. (1996). *Foundations of bilingual education and bilingualism, 2nd edition*. Clevedon: Multilingual Matters

ဂျင်ကမ်းမင်း၏ သုတေသနများမှ စာသင်ခန်းအတွင်းရှိ ဆရာများအတွက်သာမက ပညာရေး စီမံခန့်ခွဲသူများအတွက်ပါ အရေးပါသည့် တွေ့ရှိချက်တစ်ရပ်မှာ အဆိုပါ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှု နှစ်မျိုးအတွက် သင်ယူရသည့် အချိန်ကာလဖြစ်သည်။ ကမ်းမင်း၏အလိုအရ လူမှုဆက်ဆံရေး အတွက် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုကို ၂ နှစ်အတွင်း တတ်မြောက်နိုင်သော်လည်း ပညာသင်ယူရေး အတွက် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုကိုမူ ၅ နှစ်မှ ၇ နှစ်အထိ သင်ယူရသည် ဟူသောအချက် ဖြစ်သည်။^{၁၅} ဤအချက်သည် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် ကျောင်းများ တွင် သင်ယူနေကြသည့် ကလေးများအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ပညာရေးစနစ်မှာ သူငယ်တန်းနှင့် မူလတန်း ၅ နှစ်ဖြစ်ရာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို သင်ကြားရေးဘာသာစကားအဖြစ် ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်ရန်အတွက် မူလတန်းပညာသင် ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ မူလတန်း အောက်ဆင့်ပြီးမြောက်ရုံဖြင့် ပညာသင်ယူရေးအတွက် အခြေခံလုံလောက်ပြီဟု မယူဆနိုင်ဟူသည့် သဘောလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါ ကလေးများသည် မြန်မာစကားကို သင်ကြားရေးဘာသာစကား အဖြစ် အပြည့်အဝတတ်ကျွမ်းသေးသည့်အလျောက် မူလတန်းပိုင်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် မိခင်ဘာသာစကားကို စာသင်ခန်းသုံးဘာသာ စကားအဖြစ် အသုံးပြုသွားရန်လည်း လိုအပ်နေ မည်ဖြစ်သည်။

ကမ်းမင်း၏ ဘာသာစကားနှစ်မျိုးအပေါ် ဝေဖန်မှုများရှိသော်လည်း ဘာသာစကားနှစ်ခု ပူးတွဲ သင်ကြားရသည့် စာသင်ခန်းများတွင်မူ အထက်ဖော်ပြပါ အယူအဆများကို အလေးအနက်ထား စဉ်းစားကြပါသည်။ ကလေးများကို သင်ကြားရာတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားမှာ တတ် မြောက်လွယ်သော်လည်း ပညာသင်ကြားရေးဘာသာစကားမှာ ခက်ခဲသည့်အလျောက် ပိုမို အားစိုက်ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာစကားနှစ်ခု အသုံးပြုသင်ကြား နေရသည့် ကျောင်းများရှိ ဆရာများအနေဖြင့် ဤကျွမ်းကျင်မှုနှစ်ရပ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး သင်ကြားပေးရန်လည်း လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

^{၁၅} Cummins, J. (2008). BICS and CALP: Empirical and theoretical status of the distinction. In: Street, B. & Hornberger, N. H. (Eds). *Encyclopedia of language and education, 2nd Edition, Volume 2: Literacy.* (pp. 71-83) New York: Springer

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား ဟူသော အယူအဆနှစ်ခု၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတို့၏ ကွာခြားပုံကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေး ဘာသာစကားတို့၏ ကွာခြားပုံများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ၏ ပညာသင်ယူရေး ဘာသာ စကားတတ်ကျွမ်းမှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်ပြီး နောက်မှအားလုံးသို့ ပြန်လည်ဝေမျှရန် ဖြစ်သည်။

၂.၂.၃။

အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသောကလေးများ၏

မြန်မာစကားသင်ယူမှု

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အိမ်တွင် မြန်မာစကားပြောသောကလေးများနှင့် မြန်မာစကားမပြောသောကလေးများ အကြားမတူသော မြန်မာဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုဖြစ်စဉ်ကို ခွဲခြားပြတတ်မည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသောတိုင်းရင်းသားများသည် မတူကွဲပြားသည့် ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကို ပြောဆိုကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် သတ်မှတ်အသုံးပြုလာသည်မှာလည်း နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ရုံးသုံးဖြစ်သည့် မြန်မာစကားကို ကျောင်းများတွင်လည်း အဓိကသင်ကြား သင်ယူရေး ဘာသာစကားအဖြစ်လည်း အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသောကလေးများအနေဖြင့် ကျောင်းသို့ရောက်သည့်အခါ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို မလွဲမသွေ သင်ယူကြရသည်။ သို့မှသာ ရှေ့ဆက်ပညာသင်ယူရေးလွယ်ကူချောမွေ့မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင်လည်း စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးကိစ္စများ၌ ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့်စာပေကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားကာ ထိန်းသိမ်းပိုင်ခွင့်လည်းရှိသည်ဖြစ် ရာ မိမိတို့၏ဘာသာစကားကို ကျောင်းများတွင် သင်ကြားရေး၊ အစောပိုင်းအတန်းများတွင် မိခင် ဘာသာစကား အသုံးပြုသင်ကြားရေးတို့သည်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အဆိုပါကလေးများကို ဘာသာစကား နှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်အောင် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရမည့်သဘော ဖြစ်ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြသည့် ကလေးများ၏ ပညာသင်ယူမှုအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ တွင် သုတေသန ပြုလုပ်မှု နည်းပါးသော်လည်း ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သုတေသနတစ်ခု၏ တွေ့ရှိချက်အရ ထိုကလေးများအနေဖြင့် မြန်မာစာတတ်မြောက်မှုတွင် အားနည်းချက်ရှိသကဲ့သို့ အခြားသော ဘာသာရပ်များတွင် တတ်မြောက်မှုလည်း အားနည်းကြောင်း တွေ့ရပါသည်။^{၂၆} အထူးသဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုတွင် လွန်စွာအားနည်းကြသည်ဟုဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာဘာသာစကားကို အခြေခံခိုင်မာစွာ တတ်ကျွမ်းအောင် ပံ့ပိုးသင်ကြားပေးရန် လိုအပ်နေပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါ သုတေသနက ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများကို မိခင်ဘာသာစကား အသုံးပြုရှင်းလင်းသင်ကြားရေးမှာလည်း မလွဲမရှောင်နိုင်သည့် လိုအပ်ချက် တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြထားပါသည်။ အထူးသဖြင့် မူလတန်းအောက်ဆင့်များတွင် မြန်မာ စကားလုံးဝနားလည်နိုင်ခြင်းမရှိသည့် အခြေအနေဖြစ်ရာ မိခင်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုမှသာ သင်ယူမှု ဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုသို့သော အခြေအနေရှိသည့် ကျောင်းများတွင် မိခင် ဘာသာစကားအသုံးပြုသင်ကြားခြင်းနှင့် မြန်မာစာသင်ကြားခြင်းတို့ကို ဟန်ချက်ညီဆောင်ရွက် ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေး များ၏ မြန်မာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံအချက်များကို သိရှိ နားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

မိခင်ဘာသာစကား သို့မဟုတ် ပထမဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုဖြစ်စဉ်ကို ကြည့် လျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုသည် ကလေးများ ဦးစွာ တတ်မြောက်ရ သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ဖြစ်သည်။ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားမှာမူ ကျောင်းသို့ရောက်မှသာ စတင်သင်ယူကြရခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆို အခြေခံ ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ပြီးမှ အဖတ်အရွတ်နှင့်အရေးအသားကို ထပ်ဆင့်တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်စဉ်မှာ သဘာဝပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာစကားကို အိမ်တွင်မပြောသော ကလေးများမှာမူ မြန်မာစာကို သင်ယူကြရာ၌ အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားတို့ကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း သင်ယူကြရသည် ဖြစ်ရာ သဘာဝနှင့် ကွဲပြားနေပါသည်။ ထိုကလေးများကို သင်ကြားပြသရသော ဆရာများအနေဖြင့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆို အခြေခံခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ပေးရမည့်အချက်ကိုလည်း အာရုံစိုက်သင့်ပါသည်။

^{၂၆} ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း (၂၀၁၂)။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ မူလတန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားရေးတွင် အသုံးပြုသင့်သော ဘာသာစကားနှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာရေးမူဝါဒစာတမ်း။ ရန်ကုန်၊ ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေခံပညာကျောင်းအားလုံး၌ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ကျောင်းသုံးစာအုပ်များကို တစ်ပြေးညီ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသည့် ကလေးများ အနေဖြင့်လည်း ကျောင်းသို့ရောက်သည့်အခါ အခြားကလေးများနည်းတူ တစ်မျိုးတည်းသော မြန်မာဖတ်စာအုပ်ဖြင့်သာ သင်ယူကြရပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းအားလုံးအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မြန်မာဖတ်စာအုပ်များမှာ အရေးအဖတ်သင်ကြားရေးကို အလေးပေးထားသည့် စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကလေးအများစုမှာ ကျောင်းသို့ မရောက်မီကပင် မြန်မာစကား အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုကို အထိုက်အလျောက် တတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည့်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသို့ရောက်မှ မြန်မာစကားကို စတင်သင်ယူရသည့် ကလေးများအတွက်မှာမူ မြန်မာဖတ်စာအုပ်ပါ သင်ခန်းစာအစဉ်အတိုင်း သင်ယူရန် အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနက မြန်မာစကားကို ကျောင်းတွင် စတင်သင်ယူသည့် ကလေးများအတွက် ဘာသာ စကား ကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအစီ အစဉ်တွင် ကျောင်းသို့ရောက်စ ပထမ သီတင်း ၈ ပတ်ကို သင်ယူရန် အဆင်သင့်ပြင်ဆင်သည့် ကာလဟုသတ်မှတ်ပြီး ထိုကာလအတွင်းတွင် မြန်မာဘာသာစကား၏ အနာအကြားနှင့် အပြော အဆို ကျွမ်းကျင်မှုများကို အလေးပေးမိတ်ဆက်ပါသည်။^{၂၁} ထိုကဲ့သို့သော ညှိယူပြင်ဆင် သင်ကြား ခြင်းမျိုး လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ကျောင်းရောက်သည့်အခါမှ သင်ယူကြရသည့် ကလေးအများစုအတွက် မှာ စာသင်ခန်းနှင့် ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်သည် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့ရသည့် တစ်ခု တည်းသော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အဆိုပါကလေးများအနေဖြင့် ရရှိနိုင်သည့် ဘာသာစကား သွင်းအားစုမှာ အကန့်အသတ်နှင့်သာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာကို မူလတန်းအောက် ဆင့်တွင် တစ်ပတ်လျင် ၈ ချိန်၊ မူလတန်းအထက်ဆင့်တွင် တစ်ပတ်လျင် ၇ ချိန် ခွဲဝေ သတ်မှတ်ထားသော်လည်း အဆိုပါစာသင်ချိန်များအတွင်း၌သာ ထိတွေ့ရသည့် ဘာသာစကား သွင်းအားစုသည် တတ်မြောက်မှုအတွက် လုံလောက်မည် မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျောင်းတွင် ရှိနေစဉ်အတွင်း မြန်မာစကားနှင့်တတ်နိုင်သမျှ ထိတွေ့နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးရ ပါမည်။ အထူးသဖြင့် ကျောင်းတွင် ကလေးများနှင့် နေ့စဉ် မြန်မာစကားဖြင့် ပဋိသန္ဓာရစကား ပြောပေးခြင်း၊ ရိုးရှင်းလွယ်ကူသောမြန်မာစကားဖြင့် ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများကို ရှင်းပြခြင်း၊ ကျောင်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာကိစ္စများကို ပြောပြခြင်းစသည်တို့ကို ပြုလုပ်ပေးသင့်ပါသည်။

^{၂၁} ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန (၂၀၀၈)။ ဘာသာစကားကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ လက်စွဲစာအုပ်၊ သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်းအထိ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ဘာသာစကားသင်ယူသူ၏စိတ်နေသဘောထားနှင့်ခံစားချက်များကဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု အပေါ်များစွာ လွှမ်းမိုးတတ်ကြောင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် သုတေသနတွင် ကလေးများသည် ဘာသာစကားအခက်အခဲကြောင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှု၊ စိတ်ဖိစီးမှု များရှိကြောင်းနှင့် သင်ယူလို စိတ်ကို လျော့ပါးစေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကလေးများအနေဖြင့် စိုးရိမ်ပူပန်စိတ်ကင်းစွာ သင်ယူလေ့လာနိုင်ပြီး သင်ယူလိုစိတ်လည်း တိုးပွား လာစေရေးအတွက် မိခင်ဘာသာစကားနှင့် မြန်မာဘာသာစကားကို ဟန်ချက်ညီစွာ အသုံးပြုနိုင် မည့်နည်းလမ်းများ ရှာဖွေရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ စာသင်ခန်းအတွင်း ဘာသာစကားနှစ်မျိုး ရောသုံးခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စကားသင်္ကေတနှစ်မျိုးရော သုံးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သုတေ သနများစွာရှိပါသည်။ အားသာချက်များ ရှိသကဲ့သို့ အားနည်းချက်များလည်းရှိသည်ဟု ဆိုကြပါ သည်။ ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများကို သင်ကြားသည့် စာသင်ခန်းများတွင် ဘာသာစကားနှစ် မျိုးရောသုံးခြင်းသည် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာစာသင်ချိန် များတွင်မူ စကားနှစ်မျိုးရောသုံးခြင်းထက် တတ်နိုင်သမျှ မြန်မာစကားကိုသာ အဓိကထား အသုံးပြု ခြင်းဖြင့် ကလေးများအား လုံလောက်သော မြန်မာစကားသွင်းအားစုများကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာစကားကို အိမ်တွင် ပြောသည့်ကလေးများနှင့် မပြောသည့် ကလေးများ၏ မြန်မာစကား သင်ယူ တတ်မြောက်မှု ဖြစ်စဉ်များမှာ ကွဲပြားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားဟူသော ကျွမ်းကျင်မှု ၄ ရပ်ကို သင်ယူရသည့် ဖြစ်စဉ်မှာ ကွဲပြားပါသည်။ ယျေဘုယျ ဖြစ်စဉ်မှာ အပြောစကားတတ်ပြီးမှ အရေးစကားသင်ယူရ ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ကျောင်းတွင် စတင်သင်ယူရသည့် ကလေးများ မှာမူ အပြောစကားရော၊ အရေးစကားကိုပါ တစ်ပြိုင်နက်တည်း သင်ယူကြရသည့်အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူပင် ဘာသာစကားသွင်းအားစု ရရှိပုံမှာလည်း ကွဲပြားပါသည်။ ထိတွေ့ ရသည့် ဘာသာစကား၏ပမာဏရော၊ အရည်အသွေးပါ မတူပါ။ မြန်မာစကားပြောသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကလေးများအနေဖြင့် သဘာဝအလျောက် ဘာသာစကားကို ပမာဏ အမြောက်အများ ထိတွေ့ခွင့် ရသော်လည်း၊ ကျောင်းရောက်မှသာ သင်ယူရသည့် ကလေးအတွက်မှာမူ ထိတွေ့ခွင့်မှာ အကန့်အသတ်နှင့်သာ ရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေးများကို မြန်မာစာ မြန်မာစကားသင်ကြားပေးကြရသည့် ဆရာများအနေဖြင့် အထက်ပါ ကွဲပြားမှု များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး မြန်မာစာသင်ခန်းစာများကို စီစဉ်သင်ကြားပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာစာ စာသင်ခန်းတစ်ခုကို သရုပ်ဆောင်ပြခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသောကျောင်းသားများ ပါဝင်သည့် မူလတန်း စာသင်ခန်းတွင် ကျောင်းသားများ ရင်ဆိုင်ရသည့် အခက်အခဲများနှင့် ဆရာများအတွက် စိန်ခေါ်မှုများကို နားလည်စေရန် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသား ၁၀ ဦးခန့်က သရုပ်ဆောင်သင်ပြသင်ယူမှု ပြုလုပ်ပြသပြီး ကျန်ကျောင်းသားများက လေ့လာကြည့်ရှုကာ ဆွေးနွေးကြမည်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ မြန်မာစာသင်ယူရသည့် အခြေအနေမတူသော ကလေးနှစ်မျိုးကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ကျောင်းသို့ရောက်မှ စတင် သင်ယူရသောကလေးများ ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများနှင့် ထိုအခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင် ရန် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်းနည်းဖြင့် ဖော်ထုတ် ရမည် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ အောက်ပါ အယူအဆများကို သင်နားလည်သလို ရှင်းပြပါ။
 - ဘာသာစကားသွင်းအားစု
 - ခံစားမှုအခြေပြု စစ်ထုတ်ကိရိယာ
 - ကြားဘာသာစကား
- ၂။ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကားနှင့် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားသည် မည်သို့ ကွဲပြား သနည်း။
- ၃။ ကလေးတစ်ဦးသည် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုအဆင့် ရောက်အောင် မည်မျှကြာကြာ သင်ယူရမည်နည်း။
- ၄။ မြန်မာစကားအိမ်တွင် မပြောသောကလေးများသည် ကျောင်းတွင် မြန်မာစာသင်ယူရာ တွင် မည်ကဲ့သို့သောအခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့ရမည်ဟု ထင်ပါသနည်း။
- ၅။ ထိုကဲ့သို့သောကလေးများအား မြန်မာစာကို ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားအဖြစ် တတ် ကျွမ်းလာအောင် မည်သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်နည်း။

၂.၃။ ဘာသာစကားသင်ယူမှုကို ပံ့ပိုးခြင်း

ဤအပိုင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် ကလေးများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဆွေးနွေးမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆွေးနွေးရာတွင် အိမ်၌ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ၊ ကျောင်း၌ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးရန် စီစဉ်ထားသည့်အပြင် မြန်မာဘာသာစကားပြဆရာ တစ်ဦးတွင် ရှိအပ်သည့် အရည်အချင်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးမည် ဖြစ်သည်။

၂.၃.၁။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုတို့နှင့် ဆိုင်သော သုတေသနတွေ့ရှိချက်များက ကလေးများ ဘာသာစကားသင်ယူရာတွင် ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပြောဆိုနေကြသော ဘာသာစကားများနှင့် ထိတွေ့မှုများနိုင်သမျှ များရန် လိုအပ်ကြောင်း ထောက်ပြထားပါသည်။ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် လူကြီးများထံမှ ဘာသာစကားသွင်းအားစုများကို တတ်နိုင်သမျှ ပံ့ပိုးပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကလေး၏အနီးရှိ လူကြီးများသည် ကလေးများအတွက် ဘာသာစကားသင်ယူရာတွင် နမူနာယူစရာများ ဖြစ်ပါသည်။

လူကြီးများထံမှ ပံ့ပိုးမှုရသောကလေးများသည် ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးကြွယ်ဝကြသော်လည်း ပံ့ပိုးမှုကောင်းစွာမရသော ကလေးများမှာ ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝမှု အားနည်းသည့် အပြင် စကားပြောရာတွင်လည်း မေးတစ်ခွန်း ပြောတစ်ခွန်းမျှသာ တတ်သော ကလေးများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။^{၂၀} သို့ဖြစ်ရာ အိမ်တွင်ရှိသော မိဘများ၊ မိသားစုဝင်များနှင့် အခြားသော လူကြီးများက စဉ်ဆက်မပြတ် ပံ့ပိုးပေးနေရန် လိုအပ်ပါသည်။

စကားပြောခြင်း

ကလေးများနှင့် စကားပြောခြင်းသည် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကလေးငယ်ရွယ် နေစေကာမူ စကားကို စောနိုင်သမျှစောစော ပြောပေးသင့်ပါသည်။ ကလေးသည် စကားမပြောတတ်သေးသော်လည်း အပြန်အလှန်စကားပြောခြင်း၊ တုံ့လှယ်မှုပြုခြင်းစသည့် ဆက်သွယ်ရေးကျွမ်းကျင်မှု များကို သင်ယူနေပြီ ဖြစ်သည်။^{၂၁} မိဘများ၊ မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် ကလေးနှင့် စကားပြောပေးခြင်းကို အချိန်ပေးပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ထမင်းစားခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ သစ်ပင်ပန်းပင်များကို ပြုစုခြင်းစသည့် နေ့စဉ်အိမ်မှုကိစ္စများကို လုပ်ဆောင်နေရင်းဖြင့် ကလေးများ နှင့် စကားပြောနိုင်ပါသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံများသည် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုပြီး မည်သို့ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရမည်ကို သင်ယူရန် အကောင်းဆုံး အခွင့်အလမ်းများ ဖြစ်သည်။ မိသားစုတွင်း အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံသည့် စကားများဖြစ်သဖြင့် ကလေးများအတွက် ဘာသာစကား သွင်းအားစုများကို အလွယ်တကူ နားလည်နိုင်သကဲ့သို့ အပြန်အလှန် အလှည့်ကျ စကားပြောခွင့်၊ စကားအတုံ့အလှည့် ရှည်ကြာစွာ ပြောခွင့်များလည်း ရပါသည်။

စကားပြောတတ်လာပြီဖြစ်သည့်အခါ ကလေးများကို စကားပြောခွင့်များများရအောင် ဖန်တီးပေးသင့်သည်။ ကလေးများပြောသည့် စကားများကို သေချာစွာနားထောင်ပြီး လိုအပ်သော တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဆက်ပြီးစကားပြောလာအောင်လည်း လှုံ့ဆော်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကလေးများကို မေးခွန်းများ မေးပေးခြင်းဖြင့် စကားပြောခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကလေးများကို မေးခွန်းမေးတတ်အောင် သင်ပေးရန် လိုအပ်ပြီး မေးခွန်းများမေးလာလျှင်လည်း စိတ်ရှည်စွာ ဖြေကြားပေးသင့်သည်။ ကလေးများအား ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို ပြန်လည်ပြောပြစေခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ စိတ်ကူးဖြင့် ပုံဖော်ပြောဆိုရသည့်

^{၂၀} Copple, C. & Bredekamp, S. (2009). Developmentally appropriate practices in early childhood programs serving children from birth through age 8, 3rd edition. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.

^{၂၁} လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (၂၀၀၁)။ သုံးနှစ် မပြည့်မီအရွယ် ကလေးငယ်။ ရှေးဦးကလေးဘဝအရွယ် ထိန်း ကျောင်းခြင်းနှင့် အသိပညာပေးခြင်းဆိုင်ရာ လက်စွဲ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန နှင့် ယူနီဆက်

တစ်ဆင့်မြင့် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုကို ဖွံ့ဖြိုးစေမည် ဖြစ်သည်။ ဤသို့သောကျွမ်းကျင်မှုသည် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုပင် ဖြစ်သည်။

ပုံပြောခြင်း

လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုတိုင်းတွင် မျိုးဆက်တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ သတင်းအချက်အလက်များ ကိုပုံပြင်များမှတစ်ဆင့် လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ကြသည်။ ရိုးရာပုံပြင်များသည် ကမ္ဘာကြီးနှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာများကိုသာမက လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ ဓလေ့ထုံးစံများ၊ ကျင့်ဝတ်များကိုပါ လက်ဆင့်ကမ်းပေးပါသည်။^{၃၀} ကလေးများသည် ပုံပြင်များကို နားထောင်ခြင်းဖြင့် ရိုးရာအစဉ်အလာများ၊ ထုံးစံဓလေ့များ၊ လူမှုကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများကို သင်ယူရရှိသည့်အပြင် ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ စာရေးစာဖတ်အတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်မှုစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများလည်း ရရှိသည်။ ပုံပြင်ဟု ဆိုရာတွင် ရိုးရာပုံပြင်များသာမက ခေတ်ပုံပြင်များကိုလည်း နားထောင်သင့်ပါသည်။ ပုံပြင်များမှ အရေးကြီးသော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်သကဲ့သို့ ဝေါဟာရအသစ်များ၊ တန်ဆာဆင်သုံးနှုန်းသည့်စကားများကိုလည်း သင်ယူရရှိနိုင်သည်။ ထို့ပြင် နားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်စဉ်းစားနိုင်စွမ်းကိုလည်း မြင့်မားစေနိုင်သည်။ ထိုအရာများသည် ကလေးအတွက် စာရေးစာဖတ်ဆက်လက်သင်ယူရန် အခြေခံကောင်းများ ဖြစ်သည်။

တေးကဗျာရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် ကစားခြင်း

ကလေးများကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့်လုပ်ငန်းများထဲ၌ တေးကဗျာများ ရွတ်ဆိုခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ကျောင်းသို့ မရောက်မီကပင် မိဘများက လွယ်ကူရိုးရှင်းသောတေးကဗျာများကို သင်ကြားပေးနိုင်ပါသည်။ ကလေးများကို သားချော့တေးများဖြင့် သီဆိုချော့မြူခဲ့သော ရိုးရာအစဉ်အလာများ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားသည်မှာ စိတ်မကောင်းဖွယ် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကလေးအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ လူကြီးများကသော်လည်းကောင်း တေးကဗျာများ သင်ကြားပေးသည်ကိုမူ ယနေ့အထိ အထိုက်အလျောက် တွေ့နေရပါသေးသည်။ "တစ်ပြားနှစ်ပြား ပဲလင်ပြား" ကဲ့သို့သော ရိုးရာကဗျာများမှ "မနီကလေး"အထိ မိမိတို့သိထားသည့် ကဗျာအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားပေးနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် "ရွံ့ပေါ်ရှဉ့်ပြေး၊ ရှဉ့်မွှေးကို ရွံ့မလူး" ကဲ့သို့သော သံတူစပ်တေးကဗျာများသည် ကလေးများကို ကာရန်သဘော၊ အသံသဘောများကို နားလည်စေပြီး

^{၃၀} ယူနက်စကို (၂၀၁၂)။ ကလေးများအသုံးပြုသောဘာသာစကားများ။ မိဘပညာပေးလမ်းညွှန်စာအုပ်၊ စာအုပ်ငယ် ၆ (မြန်မာဘာသာ)။ ရန်ကုန်၊ ယူနက်စကိုရုံး။

နောင်အခါတွင် စာလုံးများကို ဖတ်သည့်အခါ လွယ်ကူချောမွေ့စေပါသည်။ တေးကဗျာ များကို ရွတ်ဆိုရင်း ကစားရသည့် လုပ်ငန်းများ၊ သရုပ်ဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းများသည်လည်း ကလေးများ ကို ပျော်ရွှင်မှု ဖြစ်စေသည့်အပြင် ဦးနှောက်ကိုလည်း စေ့ဆော်ပေးသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဘာသာစကား၏ အသံများကိုရော အဓိပ္ပာယ် နားလည်မှုအတွက်ပါ အထောက်အကူဖြစ်စေပါ သည်။

ပုံနှိပ်စာများနှင့် ရင်းနှီးသည့်ဝန်းကျင် ဖန်တီးပေးခြင်း

ကလေးများ၏ စာရေးစာဖတ်တတ်မြောက်မှုအဆင့်များတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် မွေးစမှ မူကြို ကျောင်းတက်သည့်ကာလကို စာရေးစာဖတ်အကြိုကာလဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ စာဖတ်တတ်ခြင်း လုံးဝမရှိသေးသည့်တိုင် ကလေးများကို စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ရုပ်ပုံများ၊ ပုံနှိပ်ထားသောစာများ နှင့် ထိတွေ့နေစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပထမဦးဆုံးဆောင်ရွက်သင့်သည်မှာ ကလေး များကို စာဖတ်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုံပြစာအုပ်များကို ဖတ်ပြခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သော် လည်း ပုံပြစာအုပ် မရှိလျှင်လည်း အခြားစာရွက်များ၊ စာအုပ်များကို ဖတ်ပြနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကလေးနေသည့် အနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင် အညွှန်းစာများ၊ သင်္ကေတများ ကပ်ထားပေးခြင်းဖြင့် ကလေးကို စာနှင့်ရင်းနှီးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ပါသည်။ ကလေးများကို စာအုပ်များကိုင်တွယ် ထိတွေ့ခွင့်ရအောင်စီစဉ်ပေးသင့်သည်။ ရုပ်ပုံများကို ဖြတ်ညှပ်ပြီး ဗလာစာအုပ်အလွတ်တွင်ကပ်ခြင်း သို့မဟုတ် စာရွက်လွတ်များတွင်ကပ်ပြီး စာအုပ်အဖြစ် ပြန်ချုပ်ခြင်းဖြင့် ကလေးအတွက် ရုပ်ပုံ စာအုပ်ကို ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ ကလေးများသည် လူကြီးများကဲ့သို့ စာဖတ်ခြင်းကို အတုယူ လုပ်ဆောင်ရသည်ကို နှစ်သက်ပျော်ရွှင်ကြသည်။ နောက်ထပ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် အရာ တစ်ခုမှာ ကလေးများစာရေးရန် ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ကလေးများအား စာလုံးများ ကို မရေးတတ်သေးသည့်တိုင် စာရွက်သို့မဟုတ် အလားတူမျက်နှာပြင်များတွင် အမျိုးမျိုး ရေးခြစ်ခွင့်ပေးသင့်သည်။ ဤသို့ ရေးခြစ်ခြင်းသည် စာရေးခြင်း၏ အစပင် ဖြစ်သည်။ သဲပေါ် သို့မဟုတ် မြေကြီးပေါ်တွင် တုတ်ဖြင့် ရေးခြစ်တမ်းကစားသည်ကိုလည်း အားပေးသင့်သည်။ သို့ရာတွင် အကွရာများကို လေးကြောင်းမျဉ်းနှင့်ညှပ်ပြီး ရေးခိုင်းခြင်းမျိုးကိုမူ အတင်းအကြပ် မပြုလုပ်သင့်ပါ။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ပုံပြောခြင်းကို သရုပ်ဆောင်ပြခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် သင်ခန်းစာကို မိတ်ဆက်သည့်လုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းတွင် အဖွားက မြေးသုံးယောက်ကို ပုံပြောသည့်ပုံစံ သရုပ်ဆောင်ပြရသည်။ ပုံပြောခြင်းမှ ကလေးများက မည်သို့သောအရာများကို သင်ယူရရှိသည်၊ လူကြီးကမည်သို့ပံ့ပိုးသည်ကို လေ့လာကြရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အိမ်တွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အိမ်တွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုဝယ်အလိုက် ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အိမ်တွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းများကို တွေး-တွဲ-မျှဝေခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်ခန်းစာတစ်ခုလုံးကို အချုပ်ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့်အထိရောက်ဆုံးနည်းလမ်းဟု ဆိုသော်လည်း ထင်မြင်ချက်ကိုသာ မေးခြင်းဖြစ်သည်။ အမှားအမှန် မရှိပါ။ ကြောင်းကျိုးခိုင်လုံမှုက အဓိကဖြစ်သည်။

၂.၃.၂။

ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

ကလေးများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှုနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက် အိမ်တွင် ပံ့ပိုးသည့် နည်းလမ်းများ အတိုင်းကျောင်းတွင်လည်း ပံ့ပိုးနိုင်ပါသည်။ ကလေးများနှင့်စကားပြောခြင်း၊ ပုံပြောခြင်း၊ တေးကဗျာ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ ကစားခြင်း၊ ပုံပြင်ဖတ်ပြခြင်း၊ စာဖတ်ပြခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းများသည် ဆရာများအနေ ဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်သင့်သည့်လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ကွာခြားချက်မှာ ဘာသာစကားအမျိုး အစားဖြစ်သည်။ အိမ်တွင် အသုံးပြုပြောဆိုသည့်ဘာသာစကားမှာ လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာ စကားဖြစ်ပြီး၊ ကျောင်းတွင်မူ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှုအတွက် ပိုမိုအလေးပေး သင်ယူရသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အခြား ကွာခြားချက်တစ်ခုမှာ ဘာသာစကားအသုံးပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သည်။ ကလေးအနေဖြင့် အိမ်တွင် မိမိတစ်ဦးတည်းကို လူကြီးများက အာရုံစိုက် ပြီး ပံ့ပိုးပေးနေသည့်အနေအထားမှ ကလေးအများအပြားကို လူကြီးတစ်ဦးတည်းက ပံ့ပိုးပေးနေရ သည့်အနေအထားသို့ ပြောင်းလဲသွားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူကြီးနှင့် ကလေးအပြန်အလှန်ပြောဆိုမှု ထက် ကလေးအချင်းချင်း အပြန်အလှန်ပြောဆိုရသည့်အချိန်က ပိုများသည့်အလျောက် ဆရာများ က ထိုအခြေအနေကို ကောင်းစွာအသုံးပြုပြီး ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက် သင့်ပါသည်။

ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားသည် မူကြို၊ သူငယ်တန်း နှင့် မူလတန်းများတွင် စတင်သင်ယူရလေ့ရှိပါသည်။ ဘာသာရပ်တစ်ခုချင်းစီနှင့်ဆိုင်သော ဝေါဟာရများ၊ ရိုးရိုးစကားမဟုတ်ဘဲ တန်ဆာဆင်သုံးနှုန်းသည့်စကားများ၊ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ

သွယ်ဝိုက်ပြောသည့် စကားများသည် ပညာသင်ယူရာတွင် အများဆုံးသုံးသည့်စကားများ ဖြစ်သည်။ ဘာသာရပ်တစ်ခုချင်းစီနှင့် ဆိုင်သော ဝေါဟာရများသည် ကလေးများနားလည်သဘော ပေါက်ရမည့် အသိသညာများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်ဖြစ်ရာ ထိုအသိသညာများကို နားလည်မှ စကားလုံးများကို နားလည်မည်ကိုလည်း သတိပြုသင့်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် "အပေါင်း၊ အနှုတ်၊ ပုံသဏ္ဍာန်၊ နန်းတက်" စသည့်စကားလုံးများသည် ဘာသာရပ် ဆိုင်ရာ ဒြပ်မဲ့အသိသညာများနှင့် ချိတ်ဆက်နေသောစကားလုံးများဖြစ်သည်။ အလားတူပင် "ဆန်းသစ်စ၊ စပါးရွှေဝါ၊ ရယ်ရယ် မောမော၊ ချွေးတရွဲရွဲ" စသည့် အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာဖြင့် ရေးထားသည့် စကားလုံးများကို မြန်မာဖတ်စာအုပ်များတွင် ပထမတန်းမှစတင်ကာ ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထိုစကားလုံးများသည် တွေ့ရုံဖြင့် နားလည်နိုင်သည့် စကားလုံးများမဟုတ်သဖြင့် ကလေးများအား ဂရုပြုသင်ကြားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကလေးများသည် ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် သီးသန့်အသုံးပြုရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စကားအသုံးအနှုန်းများကိုလည်း သင်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် "မင်္ဂလာပါ၊ ကျောင်းခေါ်ကြိမ်၊ ခွင့်တိုင်၊ အိမ်စာ" စသည်တို့ ကဲ့သို့သော အသုံး အနှုန်းများလည်းများစွာရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပညာသင်ယူရာရပ်ဝန်းတွင် အသုံးပြုရသည့် ဘာသာစကားများကို ကလေးများ နားလည်ရုံသာမက ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရာတွင် လည်း ထည့်သွင်းအသုံးပြုတတ်အောင် ဆရာများက ပံ့ပိုးပေးရမည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားတွင် အပြောစကားနှင့် အရေးစကား လွန်စွာကွာခြားပါသည်။ ကလေး အများစုသည် ကျောင်းသို့ စတင်ရောက်ရှိသည့်အခါမှသာ စာရေးစာဖတ်ကို စတင်သင်ယူရခြင်း ဖြစ်သည်။ အပြောစကားမှ အရေးစကားသို့ ကူးပြောင်းသင်ယူရသည့်အချိန်လည်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုအကူးအပြောင်းကာလတွင် သင်ယူမှု လွယ်ကူစေရန်အတွက် ကလေးများဖတ်သည့် စာများသည် အစပိုင်းတွင် အပြောစကားနှင့် နီးစပ်နိုင်သမျှ နီးစပ်အောင် စီစဉ်ပေးသင့်သည်။ အပြောစကားနှင့်မတူ တမူကွဲပြားနေလျှင်လည်း ထိုကွာခြားမှုကို ကလေးများ နားလည်အောင် ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကလေးများကို ကျောင်းတွင် မဖြစ်မနေ ပံ့ပိုးပေးရမည့်ကိစ္စတစ်ခုမှာ ၎င်းတို့၏ သင်ယူမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးစာဖတ် သင်ယူခြင်းသည် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် သင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းဖြစ်ရာ အကွာများကို သိသည့်အဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စကားလုံးများ၊ ဝါကျများကို ဖတ်တတ်သည့်အဆင့်၊ ဖတ်သည့်စာ ကို နားလည်သည့်အဆင့်စသည်အားဖြင့် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရသည့်သဘော ရှိပါသည်။ ထိုသို့ အဆင့်အလိုက် သင်ယူနေစဉ်အတွင်း ကလေး၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို

စောင့်ကြည့်လေ့လာ အကဲဖြတ်ကာ ပံ့ပိုးပေးရမည် ဖြစ်သည်။ အဆင့်တစ်ခုခုကို မကျော်လွှားနိုင် သည့် ကလေးများကို လိုအပ်သော ဖြည့်ဆည်းသင်ကြားမှု၊ လေ့ကျင့်ပေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးရာတွင် မြန်မာစာသင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်း အနေဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်မဟုတ်ပါ။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရုံးသုံး ဘာသာစကား၊ ကျောင်းသုံးဘာသာစကားဖြစ်သည့်အလျောက် အင်္ဂလိပ်စာမှလွဲ၍ အခြားသော ဘာသာရပ်များအတွက် သင်ကြားမှုသုံးဘာသာစကားလည်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားသည် ကျောင်းတွင် အချိန်နှင့်အမျှ ပြောဆိုသုံးစွဲနေရသည့် ဘာသာစကားလည်း ဖြစ်သည်။ အခြားဘာသာရပ်များကို သင်ကြားနေစဉ်အတွင်း အသိပညာများကို နားလည်သဘော ပေါက်အောင်ပံ့ပိုးခြင်း၊ ကလေးများအား ၎င်းတို့၏ထင်မြင်ချက်များ၊ နားလည်သဘောပေါက်မှု များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် အားပေးခြင်း၊ ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မေးခွန်းများမေးရန် အားပေးခြင်းတို့သည် ကလေးများ၏ ဘာသာရပ်အသိပညာကြွယ်ဝမှု၊ ဉာဏ် ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက်သာမက ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်ပါ ပံ့ပိုးရာရောက်ပါသည်။ ဆရာ များအနေဖြင့် ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးရန်စဉ်းစားသည့်အခါ မြန်မာစာ သင်ကြားသည့်ကိစ္စ တစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်ခုလုံးတွင် ရှိနေသည့် မြန်မာစာ ၏ အခန်းကဏ္ဍကို စဉ်းစားကာ ဘာသာရပ်အားလုံးတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း သင်ကြားသည့်နည်း ကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာ အရေးအဖတ်ကို အခြေခံခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ စာရေးစာဖတ် သင်ယူ တတ်မြောက်မှုနှင့်ဆိုင်သော သုတေသနများတွင် ဖတ်စရာ၊ ကြည့်စရာစာများ ပေါများသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သင်ယူရသော ကလေးများသည် စာရေးစာဖတ် ပိုမိုလျှင်မြန်စွာ တတ်မြောက်ကြ ကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ကျောင်းများတွင် စာကြည့်တိုက်များကို ထူထောင်ထားသော်လည်း အဆိုပါနေရာများမှာ ပုံစံကျ ဖတ်ရှုလေ့လာရန် သီးခြားသတ်မှတ်ထားသည့် နေရာများ ဖြစ်သဖြင့် စာရေးစာဖတ် စတင်သင်ယူရသည့် မူလတန်းကလေးများအတွက် အသုံးသိပ်မဝင်ပါ။ မူလတန်း ဆရာများအနေဖြင့်မူ မိမိတို့၏စာသင်ခန်းကိုပင် ဖတ်စရာ၊ ကြည့်စရာ ကြွယ်ဝသော စာသင်ခန်း များအဖြစ် ဖန်တီးနိုင်လျှင် ပိုမို ကောင်းမွန်ပါသည်။ နံရံကပ်ပိုစတာများ၊ ကားချပ်များ၊ ဖတ်စရာ

ကြည့်စရာ စာအုပ်စာတမ်းများ၊ အလွယ်တကူ ရေးခြစ်နိုင်မည့် သင်ပုန်းများကို ကလေးများ လက်လှမ်းမီနိုင်သောနေရာများတွင် ချိတ်ဆွဲပြသထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ငွေကုန်ကြေးကျခံကာ စီစဉ်ရန် မဟုတ်ဘဲ ဖတ်စာအုပ်တွင်မပါသည့် ထပ်ဆောင်း စကားလုံးများ၊ ထပ်ဆောင်းဖတ်စာများ ကို ဆရာကပြုစုရေးသားကာ ချိတ်ဆွဲထားသင့်သကဲ့သို့ ကလေးများကို လေ့လာကြည့်ရှုရန်၊ ဖတ်ရှုရန်လည်း တိုက်တွန်း အားပေးသင့်သည်။ ကလေးများကို စာဖတ်ပြခြင်း၊ ကလေးများနှင့်အတူ စာဖတ်ခြင်း၊ စာဖတ်ပြီး နောက်ဆက်တွဲလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း၊ သရုပ်ဖော်ပုံ ရေးဆွဲခြင်းစသည့်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပြီး ပံ့ပိုးနိုင်ပါသည်။ စာသင်ခန်းကို သင်ယူစရာ၊ ဖတ်ရှုလေ့လာစရာများ ကြွယ်ဝသည့် အခန်းတစ်ခန်းအဖြစ် ဖန်တီးနိုင်လျှင် ကလေးများ၏ ဘာသာ စကားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ စာရေးစာဖတ် တတ်မြောက်မှုတို့အတွက် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ကျောင်းသားများ၏ ငယ်ဘဝ အတွေ့အကြုံများကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် ကျောင်းသို့ရောက်စ ကလေးများ ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများ၊ စိန်ခေါ်မှုများကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ငယ်ဘဝ အတွေ့အကြုံများ ကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး စိန်ခေါ်မှုများ၊ အောင်မြင်မှုများ၊ ပံ့ပိုးပေးမှုများဟု ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းမှ ဆွေးနွေးရရှိချက်များသည် ဒုတိယသင်ယူမှုလုပ်ငန်းအတွက် အခြေခံများ ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကျောင်းတွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ပုံစံဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကျောင်း တွင် ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် (World café) ဟူသောနည်းဖြင့် ဆွေးနွေးရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

၂.၃.၃။

ဘာသာစကားပြဆရာ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကားပြဆရာတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

အခြေခံပညာမူလတန်းတွင် သင်ကြားပြသရသည့်ဆရာအများစုသည် ဘာသာရပ်အားလုံးကို တာဝန်ယူ သင်ကြားရသည့် ဆရာများဖြစ်သည်။ မြန်မာစာတစ်ခုတည်းကိုသာ သင်ကြားပေးရသည့် ဘာသာရပ်ပြ ဆရာများ မဟုတ်ကြပါ။ သို့ရာတွင် မြန်မာစာကို သင်ကြားပြသရသည့်နည်းတူ အခြားဘာသာရပ်များကို လည်း မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို အသုံးပြုကာ သင်ကြားပြသနေရသည့် ဆရာများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစာတတ်ကျွမ်း ကြွယ်ဝသည့် ဆရာတစ်ဦးဖြစ်ရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာစကား ကို သင်ကြားပြသမည့် ဆရာတစ်ဦးအနေဖြင့် အောက်တွင် ဖော်ပြသည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။

- ၁။ ဘာသာရပ်ကိုတတ်ကျွမ်းသည့်အပြင် နှစ်သက်မြတ်နိုးသူဖြစ်ခြင်း။ ။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို နုံ့စပ်တတ်ကျွမ်းသူ ဖြစ်ရပါမည်။ သို့မှသာ ဆရာသည် ကျောင်းသားများ ဘာသာစကားလေ့လာမှု အတွက် စံနမူနာ ဖြစ်ပါမည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားနှင့် မြန်မာစာပေကို ချစ်မြတ်နိုးသူ ဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။^{၃၀} မိမိသင်ကြားသည့် ဘာသာရပ်ကို ချစ်မြတ်နိုးသူများသည် ဘာသာရပ် အကြောင်းအရာများကို မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ထပ်ဆင့်သင်ယူလိုစိတ်ရှိပြီး အခြားသူများကိုလည်း ဆက်လက်သင်ယူလိုစိတ်ရှိစေရန် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သောဆရာများကသာ ကျောင်းသားများကို မြန်မာစကားနှင့် မြန်မာစာပေအမွေကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပြီး မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို ချစ်ခင်တတ်သူများဖြစ်အောင် ပျိုးထောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

^{၃၀} Yangon University of Education (n.d.) *Method – 1101 (CE): General methodology and teaching of Myanmar*. B. Ed. Correspondence course, first year. Yangon: YUOE

၂။ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရေး ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်ခြင်း။ ။ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရေး ကျွမ်းကျင်မှုသည် ဆရာကောင်းတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြနိုင်သည့်အပြင် ကျောင်းသားများ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းရှိ မရှိကိုလည်း အကဲခတ်သုံးသပ်နိုင်ရပါမည်။ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းမရှိပါက လွယ်ကူရိုးရှင်းသောစကားများဖြင့် ပြန်လည်ပြောပြခြင်း၊ စကားသံမဲ့ အမူအရာများ၊ အခြား အမြင်အာရုံ ဆိုင်ရာ အထောက်အကူများအသုံးပြုလျက် ရှင်းပြခြင်းစသည်တို့ဖြင့် ပြောဆို ဆက်သွယ်နိုင်ရမည်။ ထို့ပြင် ဘာသာစကားအသုံးပြု ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းကို မည်သို့ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း ကျောင်းသားများအား စံနမူနာအဖြစ်လည်း ပြသနိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။

၃။ နားထောင်မှုစွမ်းရည် ပြည့်ဝသူဖြစ်ခြင်း။ ။ ဆက်သွယ်ရေးကျွမ်းကျင်သူများသည် နားထောင်မှုစွမ်းရည် မြင့်မားသူများလည်း ဖြစ်သည်။ ဆရာများသည် ကလေးများ၏ တုံ့ပြန်ပြောဆိုမှုများကို တက်ကြွစွာ၊ စိတ်အားထက်သန်စွာ အာရုံစိုက်နားထောင်သူများ ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆရာများ သည် တစ်ပါးသူပြောသည်ကို အာရုံစိုက်နားထောင်ပေးရန် အရေးကြီးကြောင်းပြသသည့် စံနမူနာများ ဖြစ်ရပါမည်။ သို့မှသာ ကလေးများအနေဖြင့် ဘာသာစကားအသုံးပြုဆက်သွယ်ရေးတွင် ကောင်းစွာနားထောင်တတ်ရန် အရေးကြီးကြောင်း သင်ယူရရှိသွားမည် ဖြစ်သည်။

၄။ ကျောင်းသားများနှင့် နွေးထွေးသောဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ထားခြင်း။ ။ ပညာရေးပညာရှင်များက "မောင်ဖြူကို ပါဠိသင်ပေးလိုလျှင် ပါဠိကိုလည်း တတ်ရမည်၊ မောင်ဖြူကိုလည်း သိရမည်။" ဟု ဆိုလေ့ရှိပါသည်။ ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာများကို တတ်ကျွမ်းရုံဖြင့် ဆရာကောင်းတစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဆရာကောင်းတစ်ယောက် ဆိုသည်မှာ ကျောင်းသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြေအနေကိုသိပြီး ကျောင်းသားများနှင့် ကောင်းမွန် နွေးထွေးသော ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်နိုင်သူဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသားများနှင့် စာသင်ခန်းအတွင်းမှာသာမက စာသင်ခန်းပြင်ပတွင်ပါ စကားပြောဆိုနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးရပါမည်။ အထူးသဖြင့် မိမိ၏စာသင်ခန်းထဲတွင် အိမ်၌ မြန်မာစကားပြောရန် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးသည့် ကျောင်းသားများ ပါဝင်နေပါက ၎င်းတို့ကို အထူးအာရုံစိုက်ပြီး စကားပြောခွင့်များ ဖန်တီးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

၅။ သင်ကြားရေးအလုပ်ကို တန်ဖိုးထားခြင်း။ ။ သင်ကြားရေးအလုပ်ကို မွန်မြတ်သော အလုပ်ဟု သဘောထားသည့်အပြင် တတ်ကျွမ်းသူများသာ လုပ်နိုင်သည့် ပညာရှင်အလုပ် ဟုလည်း တန်ဖိုးထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ သင်ကြားရေးအလုပ်ကို တန်ဖိုးထား လေးစားမှု ရှိသည့်ဆရာများသာ သင်ကြားရေးတွင် စိတ်နှစ်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့သော ဆရာများသည် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို ပံ့ပိုးလိုစိတ်ရှိပြီး၊ ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်း များကိုလည်း ကြိုးပမ်းရှာဖွေအသုံးပြုကာ ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးတတ်ပါသည်။

၆။ စိတ်နေသဘောထား ပြည့်ဝခြင်း။ ။ ဆရာသည် ပညာပြည့်ဝရုံသာမက နှလုံးလှသူ လည်း ဖြစ်ရပါမည်။ ကျောင်းသားများ၏ အခက်အခဲများကို နားလည်လက်ခံပေးနိုင်ပြီး တတ်စွမ်းသမျှ ကူညီဖြေရှင်းပေးလိုစိတ်ရှိသူ ဖြစ်ရပါမည်။ ဆရာ၏တာဝန်မှာ ကျောင်းသား များ၏ သင်ယူမှုကို ကူညီပံ့ပိုးပေးရန် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူ မှု လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အဆင်သင့် ဖြစ်ရပါမည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆရာ သည် ပွင့်လင်းဖော်ရွေပြီး ကျောင်းသားအားလုံးကို မခွဲမခြား တစ်သားတည်းထား၍ ကြိုဆိုသူ ဖြစ်ရပါမည်။

၇။ သင်ယူမှုအသိုက်အဝန်းကို ထူထောင်ခြင်း။ ။ ဆရာများအနေဖြင့် ကျောင်းသားအချင်း ချင်း၊ ကျောင်းသားနှင့် ဆရာ၊ ဆရာအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ အပြန်အလှန် ကူညီပံ့ပိုးမှုရှိသည့် သင်ယူပျော်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးရန် လိုအပ်ပါသည်။ စာသင်ခန်းများနှင့် ကျောင်းများကို ရင်းနှီးဖော်ရွေပြီး ချစ်ကြည်စည်းလုံးမှုရှိသော လူမှုအသိုက်အဝန်းများ အဖြစ် ထူထောင်ရုံသာမက သင်ယူမှုကို တန်ဖိုးထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အဖြစ်လည်း ဖန်တီးကြရမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာစာ မြန်မာစကားနှင့် မြန်မာစာပေ သင်ကြား သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ပေးသည့် လူမှုအသိုက်အဝန်းများအဖြစ် ထူထောင်သင့်ပါသည်။

၈။ ကျင့်ဝတ်များလိုက်နာစောင့်ထိန်းခြင်း။ ။ ဆရာကောင်း တစ်ဦးသည် ဂုဏ်သိက္ခာ ပြည့်ဝ ပြီး လူမှုကျင့်ဝတ်၊ ဆရာကျင့်ဝတ်နှင့် အတတ်ပညာရှင် ကျင့်ဝတ်များကို လိုက်နာသူ ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့လူမှု အသိုက်အဝန်းတွင် "အတတ်လည်းသင်၊ ပွဲပြင်ဆုံးမ၊ သိပ္ပမချန်၊ ဘေးရန်ဆီးကာ၊ သင့်ရာအပ်ပို့၊ ဆရာတို့၊ ကျင့်ဖို့ ဝတ်ငါးဖြာ" ဟူသော ဆရာဝတ်ငါးပါး အထင်အရှားရှိပြီးဖြစ်သည်။ ရိုးရာအစဉ်အလာ ကျင့်ဝတ်များသာမက လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးထားသည့် ဆရာအတတ်ပညာရှင်တစ်ဦးတွင် လိုက်နာစောင့်ထိန်းအပ်သော ကျင့်ဝတ် များကိုလည်း စောင့်ထိန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။^{၃၂} မြန်မာစာပြ ဆရာတစ်ဦးအနေဖြင့်မူ

^{၃၂} ရောင်စဉ် (ခန့်စပ်မပါ)။ ဆရာအတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပြန်လည်ဆင်ခြင် သုံးသပ် လုပ်ဆောင်တတ်သူ (သင်တန်းနည်းပြ)။ ရောင်စဉ်တတ်ကျွမ်းမှုအခြေပြု ဆရာဖြစ်သင်တန်းအစီအစဉ်။

မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားနှင့်ပတ်သက်လျှင်ကျောင်း သားများအတွက် စံနမူနာပြု ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ဒေသိယမြန်မာစကားပြောသူ သို့မဟုတ် မြန်မာဘာသာစကားကို ဒုတိယ ဘာသာစကားအဖြစ် သင်ယူတတ်မြောက်လာသူက မြန်မာစာပြခရာ ဖြစ်နေသည့်တိုင် စာသင်ခန်းအတွင်းတွင် စံပြုမြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို အသုံးပြုခြင်းသည် မြန်မာစာပြခရာ၏ ပညာရှင် ကျင့်ဝတ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၉။ ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်တတ်သူဖြစ်ခြင်း။ ။ အရည်အသွေးရှိသောဆရာများသည် မိမိ တို့၏ သင်ကြားပြသမှုအခြေအနေကို စဉ်ဆက်မပြတ် ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် အရည်အသွေး တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။ မိမိတို့ သင်ကြားပြသလိုက်သည့် နည်းနာများ၏ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များကို ကျောင်းသားများအား ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း၊ ကျောင်းသားများနှင့် စကားပြောခြင်း စသည်တို့မှတစ်ဆင့် ဖော်ထုတ်ပြီး ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြသည်။ သင်ကြားပို့ချနည်းများသာမက ကျောင်းသားများနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုပုံများ၊ ဘာသာစကားအသုံးအနှုန်းများကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာစာပြခရာများအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆရာများသည် ကျောင်းသားများအတွက် ဘာသာစကားအသုံးပြု ပြောဆိုဆက်သွယ်ပုံများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အတုယူဖွယ်ရာ စံနမူနာများဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆရာများအနေဖြင့် သင်ကြားပြသနေစဉ်အတွင်းဖြစ်စေ၊ သင်ကြားပြသမှု အပြီးတွင်ဖြစ်စေ မိမိ၏ သင်ကြားပြသမှုအပေါ် ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့် အလေ့အထကို မွေးမြူသင့်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာစာပြခရာတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းများကို သိပြီး-သိချင်-သင်ယူရရှိ ဇယားဖြင့် ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် သင်ခန်းစာကို မိတ်ဆက်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပြခရာတစ်ဦးတွင် ရှိသင့်သော အရည်အချင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မိမိသိထားပြီးသည်အရာများ၊ ထပ်မံသိလိုသည့်အရာများကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်ပြီး အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် ဇယားတွင် ချရေးထားရန် ဖြစ်သည်။ သင်ယူရရှိသည့်အရာများမှာမူ သင်ခန်းစာအဆုံးတွင်မှ ဖြည့်စွက်ရမည့်အရာများ ဖြစ်သည်။

သိပြီးသည့်အရာများ	သိချင်သည့်အရာများ	သင်ယူရရှိသည့်အရာများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ မြန်မာစာပြခရာတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းများကို အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးခြင်း ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာပြခရာတစ်ဦးတွင် ရှိသင့်သော အရည်အချင်းများကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုတစ်စုလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် ၉ ဦးစီပါသော အုပ်စုများဖွဲ့ကာ ဆွေးနွေးပြီး အရေးအကြီးဆုံးဟု ယူဆသော အရည်အချင်း ၃ ခုကို မဲပေးရွေးချယ်သည့် လုပ်ငန်းကို စီစဉ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ အုပ်စုတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများက အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်အားလုံးကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မြန်မာစာပြခရာတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းများကို သိပြီး-သိချင်-သင်ယူရရှိ ဇယားဖြင့် နှစ်ယောက်တွဲဆွေးနွေးခြင်း ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်ခန်းစာအတွင်း ထပ်မံသင်ယူရရှိသည့် အချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁ တွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် သိပြီး-သိချင်-သင်ယူရရှိ ဇယားကို ပြန်ကြည့်ပြီး သင်ယူရရှိဇယားကွက်တွင် ကျန်နေသည်များကို နှစ်ယောက်တွဲ ဆွေးနွေးပြီး ဖြည့်စွက်ရန် ဖြစ်သည်။

 ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ ကလေးများ၏ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အိမ်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှင်းပြပါ။
- ၂။ မြန်မာစာပြခရာကောင်းတစ်ဦးအတွက် လိုအပ်သော အရည်အချင်းများကို ပြောပြပါ။

အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်

အဓိကအချက်များ

ဤအခန်းတွင် ဘာသာစကား၏ သဘောသဘာဝ၊ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု သီအိုရီများနှင့် ဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည် နည်းလမ်းများကို အဓိကထား ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ကလေးတိုင်းတွင် ဘာသာစကားတစ်ခုခုကို သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်စွမ်း မွေးကတည်းက ပါလာပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို ဦးနှောက်သုတေသနတွေ့ရှိချက်များက လည်း ထောက်ခံထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှုအတွက် ပတ်ဝန်းကျင် ရှိလူကြီးများ၏ ပံ့ပိုးမှု၊ လူကြီးများနှင့် အတုံ့အပြန်ပြုမှုတို့သည် အရေးကြီးပါသည်။ ဒုတိယဘာသာစကားသင်ယူတတ်မြောက်မှုအတွက်လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှ ဘာသာစကားသွင်းအားစုများကို အလုံအလောက်ရရှိနိုင်မှသာ သင်ယူတတ်မြောက်မှု ထိရောက်မြန်ဆန်မည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကလေး၏ပတ်ဝန်းကျင်မှ မိဘများ၊ မိသားစုဝင်များ၊ အခြားသောလူကြီးများနှင့် ဆရာများက ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာများသည် ကျောင်းသို့ ရောက်လာသည့်ကလေးများကို လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုသာမက ပညာသင်ယူရေး ဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှုပါ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသို့ ရောက်မှ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားကို စတင်သင်ယူရသည့် ကလေးများအတွက်ကိုမူ ဆရာများသည် သမားရိုးကျမဟုတ်သော ချဉ်းကပ်နည်းများဖြင့် အာရုံစိုက်ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာစာပြုဆရာတစ်ဦးတွင် ရှိသင့်သည့် အရည်အချင်းများကိုလည်း ဤအခန်းတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးထားသည်။

အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း

ဤအခန်းတွင် ကလေးများ၏ မိခင်ဘာသာစကား သင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများ၊ အယူအဆများကို ဦးစွာဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယဘာသာစကား သင်ယူခြင်းနှင့် ဆိုင်သော သဘောတရားများ၊ အယူအဆများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုသဘောတရားများ၊ အယူအဆများကို အခြေခံလျက် ကလေးများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို လူကြီးများက မည်သို့ ပံ့ပိုးပေး နိုင်မည်ကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

ဘာသာစကားပညာရှင်များ၏အလိုအရ ကလေးများသည် လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကား သာမက ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားကို တတ်ကျွမ်းစေရန်အတွက် အနည်းဆုံး ၅ နှစ်ခန့် သင်ယူရမည်ဟုဆိုပါသည်။ ဤအဆိုအတိုင်းဆိုပါလျှင် မူလတန်းသည် ကလေးများကို ပညာ သင်ယူရေးဘာသာစကားကို တတ်ကျွမ်းစေရန် သင်ကြားပေးရမည့်တာဝန် ရှိနေပါသည်။

"မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု ထင်မြင်ပါသနည်း။"

"ကျောင်းရောက်မှ မြန်မာစာကို စတင်သင်ယူရသော ကလေးများအတွက်ဆိုပါလျှင် လူမှုဆက်ဆံ ရေးဘာသာစကားရေး၊ ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကားပါ တတ်ကျွမ်းအောင် ပြုလုပ်ပေးရမည် ဖြစ်ရာ မည်သို့ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟု ယူဆပါသနည်း။"

ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ

၂.၁။ ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဲဖြူ။ (၂၀၁၀)။ လက်တွေ့အတ္ထုပေဒနီဒါန်း။ သင်းစာပေ၊ ရန်ကုန်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဲဖြူ။ (၂၀၁၅)။ စိတ်ဘာသာပေဒနီဒါန်း။ the key collection၊ ရန်ကုန်။

လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (၂၀၀၁)။ မိဘများနှင့် ကလေးသူငယ်ပြုစောင့်ရှောက်သူများအတွက် လက်စွဲစာစောင် (၀ မှ ၅ နှစ်)။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့် ယူနီဆက်။

ဝင်းအောင်၊ ဦး (၂၀၁၆)။ ပန်းပျိုးလက်ငါးသွယ်။ ဒုတိယအကြိမ်။ ရှင်မတောင်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

ဝင်းအောင်၊ ဒေါက်တာ (၂၀၁၇) မူလတန်းအောက်ဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားရေး အလေးထား စရာများ။ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၇။

ဝင်းအောင်၊ ဒေါက်တာ (၂၀၁၇)။ ကလေးဘဝ အစောပိုင်းကာလ အခြေခံစာတတ်မြောက်မှု အဆင့်များ။ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၉။

Otto, B. (2010). *Language development in early childhood*, third edition. New Jersey: Merrill (Pearson)

Shonkoff, J. P. & Deborah. A. P. (Eds.) (2000). *From neuron to neighbourhoods: The science of early childhood development*. Washington, DC: National Academy Press

Turnbull, K. L. P & Justice, L. M. (2012). *Language development: From theory to practice*. Boston: Pearson

၂.၂။ ဒုတိယဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု

ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း (၂၀၁၂)။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ မူလတန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားရေးတွင် အသုံးပြုသင့်သော ဘာသာစကားနှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာရေးမူဝါဒ စာတမ်း။ ရန်ကုန်၊ ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန (၂၀၀၈)။ ဘာသာစကားကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ လက်စွဲစာအုပ်၊ သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်းအထိ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

Baker, C. (1996). Foundations of bilingual education and bilingualism, 2nd edition. Clevedon: Multilingual Matters

Cummings, J. (2008). BICS and CALP: Empirical and theoretical status of the distinction. In Street, B. & Hornberger, N. H. (Eds.) Encyclopedia of language and education, 2nd Edition, Volume 2: Literacy. (pp. 71-83) New York: Springer

Dualy, H. & Burt, M.(1977). Remarks on creativity in language acquisition. In Dualy, H.; Burt, M. and Finocchiaro, M. (Eds.) *Viewpoints on English as a second language*. New York: Regents

Krashen, S. D. and Terrell, T. D. (1984). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. Oxford: Pergamon Press

Lightbown, P. M. & Spada, N. (2013). *How languages are learned, 4th edition*. Oxford: Oxford University Press

Turnbull, K. L. P & Justice, L. M. (2012). *Language development: From theory to practice*. Bostom: Pearson

၂.၃။ ဘာသာစကား သင်ယူမှုကို ပံ့ပိုးခြင်း

ယူနက်စကို (၂၀၁၂)။ ကလေးများအသုံးပြုသောဘာသာစကားများ၊ မိဘပညာပေး လမ်းညွှန် စာအုပ်၊ စာအုပ်ငယ် ၆ (မြန်မာဘာသာမူ)။ ရန်ကုန်၊ ယူနက်စကိုရုံး။

ရောင်စဉ် (ခုနှစ်မပါ)။ ဆရာအတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပြန်လည်ဆင်ခြင် သုံးသပ်လုပ်ဆောင်တတ်သူ (သင်တန်းနည်းပြ)။ ရောင်စဉ်တတ်ကျွမ်းမှုအခြေပြု ဆရာဖြစ် သင်တန်းအစီအစဉ်။

လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (၂၀၀၁)။ သုံးနှစ်မပြည့်မီအရွယ် ကလေးငယ်။ ရှေးဦးကလေးဘဝ အရွယ်ထိန်းကျောင်းခြင်းနှင့် အသိပညာပေးခြင်းဆိုင်ရာလက်စွဲ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးစီမံကိန်း နှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ယူနီဆက်။

Copple, C. & Bredekamp, S. (2009). *Developmentally appropriate practices in early childhood programs serving children from birth through age 8, 3rd edition*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children (NAEYC).

Yangon University of Education (n.d.) *Method – 1101 (CE): General methodology and teaching of Myanmar*. B. Ed. Correspondence course, first year. Yangon: YUOE

အခန်း

၃

မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာ

ဤအခန်းတွင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာအကြောင်းကို စတင် မိတ်ဆက်ပေးထားပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားအပါအဝင် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဘာသာစကားမျိုးရိုး၊ မြန်မာဘာသာစကားဖြစ်ထွန်းတိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံ၊ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အသံများ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဒေသိယစကားများစသည့် မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ၊ မြန်မာဘာသာ စကားအဆင်တန်ဆာနှင့် ယင်းတို့ကို လေ့လာသင်ယူခြင်း၊ မြန်မာအက္ခရာသမိုင်း၊ မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာအရေးအသားကို သင်ကြားရခြင်း၏ ရည်မှန်းချက်များကို တင်ပြဆွေးနွေးပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤအခန်းကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကား၏ အသံစနစ်ကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- အသွင်ကွဲမြန်မာဘာသာစကားများအကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မြန်မာဘာသာစကားတွင် နေ့စဉ်သုံးစကားများ၌ တွေ့ရသည့် စကားအဆင်တန်ဆာများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- ကလေးများသင်ယူရသည့် မြန်မာစကား၏ အဆင်တန်ဆာများနှင့် ၎င်းတို့ကို သင်ယူရာတွင် ကလေးများအား ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- မြန်မာအက္ခရာသမိုင်းကို ပြောပြတတ်မည်။
- မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

၃.၁။ မြန်မာဘာသာစကား

ဖြစ်ထွန်းတိုးတက် ပြောင်းလဲလာပုံ

မြန်မာစကား(မြန်မာဘာသာစကား)သည် မြန်မာလူမျိုးနှင့်အတူ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး မြန်မာတို့သည် မိမိတို့ ပြောဆိုအသုံးပြုနေသော မြန်မာစကားကို ပုဂံအနော်ရထာမင်းလက်ထက်ခရစ်နှစ် (၁၁)ရာစုတွင် စတင်၍ အက္ခရာတင်ခြင်းဖြင့် မြန်မာစာဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ မြန်မာတို့သည်ဗြဟ္မစာအက္ခရာကို အခြေပြု၍ မိမိတို့၏ စကားသံစနစ်နှင့်ကိုက်အောင် တီထွင်ရာမှ မြန်မာစာပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ပုဂံခေတ် မြန်မာစာခရီး အစမှာပင် နက်နဲသိမ်မွေ့သော သဘောတရားများကို မြန်မာစာဖြင့် ပီပြင်ပေါ်လွင်အောင် မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပုံကို ပုဂံကျောက်စာများက သက်သေထူလျက် ရှိပါသည်။ ပုဂံခေတ်က စတင်အခြေတည်ခဲ့သော မြန်မာစာသည် ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ညောင်ရမ်းခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးခေတ်စသည့် ခေတ်အဆက်ဆက်ကို ဖြတ်သန်း၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။

၃.၁.၁။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

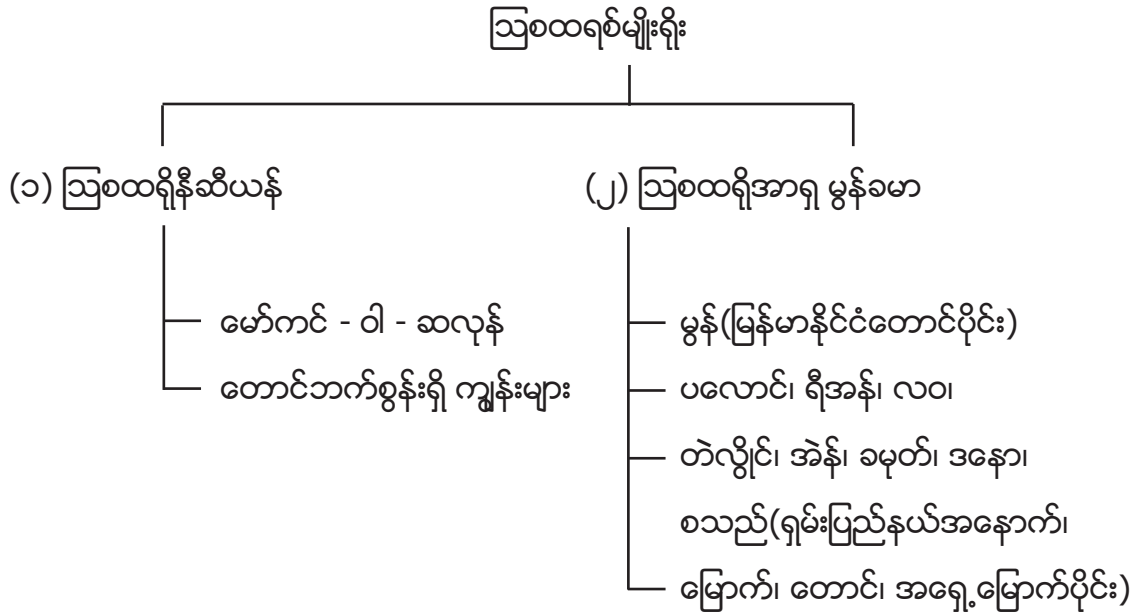
ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဘာသာစကားပေါင်း ၆၀၀၀ ထက်မနည်းရှိသည်ဟု ပညာရှင်များ ဆိုကြသည်။ ထိုဘာသာစကားတို့တွင် ဘာသာစကား တစ်ခုနှင့်တစ်ခု စကားသံချင်း၊ စကားလုံးချင်း၊ သဒ္ဒါချင်း၊ သွင်ပြင် လက္ခဏာတူသည့် မျိုးနွယ်တူ ဘာသာစကားများအကြောင်းကို ၁၉ ရာစု နှစ်များအတွင်း က ဘာသာစကား ပညာရှင်ကြီးများက စနစ်တကျသုတေသနပြု လေ့လာခဲ့ကြသည်။ အာရှနှင့် ဥရောပတိုက်တို့တွင် ပြောဆို သုံးစွဲနေသည့် ရှေးကျသော ဘာသာစကားကြီးများမှ အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်လာသော ဘာသာစကား ဖြစ်စဉ်တွင် တူရာတူရာကို အုပ်စုအဖြစ်စုစည်း၍ အင်ဒိုဥရောပ ဘာသာစကားမျိုးရိုးနှင့် တိဘက်တရုတ် ဘာသာစကားမျိုးရိုးများဟု စုစည်းပြခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က တိဘက်-တရုတ်မျိုးရိုးကို မွန်မျိုးခွဲ၊ ကရင်မျိုးခွဲ၊ ရှမ်းတရုတ်(ထိုင်းတရုတ်)မျိုးခွဲ၊ တိဘက်မြန်မာမျိုးခွဲ(အာသံမြန်မာအနွယ်) စသည်ဖြင့် ဆင်းသက်လာကြောင်း ဘာသာလောက ကျမ်းတွင် ထပ်မံ၍ ခွဲခြားပြထားသည်။^{၃၃}

မြန်မာဘာသာစကားသည် တိဘက်-တရုတ်ဘာသာစကားမျိုးရိုးကြီးမှ ဆင်းသက်လာသော တိဘက်-မြန်မာမျိုးခွဲ၊ မြန်မာအစု/အနွယ်တွင် ပါဝင်သည့် ဘာသာစကားတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိရပါ သည်။ ထို့အတူ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် တစ်မြေတည်းနေ တစ်ရေတည်းသော အေးအတူပူအမျှ အတူတကွ မှီတင်း နေထိုင်ကြသည့် ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုမောင်နှစ်မများ၏ ဘာသာစကားအများစုသည်လည်း တိဘက်-တရုတ် ဘာသာစကား မျိုးနွယ်ကြီးထဲက ဆင်းသက် လာသော မျိုးနွယ်တူ ဘာသာ စကားများဖြစ်ကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။ မွန်ဘာသာစကားသည် တောင်ပိုင်းဘာသာစကားမျိုးရိုးကြီးဖြစ်သည့် သြစထရစ်မျိုးရိုးမှ ဆင်းသက်လာသော မွန်ခမာ အနွယ်ဝင် ဘာသာစကားတစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း၊ သြစထရစ်မျိုးရိုးတွင် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ဘက်စွန်း ကျွန်းစုတွင် နေထိုင်ကြသော ဆလုံတိုင်းရင်းသားများ၊ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်း၊ အရှေ့ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းတို့တွင် နေထိုင်ကြသော ပလောင်၊ ရီအန်၊ လဝ၊ တဲလွိုင်၊ အဲန်၊ ခမုတ်၊ ဒနောစသည့် တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကို မောင်နှမများ၏ ဘာသာစကားများလည်း ပါဝင်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

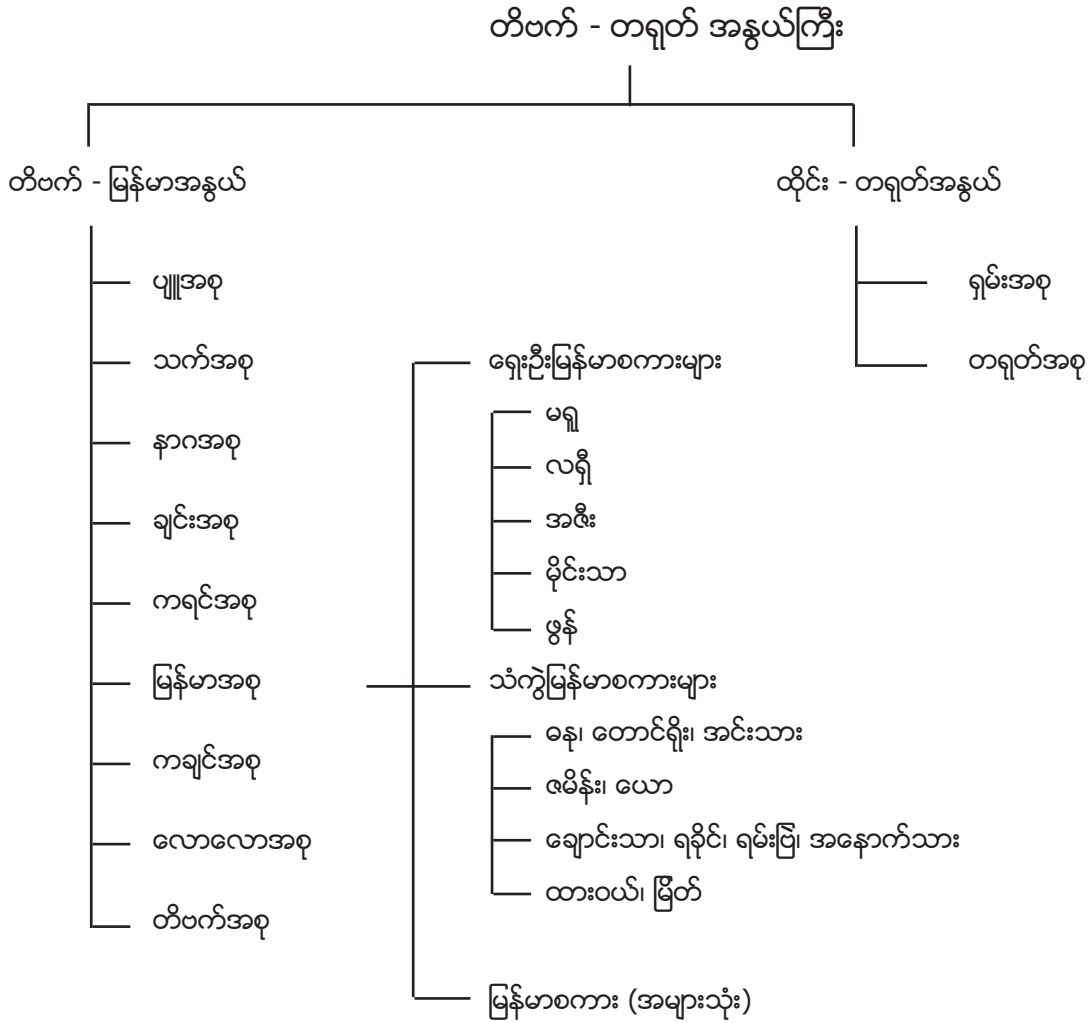
^{၃၃} ဖေမောင်တင်၊ ဦး (၁၉၅၈) ဘာသာလောကကျမ်း။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

* ဦးဖေမောင်တင်၊ ဘာသာလောကကျမ်း။

ပုံ ၃.၁။ ဩစထရယ်မျိုးရိုးပြပုံ

ဗိုလ်မှူးဘရင်က မြန်မာစကားကို (၁) အများသုံး မြန်မာစကား (၂) မြန်မာစကားပင် ဖြစ်သော်လည်း အသံကွဲနေသော မြန်မာစကား (၃) အသံကွဲနေသော်လည်း မူရင်းရှေးဦးသုံး မြန်မာစကားဟူ၍ သုံးမျိုး ခွဲခြားထားပုံမှာ မှတ်သားဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ တိဘက်-တရုတ်အနွယ်ကြီးကို တိဘက်-မြန်မာအနွယ်နှင့် ထိုင်း-တရုတ်အနွယ်ဟူ၍ ထပ်မံခွဲခြား ပြထားသည်။

* ဗိုလ်မှူးဘရင်၊ မြန်မာအစုဝင် စကားများ

ပုံ ၃.၂။ တိဗက်တရုတ်မျိုးရိုးပြပုံ

တိဘက်-မြန်မာအနွယ်တွင် ပျူအစု၊ သက်အစု၊ နာဂအစု၊ ချင်းအစု၊ ကရင်အစု၊ မြန်မာအစု၊ ကချင်အစု၊ လောလောအစု၊ တိဗက်အစုဟူ၍ အစု(၉)စု ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား အများစုသည် တိဘက်-မြန်မာအနွယ်တွင်ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ရှေးဦးမြန်မာစကားတွင် မရူ၊ လရီ၊ အဇီး၊ မိုင်းသာနှင့် ဖွန်တို့ပါဝင်သည်။ အသံကွဲမြန်မာစကားများမှာ ဓနု၊ တောင်ရိုး၊ အင်းသား၊ ဇမိန်း၊ ချောင်းသာ၊ ရခိုင်၊ ရမ်းဗြဲ၊ အနောက်သား၊ ထားဝယ်၊ မြိတ်တို့ ပါဝင်၍ ရှေးဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ကပင်လျှင် အတူတကွ ပေါက်ဖွားဆင်းသက်လာခဲ့ကြပြီး အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်လာကြသည့် တစ်အူတုံဆင်း ဆွေမျိုးရင်းများ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

မြန်မာစကား မြန်မာစာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပုံ

မြန်မာစကားသည် မြန်မာလူမျိုးတို့နှင့်အတူ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောဆိုကြသော်လည်း မည်သည့်အချိန်ကာလမှစ၍ ပေါ်ပေါက်ကြောင်း မှတ်တမ်းမှတ်ရာ အတိအကျ မတွေ့ရှိရပါ။ မြန်မာစာမှာ ခရစ်နှစ် (၁၁) ရာစု၊ ပုဂံခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများတွင် အခိုင်အမာ တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာစာ အရေးအသားသည် ဗြာဟ္မီကို မြစ်ဖျားခံသော မွန်အက္ခရာနှင့် ပုံသဏ္ဍာန် တူပါသည်။ ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်တို့နှင့် နီးနွယ်မှုရှိသော်လည်း မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့မူဖြစ်အောင် တီထွင်ခဲ့သော မြန်မာစာ အရေးအသားသည် ပုဂံခေတ်မှစ၍ ထွန်းကားပေါ်ပေါက် ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ တို့သည် အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံလျက် ပါဠိ၊ သက္ကတ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်း တို့ကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ပုဂံခေတ်ကပင် မြန်မာစာပေတွင် ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းများ လွှမ်းမိုးခဲ့ပြီး မြန်မာစကားတွင်လည်း ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွေးစားစကားလုံးများ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။

ခေတ်တစ်ခေတ်မှတစ်ခေတ် ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ လူမှုကိစ္စအသစ်၊ အတွေးအမြင်သစ်များ နှင့်အတူ စကားလုံးအသစ်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ဝေါဟာရများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု တိုးတက်များပြား လာသည်နှင့်အမျှ ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်စကားများသာမက အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်၊ ပသျှူး၊ ပါရှင်၊ ထိုင်းစသည့် မွေးစားစကားလုံးများကို တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ ဘာသာပြန်၍သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာစကားနှင့် တွဲစပ်၍သော်လည်းကောင်း သုံးစွဲလာခဲ့သည်။ ဘာသာခြားစကားကို တိုက်ရိုက်မယူဘဲ ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်းနှင့် အတိုကောက် ဝေါဟာရများပေါ်ထွန်းလာခြင်း တို့သည် မြန်မာဝေါဟာရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသော အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဥပစာ စကားများ၊ ဓလေ့သုံးစကားများ၊ ဗန်းစကားများသုံးစွဲမှုသည် သက်ဝင်လှုပ်ရှားလျက် အသားကျပြီး နေ့စဉ်သုံးစကားများ၌ပင် တည်တည်တံ့တံ့ နေရာယူခဲ့သည်။ အိုင်တီနည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက် ရှိသော ကမ္ဘာ့ရွာကြီးတွင် ပြောင်းလဲမှုနှုန်း မြန်ဆန်လျက်ရှိသည်။ အပြောစကားသည် တိုးတက်ပြောင်းလဲ မှု မြန်ဆန်ပြီး စာအရေးအသားက အပြောင်းနေသည့်အတွက် အပြောစကားနှင့် အရေးစကားဟု ကွဲပြားနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့တိုးတက်လာသော်လည်း စကားအသုံးအနှုန်းများသည် အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေသည့်အတွက် မြန်မာဘာသာစကား၏ မူလကရှိခဲ့သည့် အနှစ်သာရများ မပျောက်ပျက်ရန် စံသတ်မှတ်၍ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းများတွင် စံမြန်မာစကားကို တတ်ကျွမ်း နားလည်အောင် သင်ကြားပေးခြင်းသည် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာစကားကို မြန်မာလူမျိုးတို့သာမက ဥရောပတိုက်မှ သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် နိုင်ငံခြားပညာရှင်များပင် စိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံခြား တက္ကသိုလ်များ၌ လည်း မြန်မာစာဌာန ဖွင့်လှစ်၍ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစကားကို သင်ကြားပို့ချပေး လျက်ရှိသည်။ ယခုအခါ မြန်မာစာကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် မူလတန်းမှစ၍ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်အထိ မသင်မနေရဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် သင်ကြားကြရသည်။ မြန်မာစာသည် ရုံးသုံးဘာသာစကားဖြစ်၍ အမျိုးသား ဘာသာစကားလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် မြန်မာစာသည် ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ညောင်ရမ်းခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးခေတ်စသည့် ခေတ်အဆက်ဆက်ကို ဖြတ်သန်း၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများအကြောင်းကို နိဒါန်းပျိုးခြင်းလုပ်ငန်း။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုတို့၏ အကြောင်းကို ကျောင်းသားများ အသေးစိတ် သိရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဘာသာစကားမျိုးရိုးအကြောင်းကို အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း။
ဤလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများသည် အဓိက မျိုးရိုးကြီးနှစ်ခုနှင့် မျိုးနွယ်လေးခုတို့မှ ဆင်းသက်လာကြောင်း ကျောင်းသားများ သိရှိရန်ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မြန်မာစာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပုံကို အုပ်စုဖွဲ့ ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း။
ဤလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် 'မြန်မာစာ မြန်မာစကားပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပုံ' တို့ကို ကျောင်းသားများ အသေးစိတ် သိရှိရန်ဖြစ်ပါသည်။

 ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

၁။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားများ၏ မျိုးရိုးအကြောင်းကို ရှင်းပြပါ။

၃.၂။ မြန်မာဘာသာစကား၏

သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

မြန်မာဘာသာစကားရှိ အသံများ ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဒေသီယစကားများစသည့် မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို တင်ပြဆွေးနွေးထားပါသည်။ ထို့ပြင်သင်ယူရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်နမူနာများနှင့် သင်ကြားပေးရမည့် အနာဂတ်ကျောင်းသားများ၏ အတန်းအရွယ်အပေါ်တွင် မူတည်နေသည့် သင်ကြားမှုနည်းလမ်းများကို အကြံပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

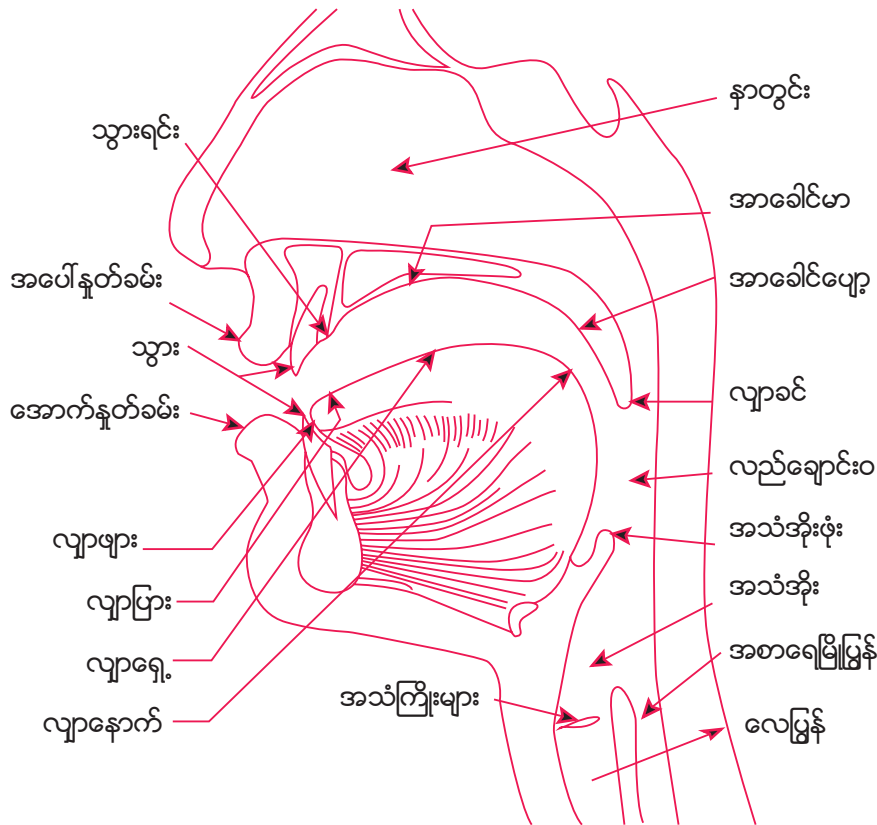
၃.၂.၁။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အသံများ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကား၏ အသံစနစ်ကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ဗျည်းသံ(Consonant)၊ သရသံ(Vowel) ထုတ်လုပ်မှုဖြစ်စဉ်သည် အသက်ရှူမှုကို ပြုပြင်ထားသော ဖြစ်စဉ် တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ လူတို့သည် အသက်ရှူရာတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ပြင်ပမှလေကို အဆုတ်ထဲသို့ ရှူသွင်း ရသည်။ အဆုတ်ထဲက ပြန်ထွက်လာသောလေသည် ခံတွင်းအတွင်းရှိ အာခေါင်၊ သွား၊ လျှာ၊ နှုတ်ခမ်း စသည့် အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများနှင့် ထိတွေ့ပြီးမှ ထွက်လာသော အသံသည် 'ဗျည်းသံ' ဖြစ်သည်။ အပေါ်နှုတ်ခမ်း နှင့် အောက်နှုတ်ခမ်းကိုထိ၍ / ပ် /, / ဖ် /, / ဝ် /, / ဝ် /, / ဝ် / ဟူသည့် ဗျည်းတို့ကို ရွတ်ဆိုကြည့်ပါ။ ဤဗျည်းတို့ကို ရွတ်ဆိုရာတွင် နှုတ်ခမ်းနှစ်ခုတို့ ထိနေစဉ် အဆုတ်ထဲမှ တက်လာသော လေသည် တိုးထွက်သဖြင့် ရုန်းပွင့်သံဖြင့် မြည်သွားသည်ကို ခံစားသိရှိနိုင်ပါသည်။

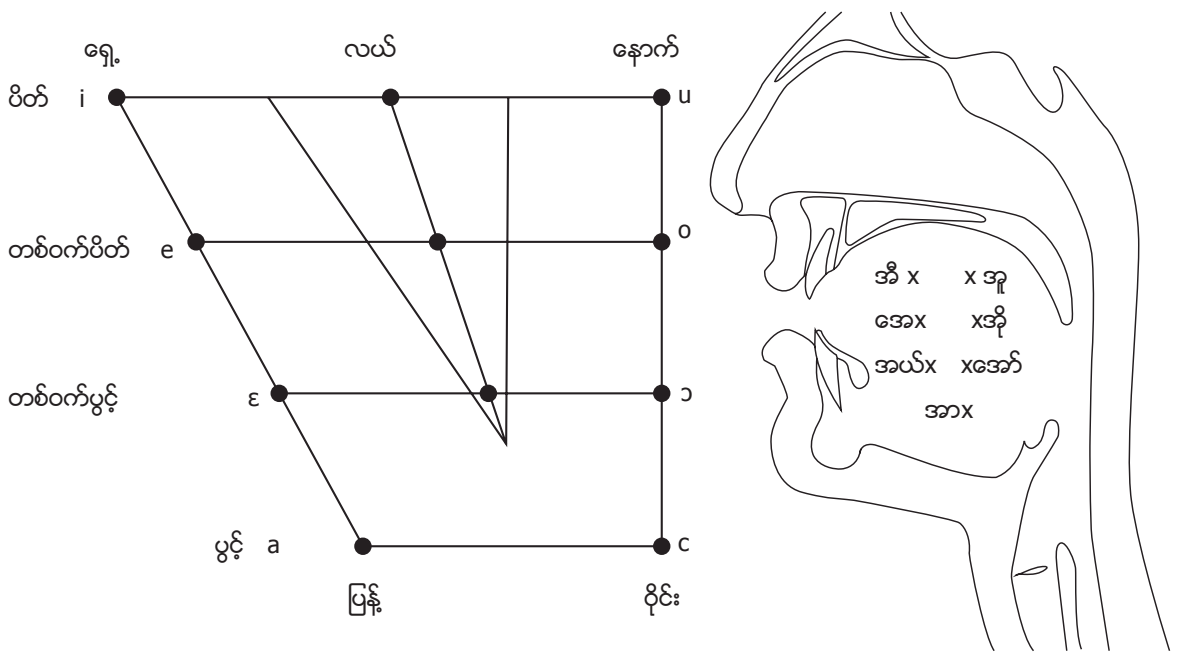

ပုံ ၃.၃။ စကားသံဖြစ်အင်္ဂါများပြပုံ

မြန်မာဗျည်းတို့တွင် စကားသံ(ဗျည်းသံ) အရေအတွက်နှင့် (အရေး)အက္ခရာအရေအတွက် မကိုက်ညီဘဲ အရေး အက္ခရာအပိုများ ရှိနေခြင်းမျိုးလည်း တွေ့ရသည်။ ဗျည်း (၃၃) လုံးတွင်

အရေအတွက်ထက် နည်းသော်လည်း မည်သည့် ဘာသာစကား၌မဆို သရကို ဗျည်းထက်ပို၍ အသုံးများသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

'အမေ။ အဖေ။ အသိအမြင်' စသည့် စကားလုံးများတွင် ပါဝင်သည့် / အ် / သရသံသည် 'လူအ၊ အတတ' တို့တွင် ပါဝင်သော / အ / သရသံနှင့် အသံအလျား မတူညီပါ။ 'လူအ' တွင်ပါဝင်သော / အ် / သရသံ၏ အသံအလျားသည် တစ်မကြာ အပြည့်ရှိပြီး 'အဖေ၊ အမေ' တို့တွင်ပါဝင်သော / အ / သရသံသည် အသံပြည့်မဟုတ်ဘဲ အသံတစ်ဝက်သာ ရွတ်ဆိုရသည်။ ထိုတစ်ဝက်သံမျိုးကို ကြားသရဟု ခေါ်သည်။ (တစ်မကြာ) ကာလ၏ တစ်ဝက်သာကြာသော အချိန်အတွင်း ရွတ်ဆိုရသောကြောင့် မကြာဝက်သရဟုလည်း ခေါ်ပါသည်။ သရသံနှစ်ခု၏ ကွာခြားချက်ကို ဂရုစိုက်၍ ရွတ်ဆိုကြည့်လျှင် ခံစားသိရှိနိုင်ပါသည်။ မကြာဝက်သရတွင် တက်ကျသံ မရှိပါ။

ပုံ ၃.၄။ သရသံဖြစ်သည့်နေရာပြပုံ

'အီ ၊ အေ ၊ အယ် ၊ အာ ၊ အူ ၊ အို ၊ အော်' တို့သည် နှာသံ၊ ရပ်သံ၊ တက်ကျသံသဘော မပါဝင်ဘဲ ရွတ်ဆိုရသည့် မြန်မာသရသန့်သန့် (၇) လုံး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် သရသန့်သန့် (၇) လုံး အပြင် သရတွဲ (၄) ခုရှိပါသည်။ သရတွဲ (Diphthongs) ဟူသည်မှာ သရသန့်သန့်နှစ်ခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုထက်ပိုသော သရများ တွဲထားသည့် သရအတွဲများ ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားများ တွင် သရသုံးလုံးတွဲထိ တွေ့ရှိ ရသော်လည်း မြန်မာဘာသာစကား၌ သရနှစ်လုံးတွဲကိုသာ တွေ့ရှိရသည်။ မြန်မာသရတွဲများမှာ / အိန်၊ အိမ် / ၊ / အိုင် / ၊ / အုန်၊ အုံ / ၊ / အောင် / တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

/ အိန်၊ အိမ် / သရတွဲသည် / အေ + အီ / - အေသရ နှင့် အီသရတို့ တွဲ၍ ရွတ်ဆိုသော သရတွဲသံ ဖြစ်သည်။ / အိုင် / သရတွဲသည် / အာ + အီ / - အာသရနှင့် အီသရတို့ တွဲ၍ ရွတ်ဆိုသော သရတွဲသံ ဖြစ်သည်။ / အုန်၊ အုံ / သရတွဲသည် / အို + အူ / - အိုသရနှင့် အူသရတို့ တွဲ၍ ရွတ်ဆိုသော သရတွဲသံ ဖြစ်သည်။ / အောင် / သရတွဲသည် / အေ + အူ / - အေသရနှင့် အူသရတို့ တွဲ၍ ရွတ်ဆိုသော သရတွဲသံ ဖြစ်သည်။ ပထမသရသံကို ရွတ်ဆိုနေရာမှ ဒုတိယသရသံကို ကူးပြောင်းသွားသောကြောင့် သရနှစ်ခု ပူးပေါင်း၍ သရတွဲဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသရတွဲများကို လက်တွေ့ရွတ်ဆိုကြည့်ပါ။ သရနှစ်လုံးတွဲ အသံကို ခံစားသိရှိလာနိုင်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ သရတွဲလေးခုကို အသံထွက်ရာ၌ သရတွဲ၏ နောက်ဆုံး နေရာတွင် ရပ်သံဖြစ်စေ၊ နှာသံနှင့် တက်ကျသံဖြစ်စေ တစ်ခုခုပါမှ အသံထွက်နိုင်ပါ သည်။ သရ သန့်သန့် (၇) လုံးနှင့် သရတွဲ (၄) လုံးတို့ကို တက်ကျသံ၊ နှာသံ နှင့် ရပ်သံတို့ ပါဝင်ဖွဲ့စည်း လိုက်ခြင်းဖြင့် သရများ တိုးပွားလာပါသည်။ သရသံ (၅၀) ရှိပါသည်။ သရသံ (၅၀) တွင် ကြားသရ/မကြာဝက်သရကို ထည့်သွင်းရေတွက်ထားခြင်း မရှိပါ။

ဇယား ၃.၂။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ သရအခြေပြဇယား

	တက်ကျသံ			နှာသံ			ရပ်သံ	စုစုပေါင်း
	အစ်သံ	သံပြေ	ကျသံ / သံလေး	အစ်သံ	သံပြေ	ကျသံ / သံလေး		
သရ သန့်သန့် / သရရိုးရိုး								
အိ	အိ	အိ	အီး	အင့်	အင်	အင်း	အစ်	၇
အေ	အေ့	အေ	အေး	-	-	-	-	၃
အယ်	အယ် / အဲ့	အယ်	အဲ	-	-	-	အက်	၄
အာ	အ / အာ့	အာ	အား	အန့်	အန်	အန်း	အတ် / အပ်	၇
အူ	အု / အူ့	အူ	အူး	အွန့်	အွန်	အွန်း	အွတ် / အွပ်	၇
အို	အို့	အို	အိုး	-	-	-	-	၃
အော်	အော့	အော်	အော	-	-	-	-	၃
								၃၄
သရတွဲ								
အိန် / အိမ်				အိန့် / အိမ့်	အိန် / အိမ်	အိန်း / အိမ်း	အိတ် / အိပ်	၄
အိုင်				အိုင်	အိုင်	အိုင်း	အိုက်	၄
အုံ / အုန်				အုံ့ / အုန့်	အုံ / အုန်	အုံး / အုန်း	အုပ် / အုတ်	၄
အောင်				အောင့်	အောင်	အောင်း	အောက်	၄
								၁၆
						စုစုပေါင်း		၅၀

တက်ကျသံ (Tone)

မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာတစ်ခုမှာ အသံအတက်အကျကိုလိုက်၍ အနက် အဓိပ္ပာယ် ပြောင်းလဲသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အသံအတက်အကျဆိုသည်မှာ သင်ပုန်းကြီးဖတ်စာ သင်စဉ်က ရွတ်ဆိုခဲ့ရ သည့် ‘က ၊ ကာ ၊ ကား’ ၊ ‘မိ ၊ မီ ၊ မီး’ ၊ ‘ပု ၊ ပူ ၊ ပူး’ စသည့် အသံတွဲ များဖြစ်သည်။ ‘က ၊ မိ ၊ ပု’ တို့ကို အသံတိုတိုပြတ်ပြတ် ရွတ်ဆိုရသည်။ ‘ကာ ၊ မီ ၊ ပူ’ တို့ကို အသံအရှည်ကြီး ဆွဲငင်၍ ဆိုရသည်။ ‘ကား ၊ မီး ၊ ပူး’ တို့ကို အသံလေးလေးပင်ပင် ရွတ်ဆိုရသည်။ မြန်မာဘာသာစကားသည် တက်ကျသံ ပြောင်းသွားရုံဖြင့် စကားသံ၊ စကားလုံးတို့၏ အသံ နှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြောင်းသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အရှေ့ တောင်အာရှဘာသာစကား တော်တော်များများ သည် တက်ကျသံဘာသာစကား (Tone Language) များဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

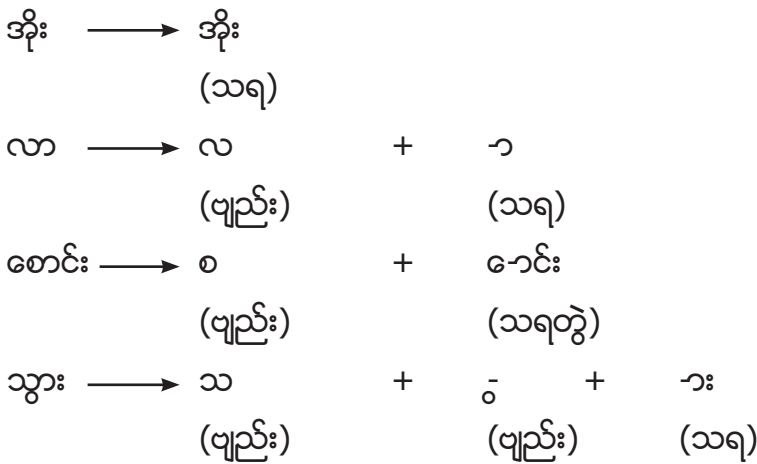
မြန်မာဘာသာစကားတွင် တက်ကျသံ (၃)မျိုး ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ အစ်သံ၊ သံပြေနှင့် သံလေး / ကျသံ တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ‘က ၊ မိ ၊ ပု’ တို့တွင်ပါဝင်သော အသံတိုတိုပြတ်ပြတ် ရွတ်ဆိုရသည့် ‘အ ၊ အိ ၊ အု’ သရသံတို့ကို အစ်သံ (crecky tone)၊ ‘ကာ ၊ မီ ၊ ပူ’ တို့တွင်ပါဝင်သည့် အသံအရှည်ကြီး ဆွဲငင်၍ဆိုရသော ‘အာ ၊ အိ ၊ အူ’ သရသံတို့ကို သံပြေ (level tone) ဟုခေါ်သည်။ ‘ကား ၊ မီး ၊ ပူး’ တို့တွင်ပါဝင်သည့် အသံ လေးလေးပင်ပင် ရွတ်ဆိုရသော ‘အား ၊ အီး ၊ အူး’ သရသံတို့ကို သံလေး / ကျသံ (falling tone) ဟု ခေါ်သည်။ အချို့က ‘-တ်၊ -စ်၊ -တ်၊ -က်၊ -တ်၊ -က်၊ -တ်’ ကဲ့သို့သော ရပ်သံများကို ထည့်တွက်၍ တက်ကျသံ (၄)မျိုးရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ အချို့က ‘အမေ၊ အဖေ’ တို့တွင်ပါဝင်သော ကြားသရ သံမျိုးကို တက်ကျသံမဲ့ (toneless) သို့မဟုတ် ကြားတက်ကျသံ (neutral tone) ဟုခေါ်ကာ တက်ကျသံ (၅)မျိုး ဟုပြောကြသည်။ အချို့ကလည်း နှာသံ၊ ရပ်သံတို့သည် အသံထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ သွင်ပြင်လက္ခဏာ ဖြစ်သဖြင့် တက်ကျသံအဖြစ် လက်မခံလိုကြပေ။

ဝဏ္ဏ (Syllable)

ဗျည်းနှင့်သရ ပေါင်းထားသော အသံစုကို ဝဏ္ဏဟုခေါ်ပါသည်။ အသံတစ်သံထွက်လျှင် ဝဏ္ဏတစ်လုံး (ရေ၊ မီး၊ မိုး)၊ အသံနှစ်သံထွက်လျှင် ဝဏ္ဏနှစ်လုံး (ရေခွက်၊ မီးအိမ်၊ မိုးရွာ)၊ အသံသုံးသံထွက်လျှင် ဝဏ္ဏသုံးလုံး (အန်ရေခွက်၊ မီးအိမ်ရှင်၊ နှင်းမိုးရွာ) စသည်ဖြင့် စကားသံတို့ကို ရေတွက်လေ့ရှိပါသည်။

(ရေ၊ မီး၊ မိုး) ကဲ့သို့ အသံတစ်သံစီ ထွက်သော ဝဏ္ဏကို ဧကဝဏ္ဏ(Monosyllable) ဟုခေါ်၍ အသံတစ်ခုမကပါသည့် (ရေခွက်၊ မီးအိမ်၊ မိုးရွာ) တို့နှင့် (ဒန်ရေခွက်၊ မီးအိမ်ရှင်၊ မိုးကြီးရွာ) စသည့် ဝဏ္ဏတို့ကို ဗဟုဝဏ္ဏ(Polysyllable) ဟု ခေါ်ပါသည်။

စကားသံဖွဲ့ပုံအရ ဝဏ္ဏတစ်ခုတွင် မြန်မာဗျည်း၊ သရတို့ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ (Syllable Structure) မှာ-

ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ဗျည်းတို့သည် ဝဏ္ဏတစ်ခု၏ အစနေရာ(onset)၌ တည်ရှိပြီး ဗျည်းတစ်လုံးမှ နှစ်လုံးထိ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ဝဏ္ဏတစ်ခု၏ အဆုံးနေရာ၌ ဖြစ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ သရတို့သည် ဗျည်းတို့၏နောက်၊ ဝဏ္ဏတစ်ခု၏ အလယ်နေရာ(nucleus)၌ တည်ရှိပါသည်။ အဆုံးနေရာ(coda)၌ အဆုံး ဗျည်းသံ မရှိပါ။ မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားသံဖွဲ့ပုံသည် သရတစ်လုံး တည်းဖြစ်စေ၊ ဗျည်းတစ်လုံးနှင့် သရပေါင်း၍ဖြစ်စေ၊ ဗျည်းနှစ်လုံး နှင့်သရ ပေါင်း၍ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်။ (သရ)၊ (ဗျည်း + သရ) နှင့် (ဗျည်း + ဗျည်း + သရ) ဖွဲ့စည်းပုံများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် အသတ်သံ များထည့်၍ ရွတ်ဖတ်လေ့ မရှိသဖြင့် အဆုံးဗျည်းသံ မရှိပါ။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားတွင် 'cat, cup, look' စသည့် စကားလုံးတို့ကို ရွတ်ဖတ်ရာ၌ အဆုံးဗျည်းသံ 't, p, k' တို့ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် (ဗျည်း + သရ + ဗျည်း) ပုံစံ ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ဗျည်းတို့၏ ဖြစ်ရာဌာန်နှင့် ဖြစ်ရာဟန်အကြောင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းမှာ ဗျည်းတို့၏ ဖြစ်ရာဌာန်(ဖြစ်သည့်နေရာ)နှင့် ဖြစ်ရာဟန်(ဖြစ်ပုံဖြစ်နည်း) တို့ကို ကျောင်းသားများ လေ့လာသိရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ သရအမျိုးအစားများအကြောင်း အုပ်စုဖွဲ့ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားစေခြင်း။
ဤလုပ်ငန်းသည် သရအမျိုးအစားများကို ခွဲခွဲခြားခြား သိရှိစေရန်နှင့် အမျိုးအစားတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မည်သို့ ကွာခြားသည်ကို ကျောင်းသားများ သိစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဝဏ္ဏဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကို နှစ်ယောက်တွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
ဤသင်ခန်းစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဝဏ္ဏဖွဲ့ပုံကို ကျောင်းသားများ ကျေကျေညက်ညက် မှတ်မိ သိရှိနိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

၃.၂.၂။ မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကား၏ စကားလုံးဖွဲ့ပုံဆိုင်ရာစနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။

စကားလုံးဖွဲ့ပုံ (Morphonology)

မြန်မာဘာသာစကားသည် စကားလုံးများကို လိုအပ်သလို အမျိုးမျိုး တွဲစပ်အသုံးပြုနိုင်ခြင်းကြောင့် မြန်မာ ဘာသာစကားကို ပူးတွဲဘာသာစကား(Agglutinative Language)၏ လက္ခဏာဆောင်ကြောင်း ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသည့် လူမှုကိစ္စရပ်များအတွက် မိမိတို့ရည်ညွှန်းလိုသည့်အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်စေရန် စကားလုံးအသစ်များကို အမျိုးမျိုး တွဲစပ်ဖွဲ့စည်းအသုံးပြုကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်အသုံးပြုနေရသည့် စကားလုံးတို့၏ ဖြစ်တည်နေမှု အမျိုးမျိုးမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

စကားရိုး (Simple Word)

သဒ္ဒါတွင် အသေးဆုံးယူနစ်ဖြစ်ပြီး ခွဲခြားအနက်ကို သယ်ဆောင်နိုင်သည့် မိမိဘာသာရပ်တည်နိုင်သော ရုပ်သီးရုပ်ရင်း (Free Morpheme) တစ်ခုတည်းဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော စကားလုံးမျိုးကို စကားရိုးဟု ခေါ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားလုံးများ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို အောက်တွင် ဖော်ပြပါအတိုင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

- ‘လူ၊ လက်၊ မိုး၊ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ နေ၊ မီး၊ ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း၊ ဆင်၊ ကင်း၊ အင်း၊ အိုင်၊ ချောင်း၊ မြောင်း’
ဤစကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိ၍ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော အသံတစ်သံသာရှိသည့် ဧကဝဏ္ဏနာမ် စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။
- ‘နီ၊ ဝါ၊ ပြာ၊ စိမ်း၊ နေ၊ ထိုင်၊ သွား၊ လာ၊ စား၊ သောက်၊ ဆိုး၊ ကောင်း၊ ချစ်၊ ခင်၊ နိမ့်၊ မြင့်၊ ပု၊ တို’
ဤစကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိ၍ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော အသံတစ်သံသာရှိသည့် ဧကဝဏ္ဏ ကြိယာ စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။
- ‘ဘုရား၊ တန်ဆောင်း၊ စေတီ၊ ရဟန်း၊ ဦးထုပ်၊ လုံချည်၊ မိန်းမ၊ ကလေး၊ ပန်းကန်’
ဤစကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိ၍ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော အသံနှစ်သံရှိသည့် ဗဟုဝဏ္ဏနာမ်စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။
- ‘ဆင်ခြင်၊ စဉ်းစား၊ တွေးတော၊ သုံးသပ်၊ ဆုံးဖြတ်၊ ဖန်တီး၊ တော်လှန်၊ မြိုးခြံ၊ ချွေတာ’
ဤစကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိ၍ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော အသံနှစ်သံရှိသည့် ဗဟုဝဏ္ဏကြိယာစကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဤစကားလုံးအမျိုးအစားတို့ကို စကားရိုးဟု ခေါ်ပါသည်။ စကားရိုးတို့ကို သဒ္ဒါတွင် အသေးဆုံး ယူနစ်ဖြစ်ပြီး ခွဲခြားအနက်ကို သယ်ဆောင်နိုင်သည့် (ရုပ်သီး)တစ်ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ စကားရိုးတွင် ဧကဝဏ္ဏ စကားရိုး နှင့် ဗဟုဝဏ္ဏစကားရိုးဟု နှစ်မျိုးတွေ့နိုင်ပါသည်။

စကားရော (Complex Word)

မြန်မာဘာသာစကားရှိစကားလုံးများ၏ နောက်အမျိုးအစားတစ်ခုမှာ မိမိဘာသာမရပ်တည်နိုင်သော ရုပ်မှီးရုပ်ရင်း (Bound Morpheme) ဖြစ်သည့် အဆက်ပစ္စည်း(Affix)က မိမိဘာသာရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံး(ရင်းမြစ်)(Root)ကို အမှီပြုတွဲစပ်ထားသော စကားလုံးမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အဆက်ပစ္စည်းများမှာ ရှေ့ဆက်(Prefix)၊ ကြားဆက်(Infix)၊ နောက်ဆက်(Suffix)တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤသို့

ရင်းမြစ်နှင့် အဆက်ပစ္စည်း (ရုပ်သီးရုပ်ရင်းနှင့် ရုပ်မှီးရုပ်ရင်း)တို့ တွဲစပ်ထားသော စကားလုံး အမျိုးအစားတို့ကို စကားရောဟု ခေါ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
အစား	=	အ	စား
တဝ	=	တ	ဝ
တရကြမ်း	=	တရ	ကြမ်း
ဗရချာ	=	ဗရ	ချာ

(၁) 'စား၊ သွား၊ နေ၊ ထိုင်' စသည်တို့ကို ရှေ့က 'အ' တွဲလိုက်လျှင် 'အစား၊ အသွား၊ အနေ၊ အထိုင်' စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်လာပါသည်။ 'စား၊ သွား၊ နေ၊ ထိုင်' တို့သည် မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင် သော်လည်း 'အ' မှာ မိမိဘာသာ မရပ်တည်နိုင်သည့်အတွက် အခြား စကားလုံးများရှေ့မှ အမှီပြုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အခြားစကားလုံးတို့ကို ရှေ့မှ 'အ' တွဲလိုက်လျှင် အတွဲခံရသည့် 'စား၊ သွား၊ နေ၊ ထိုင်' စသည့် ကြိယာ စကားလုံးတို့သည် 'အစား၊ အသွား၊ အနေ၊ အထိုင်' ဟု နာမ်စကားလုံးများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ ဤသို့ 'အ' ကို စကားလုံးများသို့ တမင်မတွဲရဘဲ မူလကတည်းက အလိုလို 'အ' ပါပြီးသား ဖြစ်နေသော စကားလုံးများ မြန်မာဘာသာစကားတွင် အတော်များများ ရှိနေခြင်းမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ 'အရှေ့၊ အနောက်၊ အရပ်၊ အမေ၊ အဖေ၊ အရီး၊ အဖိုး၊ အဖွား၊ အဒေါ်၊ အရောင်၊ အရက်၊ အစေ့၊ အပင်၊ အမြစ်၊ အခန်း၊ အသည်း၊ အသက်၊ အချိန်၊ အသံ' စသည့် နာမ်စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားလုံး တို့သည် 'ရှေ့၊ နောက်၊ ရပ်၊ မေ၊ ဖေ.....' တို့ကို ရှေ့မှ 'အ' တွဲထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ မူလကတည်းက ရှေ့မှာ 'အ' ပါပြီးသား ဖြစ်ပါသည်။

(၂) ဤစကားလုံးတို့သည် စကားတစ်လုံးကို နှစ်ကြိမ်ထပ်ပြီး ရှေ့က 'အ' တွဲထားသည့် စကားရော အမျိုး အစားများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရင်းမြစ်
အကြိမ်ကြိမ်	=	အ	ကြိမ်	ကြိမ်
အမျိုးမျိုး	=	အ	မျိုး	မျိုး

(၃) စကားနှစ်လုံးတွဲများရှေ့က 'အ' နှစ်လုံး တွဲထားသည့်ပုံစံမျိုး ကိုလည်းတွေ့ရသည်။
အောက်ပါတို့သည် 'သုံးစွဲ၊ နေထိုင်' တို့ကို 'အ' နှစ်လုံး တွဲထားသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
အသုံးအစွဲ	=	အ	သုံး	အ	စွဲ
အနေအထိုင်	=	အ	နေ	အ	ထိုင်

(၄) 'တ' သည်လည်း 'အ' ကဲ့သို့ပင် စကားလုံးများရှေ့က တွဲစပ်ထားသော စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
တလွဲ	=	တ	လွဲ
တဝ	=	တ	ဝ

(၅) စကားတစ်လုံးကို နှစ်ကြိမ်ထပ်ပြီး ရှေ့က 'တ' တွဲထားသည့် စကားလုံးများကို တွေ့ရှိရပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရင်းမြစ်
တစိမ့်စိမ့်	=	တ	စိမ့်	စိမ့်
တအုန်းအုန်း	=	တ	အုန်း	အုန်း

(၆) စကားနှစ်လုံးတွဲများရှေ့က 'အ' နှင့် 'တ' နှစ်လုံး တွဲထားသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
အမှတ်တရ	=	အ	မှတ်	တ	ရ
အလန့်တကြား	=	အ	လန့်	တ	ကြား

(၇) စကားနှစ်လုံးတွဲများရှေ့က 'တ' နှစ်လုံး တွဲထားသည့် ပုံစံမျိုးကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အောက်ပါတို့ သည် 'ညီညွတ်၊ သီးခြား' တို့ကို 'တ' နှစ်လုံး တွဲထားသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
တညီတညွတ်	=	တ	ညီ	တ	ညွတ်
တသီးတခြား	=	တ	သီး	တ	ခြား

(၈) စကားနှစ်လုံးတွဲများရှေ့က 'က' နှစ်လုံး တွဲထားသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
ကတိုက်ကရိုက်	=	က	တိုက်	က	ရိုက်
ကပြက်ကချော်	=	က	ပြက်	က	ချော်
ကမောက်ကမ	=	က	မောက်	က	မ

'ကတိုက်ကရိုက်'၊ 'ကပြက်ကချော်'၊ 'ကမောက်ကမ' တို့ကဲ့သို့ ရှေ့က 'က' နှစ်လုံး တွဲစပ်ထားသည့် စကားလုံးများလည်း ရှိပါသည်။ 'က' နှစ်လုံး တွဲစပ်ထားသည့် အရင်းခံ စကားလုံးများသည် အနက် အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားသည်လည်းရှိ၍ မထင်ရှားသည်လည်း ရှိပါသည်။ 'ကပြက်ကချော်' မှ 'ပြက်ချော်' သည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားသော်လည်း 'ကတိုက်ကရိုက်' မှ 'တိုက်ရိုက်'၊ 'ကမောက်ကမ' မှ 'မောက်မ' တို့သည် အနက်အဓိပ္ပာယ် မထင်ရှားတော့ပါ။

(၉) စကားနှစ်လုံးတွဲများရှေ့က 'ပ' နှစ်လုံး တွဲစပ်ထားသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

		ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
ပလီပလာ	=	ပ	လီ	ပ	လာ
ပလုံးပထွေး	=	ပ	လုံး	ပ	ထွေး
ပလုတ်ပလောင်း	=	ပ	လုတ်	ပ	လောင်း

‘ပလီပလာ’၊ ‘ပလုံးပထွေး’၊ ‘ပလုတ်ပလောင်း’ တို့ကဲ့သို့ ရှေ့က ‘ပ’ နှစ်လုံး တွဲစပ်ထားသည့် စကားလုံး များလည်း ရှိပါသည်။ ‘ပ’ နှစ်လုံး တွဲစပ်ထားသည့် အရင်းခံစကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှား သည်လည်းရှိ၍ မထင်ရှားသည်လည်း ရှိပါသည်။ ‘ပလုံးပထွေး’ မှ ‘လုံးထွေး’ သည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားသော်လည်း ‘ပလီပလာ’ မှ ‘လီလာ’၊ ‘ပလုတ်ပလောင်း’ မှ ‘လုတ်လောင်း’ တို့သည် အနက် အဓိပ္ပာယ် မထင်ရှားတော့ပါ။

(၁၀) ‘အ’ ရှေ့ဆက်နည်းတူ ရှေ့ကတွဲစပ်ရသော ‘တရ’ နှင့် ‘ပရ’ တို့သည် နှစ်သံတွဲ ရှေ့ဆက်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကြမ်းတမ်းသည့် သဘောကို ပြရာတွင် ‘ကြမ်း’ ၏ရှေ့က ‘တရ’ တွဲခြင်းဖြင့် ‘တရကြမ်း’ဟု ဖြစ်လာပါသည်။ ထိုအတူ ရှုပ်ပွေသည့်သဘောကို ပြရာတွင် ‘ပွေ’ ၏ရှေ့က ‘ပရ’ ထည့်ခြင်းဖြင့် ‘ပရပွေ’ ဖြစ်လာပါသည်။ ‘တရကြမ်း’ နည်းတူ တရစပ်(ဒလစပ်)၊ တရတွန်း(ဒလတွန်း)၊ တရဟော(ဒလဟော) စသည်ဖြင့် တွဲစပ်သုံးကြပါသည်။ ‘ပရပွေ’ နည်းတူ ပရချာ(ဗလချာ)၊ ဗရပျစ်၊ ဗရပွ၊ ဗရပြွတ်၊ ပရပူ(ဗလပူ)၊ ပရရွတ်(ဗလရွတ်) စသည်ဖြင့် တွဲစပ်သုံးကြပါသည်။

(၁၁) အသံနှစ်သံပါသည့် ဗဟုဝဏ္ဏ စကားလုံးတစ်လုံးကို ကြားဆက် ‘က၊ တ၊ ရ’တို့ ထည့်၍ တွဲစပ်ထား သည့် ပုံစံမျိုးလည်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ကြားဆက် သုံးလုံးသာ ရှိပါသည်။

		ရင်းမြစ်	ရှေ့ဆက်	ရင်းမြစ်
ပျာကရာ	=	ပျာ	က	ရာ
တိတ်တဆိတ်	=	တိတ်	တ	ဆိတ်
စီရရီ	=	စီ	ရ	ရီ

(၁၂) ‘ခြင်း၊ ရာ၊ မှု၊ ရေး၊ ချက်၊ ကြောင်း၊ စရာ၊ ဖွယ်၊’ စသည့် နောက်ဆက်တို့သည် အခြားစကားလုံးများ၏ နောက်က တွဲစပ်၍ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုကြသည်။ ‘လေးစားခြင်း၊ အားကိုးရာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေး၊ ယုံကြည်ချက်၊ တွေ့ရှိကြောင်း၊ ချစ်စရာ၊ သနားဖွယ်၊’ စသည့် စကားလုံးများတွင် တွေ့ရှိနိုင် ပါသည်။ ‘ခြင်း၊ ရာ၊ မှု၊ ရေး၊ ချက်၊ ကြောင်း၊ စရာ၊ ဖွယ်၊’ တို့သည် မူလက ‘အခြင်း၊ အရာ၊ အမှု၊ အရေး၊ အချက်၊ အကြောင်း’ ဟူ၍ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံးများ ဖြစ်ခဲ့ပုံရပါသည်။ ရှေ့က စကားလုံးနှင့်

တွဲလိုက်သည့်အခါ -

ရင်းမြစ်		နောက်ဆက်		
စီးပွား	+	အရေး	=	စီးပွားရေး
ယုံကြည်	+	အချက်	=	ယုံကြည်ချက်

ဟူ၍ ဖြစ်သွားပြီး ရှေ့က 'အ' များ ပျောက်သွားသည့်အတွက် မိမိဘာသာ မရပ်တည်နိုင်တော့ဘဲ ယခုကဲ့သို့ နောက်ကဆက်ရသည့် နောက်ဆက်များ ဖြစ်သွားရသည်ဟု ယူဆရပါသည်။

(၁၃)အချို့ စကားလုံးများတွင် ရင်းမြစ်စကားလုံး၏ နောက်မှ ဗျည်းသံတူ၊ သရသံတူ လိုက်၍ စကားလုံး ပွားပုံမျိုးလည်း တွေ့ရပါသည်။ 'နီတီတီ'၊ 'ဖြူတူတူ'၊ 'ပြုံးတုံးတုံး'၊ 'ဝါးတားတား' စသည့် စကားလုံးမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

(၁၄)ထို့အတူ 'သွက်လက်၊ ထက်မြက်၊ တွေးတော၊ မြန်ဆန်၊ ခေါ်ဝေါ်' တို့၌ '-လက်၊ -မြက်၊ -တော၊ -ဆန်၊ -ဝေါ်' တို့သည် မိမိဘာသာ မရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သာဓက ပြရလျှင်- 'တက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။' ဟု သုံးနိုင်သကဲ့သို့ 'တက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်ကြသည်။' ဟုလည်း သုံးနိုင် ပါသည်။ သို့ရာတွင် 'တက္ကသိုလ်ဟု ဝေါ်ကြသည်။' ဟု မသုံးနိုင်ပါ။ ဤသာဓကအရ 'ခေါ်ဝေါ်' ဟူသော စကားလုံးမှ 'ခေါ်' သည် မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော ရင်းမြစ်ဖြစ်ပြီး 'ဝေါ်' သည် မိမိဘာသာ မရပ်တည် နိုင်ဘဲ 'ခေါ်' ကို အမှီပြုရသော စကားလုံး ဖြစ်ကြောင်း သိသာပါသည်။ 'ခေါ်' ကို ကာရန်ယူ၍ 'ဝေါ်' ကို တွဲစပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ '-လက်၊ -မြက်၊ -တော၊ -ဆန်' တို့လည်း ဤသဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသဘောတရားသည် မြန်မာစကားလုံးများတွင် တွေ့ရသော ထူးခြားချက် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

စကားပေါင်း (Compound Word)

မြန်မာဘာသာစကားတွင် မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံးနှစ်လုံးကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် စကားလုံး များကို တွေ့ရပါသည်။

- (၁) 'ကောင်းသတင်း၊ ရောင်းဈေး၊ ဖတ်စာ' စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ 'ကောင်းသည့်သတင်း၊ ရောင်းမည့်ဈေး၊ ဖတ်သည့်စာ' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး ရှေ့စကားလုံးတို့သည် နောက်စကားလုံးများအား အထူးပြုနေကြောင်း တွေ့ရသည်။
- (၂) 'သတင်းမှန်၊ ရေမွှေး၊ ငါးကင်' တို့တွင် 'မှန်သောသတင်း၊ မွှေးသောရေ၊ ကင်ထားသည့်ငါး' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး နောက်စကားလုံးတို့သည် ရှေ့စကားလုံးများအား အထူးပြုနေကြောင်း တွေ့ရသည်။
- (၃) အချို့သော စကားလုံးတို့သည် နေရာ ရှေ့နောက် ပြောင်းလိုက်သောအခါ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ ပြောင်းသွားကြောင်း တွေ့ရသည်။ 'စက်ဆီ နှင့် ဆီစက်'၊ 'တွင်းရေ နှင့် ရေတွင်း'၊ 'ရောင်းဈေး နှင့် ဈေးရောင်း' စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။
- (၄) မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံးသုံးလုံးကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် 'စာကြည့်တိုက်'၊ 'ရေအိုးစင်'၊ 'ရေနွေးကြမ်း' စသည့် စကားလုံးများကို တွေ့ရပါသည်။
- (၅) မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော မတူညီသည့် စကားလုံးလေးလုံးကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် 'ဖက်စပ် တည်ထောင်'၊ 'သယ်ယူပို့ဆောင်'၊ 'လယ်ယာကိုင်းကျွန်း' စသည့် စကားလုံးများကို တွေ့ရပါသည်။
- (၆) မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော ပထမနှင့်တတိယ စကားလုံးတူသည့် စကားလုံးလေးလုံးကို ပေါင်းစပ်ထားသော 'လက်ဝတ်လက်စား'၊ 'လူစုလူဝေး'၊ 'ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်' စသည့် စကားလုံးများကို တွေ့ရပါသည်။
- (၇) မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော ဒုတိယနှင့်စတုတ္ထ စကားလုံးတူသည့် စကားလုံးလေးလုံးကို ပေါင်းစပ်ထားသော 'ချောင်းရိုးမြောင်းရိုး'၊ 'စိတ်အေးလက်အေး'၊ 'မိုးဦးလေဦး' စသည့် စကားလုံး များကို တွေ့ရပါသည်။
- (၈) 'ချမ်းချမ်းသာသာ'၊ 'ချစ်ချစ်ခင်ခင်'၊ 'စည်းစည်းရုံးရုံး' စသည့် စကားလုံးများသည် စကားလုံး တစ်လုံးကို နှစ်ကြိမ်စီထပ်၍ ပေါင်းစပ်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဤသို့ မိမိဘာသာ ရပ်တည်နိုင်သော စကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် စကားလုံးမျိုးကို

စကားပေါင်း ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဤသွင်ပြင်လက္ခဏာတို့သည် မြန်မာဘာသာစကားတွင် တွေ့ရသော စကားလုံးဖွဲ့ပုံ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ ဖြစ်ကြပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ စကားလုံးအကြောင်းကို နိဒါန်းပျိုးခြင်းလုပ်ငန်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် စကားလုံးအမျိုးအစားများနှင့် စကားလုံးအမျိုးအစား သတ်မှတ်ပုံတို့ကို ကျောင်းသားများ သိရှိစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ စကားလုံးအကြောင်းကို အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း

ဤလုပ်ငန်းသည် ရှေ့ဆက်၊ ကြားဆက်၊ နောက်ဆက်၊ ပင်ကို 'အ' ပါပြီးသား စကားလုံး၊ အနက် မထင်ရှားသော စကားလုံးတို့ကို ကျောင်းသားများ ကွဲကွဲပြားပြား သိရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ စကားလုံး အမျိုးအစား ကွဲပြားပုံကို အုပ်စုဖွဲ့ညွှန်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း

ဤလုပ်ငန်းသည် အသုံးပြုပုံအရ စကားလုံးအမျိုးအစား ကွဲပြားပုံကို ကျောင်းသားများ ခွဲခြားသိရှိစေ ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၃.၂.၃။

မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံး

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာအပြီးတွင် ကျောင်းသားများသည် -

- မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံးဆိုင်ရာစနစ်များကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ဝါကျဖွဲ့ထုံး (Syntax)

ဝါကျဖွဲ့ထုံးဆိုသည်မှာ စကားလုံးများကို သဒ္ဒါစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ နားလည်ဆက်သွယ်နိုင်မည့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဘာသာစကား အဖွဲ့အစည်း(ဝါကျ)တစ်ခု ဖြစ်လာစေရန် တည်ဆောက်မှုစနစ်ကို ခေါ်ပါသည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုကို နားလည်တတ်ကျွမ်း အသုံးပြုနိုင်ရန် စကားလုံးတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိမှုဖြင့် ထိုဘာသာစကားကို မတတ်ကျွမ်းနိုင်ပါ။ ထိုဘာသာစကားရှိ စကားလုံးများကို ဝါကျဖွဲ့ပြီး ပြောတတ်၊ ရေးတတ်၊ အသုံးပြုတတ်မှသာ ယင်းဘာသာစကားကို တတ်ကျွမ်းသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်ရာတွင် စကားပြောရာ စာရေးရာ၌ အနည်းဆုံး ဝါကျတစ်ခုဆုံးအောင် ပြောမှရေးမှ တစ်ဦး၏ ဆိုလိုချက်ကို တစ်ဦးက နားလည်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါကျသည် လူအချင်းချင်း ဆက်သွယ်ရာ၌ အခြေခံအကျဆုံး အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

'ဝါကျဖွဲ့ရာ၌ အခြေခံအဖြစ် 'နာမ်၊ ကြိယာ၊ ဝိဘတ်' များကို အသုံးပြုပြီး ယင်းတို့ကို ဝိဘတ်သွယ်ကာ ပုဒ်အဆင့်၊ ဝါကျကဏ္ဍအဆင့်၊ ဝါကျအဆင့်ဟူ၍ ဝါစဉ်အလိုက် ဖွဲ့စည်းပေးသောစနစ်ဖြစ်သည်။'ဟု သရုပ်ဖော်ဘာသာဗေဒ၊ အဖွဲ့သဒ္ဒါတွင် ဘာသာဗေဒပညာရှင်တို့က မိန့်ဆိုထားပါသည်။ ဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ ဝါကျဖွဲ့ပုံဆိုသည်မှာ နာမ်စကားလုံး၊ ကြိယာစကားလုံးတို့ကို သဒ္ဒါစည်းကမ်းနှင့်အညီ ပုဒ်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ပုဒ်တို့ကို သဒ္ဒါစည်းကမ်းနှင့်အညီ ဝါကျကဏ္ဍတည်ဆောက်ခြင်း၊ ဝါကျကဏ္ဍတို့ကို သဒ္ဒါစည်းကမ်းနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသော ဝါကျတစ်ခု

အဖြစ် တည်ဆောက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကက်ပလန် က 'ဝါကျတစ်ခုအတွင်း သဒ္ဒါစကားလုံး အမျိုးအစားများ ဖြစ်ကြသော နာမ်၊ ကြိယာ၊ ဝိဘတ်များကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဓိပ္ပာယ်ရှိစွာ ပေါင်းစပ်ပြီးနောက် ပုဒ်တစ်ခုသို့လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မှတစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝိဘတ်၊ ဝါကျကဏ္ဍ အမှတ်အသားများဖြင့် ဝါကျကဏ္ဍအဆင့်သို့လည်းကောင်း၊ ယင်းမှ အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြည့် ဝါကျတစ်ခု အဆင့်ရောက်အောင် ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ တည်ဆောက်သည်ကို ဝါကျဖွဲ့ထုံးဟု ခေါ်ပါ သည်'^{၃၄} ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

'လူ၊ ကလေး၊ လူကြီး၊ အိမ်၊ ဆေးရုံ၊ ကျောင်း၊ စား၊ သွား၊ ကစား၊ ချစ်ခြင်း၊ ဝင်ငွေ၊ ဖြူ၊ နီ၊ မြန်မြန်' စသည့် စကားလုံးများသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် အထင်အရှား ဖော်ပြနေသည့်အတွက် အနက်ပြ စကားလုံးများဟု ခေါ်ပါသည်။ အနက်ပြစကားလုံးများကို ဝါကျဖွဲ့သည့်အခါ စကားလုံးတစ်လုံးနှင့် တစ်လုံးကို တွဲစပ်ပေး ရသော နောက်ထပ် စကားလုံး အမျိုးအစားတစ်ခု ရှိပါသေးသည်။ စကားပြောရာတွင် သုံးစွဲသော 'တဲ့၊ နဲ့၊ မှာ၊ ရဲ့၊ လို့၊ တယ်၊ ပေါ့၊ ' စသော စကားလုံးမျိုးနှင့် စာရေးရာမှာသုံးသည့် 'သည်၊ ၏၊ ၍၊ ဌ၊ ဌ်၊ ဌ်၊ ဌ်၊ သို့၊ သဖြင့်၊ သောကြောင့်၊ ၏၊ သတည်း၊ နဲ့၊ တော့၊ တယ်၊ ကို၊ အား၊ ကြောင်း' စသော စကားလုံးမျိုးတို့ ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုစကားလုံးတို့သည် မိမိဘာသာ အနက်အဓိပ္ပာယ် အထင်အရှား မရှိဘဲ အနက်ပြ စကားလုံးများနှင့် တွဲစပ်သုံးရသော စကားလုံးမျိုး ဖြစ်သည့်အတွက် အသုံးပြုစကားလုံးများဟု ခေါ်သည်။ အနက်ပြစကားလုံး များကို အသုံးပြုစကားလုံးများနှင့် တွဲစပ်ခြင်းဖြင့် ဝါကျဖြစ်လာရသည်။

ကလေး အိမ် ကျောင်း စက်ဘီး မြန်မြန် သွား - (ဝါကျမဖြစ်၊ အဓိပ္ပာယ် မသဲကွဲ။)

အပြော - ကလေး + ဟာ အိမ် + က ကျောင်း + ကို စက်ဘီး + နဲ့ အမြန် သွား + တယ်။

- ကလေးဟာ အိမ်က ကျောင်းကို စက်ဘီးနဲ့ အမြန် သွားတယ်။

အရေး - ကလေး + သည် အိမ် + မှ ကျောင်း + သို့ စက်ဘီး + ဖြင့် မြန်မြန် သွား + သည်။

- ကလေးသည် အိမ်မှ ကျောင်းသို့ စက်ဘီးဖြင့် မြန်မြန် သွားသည်။

^{၃၄} Caplan, David. (1996). Language, Structure, Processing and Disorders. UK, London: The MIT Press.

'ကလေး၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ စက်ဘီး၊ မြန်မြန်၊ သွား' ဟူ၍ အနက်ပြုစကားလုံးများချည်း တန်းစီထားရှိဖြင့် ဝါကျမဖြစ်ပါ။ ကလေးသည် အိမ်က ကျောင်းကို သွားမှာလား၊ ကျောင်းက အိမ်ကို သွားမှာလား စသည့် အဓိပ္ပာယ်လည်း မသိကွဲပါ။ 'ကလေးဟာ အိမ်က ကျောင်းကို စက်ဘီးနဲ့ အမြန် သွားတယ်။' 'ကလေး သည် အိမ်မှ ကျောင်းသို့ စက်ဘီးဖြင့် မြန်မြန် သွားသည်။' စသည်ဖြင့် အသုံးပြု စကားလုံးများနှင့် တွဲစပ်ပေးလိုက်မှသာ ဝါကျဖြစ်လာပြီး အဓိပ္ပာယ်လည်း သိကွဲလာပါ သည်။ 'ဟာ၊ သည်၊ က၊ မှ၊ သို့၊ နဲ့၊ ဖြင့်၊ တယ်၊ သည်' စသည့် အသုံးပြု စကားလုံးများချည်း ယှဉ်တွဲထားလျှင်လည်း အဓိပ္ပာယ် မပေါက်နိုင်ပါ။ အသုံးပြု စကားလုံးများသည် မိမိဘာသာ ရပ်တည်ပါက အဓိပ္ပာယ်မရှိသော်လည်း မိမိနှင့် တွဲစပ်သည့် အနက်ပြု စကားလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သော ဂုဏ်ရည်ထူးရှိသည်။

'မောင်မောင်၊ ဦးထုပ်' ဟူသော အနက်ပြုစကားလုံး နှစ်ခုအကြားတွင် '၏(ရဲ့)' ဟူသော အသုံးပြုစကားလုံး ထည့်၍ 'မောင်မောင် ၏ ဦးထုပ်' ဟု သုံးလိုက်လျှင် မောင်မောင်သည် ဦးထုပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသွားသည်။ 'သွားမယ်' ဟုပြောလျှင် ယခုမသွားသေးကြောင်း ထင်ရှားသည်။ လူမှုကိစ္စအမျိုးမျိုး တိုးတက်ပွားများ လာသည်နှင့်အမျှ အနက်ပြုစကားလုံး အမျိုးမျိုးကို အကန့်အသတ်မဲ့ ဖန်တီးနိုင်သော်လည်း အသုံးပြုစကားလုံးတစ်လုံး အသစ်ဖန်တီးရန် မလွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အနက်ပြုစကားလုံးများသည် ထောင်နှင့်သောင်းနှင့် ချီ၍ရှိနိုင်သည်။ အသုံးပြုစကားလုံးများမှာ ရာဂဏန်းမျှသာ ရှိပါသည်။ အနက်ပြု စကားလုံးများကို အသုံးပြုစကားလုံးများနှင့် တွဲစပ်ပြီး ဝါကျများဖွဲ့ရာတွင် အသုံးပြုစကားလုံးများသည် ဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောင်းလဲစေသော ဂုဏ်ရည်ထူးရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

- မမက ကိုကိုကို တုတ်နှင့် ရိုက်သည်။
- ကိုကိုက မမကို တုတ်နှင့် ရိုက်သည်။

ပထမဝါကျတွင် ရိုက်သူမှာ မမဖြစ်၍ အရိုက်ခံရသူမှာ ကိုကိုဖြစ်သည်။ ဒုတိယဝါကျတွင် ရိုက်သူမှာ ကိုကို ဖြစ်၍ အရိုက်ခံရသူမှာ မမဖြစ်သည်။ အသုံးပြုစကားလုံး ပြောင်း၍ ကပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပြုသူနှင့် ခံရသူ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သွားသည်။

ဝါကျကို စကားလုံးများနှင့် စီစဉ်ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း စကားလုံးများ စီစဉ်ဖွဲ့စည်းထားတိုင်း ဝါကျမဟုတ်ပါ။ စကားလုံးများ စီစဉ်ရာတွင် နားလည်လက်ခံနိုင်သော အစီအစဉ်မျိုးဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စကားလုံး များကို တစ်လုံးစီ တန်းလိုက်ရုံမျှဖြင့် ဝါကျဖြစ်မလာပါ။ ဝါကျဖွဲ့ရာ၌ ဘာသာစကား၏ ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းနှင့် အညီ အစီအစဉ်တကျ ဖွဲ့စည်းမှသာ ဝါကျတစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ သာကေ - 'မေမေ ထမင်း သည် တွင် နေ မီးဖို ချက် ထဲ' ဟူသည့် စကားလုံးအတွဲသည် ဝါကျမဖြစ်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်မရှိသော စကားလုံးအစုသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဝါကျမဖွဲ့သေးသမျှ စကားလုံးများသည် ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာအဖြစ် အသက်မဝင်သေးပါ။ ထိုစကားလုံးများကို အစုလိုက်တွဲပြီး နားလည်လက်ခံနိုင်သော အစီ အစဉ်ဖြင့် ဝါကျအဖြစ် ဖွဲ့စည်းရပါသည်။ 'မေမေသည် မီးဖိုထဲတွင် ထမင်းချက်နေသည်' ဟု မြန်မာဘာသာ စကား၏ ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းနှင့်အညီ အစီအစဉ်တကျ ဖွဲ့စည်းမှသာလျှင် အဓိပ္ပာယ်မရှုပ်ဘဲ ဆိုလိုရင်း ပေါ်လွင် လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဝါကျများ၏ စကားအထားအသို အစီအစဉ်ကို လေ့လာကြည့်မည်ဆိုပါက ကြိယာဖြင့် အဆုံးသတ်သော အစီအစဉ်မျိုးရှိကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဝါကျတိုသည်ဖြစ်စေ၊ ရှည်သည်ဖြစ်စေ ကြိယာဖြင့် အဆုံးသတ်လေ့ ရှိပါသည်။ 'လာသည်' ၊ 'ထိုင်ပါ' ဟူသည့် အတိုဆုံး ဝါကျပုံစံမျိုး၌ပင် ကြိယာဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဖော်ပြလိုသည့် အဓိပ္ပာယ်အရ ဝါကျကို လိုအပ်သလို ဆန့်ထုတ် နိုင်ပါသည်။

- လာသည်။
- မောင်မောင် လာသည်။
- မွန္တလေးက မောင်မောင် လာသည်။
- မွန္တလေးက မောင်မောင် ကားဖြင့် လာသည်။
- မွန္တလေးက မောင်မောင် ကားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ လာသည်။
- မွန္တလေးက မောင်မောင် ကားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ မနေ့က လာသည်။

စသည်ဖြင့် လိုသလိုဆန့်ထုတ်နိုင်ပါသည်။ ဤဝါကျများ အားလုံးသည် ကြိယာဖြင့် အဆုံးသတ် ထားသည် ချည်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ 'သူကား ကျောင်းဆရာ ဖြစ်သည်။' ဟု မရေးဘဲ 'သူကား ကျောင်းဆရာတည်း။' ဟု 'ဖြစ်သည်။' ကို မြှုပ်နှံလည်းကောင်း၊ 'ဒါ ကျွန်တော့ စာအုပ်' ဟု ပြောရာတွင် 'ဖြစ်သည်။'ဟူ၍ ကြိယာများ မြှုပ်ထားသည်လည်း ရှိပါသည်။ သို့သော် ကြိယာ၏နေရာသည် ဝါကျ အဆုံးပိုင်းတွင်ရှိကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ကြိယာ တစ်ခုတည်းပါသော ဝါကျတိုလေးကိုပင် အတိုင်းအဆမရှိ ရှည်လျားသည့် ဝါကျရှည်ကြီးထိ လိုသလို ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။

- ကလေး ငိုနေသည်။
- ချစ်စရာကောင်းသော ကလေးသည် မိခင်နို့မစို့ရသဖြင့် အလွန်ဆာလောင်သောကြောင့် ကျယ်လောင်စွာ အော်ဟစ်၍ မရပ်မနား ငိုနေသည်။ ဟု ပုဒ်များဖြည့်၍ ဝါကျရှည်အောင် ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။

အသုံးပြု စကားလုံးများ ပြောင်းလဲတွဲစပ်၍လည်း ဝါကျအမျိုးအစား အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းနိုင် သည်။

- မောင်မောင် လာမယ်။ (ကာလညွှန်)
- မောင်မောင် လာပါစေ။ (ဆန္ဒဖော်)
- မောင်မောင် လာရအောင်။ (အဆိုပြု)
- မောင်မောင် လာခဲ့တော့။ (အမိန့်ပေး)
- မောင်မောင် လာမလား။ (အမေး)
- မောင်မောင် မလာဘူး။ (အငြင်း)
- မောင်မောင် မလာဘူးလား။ (အမေး၊ အငြင်း)

ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် အစီအစဉ်သည် အလွန်အရေးကြီးလှသည်။ ဝါကျတစ်ခုအတွင်းမှ စကားလုံးများ၏ နေရာ အစီအစဉ်သည် အရေးကြီးပါသည်။ နေရာအစီအစဉ် ပြောင်းလိုက်သည်နှင့် ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ အနက် အဓိပ္ပာယ် ပြောင်းသွားသည်လည်း ရှိပါသည်။ ပုဒ်အထားအသိုကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ရှုပ်ထွေးပြီး အဓိပ္ပာယ် နှစ်ခွဲ ဖြစ်သွားသည်လည်းရှိသည်။

- မောင်မောင် မန္တလေးက လာသည်။ (မန္တလေးက လာသည်ဟု ယူနိုင်သည်။)
- မန္တလေးက မောင်မောင် လာသည်။ (မန္တလေးတွင်နေသော မောင်မောင်ဟု ယူနိုင်သည်။)၊ (မန္တလေးက လာသည်ဟုလည်းယူနိုင်သည်။)

နေရာ ပြောင်းလိုက်သောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောင်းသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမဝါကျသည် မန္တလေး ကလာသည်ဟု ယူနိုင်သော်လည်း မန္တလေးမှာနေသည်ဟု မယူနိုင်ပါ။ ဒုတိယဝါကျသည် မန္တလေးမှာ နေသည်ဟု ယူနိုင်သကဲ့သို့ မန္တလေးကလာသည်ဟုလည်း ယူနိုင်ပါသည်။

ဝါကျအတွင်းရှိ နေရာ အစီအစဉ်ကို ပြောင်းလိုက်သည်နှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်လုံးလုံး ပြောင်းမသွားစေ ကာမူ ယှဉ်တွဲကပ်ပါနေသော တွဲဖက်အနက်နှင့် အလေးပေးလိုသည့်သဘော ပြောင်းသွားသည် လည်းရှိပါသည်။

- ကျွန်တော် ငါး မစားဘူး။ (မမနှင့် ကိုကိုတို့ ငါးစားနိုင်သည်။)
- ငါး ကျွန်တော် မစားဘူး။ (ငါးကို မစား။ ကြက်သား၊ ဝက်သား စားနိုင်သည်။)

ပထမဝါကျတွင် ကျွန်တော်ကို အလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။ ငါးမစားသူသည် ကျွန်တော်ဖြစ်သည်။ ကိုကိုနှင့် မမတို့ မပါဝင်ပါ။ မမနှင့် ကိုကိုတို့ ငါးစားနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဒုတိယဝါကျတွင် ငါးကို အလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။ ငါးကို မစားသော်လည်း ကြက်သား၊ ဝက်သားတို့ကို စားနိုင် သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ပုဒ်များ၏ ရှေ့နောက် အစီအစဉ်သည် အရေးကြီးပါသည်။ အဓိကကျ သောပုဒ်၏ရှေ့က အထူးပြုပုဒ်ကို ထားရပါသည်။ သက်ဆိုင်သည့်ပုဒ်ချင်း နီးနီးကပ်ကပ်ထားရသည်။

- မမြသည် ချစ်စရာကောင်းသော ကလေးကို ချီထားသည်။
- ချစ်စရာကောင်းသော မမြသည် ကလေးကို ချီထားသည်။

ပထမဝါကျတွင် 'ချစ်စရာကောင်းသော' ဟူသည့် အထူးပြုပုဒ်သည် ကလေး၏ ရှေ့တွင်ရှိသဖြင့် ချစ်စရာ ကောင်းသူသည် ကလေးဖြစ်သည်။ ဒုတိယဝါကျတွင် 'ချစ်စရာကောင်းသော' ဟူသည့် အထူးပြုပုဒ်သည် မမြ၏ ရှေ့တွင်ရှိသဖြင့် ချစ်စရာကောင်းသူသည် မမြဟု ပြောင်းသွားသည်။ 'ချစ်စရာကောင်းသောကလေး' ဟု ရည်ညွှန်းလိုသော်လည်း အထူးပြုပုဒ် အထားမှားသောကြောင့် ဆိုလိုရင်း ပြောင်းသွားရခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အထူးပြုပုဒ်ကို အဓိကကျသော ပုဒ်၏ ရှေ့တွင်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဤသို့လျှင် မြန်မာဘာသာစကား၌ စကားလုံးများကို သဒ္ဒါစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များနှင့်အညီ နားလည် ဆက်သွယ်နိုင်မည့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဝါကျတစ်ခု ဖြစ်လာစေရန် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက် ထားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ ဝါကျဖွဲ့ထုံးအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်း။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းကို အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသော ဝါကျတစ်ကြောင်းဖြစ်စေရန် လိုအပ်ချက်များ ကို ကျောင်းသားများ သိစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဝါကျဖွဲ့ထုံးနှင့် ပတ်သက်၍ အုပ်စုဖွဲ့ဉာဏ်ဖွင့်ဆွေးနွေးခြင်း။

ဤလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် ဂရုပြုလိုက်နာသင့်သည့် အချက်များကို ကျောင်းသားများ သိစေလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဝါကျဖွဲ့ထုံး အမျိုးမျိုး အကြောင်းကို နှစ်ယောက်တစ်တွဲ ဆွေးနွေးခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းသည် ဝါကျဖွဲ့ထုံးအမျိုးမျိုးကို ကျောင်းသားများသိစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၃.၂.၄။

မြန်မာဘာသာစကား၏ ဒေသိယစကားများ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အသွင်ကွဲ မြန်မာဘာသာစကားများအကြောင်းကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ဒေသိယစကားများ (Dialects)

ဒေသိယစကားဆိုသည်မှာ မြန်မာစကား ပြောဆိုသူတို့၏ နေရာဒေသ၊ ပထဝီဝင်အနေအထား ကွဲပြားမှု၊ လူနေမှု အဆင့်အတန်း ကွဲပြားမှုတို့ကြောင့် အသံထွက်ပုံချင်း၊ ဝေါဟာရအသုံးနှုန်းချင်း ကွဲပြားခြားနားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက် သွင်ပြင်ကွဲပြားနေသော စကားမျိုးကို ဒေသိယစကားဟုခေါ်သည်။ အထူးသဖြင့် နေရာဒေသလိုက်၍ ကွဲပြားသော ဒေသိယစကားများမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်။ ပစ္စည်း တစ်ခုတည်းကိုပင် အချို့က 'လက်နှိပ်ဓာတ်မီး' ဟုခေါ်၍ အချို့က 'ဒုတ်မီး' ဟုခေါ်ခြင်းသည် ဘာသာစကားကွဲပြားခြင်းမဟုတ်ပါ။ မြန်မာဘာသာစကား နယ်ပယ်ထဲ၌ အခေါ်အဝေါ် အသုံးအနှုန်းချင်း ကွဲပြားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် အသွင်ကွဲပြားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုစကားမျိုးကို အသွင်ကွဲ မြန်မာစကားဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နေရာဒေသကိုလိုက်၍ ကွဲပြားသောအသွင်ကွဲ မြန်မာစကားများတွင် ရခိုင်စကား၊ ထားဝယ်စကား၊ မြိတ်စကား၊ တောင်ရိုးစကား၊ အင်းသားစကား၊ ဓနုစကား၊ ယောစကားတို့မှာ ထင်ရှား သည်။

ဗျည်းသံကွဲပြားပုံ

ဒေသိယစကားများ အသံထွက်ချင်း ကွဲပြားပုံကိုကြည့်လျှင် ဗျည်းသံကွဲပြားပုံ၊ သရသံ ကွဲပြားပုံဟူ၍ တွေ့နိုင်သည်။ ဗျည်းသံ ကွဲပြားပုံများကို ကြည့်လျှင် "ရကောက်လျှာလိပ်သံ" ကို ဒေသိယစကား အချို့တွင် အထင်အရှားကြားနိုင်သည်။ ရခိုင်စကားတွင် ရေကို 'ရီ'၊ ဖြူကို 'ဖရူ'၊ တောင်ရိုးစကားတွင်

ရေကို 'ရေ'၊ အပြာကို 'အပြာ'၊ မြေကို 'မြေ'၊ အင်းသားစကားတွင် ဆရာကို 'ဆရာ'၊ အရက်ကို 'ငရက်'၊ နေစကားတွင် ကျီးကို 'ကျီး'၊ ရေချိုးကို 'ရေချိုး' ဟူ၍ ရကောက်လျာလိပ်သံနှင့် ပြောသည်။

"လဆွဲသံ" ကိုလည်း ဒေသိယစကားအချို့တွင် ထိန်းသိမ်းထားသည်။ ထားဝယ်စကား၊ မြိတ်စကားတို့တွင် ချကို 'ခလ' ၊ ကျီးကန်းကို 'ကလီးကန်း' ၊ ပြန်တယ်ကို 'ပလန်အယ်' ၊ မြေကို 'မလေ' ၊ ကျောင်းကို 'ကလောင်း' ဟု လဆွဲသံဖြင့် ပြောသည်။ ကွဲကို 'ကွဲ' ၊ မြေကို 'ခေ' ဟူ၍ ယသံ ဖျောက်၍ ပြောသည်လည်း ရှိသည်။ တောင်ရိုးစကား၊ အင်းသားစကားတွင် ဂ၊ ဇ၊ ဒ၊ ဗ စသော သံပြင်းပျဉ်းများ မရှိခြင်းသည်လည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်သည်။ သံပြင်းမရှိသည့်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ သံညှင်းကိုသုံး၍ ပြောကြပါသည်။ ဈေးကို 'ဆေး' ဟု အသံပျော့ ဖြင့်ပြောသည်။ ဂဏန်းကို 'ကဏန်း' ၊ ကျေးဇူးကို 'ကေးဇူး' ၊ ဓားကို 'ထား' ၊ ဘဲဥကို 'ဖဲဥ' ဟု အသံပျော့ဖြင့် ပြောသည်။ အင်းသား စကားတွင် 'သ' ပျဉ်းနေရာမှာ 'ဆ' ပျဉ်းကို သုံးပြီး သွားကို 'ဆွား' ၊ သားသမီးကို 'ဆားဆမီး' ၊ ဗူးသီးကို 'ဖူးဆီး' ဟု အသံထွက်သည်။

ရခိုင်၊ ထားဝယ်၊ မြိတ်၊ ယောစကားတို့တွင် သံညှင်းသံကို သံပြင်းသို့မပြောင်းဘဲ သံညှင်းပီပီသသ အသံ ထွက်ပုံမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ 'လခ' ကို 'လဂ' ဟု အသံထွက်ဘဲ 'လခ'၊ 'ဘယ်မှာ' ကို 'ဖယ်မှာ' ဟု အသံထွက်ပုံမျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။ ထို့အတူ 'နိဆီ'၊ 'ဖန်ဆင်း'၊ 'မီးခြစ်' စသည်ဖြင့် သံညှင်းပျဉ်းများကို သံပြင်းသို့ မပြောင်းဘဲ ပီပီသသ အသံထွက်ကြသည်။ ဟထိုးသံမပါဘဲ ပြောပုံမျိုးကို မြိတ်၊ တောင်ရိုး၊ အင်းသား၊ နေစကားတို့တွင် ကြားနိုင်သည်။ ငှက်ကို 'ငက်' ၊ မှန်ကို 'မန်' ၊ လှေလှော်ကို 'လေလော်' စသည်ဖြင့် အသံထွက်ပုံမျိုး ဖြစ်သည်။

သရသံကွဲပြားပုံ

သရသံ ကွဲပြားပုံမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်သည်။ တောင်ရိုးစကားတွင် အောက်ကို 'အော့'၊ ထားဝယ်စကားတွင် မျောက်ကို 'မျော့' ၊ ယောစကားတွင် တောက်တို့ကို 'တော့တို့' ၊ ရခိုင်စကားတွင် 'တစ်နှစ်' ကို 'တိုက်နှိုက်'၊ တောင်ရိုးစကားတွင် ဓားနှင့်ထစ်ကို 'ထားနထိုက်' ၊ နေစကားတွင် ဆိတ်ကို 'ဆိုက်' ၊ မြိတ်စကားတွင် ကျည်တောက်ကို 'ကျယ်ဒေါက်' စသည်ဖြင့် အသံထွက် ကွဲပြားသည်။

မြင်းခြံ၊ ပခုက္ကူဘက်တွင် တောင်တွင်းကို 'တောင်ဒွန်း' ၊ သက်လွင်ကို 'သက်လွန်' ၊ အခွံကို 'အခွင်' ၊ မေးခွန်းကို 'မေးဝွင်း' စသည်ဖြင့် 'ွင်' သံနှင့် 'ွန်သံ' ပြောင်းလဲသုံးပုံ ထူးခြားသည်။ မော်လမြိုင်ဘက်တွင် ရှုထောင့်ကို 'ရှုဒေါက်' ၊ အံ့ဩကို 'အအော' ဟူ၍ နှာခေါင်းသံ မပါဘဲ ပြောလေ့ရှိသည်။

စကားအသုံးအနှုန်း ကွဲပြားပုံ

ဒေသိယစကားများတွင် စကားအသုံးအနှုန်း ကွဲပြားပုံများမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်။ ထင်ရှားသော သာဓကတစ်ခုမှာ အဓိပ္ပာယ်ဆင်တူ နှစ်လုံးတွဲ သုံးလေ့ရှိသော စကားလုံးများကို ဒေသိယစကား အချို့တွင် တစ်လုံးတည်း ခွဲသုံးလေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ 'ပုန်းအောင်း' ဟု တွဲသုံးလေ့ရှိသော စကားလုံးကို ရန်ကုန်၊ ပုသိမ်ကဲ့သို့သော နေရာမျိုးတွင် တစ်လုံးတည်းသုံးပါက 'ပုန်းသည်' ဟု သုံးသော်လည်း တောင်ရိုး စကားတွင် "အောင်းသည်" ဟုသုံးပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ တောင်ရိုးတွင် ညံ့(နူးညံ့)၊ စော်(နံ့စော်)၊ င(လောက်)၊ မွတ်(ဆာမွတ်)၊ မိုက်(မှောင်မိုက်)၊ ငုံ့(ဆိုင်းငုံ့)၊ အင်းသားစကားတွင် စေ(ခိုင်းစေ)၊ နက်(ရိုက်နက်)၊ မွတ်(ငတ်မွတ်)၊ ဝါ(ကြွားဝါ)၊ မြိတ်စကား တွင် မိုက်(မှောင်မိုက်)၊ သွေ့(ခြောက်သွေ့) စသော အသံနှစ်သံမှ တစ်သံကို ဖြုတ်၍ အသုံးများသည်ကို တွေ့ရသည်။

အထက်အညာဒေသအချို့တွင် တွေ့ကို 'ညား'၊ ဖွင့်ကို 'လုပ်'၊ ရခိုင်စကားတွင် သီလရှင်ကို 'သူတော်မ'၊ ဘယ်သွားမလိုလဲကို 'ဇာလားဖို့လဲ'၊ တောင်ရိုးစကားတွင် စား၍မြိန်သည်ကို 'စားချို'၊ တွေ့မြင်ချင်သည် ကို 'မျက်စိဆာ'၊ အင်းသားစကားတွင် သူငယ်ချင်းကို 'လူခဲ'၊ ပေါ့ဆသည်ကို 'ဖော်ဖယ်'၊ ထားဝယ် စကားတွင် သားသည်အမေကို 'သားရှင်မိ'၊ အအေးမိ၍နှာစေးသည်ကို 'ဆောင်းပြေးသင့်'၊ ပန်းနာကို 'မောနာ'၊ ငရုတ်ကျည်ပွေ့ကို 'ဆုံထောင်း'၊ သတင်းစာကို 'ဒန်းစာ'၊ မြင်းကို 'မြင်း' ၊ မန္တလေးဘက်တွင် မီးပူတိုက်သည်ကို 'မီးကြွေထိုး'၊ မော်လမြိုင်ဘက်တွင် မြင်းလှည်းကို 'ဘုံပြတ်' စသည်ဖြင့် အသုံးအနှုန်း ကွဲပြားသည်။

ရှေးသုံးစကား (ပေါရာဏ)များကို ဒေသိယစကားများတွင် ယခုတိုင် သုံးနှုန်းနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။ တောင်ရိုး၊ အင်းသား၊ ဓနုစကားများတွင် မယ်န(သံချွန်)၊ ရာဇု(ချိန်ခွင်)၊ စောင်ရန်း(ခြံစည်းရိုး)၊ လက်ကတီး(ချိုင်း) စသော စကားများတွေ့ရသည်။ ဖတ်တလက်(ရုတ်တရက်) ဟူသော

စကားလုံးကို မြိတ်စကားတွင် တွေ့ရသည်။ သိုး(ဦးထုပ်) ဟူသောစကားလုံးကို ထားဝယ်စကားတွင် တွေ့ရသည်။

မြန်မာပညာရှိ မှော်ဘီဆရာသိန်းက နေရာဒေသအလိုက် အသုံးကွဲပြားသော ဒေသိယစကားများကို စုဆောင်းဖော်ပြဖူးသည်။ တပယင်းနယ်၊ အလုံနယ်တို့တွင် ထမင်းကို 'အမှင်း'၊ ပန်းကန်ပြားကို 'ပက်တလက်'၊ ရေဝန်းအရပ်တွင် ကြောင်ကို 'မိန်ညောင်း'၊ နထိုးပလိုတွင် ယုန်ကို 'အမဲကောင်'၊ ခွေးကို 'စုတ်ဖွား'၊ မြိတ်တွင် မြင်းခွာရွက်ကို 'ယောက္ခမရင်ခြောက်'၊ ရခိုင်တွင် သင်္ဘောသီးကို 'ပိတ်တော့သီး' ဟုခေါ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ရခိုင်စကားတွင် ရုံးပတီသီးကို 'ကောင်းကင်မျှော်သီး'၊ တောင်ရိုးစကားတွင် ရဟတ်ယာဉ်ကို 'လေယာဉ် ထိပ်ဝေ့' ဟု သုံးပုံမျိုးကဲ့သို့ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အသုံးနှုန်းများလည်း တွေ့ရသည်။

အသံထွက်ကွဲပြားပုံ

အထက်တွင် ပြခဲ့သည့် ပုံစံများသည် မြန်မာစကား ပုံစံများချည်း ဖြစ်ကြပါသည်။ နေရာဒေသကို လိုက်၍ အသွင်ကွဲပြားရာတွင် ပြဆိုခဲ့သည့် ပုံစံများအတိုင်း 'မိုက်' နှင့် 'မှောင်' ၊ 'ဒုတ်မီး' နှင့် 'ဓာတ်မီး' ၊ 'ကတိမ်းတိမ်း' နှင့် 'ကတုံးတုံး' ၊ 'တော်' နှင့် 'တန်' တို့ကဲ့သို့ ဝေါဟာရချင်း အသွင်ကွဲမှုမျိုးလည်း ရှိသည်။ 'ကလောင်း' နှင့် 'ကျောင်း' ၊ 'တိုက်' နှင့် 'တစ်' ၊ 'ဗွီ' နှင့် 'ဗွေ' ၊ 'ဆွား' နှင့် 'သွား' ၊ 'န' နှင့် 'နဲ' စသည်တို့ကဲ့သို့ အသံထွက်ချင်း အတော်အတန် အသွင်ကွဲမှု မျိုးလည်းရှိပါသည်။ ယင်းတို့အားလုံးကို အသွင်ကွဲ မြန်မာစကားများဟုခေါ်သည်။ ပညာရှင်တို့က ဒေသန္တရစကား ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒေသိယစကား ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ပါသည်။

ထိုစကားများသည် ရန်ကုန်တွင်သုံးသော မြန်မာစကား၊ အသံလွှင့်ရုံက လွှင့်သော မြန်မာစကား တို့နှင့် ဝေါဟာရချင်း၊ အသံထွက်ချင်း ကွာခြားမှုများ ရှိပါသည်။ သို့သော် လေ့လာယူလျှင် နားလည်နိုင်ပါသည်။ ယင်းတို့သည် တစ်ချိန်က အသွင်မကွဲသော စကားတစ်မျိုးတည်း ဖြစ်သော် လည်း ပြောဆိုသူတို့၏ ရေမြေဒေသ၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံမှု အနည်းအများ၊ ပြောင်းလဲမှုအရှိန် စသည်တို့ကိုလိုက်၍ တဖြည်းဖြည်း ကွဲပြားမှုများ ဖြစ်လာရပြီး ယခုကဲ့သို့ အသွင်ကွဲ မြန်မာစကား ဖြစ်လာပုံရသည်ဟု ပညာရှင်တို့ ခန့်မှန်းကြသည်။

ညီအစ်ကိုနောင်ရင်း သွေးချင်းများ

ဒေသိယစကားများကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း မှီတင်းနေထိုင်လျက်ရှိသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများသည် တစ်သွေးတည်း၊ တစ်သားတည်း၊ တစ်မိတည်း၊ တစ်ဖတည်းမှ ဆင်းသက်လာသော ညီအစ်ကိုသွေးချင်းများသာဖြစ်ကြောင်း သိရှိလာနိုင်သည်။ ထို့ပြင် တိုင်းရင်းသားမိဘဘိုးဘွားတို့၏ ဘာသာစကားနှင့် စာပေယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရာရောက်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ဘာသာစကားအားဖြင့် တစ်မျိုးတစ်နွယ်တည်းဖြစ်ပုံ၊ ဆက်နွယ်နေပုံတို့ကို ဒေသိယစကား လေ့လာခြင်းဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်၍ တိုင်းရင်းသား ချစ်ခင်စည်းလုံးမှု၊ ညီညွတ်မှုစိတ်ဓာတ်များ ရှင်သန်တိုးပွားစေနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ဒေသိယစကားသည် ဘာသာစကား လေ့လာမှုနယ်ပယ်၌ အလွန်ထင်ရှားသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ် သည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုကို စနစ်တကျလေ့လာမည်ဆိုလျှင် ထိုဘာသာစကားနှင့် သမိုင်း အကြောင်းအရရော၊ ဘာသာစကား မျိုးရိုးအရရော၊ ဘာသာစကား ဖွဲ့စည်းပုံအရပါ ဆက်နွယ် နေသော ဒေသိယစကားများကိုပါ မလွဲမသွေ ထည့်သွင်းလေ့လာရမည်ဖြစ်သည်။

ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် ဒေသိယစကားအမြောက်အမြားရှိနိုင်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာ စကားတစ်ခု၌အသံထွက်၊ ဝေါဟာရ ကွဲပြားချက်များအပေါ် အကြောင်းခံ၍ ဒေသိယ အစုကြီးများ၊ ဒေသိယ အစုငယ်များ၊ ထိုမှတစ်ဦးချင်း ပြောဟန်များအထိ ခွဲခြားလေ့လာနိုင်သည်ဖြစ်ရာ ဒေသိယစကားများသည် လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်တွင် မည်မျှကျယ်ပြန့်စွာ နေရာယူထားနိုင် ကြောင်း တွေ့မြင်သုံးသပ်နိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဘာသာစကားကို ဒွန်တွဲ လေ့လာရာတွင် ဒေသိယစကားလေ့လာမှုသည် အထူးအရေးပါသည်။

ဒေသိယစကားလေ့လာခြင်းအားဖြင့် ဒေသအလိုက်ကွဲပြားသော ဘာသာစကားများ၏ သဘော သဘာဝကို သိမြင်နိုင်ရုံသာမက နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒေသအလိုက် ကွဲပြားနေသော ပတ်ဝန်းကျင် အနေအထား၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ အယူအဆ၊ လူနေမှုဘဝတို့ကိုပါ နားလည်ခွင့်ရစေသည်။ မြို့ပြနှင့် ဝေးကွာလေလေကျေးလက်ဒေသရှိ ဘာသာစကားတို့သည် ပိုမိုထူးခြားမှုရှိလေလေ ဖြစ်တတ်ပုံ တို့ကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ နေရပ်ဒေသကို ယေဘုယျအားဖြင့် ခန့်မှန်းနိုင်သည်။

ထိုဒေသ၏ ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့် ဒေသခံတို့၏ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ ဒေသိယစကားက ထင်ဟပ်ပေးနိုင်သည်။

တစ်ဖန် ဒေသိယစကားတို့သည် တစ်ချိန်က တစ်မိတည်းဖြစ်သော ဘာသာစကား မျိုးရိုးကြီးမှ ဆင်းသက် ခဲ့ကြောင်းကို အထောက်အထားပြနိုင်သည်။ သာဓကအားဖြင့် ပုဂံ ကျောက်စာများတွင် တွေ့ရသော လဆွဲသံတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဖျားရှိ လော်ဝေါ်တိုင်းရင်းသား ဒေသိယစကားနှင့် တောင်ဖျားရှိ ထားဝယ်၊ မြိတ် ဒေသိယစကားတို့တွင် မျက်မှောက်ခေတ်အထိ သုံးစွဲဆဲဖြစ်ကြောင်း နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းဖြင့် အဆိုပါ လောဝေါ်၊ ဗမာ၊ ထားဝယ်၊ မြိတ်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော ဘာသာစကားမှ ဆင်းသက်လာကြောင်း သာဓကပြနိုင်သည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဒေသိယစကား လေ့လာခြင်းသည် အထွေထွေဘာသာစကားဆိုင်ရာ အချက် အလက်များကို စုစည်းပေးနိုင်ပြီး မြို့ရွာအချင်းချင်း၊ လူမျိုးစုအချင်းချင်း စည်းလုံးချစ်ကြည်နိုင်ခြင်း စသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိနိုင်သည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ အသွင်ကွဲမြန်မာစကားများအကြောင်း နိဒါန်းပျိုးဆွေးနွေးခြင်းလုပ်ငန်း။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် အသွင်ကွဲမြန်မာစကားများအကြောင်းကို ကျောင်းသားများ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိရှိ စေရန် ရည်ရွယ်၍ ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အသွင်ကွဲမြန်မာစကားနှင့် ပတ်သက်၍ အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း။
ဤလုပ်ငန်းသည် အသွင်ကွဲမြန်မာစကားတစ်ခုချင်းတွင် ရှိနေသည့် ဒေသိယစကားများကို ပေးထားသည့် ခေါင်းစဉ်အလိုက် ပြန်၍ စုစည်းခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ ပိုမိုကျေကျေညက်ညက် နားလည်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ဒေသိယစကားကို အုပ်စုဖွဲ့ ဉာဏ်ဖွင့်ဆွေးနွေးခြင်း။
ဤလုပ်ငန်းသည် ဒေသိယစကား အားလုံးအတွက် စုစည်းစေခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ သင်ခန်းစာ တစ်ခုလုံးကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် သိရှိနားလည်သွားရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၃.၂.၅။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို ရှင်းပြ တတ်မည်။

အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး (Semantics and Pragmatics)

အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုသည်မှာ စကားလုံး၊ ဝါကျတို့၏ ဆိုလိုသောအနက်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုသည် လူတစ်ယောက်ဆိုလိုသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်တစ်ယောက်က နားလည်အောင် ဆက်သွယ်ခြင်းဖြစ်ပေရာ အောင်မြင်သော ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခြင်းမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့အသုံးနယ်ပယ်သည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အသုံးပြု သူ၏ ရှုထောင့်မှ လေ့လာခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ စကားပြောသူတို့က စကားကို မည်သို့ ရွေးချယ်အသုံးပြုသည်၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် မည်သို့သော ကန့်သတ်ချက်နှင့် တွေ့ကြုံ ရသည်၊ တစ်ဦးပြောလိုက်သော စကားက တစ်ဦးအပေါ် မည်သို့သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟူသည့် ဘာသာစကားပြင်ပရှိ အဆက်အစပ်တို့၏အကြားရှိ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကိုပါ အားပြုလေ့လာသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တွင် ဘာသာစကားကို လက်တွေ့အသုံးပြုရာ၌ ကျင့်သုံးလိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်များစွာ ရှိပါသည်။ မိမိထက် အသက်အရွယ်ကြီးသူကို မည်သို့ပြောဆိုရမည်၊ လိင်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သူများကို မည်သို့ ပြောဆိုရမည်စသည့် လူမှုရေးဥပဒေသသတ်မှတ်ချက်များကို စကားစပြောတတ်သည့် အရွယ်ကတည်းက လိုက်နာကျင့်သုံးတတ်အောင် လူကြီးများက ကလေးကို သင်ပြပေးတတ်မြဲ ဖြစ်သည်။ ထိုလူမှုရေးဥပဒေသ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကျင့်ဝတ်များကို သင်ပြပေးသည့် သဘောများသည် ဘာသာစကား၏ အဆင့် အသီးသီးတွင် ပါဝင်ဖွဲ့ယှက် လျက်ရှိပါသည်။ ဘာသာစကားပြောဆိုမှု၊

နားလည်မှု၊ အသုံးပြုရာတွင် သူ့နေရာနှင့်သူ လိုက်ဖက်ဆီလျော်မှု ဟူသော ဘာသာစကား၏ အဆင့်အသီးသီးတွင် ထိုသွင်ပြင်လက္ခဏာများအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေသများကို လက်တွေ့အသုံးပြုမှုများ အားလုံး အကျုံးဝင်လျက်ရှိသည်။

အနက်ရိုးနှင့် တွဲဖက်အနက်

အနက်အဓိပ္ပာယ်များတွင် အသုံးအများဆုံး အရေးအပါဆုံး အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးမှာ အဘိဓာန်များတွင် ဖွင့်ဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့ကို အနက်ရိုး၊ အဘိဓာန်အနက်၊ ပညတ်နက် ဟူ၍ အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြပါသည်။ 'အမေ' ဟူသော စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို 'သားသမီး ဖြစ်ထွန်း စေသော ဖိုမနှစ်ဦးအတွက် အမသတ္တဝါ၊ မိဘနှစ်ပါးအနက် မိန်းမ၊ မိခင်' ^{၃၅} ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဤဖွင့်ဆိုချက် သည် 'အမေ' ၏ အနက်ရိုး (အဘိဓာန်အနက်၊ ပညတ်နက်) ဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ဆက်သွယ်ရာတွင် ထိုအနက်ရိုးကို အခြေခံ၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆက်သွယ်ကြမြဲဖြစ်ပါသည်။ စကားလုံးတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်များတွင် တွဲဖက်အနက်သည်လည်း အရေးပါသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ 'အမေ' ဟူသော စကားလုံးကို ကြားရလျှင် အမေ့ကို သတိရပြီး ချစ်ခင်သော၊ မြတ်နိုးသော၊ လေးစားသော၊ အားကိုးသော စိတ်လှုပ်ရှားမှု ခံစားမှုများ အနည်းနှင့်အများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပါသည်။ ထိုစိတ်လှုပ်ရှားမှု ခံစားမှုများသည် အမေဟူသော စကားလုံး၏ နောက်တွင် တွဲဖက်ကပ်ပါလာသော သဘောရှိသည့်အတွက် 'တွဲဖက်အနက်' ဟု ခေါ်ပါသည်။ နောက်တွင် ဂယက်ရိုက်ပါလာသော သဘောလည်း ဖြစ်သည့်အတွက် 'ဂယက်အနက်' ဟုလည်း ခေါ်ပါသည်။ လူမှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ်ပေါက်လာသော စိတ်လှုပ်ရှားခံစားမှုများသည် ထိုလူမှုကိစ္စကို ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်သော စကားလုံးများကိုပါ ထင်ဟပ် သွားစေသည့် သဘောရှိပါသည်။ ဤအချက်မှာ တွဲဖက်အနက် ဖြစ်ပေါ်မှု၏အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါသည်။ 'ဆူး' ဆိုလျှင် စူးတတ်သော ချွန်ထက်သည့်အရာ ဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်သာမက အန္တရာယ်ပေးနိုင်သည့် အရာအဖြစ်လည်း သတိထားခံစားတတ်ပါသည်။ ထိုခံစားမှုသည် 'ဆူး' ၏ တွဲဖက် အနက် (ဂယက်အနက်) ဖြစ်ပါသည်။

စကားလုံးတစ်လုံး၏ အနက်ရိုးသည် လူတိုင်းအတွက် အတူတူ ဖြစ်သော်လည်း လူတစ်ဦးချင်း၏ အတွေ့အကြုံကိုလိုက်၍ တွဲဖက်အနက်ထင်ပုံချင်း ကွာခြားနိုင်သည်။ 'ပင်လယ်' ဟူသော စကားလုံးသည် လူတိုင်းအတွက် 'ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ဆားငန်ရေပြင်' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပုံချင်း

^{၃၅} မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်၊ ၅၊ စာ ၁၀၀။

အတူတူဖြစ်သော်လည်း သဘောသား တစ်ယောက်အတွက် 'ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်း'၊ 'ပျော်မွေ့ ဖွယ်ဖြစ်ခြင်း'ဟူသော တွဲဖက်အနက်ထင်သည့် စကားလုံးဖြစ်သည်။ စွန့်စားသွားလာသူ တစ်ယောက်အဖို့ ပင်လယ်သည် 'စွန့်စားခြင်း' ဟူသော တွဲဖက်အနက် ထင်ပါလိမ့်မည်။ ရေလမ်း ခရီးသွားရန် ကြောက်ရွံ့တတ်သောသူအတွက် ပင်လယ်သည် 'ဘေးအန္တရာယ်'၊ 'ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ခြင်း' ဟု တွဲဖက်အနက် ထင်နိုင်သကဲ့သို့ ကဗျာဆရာတစ်ဦး အတွက်မှာမူ 'လှပခြင်း' ဟု တွဲဖက်အနက် ထင်နိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် တွဲဖက်အနက် ထင်ပုံမှာ 'အကောင်း၊ အဆိုး' 'အပြင်း၊ အပျော့' ကွာခြားနိုင်သည်။ 'သူရဲကောင်း'ဟူသော စကားလုံးသည် 'လေးစားကြည်ညို ခြင်း' ဟူသည့် တွဲဖက်အနက်ကို ပေးနိုင်သကဲ့သို့ 'အဖျက်သမား' ဟူသော စကားလုံးသည် 'စက်ဆုပ်မုန်းတီးခြင်း'ဟူသည့် တွဲဖက်အနက်ကိုပေးနိုင်သည်။ စကားလုံးအချို့သည် အနက်ရိုး ချင်းတူသော်လည်း တွဲဖက်အနက် ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ လူတစ်ယောက် ကွယ်လွန်သည့် ကိစ္စကို 'ဘဝတစ်ပါး ပြောင်းသွားသည်' ဟုသုံးလျှင် လေးစားသည့် တွဲဖက်အနက် သဘောဆောင်၍ 'ကြွသွားပြီ'၊ 'ရှောင်သွားပြီ' ဟုသုံးလျှင် မလေးစားသည့် တွဲဖက်အနက်သဘော သက်ရောက် သွားပါသည်။

အနက်ရင်းနှင့် အနက်ပွား

အနက်ရင်းသည် စကားလုံး၏ မူလအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုလိုပြီး အနက်ပွားမှာ အနက်ရင်းမှတစ်ဆင့် ပွားလာသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုလိုပါသည်။ မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်တွင် 'သေ' ဟူသော စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သုံးမျိုး ပြထားပါသည်။ '(၁) အသက်ချုပ်ငြိမ်းသည်။ (၂) လှုပ်ရှားမှု မရှိဖြစ်သည်။ (၃) တိုးမှု သို့မဟုတ် ဆုတ်မှု သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲမှုရပ်တန့်သည်'^{၆၆} ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသုံးမျိုးတွင် အသက်ချုပ်ငြိမ်းသည် ဟူသောအနက်သည် အနက်ရင်း ဖြစ်ပါသည်။ 'သူ နှလုံးရောဂါဖြင့် သေသည်' ဟူသောစကားတွင် အနက်ရင်းဖြင့် သုံးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ 'လှုပ်ရှားမှု မရှိဖြစ်သည်'ဟူသောအနက်မှာမူ တစ်ဆင့်ပွားလာသော အနက်များဖြစ် သည်။ သေလျှင် မလှုပ်ရှားတော့ဘဲ ဖြစ်သွားသည့် သဘောကို အခြေပြု၍ ပွားလာခြင်းဖြစ်သည်။ 'ကိုယ်တစ်ပိုင်း သေသွားသည်' ဟူသော စကားတွင် ထိုအနက်မျိုးဖြင့် သုံးခြင်းဖြစ်သည်။ 'တိုးမှု သို့မဟုတ် ဆုတ်မှု သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲမှု ရပ်တန့်သည်' ဟူသော အနက်မှာလည်း အနက်ရင်းကို အခြေပြု၍ ပွားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ 'အသားသေ သည်၊ အကင်းသေသည်၊ ဖဲသေသည်' စသည့် စကားများတွင် ထိုအနက်ဖြင့် သုံးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

^{၆၆} မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်၊ ၄၊ စာ ၁၉၅။

ဆက်စပ်မှုအနက်

ဆက်စပ်မှုအနက်သည် စကားလုံးများကို တစ်လုံးချင်းမသုံးဘဲ အခြားစကားလုံးများနှင့် တွဲစပ်သုံးရ သည့်အတွက် ရှေ့နောက်၊ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ စကားအဆက်အစပ်အရ ကောက်ယူရသော အနက် အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို ဆက်စပ်မှုအနက်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့် 'လာ' ဟူသော စကားလုံးကို 'သူရန်ကုန်ကလာတယ်' ဟု သုံးလျှင် 'အခြားအရပ်မှ ယခုပြောဆိုနေသည့် အရပ်သို့ ရွေ့လျားသည်' ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပါသည်။ 'နိပါတ်တော်တွင် လာသည်' ဟု သုံးလျှင် 'လာ' သည် 'ပါဝင်သည်၊ ပါရှိသည်' ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပါသည်။ 'မင်းတော်တော် လာတဲ့လူပဲ' ဟု သုံးလျှင် 'လာ' သည် 'ထင်မှတ်သည်ထက် ပို၍ စွမ်းဆောင်နိုင်သည်' ဟု ပတ်ဝန်းကျင် အဆက်အစပ်အရ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။ ထို့အတူသုံးစွဲသည့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေအဆက်အစပ် အရလည်း အနက်အဓိပ္ပာယ် ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ 'အဆင်သင့် ဖြစ်ပြီ' ဟူသော စကားကို မေမေက တမင်းစားခန်းတွင် ပြောလျှင် 'မိသားစု ထမင်းစားရန် အဆင်သင့် ဖြစ်ပြီ' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး ဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ခန်းတွင်ပြောလျှင် 'လူနာအား ခွဲစိတ်ကုသရန် အဆင်သင့် ဖြစ်ပြီ' ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။

သံတူကြောင်းကွဲနှင့် ကြောင်းတူသံကွဲ

စကားလုံးများသည် ပုံသဏ္ဍာန်ချင်း ဆက်နွယ်မှု ရှိတတ်ပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်းလည်း ဆက်နွယ်မှု ရှိတတ် ပါသည်။ စကားတစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး ပုံသဏ္ဍာန်ချင်းတူ၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်းကွဲလျှင် သံတူကြောင်းကွဲဟု ဆိုပါသည်။ သံတူကြောင်းကွဲများတွင် ဆေး(ဆေးဝါး)နှင့် ဆေး(လက်ဆေး) ကဲ့သို့ အသံကော အရေးပါ တူသည့် သံတူကြောင်းကွဲမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ ကျား(ကျားသတ္တဝါ)နှင့် ကြား(ကြားနာ) တို့ကဲ့သို့ အရေးကွဲ သော်လည်း အသံတူသော သံတူကြောင်းကွဲမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်းတူ၍ ပုံသဏ္ဍာန် ချင်းကွဲလျှင် ကြောင်းတူသံကွဲ ဟု ခေါ်ပါသည်။ ပျော် နှင့် ရွှင်၊ သေး နှင့် ငယ်၊ လျင် နှင့် မြန်၊ ဖြည်း နှင့် နေး၊ အစဉ် နှင့် အမြဲ၊ မိခင်နှင့် အမေ၊ အလှူ နှင့် ဒါန၊ ချမ်းသာ နှင့် သုခ စသည်ဖြင့် ကြောင်းတူသံကွဲများစွာ ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် တိတိကျကျ ဆိုရလျှင် ထပ်တူထပ်မျှတူသော ကြောင်းတူသံကွဲဟူ၍ မရှိဟု ပညာရှိ များက မိန့်ဆိုကြပါသည်။ ထပ်တူထပ်မျှတူသည်ဆိုရာ၌ အနက်ရိုးသာမက နောက်မှ ယှဉ်တွဲကပ်ပါ လာသော တွဲဖက်အနက်ပါ တိတိကျကျတူသည့် သဘောကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ 'မိခင်' နှင့်

‘အမေ’တွင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်း တူသည်ဆိုသော်လည်း မိခင်က အမေထက် ပိုပြီး လေးနက်သော အငွေ့ အသက် ယှဉ်ကပ်နေပါသည်။ ပညာရှင်များကမူ စကားတစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး အပြန်အလှန် အလဲအလှယ် သုံး၍ရမှ ကြောင်းတူသံကွဲဟု ဆိုနိုင်ကြောင်း မိန့်ဆိုကြပါသည်။ ‘ပျော်ပျော်နေပါ’ ကို ‘ရွှင်ရွှင်နေပါ’ နှင့် လဲလှယ် သုံး၍ မရကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ‘ပျော်’ နှင့် ‘ရွှင်’ ကို ကြောင်းတူသံကွဲ အဖြစ် တိတိကျကျ မဆိုနိုင်ပါ။ ကြောင်းတူသံကွဲဟု မှတ်ယူထားသော စကားလုံးများကို ထိုနည်းအတိုင်း စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

အနက်ဆန့်ကျင် စကားများ

နောက်ထပ် ဆက်နွယ်မှုတစ်ခုမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော စကားလုံးများ၏ ဆက်နွယ်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ရှင် - သေ၊ ဖြူ - မည်း၊ ရှည် - တို၊ ဆရာ - တပည့် စသည့် စကားတွဲများ အကျုံးဝင်ပါသည်။ ဤစကားလုံးမျိုးကို အနက်ဆန့်ကျင် စကားများ ဟု ခေါ်ပါသည်။ အနက်ဆန့်ကျင် စကား အမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ တစ်မျိုးမှာ ‘ရှင် - သေ၊ ပေး - ယူ၊ ဇနီး - ခင်ပွန်း’ တို့ကဲ့သို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင်သော စကားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင်သည့်အတွက် တစ်ခုမှန်လျှင် ကျန်တစ်ခုမှားပါသည်။ ရှင်သည်ဆိုသော စကားမှန်လျှင် သေသည်ဆိုသော စကားကမှားပါသည်။ သေသည် ဆိုသောစကား မှန်လျှင်လည်း ရှင်သည် ဆိုသော စကားကမှားပါသည်။ ပြတ်ပြတ်သားသား ပိုင်းခြားနိုင်သည့် သဘောကိုဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားနှစ်လုံးကြားမှာ အလယ်အလတ် အနေအထားဖြင့် သုံးနိုင်သော စကားမျိုး မရှိပါ။ မသေလျှင် ရှင်ရမည်၊ မရှင်လျှင်သေရမည်။ မသေလည်းမသေ၊ မရှင်လည်းမရှင်ဟူသော အနေအထားမျိုး မရှိနိုင်သည့် သဘောကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆန့်ကျင်ဘက်တစ်မျိုးမှာ ‘ရှင် - သေ’ ကဲ့သို့ နှစ်ခုခွဲရုံမကဘဲ နှစ်ခုထက်ပိုသော ဆန့်ကျင်ဘက် စကားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ‘ဖြူ - မည်း - နီ - ဝါ’ ၊ ‘စိန် - ရွှေ - ပတ္တမြား - နီလာ’ ၊ ‘လယ် - ယာ - ကိုင်း - ကျွန်း’ စသည့် စကားတွဲများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားတွဲများ၏ သဘောမှာ စကားတစ်ခုမှန်လျှင် ကျန်စကားအားလုံး မှားသည်ဟု ဆိုရာ ရောက်သော်လည်း စကားတစ်ခု မှားသည်ဆိုရုံမျှနှင့် ကျန်စကားအားလုံး မှန်သည်ဟု ဆိုရာ မရောက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ‘နီသည်’ ဆိုသော စကားမှန်လျှင် ‘ဖြူသည်၊ မည်းသည်၊ ဝါသည်’ စသော စကားအားလုံး မှားမည်မလွဲပါ။ သို့သော် ‘နီသည်’ ဆိုသောစကား မှားသည်ဆိုရုံနှင့် ‘ဖြူ မည်း၊ ဝါ’ ဟူသော ကျန်စကား သုံးလုံးထဲက ဘယ်စကားမှ မှန်သည်ဟု ပုံသေမပြောနိုင်ပါ။

အနီမဟုတ်လျှင် အဖြူလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အမည်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အဝါလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဆန့်ကျင်ဘက် တစ်မျိုးမှာ 'ကြီး - ငယ်' ၊ 'ပူ - အေး' ၊ 'ကောင်း - ညံ့' ၊ 'တိုးတက် - ဆုတ်ယုတ်' တို့ကဲ့သို့ ဂုဏ်အရည်အသွေး အတိုင်းအဆကိုလိုက်၍ ဆန့်ကျင်ကွဲပြားသောစကားတွဲများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားများသည် ရည်ညွှန်းသည့်ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ ရွေ့လျားနိုင်သည့် သဘောရှိပါသည်။ 'ကြီး' နှင့် 'ငယ်' ကို ရည်ညွှန်းသည့်ကိစ္စ မဖော်ပြဘဲ ကြီးသည် ငယ်သည်ဟု ပုံသေပြော၍ မရပါ။ ဆင်သတ္တဝါအတွက်သုံးသော အကြီးအငယ်သည် ဆိတ်သတ္တဝါအတွက် သုံးသော အကြီးအငယ်နှင့် မတူနိုင်ပါ။ ဆင်ငယ်သည် ဆိတ်ကြီးထက် အဆများစွာ ကြီးနေပါလိမ့်မည်။ ထိုစကားတွဲများသည် အရည်အသွေး အတိုင်းအဆအရ ဆန့်ကျင်ကွဲပြားသော စကားများဖြစ်သည့် အတွက် ထိုစကားနှစ်လုံးကြားတွင် အလယ် အလတ် အနေအထားကိုပြသော စကားများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ 'အကြီး' နှင့် 'အငယ်' ကြားတွင် 'အလတ်'ဟူ၍ ရှိနေသည်။ 'ကောင်း' နှင့် 'ညံ့' ကြားတွင် 'သင့်' ဟူ၍ ရှိပါသည်။

နောက် ဆန့်ကျင်ဘက် တစ်မျိုးမှာ ဆရာ - တပည့်၊ မိဘ - သားသမီး၊ အထက် - အောက်၊ ရှေ့ - နောက်၊ လက်ဝဲ - လက်ယာတို့ကဲ့သို့ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုရှိသော စကားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ 'ဦးဘသည် မောင်မောင်၏ ဖခင်ဖြစ်သည်။ မောင်မောင်သည် ဦးဘ၏ သားဖြစ်သည်' ၊ 'စားပွဲသည် ထိုင်ခုံ၏ရှေ့မှာရှိသည်။ ထိုင်ခုံသည် စားပွဲ၏နောက်မှာရှိသည်' စသည်ဖြင့် အပြန်အလှန်အသုံးပြုနိုင်သော စကားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လျှင် မြန်မာစကားတွင် တွေ့ရှိရသော အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် အသုံးများမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှသည်နှင့်အမျှ မြန်မာ့ လူမှုဝန်းကျင်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးအကြောင်းကို မိတ်ဆက်ခြင်း။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးအကြောင်းကို ကျောင်းသားများ အကျဉ်းသိရုံ မိတ်ဆက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အနက်အဓိပ္ပာယ် အမျိုးအစားများကိုလေ့လာခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် အမျိုးအစားများကို ကျောင်းသားများ ထဲထဲဝင်ဝင် သိရှိနားလည် သွားစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အနက်အဓိပ္ပာယ် အမျိုးအစားများ	ဥပမာများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံးဆိုင်ရာ စနစ်များကို နားလည်ခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းသည် မေးခွန်းများမေးခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ၏ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုကို စစ်ဆေး ရန် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဘာသာစကားတိုင်းတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ရှိနိုင်သော အသံအမျိုးအစား များမှာ အဘယ်တို့နည်း။
- ၂။ မြန်မာ ဘာသာစကားတွင် တွေ့ရှိနိုင်သော စကားလုံးအမျိုးအစားများကို ဖော်ပြပါ။
- ၃။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ဝါကျများကို မည်သို့ တည်ဆောက်ထားသနည်း။ ဝါကျဖွဲ့ထုံး အကြောင်းကို ဆွေးနွေးပါ။
- ၄။ မြန်မာ ဘာသာစကားတွင် တွေ့ရသည့် အသွင်ကွဲ မြန်မာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါ။
- ၅။ အနက်ရိုးနှင့် တွဲဖက်အနက် ခြားနားချက်ကို ဖော်ထုတ်ပါ။

၃.၃။ စကားအဆင်တန်ဆာ

ဤအပိုင်းတွင် ကဏ္ဍနှစ်ခု ပါဝင်ပါသည်။ ပထမကဏ္ဍတွင် မြန်မာဘာသာစကားကို နေ့စဉ်ပြောဆို သုံးစွဲရာ၌ တွေ့ရသည့် စကားအဆင်တန်ဆာများအကြောင်းပါဝင်ပြီး ဒုတိယကဏ္ဍတွင် ကလေး များ သင်ယူရသည့် မြန်မာစကား၏ အဆင်တန်ဆာများအကြောင်းနှင့် ထိုအဆင်တန်ဆာများကို သင်ယူရာတွင် ကလေးများအား ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

၃.၃.၁။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားအဆင်တန်ဆာ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာဘာသာစကားတွင် နေ့စဉ်သုံးစကားများ၌ တွေ့ရသည့် စကားအဆင်တန်ဆာ များကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

ဥပစာစကားနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ (Figurative Language)

မြန်မာဘာသာစကားတွင် မိမိတို့တင်ပြပြောဆိုလိုသည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ပိုမိုထင်ရှားလာ စေရန်၊ ဂုဏ်အရည်အသွေး ပိုမိုတောက်ပလာစေရန်အတွက် စကားအဆင်တန်ဆာများဖြင့် တင်စား ပြောဆိုရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။ တစ်စုံတစ်ခု၏ အမည်ကို သဘောချင်းတူညီမှုအရဖြစ်စေ၊ နီးစပ်မှုအရဖြစ်စေ အခြားတစ်စုံ တစ်ခုအတွက် ပြောင်းလဲတင်စား၍ စကားအဆင်တန်ဆာခြင်း ဖြစ်သည်။ အလွန်ဆော့သော ကလေးကို 'မျောက်' ဟုခေါ်ခြင်းသည် တင်စားခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့

စကားပြောချိန်သည်ကို 'နှုတ်ချိုသည်' ဟု သုံးခြင်းမှာလည်း ဥပစာစကားဖြင့် တင်စားပြောဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပစာတင်စားမှု သဘောသည် အလွန်အသုံးတွင်ကျယ်လျက် နေ့စဉ် ပြောဆိုသုံးနှုန်းနေ ကြသော စကားများထဲတွင် တွေ့ရသည့် စကားအဆင်တန်ဆာများ ဖြစ်ပါသည်။ ရသစာပေ ဖန်တီးသူတို့၏ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ပြဇာတ်များ ထဲတွင်လည်း ဥပစာစကားများ အမြောက်အမြား ပါဝင်နေ သည်။ ထိုသို့ တင်စား သုံးနှုန်းရေးဖွဲ့ လိုက်သော အခါ မိမိတို့ ရည်ညွှန်းလိုသည့် စကား သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် ပို၍ ထင်ရှားပေါ်လွင်လာသည်နှင့်အမျှ ပို၍လည်း နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်လာရသည်။

တိရစ္ဆာန်တို့၏ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

ကြက်လျှာဟူသည့် စကားလုံး၏ မူလအနက်မှာ 'ကြက်သတ္တဝါ၏လျှာ' ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ သို့သော် ကြက်လျှာတွင် သုံးထောင့်ပုံရှိသကဲ့သို့ သုံးထောင့်ပုံရှိသော အခြားအရာများကိုလည်း ကြက်လျှာဟူ၍ ဥပစာဖြင့် တင်စား၍ သုံးလိုက်သောအခါ ကြက်လျှာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် ကျယ်ပြန့်လာရပါသည်။ ဘုရားလှူရသော သုံးထောင့်ပုံ အလံငယ်ကလေးကိုလည်း 'ကြက်လျှာ' ဟု ခေါ်ပါသည်။ ထုတ်ဆီးထိုးရာတွင် ဆွဲသားထားသော သုံးထောင့်ပုံစည်းကိုလည်း 'ကြက်လျှာ စည်း' ဟု ခေါ်ပါသည်။ ရေထဲသို့ ချွန်ထွက်နေသော သုံးထောင့်ပုံမြေအစွန်ကိုလည်း 'ကြက်လျှာစွန်း' ဟုခေါ်ပါသည်။ 'ကြက်လျှာ'၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် 'ကြက်သတ္တဝါ၏ လျှာပုံသဏ္ဍာန် သုံးထောင့်ပုံ' ဟူ၍ ဥပစာအနက် ပေါ်လာသည် နှင့်အမျှ အသုံးတွင်ကျယ် လာရသည်။ ထို့အတူ 'ကဏန်းလက်မ' (မူလီ ခေါင်းဖြတ်ရသော ကိရိယာ တစ်မျိုး)၊ 'ဆင်ခြေထောက်' (ရောဂါပိုး တစ်မျိုးကြောင့် ခြေထောက်ကြီးလာသော ရောဂါ)၊ 'ဝက်အူ' (တစ်ဖြောင့်တည်း အရစ်ပါသော အူတံပါရှိသည့် သစ်သား၊ သတ္တုစသည်တို့ထဲသို့ လှည့်ရစ်ရိုက်သွင်းရသော သတ္တုချောင်း)၊ 'ငါးကြင်းမြီး' (နာရီမှ ကျောက်ဆူးပုံ သံဆူးခွ)၊ 'ဆိတ်ချို' (အချွန်အတက် နှစ်ခု ပါသောတူ)၊ 'မျောက်လက်' (တံခါးပတ္တာ)စသော စကားလုံးများသည်လည်း ဥပစာအနက်ရပြီး အသုံးတွင်ကျယ် သော စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

လူ့ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

နေ့စဉ် ပြောဆိုသုံးစွဲနေကြသော မြန်မာစကားများထဲတွင် လူ့ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းများကို အစွဲပြုပြီး တင်စားသုံးစွဲသော စကားများစွာ ပါဝင်ပါသည်။ လူ့ကိုယ်ခန္ဓာဆိုင်ရာ စကားများကို လူ့ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်မဆိုင်သော အခြား လူမှုကိစ္စတစ်ခုခုတွင် ရွှေ့ပြောင်းခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။ 'နွားခြေထောက်'၊ 'ကြက်ခြေထောက်'၊ 'စားပွဲခြေထောက်'၊ 'ကုလားထိုင်ခြေထောက်'၊ 'ခုတင်ခြေထောက်' စသည်ဖြင့် 'လူ့ခြေထောက်' နှင့် အသွင်သဏ္ဍာန် တူညီမှုအရ ဤသို့ သုံးနှုန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အတူ 'ကားခေါင်း'၊ 'စက်ခေါင်း'(ဦးခေါင်း)၊ 'မျက်နှာဖုံး'၊ 'ကျောဖုံး'၊ 'တိုက်ကတုံး'၊ 'ကမ်းနဖူး'၊ 'ထန်းနို့'၊ 'အုန်းနို့'၊ 'ညောင်မှတ်ဆိတ်'၊ 'နာနတ်သီး မျက်ကွင်း'၊ 'သာကူစေ့မျက်စိ'၊ 'စာမျက်နှာ'၊ 'အရှေ့မျက်နှာ'၊ 'ပုလင်းလည်ပင်း'၊ 'နာရီလက်တံ'၊ 'ချိန်ခွင်လျှာ'၊ 'ထွန်သွား'၊ 'ကွမ်းသွေး'၊ 'သပွတ်အူ'၊ 'ထမင်းချွေး' စသော အသုံးအနှုန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဂုဏ်အရည်အသွေးတူညီမှုနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

အသွင်သဏ္ဍာန် မတူစေကာမူ ဂုဏ်အရည်အသွေး တစ်ခုခုတူမှုကို အကြောင်းပြု၍လည်း တင်စား သုံးနှုန်းသောဥပမာ စကားများလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောရိုး၏ ခိုင်မာတောင့်တင်းသော ဂုဏ်ကိုအစွဲပြု၍ အမာခံအားကိုးလောက်စရာ ဖြစ်သောသူများကို 'ဒီလူကတော့ ဒီအဖွဲ့မှာ ကျောရိုးပဲ'ဟု သုံးတတ်ကြသည်။ လူ့ကိုယ်ခန္ဓာတွင် ထိပ်ဆုံးကနေသော ဦးခေါင်း၏ ကြီးမြတ် သည့်ဂုဏ်ကို အစွဲပြု၍ အကြီးအမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သူကို 'ခေါင်းဆောင်' ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲ ပါသည်။ အကြံအစည် အလုပ်အကိုင် သွက်လက် လျင်မြန်သည်ကို 'ခြေသွက်သည်' ဟု သုံးစွဲပါသည်။ မျက်နှာ၏ တင့်တယ်မှု၊ ရုပ်ပြကောင်းမှု၊ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးတွင် အရေးပါမှု ဟူသောဂုဏ်များကို အစွဲပြု၍ 'မျက်နှာ' ကို ဂုဏ်၊ အခွင့်အရေး၊ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံမှုဟူသော အဓိပ္ပာယ်များ ပေါ်လာအောင် တင်စားကာ 'မျက်နှာကြီးသူ' (ဂုဏ်ကြီးသူ)၊ 'မျက်နှာ ရသည်' (အခွင့်အရေးရသည်)၊ 'မျက်နှာပျက်သည်' (စိတ်ပျက်သည်) ဟူ၍ သုံးစွဲတတ်ကြပါသည်။ နား၏ အကြားစွမ်းရည်၊ နှုတ်လျှာတို့၏ အပြောစွမ်းရည်တို့ကို အစွဲပြုကာ ကြားလွယ်သည်ကို 'နားပါးသည်'၊ စကားပြောသွက်သည်ကို 'နှုတ်သွက်သည်'၊ စကားဖွာသည်ကို 'လျှာချောင်သည်' စသည်ဖြင့် သုံးစွဲတတ် ကြသည်။

ဓလေ့သုံးစကားများနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

မြန်မာ ဘာသာစကား နယ်ပယ်ထဲတွင် ဓလေ့သုံးစကားများကိုလည်း စကားအဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြု နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ စကားလုံး အစိတ်အပိုင်းများ၏ အပေါ်ယံ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း အလိုက်သင့် ကောက်ယူ၍ မရဘဲ နောက်ကွယ်မှာ ထူးခြားသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိနေသည့် စကားလုံးမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်တွင် လူမျိုး၏ဓလေ့ထုံးတမ်းများ ထင်ဟပ်နေသည့် အတွက် ဓလေ့သုံးစကားများဟု ခေါ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ 'ကြိုးဆွဲ'ဟူသော စကားလုံးတွင် ပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများ၏ အဓိပ္ပာယ် အတိုင်း အလိုက်သင့် ကောက်ယူလျှင် 'ကြိုးကိုဆွဲသည်' ဟူ၍သာ အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ သို့သော် 'သူ့ကို သူ့မိန်းမ ကြိုးဆွဲနေတယ်' ဟူသော စကားမျိုးတွင် ကြိုးဆွဲသည် 'တိတ်တဆိတ် ညွှန်ပြဆောင်ရွက်စေခိုင်းသည်'ဟု အဓိပ္ပာယ်ရနေပါသည်။ ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို 'ကြိုး' တွင်လည်း မတွေ့နိုင်ပါ။ 'ဆွဲ' တွင်လည်း မတွေ့နိုင်ပါ။ ထိုအဓိပ္ပာယ်သည် မြန်မာ့ဓလေ့ တစ်ခုဖြစ်သော ရုပ်သေးကပြသည့် ဓလေ့ကို အခြေခံပါသည်။ 'ကြိုးဆွဲ' ဟူသော စကားလုံးတွင် ရုပ်သေးရုပ်များလှုပ်ရှားအောင် နောက်ကွယ်က ကြိုးဆွဲရသည့် သဘောကို အစွဲပြု၍ ရုပ်သေးနှင့်မဆိုင်သည့် အခြားကိစ္စများတွင် ဥပစာတင်စားသုံးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူပင် "မျက်နှာရ' (သူတစ်ပါးနှစ်သက်လိုလားခြင်း၊ ကျေးဇူးတင် ခြင်းခံရသည်) 'တက်ညီလက်ညီ' (အားထုတ် ကြိုးပမ်းမှုညီမျှစွာ၊ ပြည့်စုံညီညွတ်စွာ) 'ပိုက်စိတ်တိုက်' (အသေးစိတ် စူးစမ်း၍ မလွတ်မကျန် အောင် အနံ့အပြား ရှာဖွေသည်) စသည်ဖြင့် မြန်မာ့ဓလေ့သုံးစကားများကို စကားအဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြုနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဗန်းစကားများနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

ဗန်းစကားများသည်လည်း 'ခေတ်ကာလအလျောက် ဝှက်၍ဖြစ်စေ၊ တင်စား၍ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းခွဲ၍ ဖြစ်စေ၊ အသစ်ဖြည့်သွင်း တီထွင်ပြောဆို သုံးနှုန်းသော စကားလုံးများ' ဖြစ်ပါသည်။ သဘင်သည်များ၊ ကျောင်းသားများ၊ အလုပ်သမားများ စသည်ဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အစုအဝေးအလိုက် တီထွင်ပြောဆို သုံးစွဲသောစကားများ ဖြစ်သည့်အတွက် ဗန်းစကားများသည် အသက်ဝင်လှုပ်ရှားပြီး ရွှင်သောသွက်သော သဘောရှိပါသည်။ ပိုက်ဆံပေါသည်ကို 'ဝက်ထောတယ်'၊ အရက်သမားကို 'ဖိုး'၊ ပိုးပန်းနေတတ်သူကို 'ဂေါ်ဂနဲ' စသည်ဖြင့် ယခင်ကသုံးစွဲခဲ့သော ဗန်းစကားများမှစ၍ ယနေ့ပြောဆိုသုံးစွဲနေသော 'မိုက်တယ်' (သိပ်ကောင်းသည်)၊ 'မကြည်ဘူး' (မလိုလား)၊ 'ခေါက်ဆွဲစားတယ်' (လာဘ်စားသည်)၊ 'ငတို' (သူရိုး) စသည့် ဗန်းစကားများအထိ တဖြည်းဖြည်း အသားကျ

အနည်ထိုင်ပြီး နေ့စဉ်သုံးစကားများအတွင်း တည်တည်တံ့တံ့နေရာယူလျက် ရှိပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် မိမိအပေါ် တာဝန် မကျအောင် သူတစ်ပါး အပေါ် တာဝန်လွှဲပြီး တိမ်းရှောင်သည့် သဘောကို 'ဘော်လီဘောပုတ်သည်' ဟု တင်စားသုံးတတ်ကြပါသည်။ ထိုစကားလုံးသည် ယခုဆိုလျှင် အသားကျစပြုပြီဖြစ်ကြောင်း အဘိဓာန်ထဲတွင် အတည်အတံ့ ထည့်သွင်းထားခြင်းက သက်သေခံနေပါသည်။

စကားသံအတွဲအစပ်နှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

ဗျည်းသံ သရသံတူ အက္ခရာနှစ်လုံးကို သံတူကပ်၍ဖြစ်စေ၊ နှစ်ကြိမ်ထပ် (ဝိစ္စာထပ်) ၍ဖြစ်စေ စကားလုံးများ ဖွဲ့စပ်၍ အဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဗျည်းသရတို့ကို တွဲစပ်၍ အသံစုအဖြစ်ဖွဲ့သည့်အခါ စကားသံအတွဲအစပ်သည် အရေးပါသော အရည်အသွေး တစ်ရပ်ဖြစ် သည်။ ဗျည်းတူသရတူ (ဝဏ္ဏတူ) အတွဲအစပ်များကို နေ့စဉ်သုံးစကားများတွင် အမြောက်အမြား တွေ့ရှိရသည်။ အသံတူများအား နီးကပ်စွာတွဲစပ်ထားပုံကို 'စောစောစီးစီး၊ ညီညီညာညာ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ နွေးနွေးထွေးထွေး၊ နီတီတီ၊ ဝါတာတာ၊ စိမ်းတိမ်းတိမ်း၊ ချိုတိုတို၊ ချဉ်တင်တင်၊ ကြောင်တောင်တောင်၊ ယောင်တောင်တောင်' စသည်တို့တွင် တွေ့ရှိရသည်။ စကားသံအတွဲအစပ် များကို စကားအဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြုရာတွင် အသံတူများနီးနီးကပ်ကပ် ထပ်ဆင့်ထားသဖြင့် ပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာသည် ပုံမှန်ထက် ပို၍ထူးခြားပြီး ပေါ်လွင် ထင်ရှားလာသည်နှင့်အမျှ ကြားနာဖတ်ရှုသူကို ပိုမိုဆွဲဆောင်အား ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မြည်သံစွဲနှင့် စကားအဆင်တန်ဆာ

'ဥဩ၊ တောက်တွဲ၊ တစ်တီတူး' စသည့် ကျေးငှက်တို့၏ အော်မြည်သံများ၊ 'မြင်းဟီ၊ ကျားဟိန်း၊ ခွေးအူ' စသည့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသံများ၊ 'တဝုန်းဝုန်း၊ တဝေါဝေါ၊ တဒုံးဒုံး၊ တဒိုင်းဒိုင်း၊ တပိုင်းပိုင်း၊ တဖျပ်ဖျပ်၊ တဖြောက်ဖြောက်၊ တအီအီ၊ တရွီရွီ' ဟူသော ရေစီးသံ၊ မိုးခြိမ်းသံ၊ လေတိုက်သံစသည့် သဘာဝ၏အသံများမှာ သက်ဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်များကို တိုက်ရိုက်ညွှန်းနေသော မြည်သံစွဲစကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုစကားလုံးတို့ကို စကားပြောရာ၌ ဖြစ်စေ၊ စာရေးရာ၌ဖြစ်စေ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလျက်ရှိရာ ပြောဆိုရေးသားနေသည့် ဖြစ်ရပ်များကို မျက်စေ့၌ မြင်ယောင်လာအောင် နား၌ ကြားယောင်လာအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သည့် စကား အဆင်တန်ဆာများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဤသို့လျှင် နေ့စဉ်ပြောဆိုသုံးစွဲနေကြသော မြန်မာဘာသာ စကားများထဲတွင် ဥပစာစကားများ၊
 ဓလေ့သုံးစကားများ၊ ဗန်းစကားများ၊ စကားသံအတွဲအစပ်နှင့် မြည်သံစွဲစကားလုံးတို့ကို စကား
 အဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြုပြောဆို ရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြောင်း လေ့လာ တွေ့ရှိရပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ စကားအဆင်တန်ဆာ အမျိုးအစားများကို အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးခြင်း။
 ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းမှာ စကားအဆင်တန်ဆာ အမျိုးအစားတစ်ခုချင်း၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို
 ကျောင်းသားများ ဖော်ပြစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

**သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ လူ့ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် စကားအဆင်တန်ဆာ
 အကြောင်း အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း။**
 ဤလုပ်ငန်းကို လူ့ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် စကားအဆင်တန်ဆာအကြောင်း
 ကျောင်းသားများ ကျေကျေညက်ညက် သိရှိနားလည်စေရန် ရည်ရွယ်၍ လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ စကားအဆင်တန်ဆာအမျိုးအစားအလိုက်အုပ်စုဖွဲ့ညွှန်ဖွင့်ဆွေးနွေးခြင်း။
 ဤလုပ်ငန်းသည် စကားအဆင်တန်ဆာ တစ်ခုချင်းစီ၏ ဥပမာများကို ထုတ်၍ စုစည်းဖော်ပြစေ
 ခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်သွားစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အနက်အဓိပ္ပာယ် အမျိုးအစားများ	ဥပမာများ

၃.၃.၂။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားအဆင်တန်ဆာများကို သင်ယူခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ကလေးများ သင်ယူရသည့် မြန်မာစကား၏ အဆင်တန်ဆာများနှင့် ၎င်းတို့ကို သင်ယူရာတွင် ကလေးများအား ပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

စကားအဆင်တန်ဆာများကို သင်ယူခြင်း

မြန်မာဘာသာစကားတွင် အပြောဘာသာစကားနှင့် အရေးဘာသာစကားနှစ်မျိုးလုံးတွင် စကားအဆင်တန်ဆာများကို အသုံးပြု၍ ပြောဆိုရေးသားလေ့ ရှိပါသည်။ မိမိတို့ တင်ပြပြောဆိုလိုသည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ပိုမိုထင်ရှားလာစေရန်၊ ဂုဏ်အရည်အသွေး ပိုမို တောက်ပလာစေရန် အတွက် စကားအဆင်တန်ဆာများကို အသုံးပြု၍ ပြောဆိုရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားအဆင်တန်ဆာ အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် ဗျည်းသံ သရသံတူ အက္ခရာနှစ်လုံးကို သံတူကပ်၍ဖြစ်စေ၊ နှစ်ကြိမ်ထပ် (ဝိစ္စာထပ်) ၍ဖြစ်စေ စကားလုံးများ ဖွဲ့စပ်၍ အဆင်တန်ဆာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းသည် တစ်မျိုးအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ တန်ဆာဆင်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် မူလရှိနေသော အရင်းခံစကားလုံးသည် အသံချိုသာမှု သုတိသာယာ ဖြစ်စေရုံသာမက အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း ပိုမိုပြည့်စုံ၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာပါသည်။ ထိုသို့ သံတူကပ် ဝိစ္စာထပ်ဖြင့် ဖွဲ့စပ်မှုကို (Alliteration) ဟု ခေါ်ပါသည်။ မြန်မာ့လူမှုဝန်းကျင်တွင် အပြောစကားနှင့် အရေးအသား ဆက်သွယ်မှုကြားခံနှစ်မျိုးလုံးတွင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလျက် ရှိကြသည်။

မြန်မာစကား မြန်မာစာကို စတင်သင်ယူရသည့် အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့်တွင် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုသင်ကြားနေသည့် မြန်မာစာဖတ်စာစာအုပ်များတွင် သံတူကပ် ဝိစ္စာထပ် စကားများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော စကားသံအတွဲအစပ်များကို စကားအဆင်တန်ဆာအဖြစ် ပါဝင်စေလျက် ပြုစုထားသည် ကိုလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုအသံသာသော စာလုံးလေးများသည်

အသံချို့မြိန်၍ သုတိသာယာရှိသည် နှင့်အမျှ ဖတ်ကြားရသည့် ကလေးများအား စွဲမက်နှစ်သက် စေလျက် ဆွဲဆောင်မှု အပြည့်အဝရှိနေသည်။ ကလေးတို့၏ စိတ်ကို ဆိုချင်စိတ်၊ ရွတ်ချင်စိတ်၊ ဖတ်ချင်စိတ်များ တိုးပွားလာအောင် နှိုးဆွပေးလျက် ရှိပါသည်။ ဘာသာစကားတို့တွင် ဗျည်းတူ သရတူ (ဝဏ္ဏတူ) အသံများကို နီးကပ်စွာ တွဲစပ်၍ စကားအဆင် တန်ဆာအဖြစ် ပြောဆိုရေးသား သုံးစွဲခြင်းသည် အရေးကြီးသော အရည်အသွေး တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဇယား၌ ဖော်ပြထားသော ဝေါဟာရများသည် ပထမတန်းနှင့် ဒုတိယတန်း မြန်မာဖတ်စာများမှ အခန်း(၁) မှ အခန်း(၁၂)ထိ ပါရှိသမျှ စကားအဆင်တန်ဆာ ဝေါဟာရစကားလုံး အားလုံးကို ကောက်နုတ်၍ အက္ခရာ စီကာ အလေ့လာခံ အချက်အလက်များအဖြစ် တင်ပြထားပါသည်။

အုပ်စု(၁)ရှိ 'ချိုချိုသာသာ၊ ညီညီညာညာ၊ နွေးနွေးထွေးထွေး၊ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်၊ ဖြူဖြူဖွေးဖွေး၊ ရဲရဲဝံ့ဝံ့' တို့ကဲ့သို့ တွဲစပ်ပုံမျိုးတို့ ပါဝင်ပါသည်။ 'ချိုချိုသာသာ' ကဲ့သို့ စကားလုံးများသည် မူလရှိပြီး အသံနှစ်သံ 'ချိုသာ'ကို နှစ်ကြိမ်စီ ပိုမိုထပ်၍ 'ချိုချိုသာသာ'ဟု တွဲစပ်ထားသည်။ ဤအဖွဲ့အစပ်မျိုးသည် ချိုသာ ပြေပြစ်မှုရှိခြင်း၊ မှတ်မိလွယ်ခြင်း၊ လေးလေးနက်နက် ရှိခြင်းတို့ကြောင့် စာဖတ်သူ၏အာရုံကို ပိုမိုဆွဲဆောင် နိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ 'ချိုသာ' မှ 'ချိုချိုသာသာ' ဟု ဖြစ်လာ သောအခါ လေးနက်မှုဖြစ်စေ၍ မူလအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပို၍ အားကောင်းစေပါသည်။ အုပ်စု(၂) ရှိ 'လသာသာ၊ တီတာတာ၊ ရေအေးအေး၊ ဝတုတ်တုတ်၊ သင်းကြူကြူ၊ စကားချိုချို၊ မြက်ခင်း စိမ်းစိမ်း' စသည့် စကားလုံးတို့တွင် 'လ၊ တီ၊ ရေ၊ ဝ၊ သင်း၊ စကား၊ မြက်ခင်း' တို့သည် အရင်းခံ စကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယင်းစကားလုံးတို့၏ နောက်မှ ဗျည်းတူသရတူ အသံနှစ်လုံးဆင့်လျက် 'လသာသာ၊ တီတာတာ၊ ရေအေးအေး၊ ဝတုတ်တုတ်၊ သင်းကြူကြူ၊ စကားချိုချို၊ မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်း' စသည်ဖြင့် တွဲစပ်ထားသည်။ အသံချိုသာ၍ စွဲမက်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည်။

အုပ်စု(၃) ရှိ 'ညီညီစီ၊ ထိန်ထိန်သာ၊ ပျော်ပျော်စီး၊ ဘဘထ၊ ရဲရဲနီ' စသည့် စကားလုံးတို့တွင် 'စီ၊ သာ၊ စီး၊ ထ၊ နီ' တို့သည် အရင်းခံစကားလုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယင်းစကားလုံးတို့၏ ရှေ့မှ ဗျည်းတူသရတူ အသံ နှစ်လုံးကပ်လျက် 'ညီညီစီ၊ ထိန်ထိန်သာ၊ ပျော်ပျော်စီး၊ ဘဘထ၊ ရဲရဲနီ' ဟု တွဲစပ်ထားသည်။ အုပ်စု(၄)ရှိ 'တဂျုတ်ဂျုတ်၊ တဖွဲဖွဲ၊ တလှုပ်လှုပ်၊ အချင်းချင်း၊ အတူတူ' ဟူသည့် စကားလုံးတို့၌ 'ဂျုတ်ဂျုတ်၊ ဖွဲဖွဲ၊ လှုပ်လှုပ်၊ ချင်းချင်း၊ တူတူ' စသည့် ဗျည်းတူသရတူ အသံနှစ်လုံးတွဲ၏ ရှေ့မှ ရှေ့ဆက်ပစ္စည်း 'တ၊ အ' တို့ကို ကပ်လျက် 'တဂျုတ်ဂျုတ်၊ တဖွဲဖွဲ၊ တလှုပ်လှုပ်၊ အချင်းချင်း၊ အတူတူ' ဟု တွဲစပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အုပ်စု(၅) 'ချွေးတရွဲရွဲ' သည် အရင်းခံ 'ချွေး' ၏နောက်မှ

ဗျည်းတူသရတူ အသံနှစ်လုံးတွဲ၏ ရှေ့မှ ရှေ့ဆက်ပစ္စည်း 'တ' ဆက်ထားသည့် 'တရွဲရွဲ' ဟူသည့် စကားလုံးကို ကပ်၍ 'ချွေးတရွဲရွဲ' ဟု တွဲစပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဇယား ၃.၃။ ပထမတန်း မြန်မာဖတ်စာတွင် အသုံးပြုထားသည့် စကားအဆင်တန်ဆာစာရင်း

	(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
စဉ်	နှစ်ကြိမ်ထပ် အရင်းခံနှစ်လုံးတွဲ	အရင်းခံ+ဗျည်း သရသံတူနှစ်လုံး	ဗျည်းသရသံတူ နှစ်လုံး+အရင်းခံ	ရှေ့ဆက်+ ဗျည်းသရသံတူ နှစ်လုံး	အရင်းခံ+ (ရှေ့ဆက် + ဗျည်း သရသံ တူနှစ်လုံး)
၁	ကြွားကြွားဝါဝါ	တီတာတာ	ညညက	တဂျုတ်ဂျုတ်	ချွေးတရွဲရွဲ
၂	ချိုချိုသာသာ	နေကျကျ	ညီညီစီ	တဖွဲဖွဲ	
၃	ခွဲခွဲခြားခြား	ပြုံးရွှင်ရွှင်	တူတူရေ	တလူလူ	
၄	ဂျန်းဂျန်းဂျုတ်ဂျုတ်	ရေအေးအေး	ထိန်ထိန်သာ	တလှုပ်လှုပ်	
၅	စောစောစီးစီး	လဝါဝါ	ပျော်ပျော်စီး	အချင်းချင်း	
၆	ညီညီညာညာ	လသာသာ	ပျော်ပျော်နေ	အတူတူ	
၇	ညီညီမျှမျှ	ဝတုတ်တုတ်	မမဝ		
၈	နွေးနွေးထွေးထွေး	ဝမ်းပူပူ	ဘဘထ		
၉	ပီပီသသ	သင်းကြူကြူ	ရဲရဲနီ		
၁၀	ပေါ့ပေါ့ပါးပါး				
၁၁	ပျော်ပျော်ပါးပါး	ကလေးငယ်ငယ်			
၁၂	ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်	စကားကျယ်ကျယ်			
၁၃	ဖော်ဖော်ရွေရွေ	စကားချိုချို			
၁၄	ဖြူဖြူဖွေးဖွေး	မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်း			
၁၅	ဘိုးဘိုးဘွားဘွား	အသံမှန်မှန်			
၁၆	မေမေဖေဖေ				
၁၇	မျှမျှတတ				
၁၈	ယုယုယယ				
၁၉	ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး				
၂၀	ရဲရဲဝံ့ဝံ့				
၂၁	ရိုရိုသေသေ				
၂၂	ရိုးရိုးသားသား				
၂၃	ရင်းရင်းနှီးနှီး				
၂၄	ရယ်ရယ်မောမော				
၂၅	လွယ်လွယ်ကူကူ				
၂၆	သာသာယာယာ				
၂၇	သေသေချာချာ				
၂၈	သန်သန်မာမာ				
၂၉	ဦးဦးဒေါ်ဒေါ်				

ဖော်ပြပါဇယားသည် အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့်တွင် သင်ထောက်ကူပစ္စည်း အဖြစ် အသုံးပြု သင်ကြားနေသည့် ပထမတန်း၊ မြန်မာစာဖတ်စာစာအုပ်၌ အသုံးပြုထားသည့် သံတူကပ် ဝိတ္ထထပ်စကားများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော စကားသံအတွဲအစပ် စကားအဆင်တန်ဆာများ ဖြစ်ပါ သည်။

ပထမတန်း မြန်မာစာဖတ်စာကို လေ့လာကြည့်သည့်အခါ စကားအဆင်တန်ဆာ အသုံးပြုပုံများကို ဤသို့ တွေ့ရှိရပါသည်။ အုပ်စု(၁)ရှိ နှစ်ကြိမ်ထပ်ထားသည့် အရင်းခံနှစ်လုံးတွဲပါဝင်သည့် စကားသံ အတွဲအစပ်သည် အသုံးအများဆုံးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ အသုံးအနည်းအများအလိုက် ဇယားပြုစုထားပါသည်။ အုပ်စု (၅) အရင်းခံ စကားလုံးနောက်မှ (ဗျည်းတူသရတူ အသံနှစ်လုံးတွဲ၏ ရှေ့တွင် ရှေ့ဆက်ပစ္စည်းကပ်ထားသည့်) စကားသံအတွဲအစပ်သည် အသုံးအနည်းဆုံး ဖြစ် ကြောင်း တွေ့ရသည်။ အုပ်စု(၁) စကားသံအတွဲအစပ်သည် ကလေးများအတွက် အသံချို့မြိန်၍ ရွတ်ဖတ်မှတ်သားရ လွယ်ကူသောကြောင့် အသုံးများခြင်းဖြစ်ပြီး အုပ်စု (၅) စကားသံအတွဲအစပ် သည် ကလေးများအတွက် အဓိပ္ပာယ် နားလည်ရန် ခက်ခဲသောကြောင့် အသုံးနည်းခြင်း ဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆရပါသည်။ ဒုတိယတန်း မြန်မာစာဖတ်စာကို လေ့လာသည့်အခါတွင်လည်း စကားအဆင် တန်ဆာအသုံးပြုမှု သဘောသဘာဝမှာ အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယတန်း၏ အုပ်စု(၅) စကားသံ အတွဲအစပ်သည် အရင်းခံစကားလုံး၏ နောက်မှ အရင်းခံ 'ပလုတ်'နှင့် ကာရန်တူသည့် ဗျည်းတူသရတူ အသံတူနှစ်လုံး 'တုတ်တုတ်' ကို တွဲစပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကောက်ယူရရှိထားသော စကားလုံးများအရ မြည်သံစွဲစကားလုံးများကို အသုံးပြုမှုမှာ အနည်းငယ် သာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ပထမတန်းတွင် (၃)လုံးနှင့် ဒုတိယတန်းတွင် (၅)လုံး စုစုပေါင်း (၈)လုံးသာ တွေ့ရပါသည်။

စကားအဆင်တန်ဆာများကို သင်ယူခြင်း

အခြေခံပညာ မူလတန်းအဆင့် ပထမတန်းနှင့် ဒုတိယတန်းတွင် ကလေးများကို သင်ကြားရာ၌-

- ဤစကားအဆင်တန်ဆာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို သင်ကြားရာတွင် စကားလုံးများနှင့် ကလေးတို့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိစေရန် နှုတ်ဖြင့်လက်တွေ့ရွတ်ဆိုမှု (Oral Practise)

လုပ်ဆောင်၍ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဇယား၌ ဖော်ပြထားသော ဝေါဟာရများသည် အခန်း(၁) မှ အခန်း(၁၂)ထိ ပါရှိသမျှ အားလုံးကို ကောက်ယူ၍ အက္ခရာစီထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာသင်ကြားရင်း (၅)လုံး၊ (၆)လုံးစုမိသည့်အခါတိုင်း လေ့ကျင့်မှုကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

- ဤဝေါဟာရများကို ရွတ်ဆိုလေ့ကျင့်မှု မပြုမီ ဝေါဟာရတစ်လုံးချင်းကို သာဓကအားဖြင့် - 'စည်းစည်းလုံးလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိပါသလား'ဟု ကလေးငယ်တစ်ဦးချင်းအား မေးမြန်းရပါမည်။ ကလေးငယ်များ၏ သိပြီးသား အသိဟောင်းကို ပြန်နွှေးခြင်းနှင့် မသိသေးသူများကို ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သိသူရှိသကဲ့သို့ မသိသူများလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ အဖြေမှာ အမှန်များရှိသကဲ့သို့ အမှားများလည်းပါဝင်လျက် မျိုးစုံ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။
- ကလေးငယ် (၁၀)ဦးခန့် မေးမြန်းပြီးနောက် ဆရာမက အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြရပါမည်။ ရှင်းပြပြီးနောက် မမေးရသေးသော ကလေးများထဲမှ (၅)ဦးခန့်ကို 'အဓိပ္ပာယ်သိပြီလား' ဟုမေးပြီး ပြန်ပြောပြစေပါမည်။
- ထို့နောက် ဆရာမက ဝေါဟာရကို အသံထွက်မှန်မှန်ဖြင့် အနည်းဆုံး (၃)ကြိမ်ရွတ်ပြပြီး ကလေးများကိုလည်း ဆရာမကလိုက်၍ အနည်းဆုံး (၃)ကြိမ် ရွတ်ဖတ်စေပါမည်။
- ဤနည်းအတိုင်း ကျန်ဝေါဟာရများကိုလည်း ရွတ်ဖတ်လေ့ကျင့်စေခြင်းဖြင့် ကလေးတို့သည် ဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ပြီး အသံထွက်ကိုလည်း မှန်မှန်နှင့်ပီပီသသ ရွတ်ဆိုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား ၃.၄။ ဒုတိယတန်း မြန်မာဖတ်စာတွင် အသုံးပြုထားသည့် စကားအဆင်တန်ဆာစာရင်း

	(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
စဉ်	နှစ်ကြိမ်ထပ် အရင်းခံနှစ်လုံးတွဲ	အရင်းခံ+ဗျည်း သရသံတူနှစ်လုံး	ဗျည်းသရသံတူ နှစ်လုံး+အရင်းခံ	ရှေ့ဆက်+ ဗျည်းသရသံတူ နှစ်လုံး	ရင်းမြစ်+ ကာရန် လိုက်နှစ်လုံး
၁	ချစ်ချစ်ခင်ခင်	စောင်လုံလုံ	ကြိတ်ကြိတ်တိုး	အကြိမ်ကြိမ်	ပလုတ်တုတ်တုတ်
၂	ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း	လသာသာ	ညက်ညက်ဝါး	အချင်းချင်း	
၃	စည်းစည်းလုံးလုံး	မိုးစင်စင်	ထိန်ထိန်သာ	တကုပ်ကုပ်	
၄	စိမ်းစိမ်းညိုညို	မိုးဖြိုဖြို	ဒေါင်ဒေါင်ဒင်	တခြံခြံခြံ	
၅	ညီညီညွတ်ညွတ်		နိုင်နိုင်ထည့်	တတွတ်တွတ်	
၆	ညင်ညင်သာသာ	မနက်စောစော	မှန်မှန်တက်	တဖြောက်ဖြောက်	
၇	တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်	အသီးလှိုင်လှိုင်		တလှုပ်လှုပ်	
၈	ထိုက်ထိုက်တန်တန်				
၉	ဒိုးဒိုးဒေါင်ဒေါင်				
၁၀	ပီပီသသ				
၁၁	ပျော်ပျော်ပါးပါး				
၁၂	ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်				
၁၃	ပြည့်ပြည့်စုံစုံ				
၁၄	ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်				
၁၅	မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင်				
၁၆	ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး				
၁၇	ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့				
၁၈	လွန်လွန်ကျံကျံ				
၁၉	လွယ်လွယ်ကူကူ				
၂၀	လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ				
၂၁	သာသာယာယာ				
၂၂	သေသေချာချာ				
၂၃	သပ်သပ်ရပ်ရပ်				
၂၄	သိုက်သိုက်မြိုက်မြိုက်				
၂၅	သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်း				
၂၆	သွက်သွက်လက်လက်				

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ စကားအဆင်တန်ဆာ အမျိုးအစားများကို ဆန်းစစ်သည့်အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် အခြေခံပညာ မူလတန်း၊ ပထမတန်းနှင့် ဒုတိယတန်းကျောင်းသုံးစာအုပ် တွင် စကားအဆင်တန်ဆာဝေါဟာရများ အသုံးပြုမှုအခြေအနေကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ အခြားအလားတူ လေ့လာသင့်သည့် ကိစ္စများကိုလည်း ဆန်းစစ်တတ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ စကားအဆင်တန်ဆာများကို အုပ်စုဖွဲ့ ဉာဏ်ဖွင့်ဆွေးနွေးခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းသည် ကျောင်းသားများ လေ့လာစရာ အချက်အလက်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတတ် သည့် စွမ်းရည် တိုးတက်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ စကားတွဲစပ်ဖွဲ့စည်းထားပုံကို တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ဖွင့် စဉ်းစားခြင်း။

ဤသင်ခန်းစာသည် ဗျည်းတူ၊ သရတူ၊ ဝဏ္ဏတူ၊ စကားသံ အတွဲအစပ်များ၏ စကားတွဲစပ်ဖွဲ့ စည်း ထားပုံကို ကျောင်းသားတိုင်း လေ့လာတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ စကားအဆင်တန်ဆာဟူသည်အဘယ်နည်း။ မြန်မာဘာသာစကားရှိစကားအဆင်တန်ဆာ များ၏ သဘောသဘာဝကို ရှင်းပါ။
- ၂။ နေ့စဉ်သုံးစကားများတွင် တွေ့ရသော ဓလေ့သုံးစကားနှင့် ဗန်းစကားများကို လေ့လာ တင်ပြပါ။

၃.၄။ မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်

ဤအပိုင်းတွင် မြန်မာအက္ခရာ စတင်ပေါ်ပေါက်လာရန် ဖန်တီးလာသည့် နောက်ခံအကြောင်းရင်း၊ ဗြာဟ္မီ အက္ခရာပွားများမှတစ်ဆင့် မြန်မာအက္ခရာကို တီထွင်အသုံးပြုခဲ့သည့် မြန်မာအက္ခရာ သမိုင်းကြောင်းနှင့် မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်၏ ဗျည်းသရ ပေါင်းစပ်ရေးသားနည်း၊ မြန်မာသရ တို့တွင် တက်ကျသံပါဝင်နေမှုနှင့် မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်တွင် တွေ့ရှိရသည့် ထူးခြားချက်များ ကို တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃.၄.၁။ မြန်မာအက္ခရာ သမိုင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာအက္ခရာသမိုင်းကို ပြောပြတတ်မည်။

မြန်မာစာသည် မြန်မာစကားကို အက္ခရာစာလုံးများနှင့် စတင်ရေးမှတ်သည့် အချိန်မှစ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ စကားများကို နှုတ်ချည်းသက်သက်ဖြင့် ပြောဆိုနေမည်ဆိုလျှင် လေထဲတွင် ပျောက်ပျက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ စာဖြင့်ရေးသား မှတ်တမ်းတင်လိုက်လျှင် မပျောက် ပျက်ဘဲ ရေရှည်စွဲမြဲစွာ ကျန်ရစ်နိုင်ပါသည်။ နှုတ်မှပြောသော စကားများကို မြင်သာသော သင်္ကေတ များဖြင့် ထပ်ဆင့်မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန် စာအရေးအသားစနစ်ကို တီထွင်အသုံးပြုခဲ့သည့်အတွက် ဘာသာစကားကို ကြာရှည်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်သည်။ နေရာဝေးဝေး ပျံ့နှံ့အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ တစ်ခေတ်မှ တစ်ခေတ် အသိအမြင်များ လက်ဆင့် ကမ်းနိုင်သောကြောင့် များစွာ အကျိုးရှိလှသည်။

နိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ပညာရှင်အသီးသီးတို့ ရေးသားပြုစုသော စာပေအသိပညာ အတတ်ပညာတို့ကို လေ့လာဆည်းပူးခွင့် ရရှိသည်။ ရှေးလူတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို နှောင်းလူတို့ ဆက်ခံပြီး ဆက်လက်တိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လာနိုင်သည်။ ထိုသဘောများအရ မြန်မာတိုင်းရင်း သားတို့သည် ဗြာဟ္မီပွားအက္ခရာများကို အခြေခံ၍ တီထွင်ထားသော မြန်မာအက္ခရာများဖြင့် မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်ကို တီထွင်အသုံးပြုခဲ့သည်။

မြန်မာအက္ခရာများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ခရစ်မပေါ်မီ သုံးရာစုခန့်ကသုံးသော ဗြာဟ္မီအက္ခရာ (Brahmi Script) မှ ဆင်းသက်လာသောစာကို အခြေခံ၍ တီထွင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် တစ်ရာစုခန့်က အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတို့နှင့်အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဟန္ဒူဗြဟ္မဏဘာသာ၊ ဓမ္မသတ်၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ စာအရေး အသားစသော အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ဗြာဟ္မီအက္ခရာမှ ပွားလာသည့် အက္ခရာများလည်းပါလာသည်။ အိန္ဒိယဒေသတွင် ဗြာဟ္မီအရေးအသားမှ ဗြာဟ္မီပွားအရေးအသားများ သို့ တစ်စတစ်စ ကူးပြောင်းခဲ့သည့် အေဒီ ၁ ရာစုမှ ၁၂ ရာစု ကာလအတွင်း မြန်မာဒေသတွင် ပျူ၊ မြန်မာ၊ မွန်၊ ရခိုင်တို့၏ မြို့ပြနိုင်ငံများ ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ မြန်မာတို့သည် အရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်ရှိ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံမှုကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာသည် မြန်မာ ဒေသသို့ အလွန် စောစောကပင် ရောက်ခဲ့ကြသည်။^{၃၇} ပါဠိသက္ကတ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်းတို့ကို လေ့လာခဲ့ရာမှ ဗြာဟ္မီအက္ခရာနှင့် ဗြာဟ္မီပွား အက္ခရာတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာဒေသရှိ ထိုခေတ်တိုင်းရင်းသားများသည် ယင်းအက္ခရာ အရေးအသား များဖြင့် ဘုရားဟောပါဠိကျမ်းဂန် ကောက်နုတ်ချက်များကို ကမ္ပည်းထိုး၍ လေ့လာပွားများခြင်း၊ အလှူကောင်းမှု မှတ်တမ်းများကို သက္ကတဘာသာဖြင့် ကမ္ပည်းထိုးမှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ ပြုခဲ့ကြ သည်။ မြန်မာတို့သည် ဗြာဟ္မီအက္ခရာမှ ဆင်းသက်လာသော အက္ခရာပွားများကို မွန်တို့ထံမှ တစ်ဆင့် ရရှိလာသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မိမိတို့၏ တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားများကို အက္ခရာတင်ရန် အခြေအနေ ပေးလာသည့်အခါ မိမိတို့နှင့် ရင်းနှီးပြီးဖြစ်သည့် ခေတ်သုံးဗြာဟ္မီပွား အက္ခရာတို့ကို အခြေပြု၍ မြန်မာစကားတွင်ရှိနေသော စကားသံများနှင့် လိုက်ဖက်အောင် အသံထွက်နှင့် အနီးစပ်ဆုံး ကိုက်ညီအောင် ဗျည်း၊ သရ၊ သင်္ကေတတို့ကို ညှိနှိုင်းပြုပြင်၍ မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့မူ ဖြစ်အောင် တီထွင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဗြာဟ္မီကို မြစ်ဖျားခံသော မွန်အက္ခရာနှင့် ပုံသဏ္ဍာန်တူ၍ ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်တို့နှင့် နီးနွယ်မှုရှိသော အက္ခရာတို့ဖြင့် မြန်မာစာ အရေးအသားကို တီထွင်ကာ မြန်မာဘာသာစကားကို စာဖြင့်ရေးသား မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည့် အဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ အရေးအသား စနစ်သည် ဗြာဟ္မီအရေးအသားစနစ်ကဲ့သို့ပင် ဗျည်းအက္ခရာများ၊ ဗျည်းတွဲ

^{၃၇} ခင်မင်၊ မောင်၊ နေဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်။ သင်းလှဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

သင်္ကေတများ၊ သရအက္ခရာများ၊ သရသင်္ကေတများ၊ နိဂ္ဂဟိတ် (သေးသေးတင်)၊ ဝိသဇ္ဇနီ (ဝစ္စပေါက်) သင်္ကေတများဖြင့် တည်ဆောက်သည့် အရေးအသားစနစ် ဖြစ်သည်။ ဗြာဟ္မီယုညး အက္ခရာ၊ ဗျည်းတွဲသင်္ကေတ၊ သရအက္ခရာ၊ သရသင်္ကေတ၊ နိဂ္ဂဟိတ်၊ ဝိသဇ္ဇနီတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ ခေတ်အဆက်ဆက် ပြောင်းလဲပုံ များကို ခြေရာခံကြည့်သည့် အခါတွင်လည်း မြန်မာ ဗျည်းအက္ခရာ၊ ဗျည်းတွဲသင်္ကေတ၊ သရအက္ခရာ၊ သရသင်္ကေတ၊ နိဂ္ဂဟိတ်၊ ဝိသဇ္ဇနီတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်များနှင့် ဆက်နွယ်နေသည်ကို အထင်အရှား တွေ့ရှိရပေသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဌာန၊ အငြိမ်းစား ညွှန်ကြားရေးဝန်၊ ဆရာကြီးဦးသာမြတ် ရေးသားပြုစုသော မြန်မာအက္ခရာ ထုပွတ်တွင် ဗြာဟ္မီအက္ခရာမှ ပွားလာသော အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းသုံး အက္ခရာများ အနက် မြန်မာပြည်တွင် တွေ့ရသော အက္ခရာမှာ တေလဂု-ကနဒီ အက္ခရာဖြစ်သည်။ ထိုဒေသများ တွင် ခရစ်နှစ် ၅ ရာစုမှ ၁၄ ရာစုထိ အသုံးပြု ခဲ့သော ဗြာဟ္မီအက္ခရာပွားများကို ပေါင်းစုကာ တေလဂု-ကနဒီ အက္ခရာဟု အမည်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအက္ခရာကို အုပ်ချုပ်သော မင်းကို အစွဲပြု၍ ပလ္လဝအက္ခရာ၊ ကဒိဗအက္ခရာ၊ စာလုကျအက္ခရာ စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် ခွဲခြားခေါ်တွင် သေးသည်။ တေလဂု-ကနဒီ အက္ခရာမှ ပျူအက္ခရာ၊ မွန်အက္ခရာ၊ မြန်မာအက္ခရာတို့ ဆင်းသက် ပေါက်ပွားလာသည်ဟု ပညာရှင်တို့ ယူဆကြသည်။ ပျူစာသည် ကဒိဗ ရှေးအရေးအသားနှင့် အတူဆုံး ဖြစ်သည်။ မွန်မြန်မာ အက္ခရာများသည် ရှေးရှေး တေလဂု-ကနဒီ အက္ခရာများမှ ပေါက်ပွားသော ကဒိဗအက္ခရာပွားများသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာကို လေးထောင့်အက္ခရာ များအဖြစ် ကျောက်ပြားပေါ်တွင် ရေးထွင်း၍ရသော်လည်း ပေရွက်ထန်းဖူးရွက်ပေါ်တွင် ရေးသား ရာ၌ အဝိုင်း(စာလုံး)အဖြစ် ရေးမှသာလျှင် ပေရွက်ထန်းရွက်များ မပေါက်ပြဲဘဲ ဖြစ်နိုင်သဖြင့် အဝိုင်း(စာလုံး) အရေးအသားများ ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆရာကြီးက ဖော်ပြထားသည်။^{၃၀}

အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံသို့ ပိဋကတ်တော်များ ရောက်ရှိပြီးနောက် မြန်မာစာအရေး အသား စတင်တီထွင်သည်ဟု ယူဆရသည်။ ယခုထိတွေ့ရသမျှ သက္ကရာဇ် အခိုင်အမာပါသော အစောဆုံး မြန်မာစာမှာ ရာဇကုမာရ် (မြစေတီ) ကျောက်စာဖြစ်သည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၄၇၄ ခုနှစ်၊ ခရစ်နှစ် ၁၁၁၂ ခုနှစ်တွင် မြစေတီကျောက်စာကို ရေးထိုးခဲ့သည်။ ထိုကျောက်စာတွင် အကြောင်းအရာ တစ်ခုတည်းကို ပျူ၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိ ဘာသာစကားလေးမျိုးဖြင့် ရေးထိုး ထားပါသည်။ ဘာသာစကား လေးမျိုးဖြစ်သော်လည်း အသုံးပြုသော အက္ခရာမှာနှစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။ မွန်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိတို့က အက္ခရာတစ်မျိုးတည်းဖြစ်၍ ပျူကအက္ခရာတစ်မျိုးဖြစ်

^{၃၀} သာမြတ်၊ ဦး။ (၁၉၇၂)။ မြန်မာအက္ခရာထုပွတ်။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

ဖြစ်ပါသည်။ ပျူအက္ခရာမှာလည်း ဗြာဟ္မီအက္ခရာပွား အက္ခရာတစ်မျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း မွန်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိတို့သုံးသည့် အက္ခရာများနှင့် မတူပါ။

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဠ	အ	ဢ	ဣ	ဤ
တ	ထ	ဒ	ဥ	ဦ
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	ဗ
ယ	ရ	လ	ဝ	မ
ဟ	ဇ	အ		

၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
---	---	---	---	---	---	---	---

ရင်းမြစ်။ မောင်ခင်မင် (ခေဖြူ)၊ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ

ပုံ ၃.၅။ မြန်မာအက္ခရာပုံ ဇယား

မြန်မာအက္ခရာ ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့ ရေးလိုသည့် အကြောင်းအရာများကို အရာဝတ္ထု အမျိုးမျိုးပေါ်တွင် လက်ရေးဖြင့် ရေးမှတ် အက္ခရာတင်ခဲ့ ကြပါသည်။ အုတ်ခွက်စာ၊ စဉ်ကွင်းစာ၊ ကျောက်စာ၊ မင်စာ၊ ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ၊ ခေါင်းလောင်းစာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကျောက်စာနှင့် မင်စာသည် အက္ခရာလေးထောင့်ပုံဖြစ်၍ နောက်ပိုင်းစာများသည် အက္ခရာ အဝိုင်းပုံ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာအက္ခရာကို အနော်ရထာမင်းကြီး လက်ထက် အုတ်ခွက်လက်ရေးစာတွင် အထင်အရှား တွေ့ရှိရ သော်လည်း မှတ်တမ်း တင်ထားသောစာမှာ မြန်မာဘာသာစကား မဟုတ်ဘဲ မွန်မြန်မာ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသော ပါဠိဂါထာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုး ထားသော အုတ်ခွက်စာများလည်း ရှိသည်။^{၃၉}

^{၃၉} ခင်မင်၊ မောင်၊ ခေဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

မြန်မာစကားသည် တိဗက်-တရုတ် ဘာသာစကားမျိုးရိုး (Sino-Tibetan Language Family) မှ ဆင်းသက် လာသော်လည်း မြန်မာစာမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ရောက်ရှိလာသော ဗြဟ္မစိတ်အက္ခရာပွားကို အခြေခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အက္ခရာပုံသဏ္ဍာန်၊ စကားအသုံးအနှုန်း၊ စာလုံးပေါင်းပုံတို့ကို ကြည့်၍ ရှေးကျသော မြန်မာစာအရေးအသားဟု ယူဆရသည့် မြစေတီကျောက်စာ ထက်စောသော အုတ်ခွက်စာ၊ ကျောက်စာများ တွေ့ရှိရသော်လည်း သက္ကရာဇ် အခိုင်အမာ မပါသောကြောင့် မြန်မာစာ အရေးအသား သည် မည်သည့်အချိန်၌ စတင်ပေါ်ပေါက်နေပြီဟု အတိအကျ မသိရှိရပါ။ ရာဇကုမာရ် (မြစေတီ) ကျောက်စာသည် ယခုထိ တွေ့ရသမျှ သက္ကရာဇ် အခိုင်အမာပါသည့် အစောဆုံး မြန်မာစာ အရေးအသားအဖြစ် မှတ်ယူရမည့် အထောက်အထားတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ မြန်မာအက္ခရာအကြောင်းကို အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်းသည် မြန်မာအက္ခရာအကြောင်း သိကောင်းစရာများကို ကျောင်းသားများ ထုတ်နုတ် လေ့လာတတ်စေရန် ရည်ရွယ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးပြီး မြန်မာအက္ခရာ သမိုင်းကို အနှစ်ချုပ်ရေးခြင်း။
ဤလုပ်ငန်းသည် မြန်မာအက္ခရာသမိုင်း၏ဆိုလိုရင်း အနှစ်ချုပ်ကို ကျောင်းသားများ ရေးသား တတ်ရန် ရည်ရွယ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ ပိုစတာပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပြခန်းလှည့်လည်ကြည့်ခြင်း။
ဤလုပ်ငန်းသည် အက္ခရာစာလုံးများဖြင့် ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်(စာသားများ)တို့ကို လူအများ စိတ်ဝင်စားမည့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်း ပိုစတာအဖြစ် အသွင်ပြောင်း တင်ပြစေခြင်းဖြင့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်း ဖန်တီးတတ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၃.၄.၂။

မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များ

စာအရေးအသားစနစ် (Writing System) ဟူသည်မှာ အက္ခရာများကို စနစ်တကျ တွဲစပ်ဖွဲ့စည်းထားသောစနစ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဘာသာစကားများ ထဲတွင် စာအရေးအသားရှိပြီးသော ဘာသာစကားများလည်းရှိပါသည်။ စာအရေးအသား မရှိသေးသော ဘာသာစကားများလည်းရှိပါသည်။ စာအရေးအသားရှိသော ဘာသာစကားများတွင် စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသော စာအရေးအသားစနစ် တစ်မျိုးမျိုးကို အသုံးပြုမြဲဖြစ်ပါသည်။^{၄၀}

စာအရေးအသားစနစ်များ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာပုံ

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ စာရေးအသား စနစ်များတွင် ပထမဆုံး ပေါ်ပေါက်လာသော စာအရေးအသားစနစ်သည် အရုပ်စာအရေးအသား (Pictographic writing) ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်များက ဆိုကြသည်။ သက်ရှိသက်မဲ့ အရာဝတ္ထုများကို ရုပ်ပုံများရေးဆွဲဖော်ပြသော စနစ်ဖြစ်သည်။ တရုတ်စာ၊ အီဂျစ်စာတို့သည် ထိုစာမျိုး ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ နောက်တစ်ဆင့်တွင် အကောင်အထည် မရှိသောသဘောများကို ရုပ်ပုံများဖြင့် ဖော်ပြသော သဘောပြ စာအရေးအသား (ideographic writing) ပေါ်ပေါက်လာသည်။ 'အရှေ့အရပ် ဖော်ပြလိုလျှင် သစ်ပင်နောက်က နေထွက်လာပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုစာအရေးအသားစနစ် နှစ်မျိုးစလုံးသည် သက်ဆိုင်ရာ လူမှုကိစ္စကို စာလုံးဖြင့်တိုက်ရိုက်

^{၄၀} ခင်မင်၊ မောင်၊ နေဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ဖော်ပြသောစနစ်ဖြစ်၍ စာလုံးနှင့် စကားသံတို့လုံးဝ ဆက်သွယ်မှု မရှိပေ။ ထို့ပြင် လူမှုကိစ္စတစ်ခုစီကို သီးခြားစာလုံးတစ်ခုစီနှင့် ဖန်တီးရသည့်အတွက် စာရေး နည်းစနစ်များတွင် စာလုံးအရေအတွက် အလွန်များပြားပြီးမှတ်သားရခက်ခဲပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စကားသံများကို တိုက်ရိုက်ရည်ညွှန်းသော စာရေးနည်းစနစ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ပထမအဆင့်တွင် ဗျည်းသံ သရသံတွဲနေသော ဝဏ္ဏခေါ် အသံတစ်ခုစီအတွက် စာလုံးတစ်လုံးစီ အသုံးပြုရသော ဝဏ္ဏစာ အရေးအသား (syllabic writing) ပေါ်ပေါက်လာသည်။ သာဓကအားဖြင့် မြန်မာစာတွင် ‘ခွေး’ ဟူသော ဝဏ္ဏအသံစု တစ်ခုအတွက် ‘ခ- (သဝေထိုး)၊ ခ (ခခွေး)၊ ဝ (ဝခွဲ)၊ - (ဝစွပေါက်)’ ဟူသော အစိတ်အပိုင်း လေးခု တွဲစပ်ထားသော ‘ခွေး’ ဆိုသည့်စာလုံးဖြင့် ရည်ညွှန်းရေးသားပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဗျည်းသံအတွက် စာလုံးတစ်လုံး၊ သရသံအတွက် စာလုံးတစ်လုံး သီးခြားအသုံးပြုသော အက္ခရာစဉ် အရေးအသား (alphabetic writing) ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတွင် ‘pot’ ဟူသော ဝဏ္ဏတစ်ခုမှာပါသော အသံသုံးသံအတွက် စာလုံးတစ်လုံးစီဖြင့် သီးခြားရည်ညွှန်း ရေးသားထား သော ပုံမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုစာအရေးအသားစနစ် နှစ်မျိုးစလုံးသည် သက်ဆိုင်ရာ စကားသံများကို တိုက်ရိုက် ဖော်ပြသော စာအရေးအသား စနစ်များဖြစ်သည်။ စာလုံးနှင့် စကားသံတို့ တိုက်ရိုက် ဆက်သွယ်မှုရှိသည်။ ဘာသာ စကားတစ်ခုတွင် အသုံးပြုထားသော စကားသံ အရေအတွက်သည် သိပ်မများလှသည့်အတွက် ထိုစာအရေးအသား စနစ်များတွင် အသုံးပြုရသော စာလုံးအရေ အတွက်မှာလည်း သိပ်မများလှပါ။ ပထမ အရေးအသားစနစ် နှစ်မျိုးလောက်လည်း မှတ်သားရ မခက်လှပါ။ ဤသို့ဖြင့် စာအရေးအသားစနစ်များ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့ပါသည်။^{၄၁}

မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်

မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်သည် ဝဏ္ဏစာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုနိုင်ပါသည်။ မြန်မာစကားလုံးများသည် ဝဏ္ဏခေါ်အသံစု တစ်ခုစီအတွက် စာလုံးတစ်လုံးစီ အသုံးပြု ဖော်ပြထား ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာအသံစုတစ်ခုဖြစ်သည့် စာလုံးတစ်လုံးတွင် ဗျည်း၊ သရ၊ တက်ကျသံတို့ကိုဖော်ပြသော အစိတ်အပိုင်းများ ပါရှိပါသည်။ မြန်မာစကားလုံးများကို လေ့လာ ကြည့်လျှင် ဗျည်းသံကို ဖော်ပြသော ဗျည်းသင်္ကေတသည် ဝဏ္ဏတစ်ခု၏ အဓိကပင်တိုင် အစိတ် အပိုင်းဖြစ်ပြီး ထိုဗျည်း သင်္ကေတ၏ ထက် အောက် ၀ ယာ(ထက်၊ အောက်၊ ရှေ့၊ နောက်) နေရာ တို့တွင် သင်္ကေတငယ်များ ခြံရံကာ သရသံကို ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။

^{၄၁} ခင်မင်၊ မောင်၊ ဇနဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်။ သင်းလဲ့ဝင်းပုံနှိပ်တိုက်။

	ဗျည်း	+	သရ	
စာ	→	စ	↯	(ဗျည်း၏ နောက်)
ထိ	→	ထ	◌	(ဗျည်း၏ အထက်)
ဆီ	→	ဆ	◌	(ဗျည်း၏ အထက်)
ခု	→	ခ	┘	(ဗျည်း၏ အောက်)
လူ	→	လ	┘	(ဗျည်း၏ အောက်)
နေ	→	န	◌	(ဗျည်း၏ ရှေ့)
မဲ	→	မ	◌	(ဗျည်း၏ အထက်)
တော	→	တ	◌	(ဗျည်း၏ ရှေ့နှင့်နောက်)
ဖော်	→	ဖ	◌	(ဗျည်း၏ ရှေ့နှင့်နောက်)
ကံ	→	က	◌	(ဗျည်း၏ အထက်)
ပို	→	ပ	◌	(ဗျည်း၏ အထက်နှင့်အောက်)

ဟု တွေ့နိုင်ပါသည်။ 'စာ၊ ထိ၊ ဆီ၊ ခု၊ လူ၊ နေ၊ မဲ၊ တော၊ ဖော်၊ ကံ၊ ပို' ဟူသော စကားလုံးများတွင် 'စ၊ ထ၊ ဆ၊ ခ၊ လ၊ န၊ မ၊ တ၊ ဖ၊ က၊ ပ' ဟူသော ဗျည်းသင်္ကေတများသည် အဓိကပင်တိုင် သင်္ကေတများဖြစ်ပြီး '↯ (ရေးချ)၊ ◌ (လုံးကြီးတင်)၊ ◌ (လုံးကြီးတင် ဆန်ခတ်)၊ ┘ (တစ်ချောင်းငင်)၊ ┘ (နှစ်ချောင်းငင်)၊ ◌ (သဝေထိုး)၊ ◌ (နောက်ပစ်)၊ ◌ (သဝေထိုး ရေးချ)၊ ◌ (သဝေထိုး ရေးချ ရှေ့ထိုး)၊ ◌ (သေးသေးတင်)၊ ◌ (လုံးကြီးတင် တစ်ချောင်းငင်)' ဟူသော သရသင်္ကေတများမှာမူ ဗျည်းသင်္ကေတများ၏ နောက်မှာ၊ အထက်မှာ၊ အောက်မှာ၊ ရှေ့မှာ၊ ရှေ့နှင့်နောက်မှာ၊ အထက်နှင့်အောက် တို့မှ အသီးသီး ခြုံရံထားသော အခြံအရံ သင်္ကေတများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဗျည်း၏ 'ကံ၊ ငါ၊ စ၊ ည၊ တံ၊ နံ၊ ပံ၊ မံ၊ ယံ' ဟူသော အသတ် များကိုလည်း အခြံအရံ သင်္ကေတများအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ 'စက်၊ ဆင်၊ တစ်၊ ဆည်၊ ဖတ်' တို့ကို ကြည့်လျှင် 'စ၊ ဆ၊ တ၊ ဆ၊ ဖ' တို့က အဓိက ဗျည်းသင်္ကေတများ ဖြစ်ပြီး အသတ်များက ဗျည်းသင်္ကေတ၏ နောက်မှာ ခြုံရံထားသော သရသင်္ကေတများဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဗျည်းမပါသော သရသက်သက်ကို ဖော်ပြ ရာတွင်မူ 'အ' ကို အဓိကပင်တိုင် သင်္ကေတအဖြစ် ပဟိုမှာထားပြီး အခြံအရံ သင်္ကေတများကို လိုအပ်သလို ထည့်သွင်းကာ 'အာ၊ အူ၊ အော်၊ အန်၊ အည်' စသည်ဖြင့် ဖော်ပြလေ့ ရှိပါသည်။ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်တွင် တက်ကျသံခေါ် အသံအတက်အကျကို ဖော်ပြသော သင်္ကေတ များသည် သရသင်္ကေတများတွင် တစ်ပါတည်း ပါဝင်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အောက်မြစ်

လူ = လ + ု (သံပြေ) - လ + ု + း လူ (အစ်သံ)
 ပေ = ပ + ေ (သံပြေ) - ပ + ေ + း ပေ (အစ်သံ)
 ဆန် = ဆ + န် (သံပြေ) - ဆ + န် + း ဆန် (အစ်သံ)

'း' အောက်မြစ် မပါဘဲ အစ်သံကို ရည်ညွှန်းသည့် မြန်မာသရ သင်္ကေတများမှာ '၊ ဝိ ြ' ဟု သုံးလုံးရှိရာတွင် '၊' သရသည် 'ဝိ ြ' သရတို့ကဲ့သို့ သရသင်္ကေတ သီးခြားမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ 'က၊ ခ၊ ဂ' ဟုရေးသားလိုက်လျှင် ထိုဗျည်းတို့ကို 'က၊ ခ၊ ဂ' ဟူသည့်ဗျည်းသံကော '၊' သရသံပါ ပါဝင်၍ ရွတ်ဖတ်ရသည်ကို မြန်မာဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းသူတိုင်း သိရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက် ခေါ် ဝိသဇ္ဇနီသည် သံပြေကို သံလေးသို့ပြောင်းပေးသော သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ 'စာ၊ လူ၊ ပေ၊ ဆန်' ဟူသော သံပြေများကို ဝိသဇ္ဇနီထည့်လိုက်လျှင် 'စား၊ လူး၊ ပေး၊ ဆန်း' ဟူ၍ သံလေးသို့ ပြောင်း သွားသည်မှာ အထင်အရှား ဖြစ်သည်။

ဝိသဇ္ဇနီ

လူ = လ + ု (သံပြေ) - လ + ု + း လူး (သံလေး)
 ပေ = ပ + ေ (သံပြေ) - ပ + ေ + း ပေး (သံလေး)
 ဆန် = ဆ + န် (သံပြေ) - ဆ + န် + း ဆန်း (သံလေး)

ထို့ပြင် အခြံအရံ သင်္ကေတများကို -ာ (ရေးချ)၊ ဝိ (လုံးကြီးတင်ဆန်ခတ်)၊ -ု (နှစ်ချောင်းငင်)၊ -ော် (သဝေထိုး ရေးချ ရှေ့ထိုး) တို့သည်လည်း တက်ကျသံတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ပြောင်းပေးသော သင်္ကေတများ ဖြစ်ပါသည်။ 'မ' ဟူသော အစ်သံကို 'ရေးချ' လိုက်လျှင် 'မာ' ဟူ၍ သံပြေသို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ 'ထိ' ဟူသော အစ်သံမှ လုံးကြီးတင်ကို ဆန်ခတ် ထည့်လိုက်လျှင် 'ထီ' ဟူ၍ သံပြေသို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ 'စု' ဟူသော အစ်သံကို ချောင်းငင်တစ်ခု ထပ်ထည့်လိုက်လျှင် 'စူ' ဟူ၍ သံပြေသို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ 'တော' ဟူသော သံလေးကို ရှေ့ထိုး ထပ်ထည့်လိုက်လျှင် 'တော်' ဟူ၍ သံပြေသို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသင်္ကေတများကို တက်ကျသံပြောင်း သင်္ကေတများဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်တွင် ဗျည်းသံ၊ သရသံများကို မရည်ညွှန်းဘဲ စကားလုံးတစ်ခုလုံးကို တိုက်ရိုက် ရည်ညွှန်းသော သင်္ကေတများလည်း ရှိပါသည်။ 'ဤ၊ ၍၊ ဌ၊ ၎င်း၊ ၏' 'ဥ၊ ဦ၊ ဦး၊ ဣ၊ ဧ၊ ဩ' စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ '၍' သည် 'ရွှေ့' ကဲ့သို့ စကားသံစုကို ဗျည်းသံသရသံခွဲပြီး ဖော်ပြနိုင်သော သင်္ကေတ မဟုတ်ဘဲ '၍' ဟူသော စကားလုံး တစ်ခုလုံးအတွက် သီးခြားရည်ညွှန်းသော သင်္ကေတမျိုး ဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ထိုသင်္ကေတများတွင် မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းက ဗျည်းကိုရည်ညွှန်းသည်၊ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းက သရကို ရည်ညွှန်းသည်ဟူ၍ ခွဲမထုတ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် သီးခြား သင်္ကေတများအဖြစ် မှတ်ယူ ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ '၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄' စသည့် သင်္ကေတများသည်လည်း သက်ဆိုင်ရာ ဗျည်းသံ၊ သရသံကို မရည်ညွှန်းသော သီးခြားသင်္ကေတများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်တွင် အဖြတ်အရပ်ကို ဖော်ပြသော ပုဒ်ဖြတ်၊ ပုဒ်ရပ်သင်္ကေတ အမျိုးမျိုးကိုလည်း အသုံးပြု၍ ရေးသားရပါသည်။ ခေတ္တရပ်နားမှုကိုပြသော ပုဒ်ကလေး (တစ်ချောင်းပုဒ်) (၊) သင်္ကေတ၊ အဆုံးသတ် ရပ်နားမှုကိုပြသော ပုဒ်မ (။) သင်္ကေတ၊ သီးသီးသန့်သန့် ပိုင်းခြားမှုကို ဖော်ပြသော ပုဒ်မကြီး (။ ။) သင်္ကေတ၊ ဝိုက်ကွင်း ()၊ ထောင့်ကွင်း []၊ တွန့်ကွင်း { }၊ မျက်တောင်ဖွင့် မျက်တောင်ပိတ် (^)၊ မျဉ်းစောင်း (/) စသည့် သင်္ကေတ အမျိုးမျိုး ပါဝင်ပါသည်။

မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်၏ အားနည်းချက် တစ်ခုမှာ အသုံးပြုသော စကားသံ အရေအတွက်ထက် အက္ခရာအပိုများ ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အားနည်းချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ မိမိတို့ ဘာသာ စကားအတွက် အက္ခရာများကို သီးသန့် တီထွင်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ အခြား ဘာသာစကားအတွက် အသုံးပြုနေသော အက္ခရာများကို အဆင်သင့် ယူသုံးသည့်အတွက် စကားသံနှင့် အက္ခရာသင်္ကေတ အပိုအလို ဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မူလ ဘာသာစကားအတွက် လိုအပ်သော်လည်း မိမိတို့ ဘာသာစကားအတွက် အပိုဖြစ်နေသော စာလုံးများကို ဆက်လက်သုံးစွဲနေခြင်း၊ မိမိတို့ ဘာသာစကားအတွက် လိုအပ်နေသော အက္ခရာအသစ်များကို တီထွင်မှုမရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယအက္ခရာ (ပြာဟ္လီအက္ခရာပွား) များကို မြန်မာဘာသာစကား အတွက် ယူသုံးရာတွင် 'ဋ၊ ဌ၊ ဍ၊ ဎ၊ ဏ' စသည့် အက္ခရာများ အပိုကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်း၊ ဂ-ဃ၊ ဖ-ဇ၊ ဗ-ဘ၊ 'ယူ နှင့် ရေ' တို့မှ ယ-ရ ကဲ့သို့ အသံတစ်သံစီအတွက် အက္ခရာနှစ်လုံးစီ ဖြစ်နေခြင်း၊ 'သူရိန်၊ သူရိယ' တို့မှ လျှာလိပ်သံ /ရ/ သံ၊ 'ဝယ်သူ' မှ /သု/ သံ၊ 'ဟေ' ဟု ပြန်ထူးသံမှ /ဟု/ သံမျိုးတို့အတွက် သီးသန့်အက္ခရာ မရှိခြင်း၊ 'ကျ၊ ချ၊ ဂျ၊ ငျ၊ ည၊ န၊ မှ၊ လှ' တို့ကဲ့သို့သော အသံမျိုးတို့သည် ဗျည်းတွဲများမဟုတ်ဘဲ သီးခြားရပ်တည်နေသော အသံများ

ဖြစ်ကြသော်လည်း ထိုအသံများအတွက် သီးသန့်အက္ခရာ မရှိခြင်းတို့သည် အသံရှိသော်လည်း အက္ခရာမရှိသည့် လိုအပ်ချက် ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခြံ၍ပြောရလျှင် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်သည် ဝဏ္ဏစာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ပြီး ဗျည်း သင်္ကေတကို အဓိကပင်တိုင် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ဗဟိုပြု၍ ထိုသင်္ကေတ၏ ထက်၊ အောက်၊ ရှေ့၊ နောက်တို့မှ သရ သင်္ကေတများ၊ တက်ကျသံပြောင်း သင်္ကေတများ ခြံရံကာ ဝဏ္ဏခေါ် အသံစုတစ်ခုစီကို ဖော်ပြရသောစနစ် ဖြစ်ပါသည်။ ဗျည်းသံ၊ သရသံများကို မရည်ညွှန်းဘဲ စကားလုံးတစ်ခုလုံးကို တိုက်ရိုက်ရည်ညွှန်းသော သင်္ကေတများလည်းရှိသည်။ ထို့ပြင် အသုံးပြု သော စကားသံအရေအတွက်ထက် အက္ခရာအပိုများ ရှိနေသော၊ သီးခြား ရပ်တည်နေသော အသံများရှိနေသော်လည်း ထိုအသံများအတွက် သီးသန့် အက္ခရာ မရှိသေးသည့် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေသော အရေးအသားစနစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

 သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ အရေးအသားစနစ် ကွာခြားပုံကို တွေး-တွဲ-မျှဝေခြင်း။
ဤသင်ခန်းစာသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အရေးအသားစနစ်နှင့် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်တို့ကို နှိုင်းယှဉ် လေ့လာတတ်ရန် ရည်ရွယ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း။
ဤသင်ခန်းစာသည် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်၏ ထူးခြားချက်များကို ဖော်ထုတ်လေ့လာတတ်ရန် ရည်ရွယ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ မူလတန်း ကျောင်းသားများကို သင်ကြားရာတွင် သတိပြုရမည့် အချက်များကို အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း။
ဤသင်ခန်းစာသည် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ မူလတန်းကျောင်းသားများကို အရေးအဖတ် သင်ကြားရာတွင် သတိပြုရမည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်လေ့လာတတ်ရန် ရည်ရွယ် သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- မြန်မာအက္ခရာနှင့် မြန်မာစာအရေးအသားကို မည်သည့်အချိန်တွင် စတင်တွေ့ရှိရသနည်း။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်တင်ပြပါ။
- မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်တွင် ဗျည်းနှင့်သရတို့ကို မည်ကဲ့သို့ ပေါင်းစပ်၍ ရေးသားရပါသနည်း။ သာဓကများနှင့် ရှင်းပြပါ။

အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်

အဓိကအချက်များ

ဤအခန်းတွင် မြန်မာစကား မြန်မာစာနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာဘာသာစကား၏ သမိုင်းကြောင်း၊ မြန်မာ ဘာသာစကား ဖြစ်ထွန်းတိုးတက် ပြောင်းလဲလာပုံတို့ကို သိရှိနားလည်စေရန် ဦးစွာ တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများအဖြစ် မြန်မာဘာသာစကား ၏ စကားသံဖွဲ့ပုံ၊ စကားလုံးဖွဲ့ပုံ၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးပိုင်းဆိုင်ရာ စနစ်များကို တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အသွင်ကွဲ မြန်မာစကားများအကြောင်း၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့အသုံး၊ နေ့စဉ်သုံး မြန်မာစကားရှိ စကားအဆင်တန်ဆာတို့ကို မြန်မာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ ပေါ်လွင်လာအောင် အကျွမ်းတဝင် တတ်သိနားလည်ပြီး ပြန်လည်သင်ကြား ပို့ချနိုင်အောင် ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ကလေးများသင်ယူရသည့် မြန်မာစကား အဆင် တန်ဆာများနှင့် ကလေးများသင်ယူရာတွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာအက္ခရာသမိုင်းကြောင်းနှင့် မြန်မာစာ အရေးအသား စနစ်၏ ထူးခြားချက်များကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း

ဤအခန်းတွင် မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စေသော အသံစနစ်၊ စကားလုံးဖွဲ့ပုံစနစ်နှင့် ဝါကျဖွဲ့ထုံးစနစ်၊ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်နှင့် အသွင်ကွဲ မြန်မာစကားတို့ကို သင်ကြားပေးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်နေ့စဉ်သုံးစကားများတွင် တွေ့ရှိရမည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်အသုံး၊ မြန်မာစကားအဆင်တန်ဆာတို့ကိုလည်း သိရှိနားလည်အသုံးချတတ်အောင် သင်ကြားပို့ချပြီး ဖြစ်ပါသည်။ မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ် ကလေးငယ်တို့သင်ယူရမည့် မြန်မာစကားအဆင်တန်ဆာများနှင့် ၎င်းတို့ကို ကလေးများသင်ယူရာတွင် နားလည်လွယ် မှတ်မိလွယ်စေမည့် နည်းလမ်းများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

- ‘မြန်မာစာ မြန်မာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို ကလေးများ သိရှိနားလည်၍ အသုံးချတတ်အောင် သင်ကြားပေးနိုင်ရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသနည်း။’

ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ

၃.၁။ မြန်မာဘာသာစကား ဖြစ်ထွန်းတိုးတက် ပြောင်းလဲလာပုံ

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၂၀၁၃)။ မြန်မာစာ ကိုယ်ခံ တည်ဆောက်ရေး (အခြေခံ သဘောတရား ရေးရာ စာစု)။ ရန်ကုန်၊ သင်းစာပေ။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၂၀၁၇)။ နှစ်တစ်ထောင်ခရီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့သော ကျွန်တို့၏ မြန်မာစာ။ ရန်ကုန်၊ ဇွန်ပွင့်စာအုပ်တိုက်။

ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၅၈)။ ဘာသာလောကကျမ်း။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

၃.၂။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်၊ သင်းလွဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၂၀၁၄)။ ဘာသာအမြင် စာပေအမြင်။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်အေး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၄)။ အတ္ထုပေဒနိဒါန်း။ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင်ပုံနှိပ်တိုက်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၉၅)။ ဘာသာပေဒ။ ရန်ကုန်၊ ဂျီအီးစီ(ပညာရေး)သမဝါယမလီမိတက်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၂၀၀၄)။ သဒ္ဒါပေဒ ဘာသာပေဒ အခြေခံ။ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင်ပုံနှိပ် တိုက်။

၃.၃။ စကား အဆင်တန်ဆာ

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာ ရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခန့်ဖြူ။ (၂၀၀၁)။ တစ်သံ နှစ်သံ သုံးလေးသံ။ ရန်ကုန်၊ ကဝိရတနာ ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်။ သင်းလွဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၂၀၁၁)။ ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။

၃.၄။ မြန်မာစာ အရေးအသားစနစ်

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာရုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်။ သင်းလွဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၂၀၁၃)။ မြန်မာစာကိုယ်ခံတည်ဆောက်ရေး (အခြေခံသဘောတရား ရေးရာ စာစု)။ ရန်ကုန်၊ သင်းစာပေ။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနဖြူ။ (၂၀၁၄)။ ဘာသာအမြင် စာပေအမြင်။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ် တိုက်။

သာမြတ်၊ ဦး။ (၁၉၇၂)။ မြန်မာအက္ခရာထုပွတ်။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

အခန်း

၄

အပြောဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုများ

ဤအခန်းတွင် အဓိကအားဖြင့် အပိုင်း(၂)ပိုင်းပါဝင်သည်။ ပထမအပိုင်းတွင် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု လေးမျိုးအနက် အခြေခံကျသော အပြောဘာသာစကား (အနာအကြား၊အပြောအဆို) ဖွံ့ဖြိုးမှု အကြောင်းကို ခြုံငုံတင်ပြထားပါသည်။ အပြောဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံနှင့် သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ၊ သင်ယူမှု လုပ်ငန်းများကိုလည်း ပထမပိုင်းတွင် မိတ်ဆက်ပေးထားသည်။ ဒုတိယပိုင်းသည် အပြောဘာသာ စကားစွမ်းရည်များကို သင်ကြား၊ သင်ယူခြင်းအကြောင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းခေါင်းစဉ်အောက်တွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဝင် ဘာသာရပ်အသီးသီး နှင့်ချိတ်ဆက်၍ အပြောဘာသာစကားကို သင်ယူခြင်း၊ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဖန်တီးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့အပြင် အပြောဘာသာစကားကို မူလတန်းကလေးများ အားလုံးသင်ယူ နိုင်သည့် သင်ခန်းစာကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လက်တွေ့သင်ကြားခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းသည် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင် လာခြင်းကို ပြသသည့် သဘောဖြစ်သောကြောင့် ဤအခန်းတွင် ဘာသာစကားစွမ်းရည်နှင့် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုဟူသော ဝေါဟာရတို့ကို တူညီသော အဓိပ္ပာယ်အနေဖြင့် အသုံးပြု ထားပါသည်။

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အပြောဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- ကလေးများ၏ အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှင်းပြတတ်မည်။
- မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုးဝင်ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။
- မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။
- ပြင်ဆင်ထားသောသင်ခန်းစာကို လက်တွေ့သင်ပြတတ်မည်။
- သင်ခန်းစာ ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။
- အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု ကို အထောက်အပံ့ပြုသည့်သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။
- ပြင်ဆင်ထားသောသင်ခန်းစာကို လက်တွေ့သင်ပြတတ်မည်။
- သင်ခန်းစာပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။

၄.၁။ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှု

ပညာရေးကောလိပ်များတွင် ကျောင်းသားတိုင်းသည် မြန်မာစာကို ပထမနှစ်မှ စတုတ္ထနှစ်အထိ သင်ယူကြရမည်။ ပထမနှစ်နှင့် ဒုတိယနှစ်များတွင် ကျောင်းသားအားလုံးအတွက် လိုအပ်သော မြန်မာစာအခြေခံများကို သင်ယူကြရမည်ဖြစ်ပြီး တတိယနှစ်နှင့် စတုတ္ထနှစ်များတွင်မူ မူလတန်း သင်ကြားရေး အထူးပြုနှင့် အလယ်တန်းသင်ကြားရေးအထူးပြုဟု လမ်းသွယ်နှစ်ခု ရှိသည့်အနက် မိမိရွေးချယ်သည့် လမ်းသွယ်နှင့် လျော်ညီသည့် မြန်မာစာသင်ကြားရေးကို လေ့လာသင်ယူရန် ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ်၌ အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့်တွင် သင်ကြား ပြသရေးနှင့်ဆိုင်သော အခြေခံအသိပညာများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် စိတ်နေသဘောထားများကို ဖွံ့ဖြိုးလာစေရေး သင်ယူရန် စီစဉ်ထားသည်ဖြစ်ရာ ဤယူနစ်တွင် အခြေခံပညာမူလတန်း မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေးကောလိပ် ပထမနှစ် မြန်မာစာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတို့ ချိတ်ဆက်ပုံကို လေ့လာသင်ယူရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

၄.၁.၁။ အပြောဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံ

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

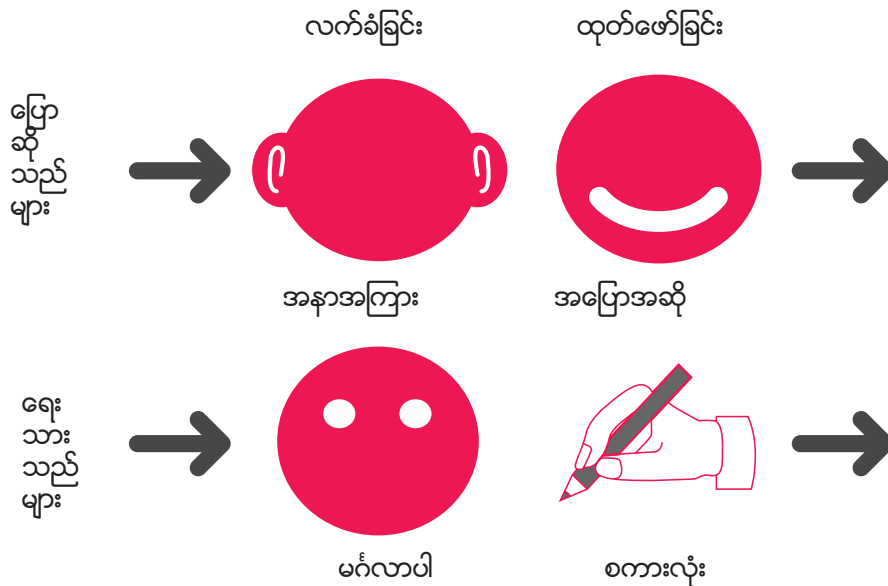
- အပြောဘာသာစကား၏ အရေးပါပုံကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများ

ယေဘုယျအားဖြင့် လူများ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် ဆီလျော်မှုရှိပြီး ထိရောက်မှုရှိရန် ဘာသာစကားစွမ်းရည် (၄)မျိုး လိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဘာသာစကား စွမ်းရည် (၄)မျိုးမှာ အနာအကြား၊ အပြောအဆို၊ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားဖြစ်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုပ်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၄.၁။ ဘာသာစကား စွမ်းရည် (၄)မျိုး

စွမ်းရည်	အပြောစကား	အရေးစကားလုံး
လက်ခံမှု	အနာအကြား	အဖတ်အရွတ်
ထုတ်ဖော်မှု	အပြောအဆို	အရေးအသား

ပုံ ၄.၁။ လက်ခံခြင်းနှင့်ထုတ်ဖော်ခြင်းပြပုံ^{၄၂}

^{၄၂} EnglishClub.com EnglishClub.com. The 4 Language Skills

အနာအကြားစွမ်းရည်ကို လက်ခံမှုစွမ်းရည်ဟုလည်း သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။တစ်ဦးဦးက ပြောနေသည့် ဘာသာစကားကို လက်ခံရရှိရန်နှင့်သဘောပေါက်နားလည်ရန် နားနှင့်ဦးနှောက်ကို အသုံးပြုကြရသည်။

အပြောအဆိုစွမ်းရည်သည် ထုတ်ဖော်မှုစွမ်းရည် ဖြစ်ပြီး အသံမှတစ်ဆင့် တိကျမှန်ကန်သောဘာသာ စကားကို ထုတ်ဖော်နိုင်ရန် အသံဖြစ်စေသည့်လမ်းကြောင်းနှင့် ဦးနှောက်တို့ကို သုံးကြရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားတွင် ပထမဆုံးသင်ယူရရှိသည့်စွမ်းရည်သည် အနာအကြား ဖြစ်ပြီး ဒုတိယမှာ အပြောအဆိုစွမ်းရည်ဖြစ်သည်။ တတိယနှင့် စတုတ္ထမှာ အဖတ်အရွတ်နှင့် အရေးအသားစွမ်းရည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဖတ်အရွတ်စွမ်းရည်နှင့် အနာအကြားစွမ်းရည်ကို လက်ခံမှုစွမ်းရည်ဟုခေါ်ပြီး အရေးအသားစွမ်းရည်နှင့် အပြောအဆိုစွမ်းရည်ကို ထုတ်ဖော်မှုစွမ်းရည် ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ အဆိုပါ လက်ခံမှုစွမ်းရည်နှင့် ထုတ်ဖော်မှုစွမ်းရည်တို့သည် သဘာဝအားဖြင့် အပြန်အလှန် အထောက်အပံ့ပြုလျက်ရှိကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် စာဖတ်စွမ်းရည် (လက်ခံမှု) တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် စာအရေးအသား စွမ်းရည် (ထုတ်ဖော်မှု) ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေသည်။

အပြောဘာသာစကား၏အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

အပြောအဆိုနှင့် အနာအကြားသည် အပြောဘာသာစကား (Oral Language) ၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အပြောဘာသာစကား ဟူသည် ပြောဆိုခြင်းသက်သက်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတွင် စွမ်းရည် များစွာ အကျုံးဝင်နေသည်။ ၎င်းစွမ်းရည်များတွင် နားထောင်ခြင်း၊ နားလည်ခြင်း၊ ကောင်းစွာသဘော ပေါက်ခြင်း နှင့် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော ဘာသာစကားကို ပြောဆိုခြင်း၊ ဝေါဟာရနှင့်စကားလုံးများကို သိခြင်း၊ သဒ္ဒါဆိုင်ရာ ဗဟုသုတများရှိခြင်း၊ စကားသံဆိုင်ရာစွမ်းရည်များရှိခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။

အခြေခံအားဖြင့် အပြောဘာသာစကားဟူသည် အခြားသူများနှင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုများ၊ ဗဟုသုတများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ပါဝင်သည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိခံစွာပြောဆိုခြင်း နှင့် နားထောင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေပါသည်။

အပြောဘာသာစကား၏အရေးပါမှု

ဘာသာစကားတစ်ခုကို သင်ယူရာတွင် အပြောဘာသာစကားသည် ပထမဦးဆုံးသော အဆင့် ဖြစ်ပြီး နားထောင်ခြင်းသည် အပြောဘာသာစကား၏ အဓိကကျသောအပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အနာအကြားဟူသည် အပြောဘာသာစကားကို နားလည်နိုင်မှုစွမ်းရည်ဖြစ်သည်။ အပြောဘာသာ စကားသည် စာဖတ်ခြင်း၊ စာရေးခြင်း၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်း တို့ နှင့် များစွာဆက်နွှယ်မှုရှိကြောင်းကို သုတေသနပညာရှင် များစွာက ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။

ကလေးများအနေဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားနှင့် စတင်ထိတွေ့မှုသည် အနာအကြားဖြစ်ပြီး ထိုမှ တစ်ဆင့် ပြောဆိုနိုင်သည့်အဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ ဘာသာစကားစွမ်းရည်များအနက် အလွယ်ကူဆုံးဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ယူဆလေ့ရှိကြသော စွမ်းရည်များမှာ အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားများသည် အခြားသူများနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ် ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏အပြော ဘာသာစကားဆိုင်ရာစွမ်းရည်များ သဘာဝ အလျောက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်ဟု ယူဆသူများလည်း ရှိကြသည်။ ကလေးများသည် အဆိုပါ စွမ်းရည်များ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိရရှိလာရန် သဘာဝအလျောက် သင်ယူရရှိနိုင်သော်လည်း စကားပြော ကောင်းသူ၊ စာအရေးအသားကြွယ်ဝသူ၊ ဆက်သွယ်ပြောဆိုတတ်သူများဖြစ်လာရန်အတွက်မူ ၎င်းတို့အားစနစ်တကျ ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

လူများသည် နေ့စဉ်ဘဝတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်၍အပြန်အလှန်စကားပြောဆို ခြင်း၊ တယ်လီဖုန်းပြောခြင်း၊ တီဗွီ/ရေဒီယိုမှ သတင်းနားထောင်ခြင်း၊ လူစည်ကားသော နေရာ များတွင် သတင်းစကားနားထောင်ခြင်း၊ ဘူတာရုံ၊ လေဆိပ်တို့တွင် ကြေညာချက်များ နားထောင် ခြင်း၊ သင်ခန်းစာ တစ်ခုကို နားထောင်သင်ယူခြင်း၊ ဟောပြောပွဲများ တက်ရောက်နားထောင်ခြင်း စသည့် ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် နားထောင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်နေကြသည်။

အချို့သောကျောင်းသားများသည် တစ်စုံတစ်ဦးက ပြောသည်ကို ကြားနိုင်ကြသော်လည်း တက်ကြွ စွာ နားထောင်သူများကား မဟုတ်ကြပေ။ တက်ကြွစွာနားထောင်ခြင်းတွင် မှတ်ဉာဏ်၊ သိမှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သတင်းစကားများကို မှတ်သားခြင်းနှင့် ပြန်လည်မှတ်မိခြင်း စသည့် စွမ်းရည်များ ပါဝင်သည်။ အဆိုပါစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ဆရာကကျောင်းသားများအား ဆီလျော် သည့် လုပ်ငန်းများပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပေးနိုင်သည်။

ဘာသာစကားဆိုင်ရာပညာရှင်များ၏ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် ယေဘုယျ အားဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ပါသည်။

- အပြောအဆိုဘာသာစကားစွမ်းရည်အားနည်းသော ကျောင်းသားများသည် စာရေး၊ စာဖတ်တွင်လည်း အားနည်းခြင်း
- လုံလောက်သော ဘာသာစကားစွမ်းရည်များရှိသည့် ကျောင်းသားများသည် ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှု စွမ်းရည်မြင့်မားကြခြင်း
- အစောပိုင်းကာလကတည်းက ဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့မှု များများ ရရှိခဲ့သည့် ကလေးများ၊ အပြောဘာသာစကားဆိုင်ရာ ခိုင်မာသည့်အခြေခံရရှိရန် ကူညီပံ့ပိုးမှုကို ရရှိခဲ့သည့် ကလေးများသည် နောင်အနာဂတ်တွင် အောင်မြင်သည့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုတတ်သူ၊ စာရေးစာဖတ်ကျွမ်းကျင်သူ၊ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုရှိသူများဖြစ်လာခြင်း
- အကယ်၍ အပြောဘာသာ စကားဆိုင်ရာ ခိုင်မာသောအခြေခံ မရှိသည့် ကလေးများသည် ထိရောက်စွာ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင်လည်းကောင်း၊ စာဖတ်သင်ယူရာတွင်လည်းကောင်း ခက်ခဲသောဖြစ်စဉ်နှင့် ရင်ဆိုင်နိုင်ခြေရှိခြင်း
- အပြောဘာသာစကားသည် သင်ယူခြင်း၏အခြေခံ ဖြစ်သောကြောင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုများဖြစ်ခြင်း
- အတူတကွ ပြောဆိုဆွေးနွေးကြရန်နှင့်စဉ်းစားတွေးခေါ်ကြရန် ကျောင်းသားများအား အားပေး တိုက်တွန်းပါက ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုမြင့်မားလာခြင်း
- ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှု သည် လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် စာပေရေးရာ တို့တွင်အောင်မြင်မှုရရှိရန် အလွန်အရေးပါခြင်း
- အပြောဘာသာစကားသည် အခြားသော ဘာသာစကားစွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အခြေခံတစ်ခုဖြစ်ခြင်း
- ကျောင်းသားများပိုမိုထိရောက်စွာ ပြောဆိုနိုင်ရန် အထူးဂရုပြု၍ တသမတ်တည်း လေ့ကျင့်ပေးရန်လိုအပ်ခြင်း
- အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များသည် ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် အရေးပါလျက်ရှိနေခြင်း
- အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို စာသင်ခန်းများတွင် လျစ်လျူရှုထားခြင်းသည် အခြားသောဘာသာစကားစွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို နှောင့်နှေးစေခြင်း

- ကလေးများ၏အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှု၊ ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်စဉ်းစားမှု စွမ်းရည်များနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိခြင်း
- အသိပညာများတိုးပွားလာရန်နှင့် နက်ရှိုင်းစွာလေ့လာသင်ယူရန် အပြောဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်း

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ဘာသာစကား စွမ်းရည် (၄) မျိုးကို အကျဉ်းမိတ်ဆက်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူအချင်းချင်း နေ့စဉ် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် ထိရောက်မှု၊ ဆီလျော်မှု၊ တိကျမှန်ကန်မှုရှိရန်အတွက် အရေးကြီးသည့် ဘာသာစကား စွမ်းရည် (၄)မျိုး အကြောင်းကို ကျောင်းသားများသည် အခြေခံအားဖြင့် သိရှိသွားရန်ဖြစ်သည်။ ဆီလျော်သည့် တုံ့ပြန်ဖြေဆိုမှုများရရှိရန် အောက်ပါမေးခွန်းကို မေး၍ ကျောင်းသားများနှင့် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးပါမည်။

- ‘အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ဘာသာစကားစွမ်းရည် (၄) မျိုးဇယား နှင့် လက်ခံခြင်း၊ ထုတ်ဖော်ခြင်းပြပုံတို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး ဘာသာစကားစွမ်းရည်(၄)မျိုး၏ ဆက်သွယ်ချက်ကို အုပ်စုအတွင်းဆွေးနွေးပါ။’

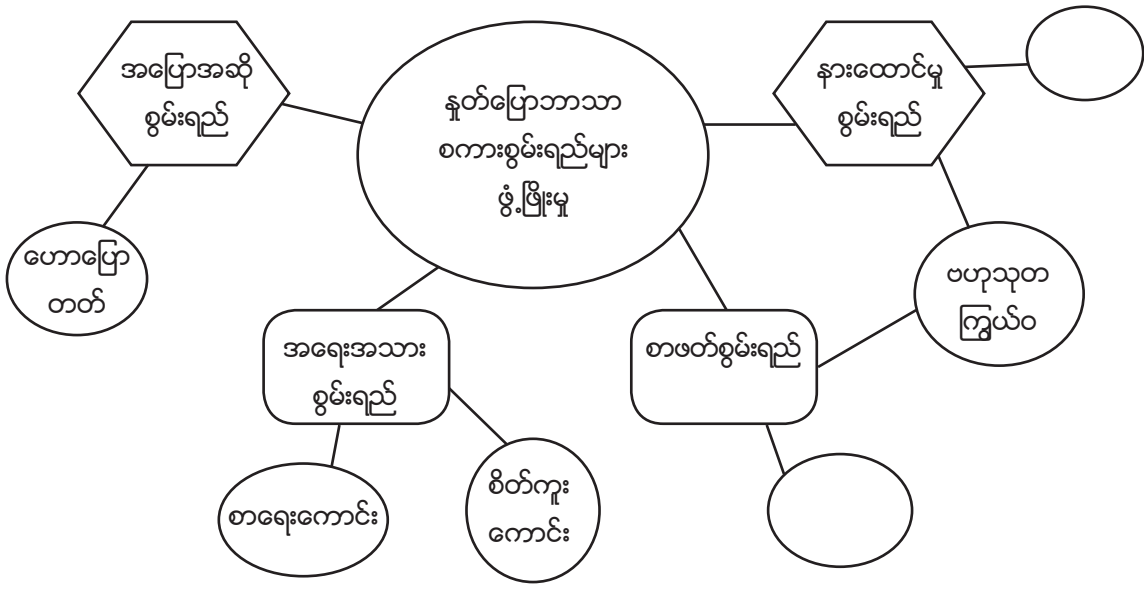
သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။အပြောဘာသာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ဘာသာစကား စွမ်းရည် (၄) မျိုးအနက် အပြောဘာသာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်လာရန် ဖြစ်သည်။ ပညာရေးတွင် အသုံးပြုသော ‘အပြောဘာသာစကား’ ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည် သာမန်လူများ နေ့စဉ်သုံးနှုန်း နေသော ဆိုလိုရင်းထက် ပိုမိုကျယ်ဝန်းကြောင်း ကျောင်းသားများ သိနားလည်လာပါမည်။ ကျောင်းသားများ အားလုံးကို ‘အပြောဘာသာစကား ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဘယ်လိုနားလည်သလဲ။’ဟု မေးမြန်း၍ ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေပါမည်။ မတူညီသော စိတ်ကူး၊ အမြင်နှင့် အဖြေအမျိုးမျိုးအတွက် ကျောင်းသားများအား လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းပါမည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။အပြောဘာသာစကား စွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုးခြင်း၏အကျိုးရလဒ်များကို စိတ်ကူး ပုံဖော်ရေးဆွဲခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုးခြင်း သည် အခြား သောဘာသာစကားစွမ်းရည်များနှင့်လည်း ဆက်နွှယ်မှုရှိပြီး အကျိုးရလဒ်များကို ရရှိခံစားနိုင် ကြောင်းကို ကျောင်းသားများက စဉ်းစားဖော်ထုတ်ကြရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပြီးခဲ့သည့် သင်ယူမှုလုပ်ငန်း(၁) နှင့် (၂)ကို ပြန်လည်စဉ်းစားရုံ သာမက မိမိတို့၏နေ့စဉ်ဘဝတွင် သိမြင်၊ ကြားသိနေရသည့် အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်နှင့် အခြေအနေများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။ အုပ်စုလုပ်ငန်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ ကျောင်းသားများ၏ကိုယ်ပိုင် စိတ်ကူး၊ စိတ်သန်းများ၊ ဆန်းသစ်၊ တီထွင်စဉ်းစားမှုများဖြင့် အချက်အလက်ပြည့်စုံသော သရုပ်ဖော် ဒီဇိုင်းပုံကို အုပ်စုတွင်းတိုင်ပင်ပြီး စိတ်ကြိုက် ရေးဆွဲရန်ဖြစ်သည်။

လိုရင်းတိုရှင်း စကားလုံးများကို သုံး၍စိတ်ကူးများကိုပုံဖော်ကာ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်စေရန် စကားလုံး၊ ရုပ်ပုံ (သို့) သင်္ကေတများကိုလည်း အသုံးပြုဖော်ပြခြင်း၊ အကြောင်းအရာများ၏ ဆက်နွှယ်မှုကို မြားဖြင့်ဖော်ပြခြင်းတို့လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ နမူနာပုံတစ်ခုကို လေ့လာကိုးကားနိုင်ရန် ဖော်ပြ ထားပါသည်။

ပုံ ၄.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်ဆက်နွှယ်ချက် နမူနာပုံ

၄.၁.၂။

အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း

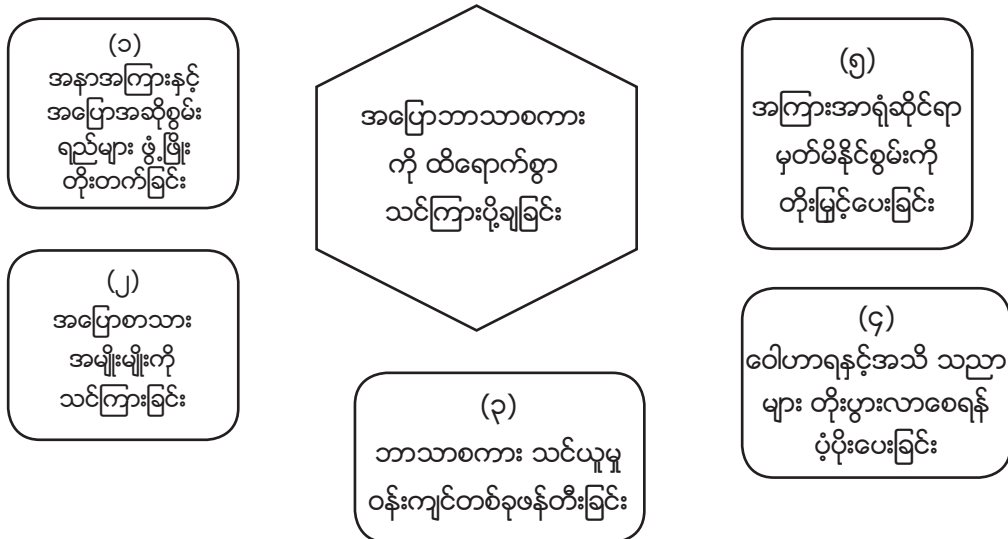
မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ကလေးများ၏ အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှင်းပြတတ်မည်။

ထိရောက်သောအပြောဘာသာစကားကိုသင်ကြားပို့ချခြင်း

အပြောဘာသာစကားကို ထိရောက်စွာသင်ကြားပို့ချနိုင်ရန်အလို့ငှာ အပိုင်း(၅)ပိုင်းပါသော နမူနာ ပုံစံတစ်ခုကို အောက်တွင် အကြံပြုထားပါသည်။^{၆၇}

ပုံ ၄.၃။ ထိရောက်စွာ သင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ အပိုင်း(၅)ပိုင်း

^{၆၇} PDST (2014). Five Components of Effective Oral Language Instruction, A Guide to the Teaching and Learning of Oral Language, Dublin

(၁) အနာအကြားနှင့်အပြောအဆို စွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း

စကားစမြည်ပြောဆိုခြင်း၊ အပြန်အလှန် စကားပြောခြင်းသည် နှစ်လမ်းသွားဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ထုတ်ဖော်မှုဘာသာစကား (အပြောစကား)သည် လက်ခံမှုဘာသာစကား (အနာ အကြား) နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ အရေးကြီးပေသည်။ ကျောင်းသားများ သဘာဝအလျောက် သင်ယူ၊ လေ့လာခြင်းဖြင့် အဆိုပါစွမ်းရည်များ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဖွံ့ဖြိုးလာနိုင်သော်လည်း စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်သူများ ဖြစ်လာရန်အတွက်မူ ၎င်းတို့အား စနစ်တကျ ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကျောင်းသားများ၏အနာအကြားနှင့်အပြောအဆိုစွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေသည့် နည်းလမ်းအချို့ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

- စကားအပြန်အလှန် ပြောဆိုနိုင်သည့်အခွင့်အလမ်းဖန်တီးခြင်း၊ အပြောအဆိုစွမ်းရည်များ အားကောင်းစေသည့် သရုပ်ဆောင်နည်းကို သုံးခြင်း
- အပြောအဆို၊ အနာအကြားဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို သင်ကြား ပေးခြင်း
- ထိရောက်သော စကားပြောဆိုမှု၊ နားထောင်မှုတို့ကို သဘာဝကျစွာပုံဖော်သည့် ကားချပ် များ ဖန်တီးခြင်း
- သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော ညွှန်ကြားချက်၊ ရှင်းလင်းချက် များကို သုံးခြင်း
- စဉ်းစားတွေးခေါ်ဖြေဆိုရန် လိုအပ်သည့် အဖွင့်မေးခွန်းများမေးခြင်း
- ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်းများကို အသံထွက်ဖတ်ပြခြင်း၊ ပုံပြင်ကိုနားထောင်ပြီး အစီအစဉ်တကျ ပြန်ပြော စေခြင်း
- လိုက်ရေးနိုင်ရန် နှုတ်တိုက်ချပေးသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများပေးခြင်း
- သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစေခြင်း
- မပြီးဆုံးသည့်ဝါကျများ (သို့) ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်း တစ်ပိုင်းတစ်စကို ပြီးဆုံးအောင်ဖန်တီးခြင်း
- လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း
- ရေဒီယို၊ တီဗွီအစီအစဉ်များ ထုတ်လွှင့်၊ ကြေညာခြင်း

- ဝါကျများ၊ စိတ်ကူး၊ စိတ်သန်းများ၊ ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းများကို အစီအစဉ်တကျစီခြင်း
- ကဗျာ၊ သီချင်း၊ ဂီတတို့ကို နားထောင်ခြင်းနှင့် ပြန်ပြောစေခြင်း

(၂) စကားပြောစာသား၊ စာပိုဒ်အမျိုးမျိုးကို သင်ကြားခြင်း

- စကားပြောစာသား၊ စာပိုဒ်အမျိုးမျိုးကို ဆရာက သင်ကြားခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ၏ အပြောအဆို ဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးလာမည်ဖြစ်သည်။အဆိုပါ စာသား၊ စာပိုဒ်များကို လူမှုရေး ဆိုင်ရာနှင့် စာပေဆိုင်ရာအခြေအနေများတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ စကားပြော အတွက် သုံးသည့်စာသား၊ စာပိုဒ်အမျိုးအစားအချို့ကို ဥပမာနှင့်တကွ အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။
- တီဗွီ/ရေဒီယိုမှ နံနက်ခင်းသတင်း/မိုးလေဝသသတင်း ကြေညာခြင်း၊ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံ (သို့) ကျောင်း/လမ်းတွင်တွေ့ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုခုကို 'ဘ' ၅လုံး (ဘယ်သူလဲ၊ ဘယ်တုန်းကလဲ၊ ဘယ်နေရာလဲ၊ ဘယ်လဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ) သုံးကာ သတင်းအဖြစ် ဖန်တီး တင်ပြခြင်း
- ပုံပြောခြင်း/ဖြစ်ရပ်အတိုများပြောပြခြင်း၊ ယခင်က ကိုယ်တိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်၊ အတွေ့အကြုံကို ပြောပြခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးပြောခြင်း၊ ပုံပြင်တစ်ပုဒ်ဖြစ်လာစေရန် တစ်ယောက် တစ်လှည့် ဝိုင်းဝန်း ဖန်တီးပြောခြင်း(Circle Stories)
- လက်ထိုးရုပ်/ရုပ်သေးရုပ်များသုံး၍ ပုံပြင်/ဇာတ်လမ်းပြောခြင်း
- အုပ်စုငယ်ဖွဲ့လုပ်ငန်း ဥပမာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင်ယူခြင်း၊ ဖြတ်ဆက်ခြင်း၊ တွေး-တွဲ-မျှဝေခြင်း
- ညွှန်ကြားချက်ပေးခြင်း နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို ပြောပြခြင်း
- စကားစမြည်ပြောကြခြင်း၊ နှုတ်ဖြင့်အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း
- ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း၊ မေးခွန်းမေးခြင်းနှင့် လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း
- စကားအချေအတင်ပြောခြင်း (ပုံစံတကျနှင့် ပုံစံမကျ) ဥပမာ မျက်မှောက်ခေတ်ပြဿနာ တစ်ခုခု၊

(၃) ဘာသာစကား သင်ယူမှုဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်း

ဘာသာစကားသင်ယူသည့် ဝန်းကျင်ကိုဖန်တီးရာတွင် အောက်ပါအချက် (၃) ချက်ကို အလေးထား သင့်သည်။

(က) ရုပ်ဝန်းကျင်

- စိတ်ဝင်စားစရာ ပစ္စည်းပစ္စယများကို ခင်းကျင်းပြသထားသည့် စားပွဲ/ခုံများထားရှိ ခြင်း၊ ရုပ်သေးရုပ်၊ လက်ထိုးရုပ်အမျိုးမျိုးကို စုဆောင်းထားခြင်း၊ နားထောင်ရန် နေရာတွင် စီဒီပလေယာ၊ ဟက်ဖုန်းများ၊ အသံသွင်းရီကော်ဒါ စသည်တို့ ထားရှိခြင်း

(ခ) စာသင်ခန်းယဉ်ကျေးမှု

- ယဉ်ကျေးမှုများ ကွဲပြားခြားနားခြင်းကို ကောင်းစွာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားစေခြင်း၊ အိမ်တွင် အသုံးပြုသော ဘာသာစကားကို တန်ဖိုးထားကြောင်း ပြသခြင်း၊ ကလေး အားလုံး၏ ပျော်ရွှင်မှုကို အလေးထားကြောင်း ပြသခြင်း၊ အုပ်စုတွင်း အလှည့်ကျ တာဝန်ယူတတ်အောင် လေ့ကျင့်ခြင်း၊ ကလေးများ စကားပြောရန်နှင့် နားထောင် ရန် လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း၊

(ဂ) ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန်အခွင့်အလမ်းများ

- ဆရာက ကလေးများကို နေ့စဉ်စာဖတ်ပြခြင်း၊ ဖတ်စာအမျိုးအစား အမျိုးမျိုးကို တစ်နေ့တစ်မျိုး ဖတ်ပြခြင်း၊ ကဗျာရွတ်ဆိုပြခြင်း၊ ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များအား စာသင်ခန်းသို့ ဖိတ်ခေါ်ပြီး ဟောပြောဆွေးနွေးစေခြင်း

(၄) ဝေါဟာရနှင့်အသိသညာများတိုးပွားလာစေရန်ပံ့ပိုးပေးခြင်း

စာပေလေ့လာသင်ယူမှုဆိုင်ရာ စကားလုံးဝေါဟာရများနှင့် အသိသညာများကို သင်ကြားခြင်း တို့သည် ဆက်စပ်လျက်ရှိပါသည်။ ဝေါဟာရအသစ်များကို မိတ်ဆက်သင်ကြားပေးရပါသည်။ သို့မှသာ ယခင်သိနားလည်ပြီးဖြစ်သည့် အသိသညာနှင့် စကားလုံးဝေါဟာရအသစ်တို့ကို ဆက်စပ် ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဝေါဟာရကြွယ်လေလေ၊ အနာ အကြား၊ အပြောအဆိုအားကောင်းလေလေ

ဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းသားများ ဝေါဟာရ တိုးပွားစေသည့် လုပ်ငန်းများကို အောက်တွင် အကြံပြုထားပါသည်။

- စကားလုံးအုပ်စုများကို သင်ကြားခြင်း (ဥပမာ အဓိပ္ပာယ်ဆင်တူသော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကျသော၊ အမျိုးအစားချင်းတူသော စကားလုံးများ)
- စကားလုံးဘဏ်များ တည်ဆောက်ခြင်း (ဥပမာ ဖတ်စာအုပ်ထဲတွင်ပါသော ဆန့်ကျင်ဘက် အဓိပ္ပာယ်ရသည့် စကားလုံးများကို ရှာဖွေပြီး စာရင်းပြုစုထားခြင်း)
- ရုပ်ပုံနှင့်စကားလုံးများကို ခြုံယူစဉ်းစားခြင်း (PWIM Pictures) ဆရာက ရုပ်ပုံတစ်ပုံ ရွေးချယ်ပြီး ကလေးများက ၎င်းတို့သိသော ပုံ၏အပိုင်းအမည်များကို ရေးသားဖော်ပြနိုင်ရန် ကလေးအချင်းချင်း ဆွေးနွေးနိုင်၊ ရှာဖွေလေ့လာနိုင်သည်။ နောက်ဆုံးပုံ၏ ခေါင်းစဉ် အမည်ပေးခြင်း၊ ရရှိသော ဝေါဟာရများကို အုပ်စုခွဲပြီး ရုပ်ပုံအကြောင်း စာရေးသားခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။
- ဝါကျဖွဲ့ချဲ့ထွင်သောဂိမ်းကစားခြင်း
- အဖြစ်အပျက်များကို အစီအစဉ်တကျစီခြင်း

(၅) အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်နိုင်စွမ်းကို တိုးမြှင့်ပေးခြင်း

အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်သားခြင်းဟူသည် နှုတ်စကားဖြင့်ဖော်ပြလာသည့် သတင်းစကားများကို မှတ်သားနိုင်စွမ်းဖြစ်ပြီး အဆိုပါသတင်းစကားများကို အာရုံစိုက်ခြင်း၊နားထောင်ခြင်း၊ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မှတ်သားထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်မှတ်မိခြင်း အဆင့်များ ပါဝင်သည်။

အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်နိုင်စွမ်းအားနည်းသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ သင်ယူမှုတွင် အကျိုးဆက်များ၊ သက်ရောက်မှုများရှိနိုင်သည်။ ထိုသူတို့သည် ပြောစကားအချို့ကိုသာ ရွေး၍မှတ်သား တတ်ကြသဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ၎င်းတို့ကြားလိုက်ရသည့် အကြောင်းအရာကို အနည်းငယ်သာ မှတ်မိခြင်း၊ လုံးဝမှတ်မိခြင်း၊ သတင်းစကားအများစုကို မှန်မှန်ကန်ကန် နားမလည်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်နိုင်သည်။

အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်နိုင်စွမ်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်နည်းများ

- သတင်းအချက်အလက်များကို ပြန်ပြောစေခြင်း၊ လက်တွေ့အသုံးပြုစေခြင်း
- ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ သီချင်း၊ ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်း၊ ကာရန် စသည်တို့ကို ရွတ်ပြစေခြင်း
- ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်းများကို လက်ထိုးရုပ်များသုံး၍ (သို့) သရုပ်ဖော်ပုံဆွဲပြ၍ ပြန်ပြောစေခြင်း
- 'ဆိုင်မွန်ပြောတယ်'၊ 'တရုတ်တီးတိုးပြောမယ်' စသည်တို့ကို ကစားခြင်း
- သတင်းများ၊ အခမ်းအနားပွဲများ အကြောင်းကို ပြန်ပြောစေခြင်း
- အမြင်အာရုံဆိုင်ရာ သဲလွန်စများ၊ မြေပုံများကို အသုံးပြုခြင်း

သတိပြုရန်။ ။ စဉ်းစားချိန်လေးပေးပါ။

ကလေးများအနေဖြင့် အဆင့်မြင့်မြင့်စဉ်းစားတွေးခေါ်ရသည့် မေးခွန်းများကို တုံ့ပြန်ဖြေဆိုရန် သတင်းစကားများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူသည့်အဆင့်များ လုပ်ဆောင်ရသဖြင့် အနည်းဆုံး အချိန် ၃ - ၅ စက္ကန့်ခန့် လိုအပ်ပါသည်။ (ကြည့်ရှုလေ့လာ၊ အချိန်စောင့်၊ နားထောင်)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည် ဖွံ့ဖြိုးစေသည့်နည်းများကို ဉာဏ်ဖွင့် စဉ်းစားခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ဖတ်စာအုပ်ပါ ထိရောက်သော အပြော ဘာသာစကားကို သင်ကြားပို့ချသည့်အကြံပြု နည်းလမ်းများကို မလေ့လာမီ ၎င်းတို့၏ ရှိရင်းစွဲ အသိ ပညာနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုကို ဦးစွာဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဒေသကပါမေးခွန်းကို ကျောင်းသားများအား မေးမြန်းပြီး ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေပါမည်။

- 'အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် စာသင်ခန်းတွင် ကျောင်းသား များအား မည်သို့ လေ့ကျင့်ပေးနိုင်သနည်း။'
- ကျောင်းသားများ၏ အဖြေများကို မှားသည်/မှန်သည်၊ ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ဆရာက သုံးသပ်ချက် မပေးဘဲ သင်ပုန်းပေါ်တွင် လိုရင်းတိုရှင်းရေးပါမည်။

- ပညာရေးပညာရှင်များ ထောက်ခံအကြံပြုထားသည့် နည်းလမ်းများကို သင်ယူမှု လုပ်ငန်း (၂) တွင် လေ့လာကြပါမည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။အပြောဘာသာစကားကို ထိရောက်စွာသင်ကြားပို့ချခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အပြောဘာသာစကားကို ထိရောက်စွာ သင်ကြားပို့ချခြင်းဆိုင်ရာ အောက်ပါအပိုင်း (၅) ပိုင်းကို နားလည်သဘောပေါက်ကြ ရန် ဖြစ်သည်။

- (၁) အနာအကြားနှင့်အပြောအဆို စွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း
- (၂) စကားပြောစာသား၊စာပိုဒ် အမျိုးမျိုးကို သင်ကြားခြင်း
- (၃) ဘာသာစကား သင်ယူမှုဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်း
- (၄) ဝေါဟာရနှင့် သဘောတရားများသိနားလည်မှုတို့ကို သင်ကြားခြင်းနှင့် တိုးပွားအောင် လုပ်ခြင်း
- (၅) အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်နိုင်စွမ်းကို တိုးမြှင့်ပေးခြင်း

အထက်ပါအပိုင်း ၅ ပိုင်းတွင် ပါသော အကြောင်းအရာများကို ဖြတ်ဆက်နည်း သုံး၍ လေ့လာသင်ယူ ကြရန် ဖြစ်သည်။

ဆရာလမ်းညွှန်သည့် လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့်ကို လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသည့် လုပ်ငန်းများ ကို ဆွေးနွေး ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် လုပ်ငန်း(၂)တွင် သင်ယူရရှိခဲ့ သော အသိပညာဗဟုသုတများကို လက်တွေ့အသုံးပြုကြည့်ကြရန် ဖြစ်သည်။ မူလကလေးများ၏ နှုတ်ပြော ဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသည့် နှစ်သက်ရာ လုပ်ငန်းတစ်ခုကို အုပ်စုအလိုက် လက်တွေ့စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် မိမိတို့အရပ် ဒေသနှင့် ကလေးများ၏ အခြေအနေ၊ ကလေးများအားလုံး ပါဝင်လုပ်ဆောင်သင်ယူနိုင်မှုနှင့်

သတ်မှတ်စာသင်ချိန်အတွင်း လက်တွေ့ဖြစ်နိုင်မှု စသည့် အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြရန် အရေးကြီးပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါအပိုင်း ၅ ပိုင်းတွင် အကြံပြုထားသော နည်းလမ်းများ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းများထဲမှ စဉ်းစား ရွေးချယ်သည့်အခါ တစ်အုပ်စု နှင့် တစ်အုပ်စု မတူညီသည်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ကြရန် ဆရာက စီစဉ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

 ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- (၁) ဘာသာစကားစွမ်းရည် ၄မျိုးအနက် သင်သည် မည်သည့်စွမ်းရည်တွင် အားအသာဆုံးလို့ ယူဆသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (၂) အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည် အားနည်းသူ တစ်ယောက်သည် နေ့စဉ်ဘဝတွင် မည်သည့် အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့နိုင်ခြေ ရှိသနည်း။
- (၃) လူအချို့က 'အခုခေတ်ကလေးတွေ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားမှာ အားနည်းလာကြတယ်' ဟု သုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့သုံးသပ်ကြသနည်း။

၄.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များကို

သင်ကြားသင်ယူခြင်း

ဤအပိုင်းတွင် အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သင်ခန်းစာစုစုပေါင်း (၈)ခု ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဝင် ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် အပြောဘာသာစကားကို သင်ကြားခြင်း၊ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် ဖန်တီးခြင်း၊စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အိမ်တွင်မြန်မာ ဘာသာစကားမပြောသော မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းတို့ အပြင် သင်ခန်းစာကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လက်တွေ့သင်ကြားခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် မူလတန်း ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်အတွက် မူလတန်းအဆင့် အတန်းအသီးသီး၏ မြန်မာစာဘာသာရပ်ကိုသာမက အခြားသောဘာသာရပ်များကို သင်ကြားခြင်း ဖြင့်လည်း လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၄.၂.၁။ သင်ရိုးဝင်ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် အပြောဘာသာစကားကို သင်ယူခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုးဝင် ဘာသာရပ် အသီးသီးတွင် အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

မူလတန်းအဆင့်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖွဲ့စည်းပုံ

မူလတန်းအဆင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် အဓိက သင်ရိုးဝင် သင်ယူမှုနယ်ပယ် (၁၀)ခု ပါဝင်သည်။ ယင်းသင်ယူမှုနယ်ပယ် (၁၀) ခုမှာ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ၊ သိပ္ပံ၊ လူမှုရေး၊ စာရိတ္တနှင့် ပြည်သူ့နီတိ၊ ဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်စရာ၊ ကာယပညာ၊ အနုပညာ (ဂီတနှင့်ပန်းချီ) နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ သင်ရိုးတို့ ဖြစ်သည်။

မြန်မာဖတ်စာအတွက် နယ်ပယ်အလိုက်သင်ခန်းစာများခွဲခြားထားခြင်း

မူလတန်းအဆင့်၊ အတန်းအသီးသီးရှိ မြန်မာဖတ်စာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဆရာလမ်းညွှန် စာအုပ်များတွင် နယ်ပယ်အလိုက် သင်ခန်းစာများခွဲခြား ဖော်ပြထားသည်။ သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်၊ သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက်၊ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုနယ်ပယ်၊ အကြောင်းအရာအမျိုးအစားနှင့် အကျိုးကျေးဇူးဟူ၍ ခွဲခြားထားသဖြင့် သင်ခန်းစာအလိုက် အလေးပေးသင်ကြားရမည့် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုနယ်ပယ်များ သည် သင်ခန်းစာတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီကြပါ။ အဆိုပါဇယားကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် မည်သည့် သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာများကို မည်သည့်လုပ်ငန်းများဖြင့် ပံ့ပိုးနိုင်ကြောင်း ပိုမိုနားလည်လာ မည်ဖြစ်သည်။

ဘာသာရပ်နယ်ပယ်အသီးသီးနှင့် ချိတ်ဆက်၍ အပြောဘာသာစကားကိုသင်ယူခြင်း

မူလတန်းအဆင့်ပညာရေး၏ ရည်မှန်းချက်များတွင် ကလေးများသည် မြန်မာဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု (၄)မျိုး၏ အခြေခံကို တတ်မြောက်ရန်၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အလိုက် သင်ကြားရန် သတ်မှတ်ထားသော တိုင်းရင်းသားဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု ၄ မျိုး၏ အခြေခံကို တတ်မြောက်ရန် နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားကျွမ်းကျင်မှု ၄မျိုး၏ အခြေခံကို တတ်မြောက်ရန် ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ အဆိုပါ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီနိုင်ရန်အလို့ငှာ မူလတန်းကလေးများ၏အပြောဘာသာစကား စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် ဘာသာစကားများ သင်ကြားသည့်အခါတွင်သာမက အခြားသော ဘာသာရပ်များ သင်ကြားပို့ချသည့်အခါတွင်လည်း အချင်းချင်း ဆက်စပ်၊ ချိတ်ဆက်သင်ကြားပေးရန် လိုအပ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် လူမှုရေးနှင့် ဘဝတွက်တာသင်ခန်းစာများ သင်သည့်အခါ အမေး/ အဖြေ မကြာခဏပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ တုံ့ပြန်သုံးသပ်ချက်များ ပေးခြင်းကို ခွင့်ပြုထားခြင်း၊ အခြားသူ

များနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း၊ ကျောင်းသားများအား ၎င်းတို့၏ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုကို အသေးစိတ်ရှင်းပြစေခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာကျောင်းသားကိုးနှင့် ဆရာလမ်းညွှန်များ တွင် အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေသည့် လုပ်ငန်းများကို အကျဉ်းလေ့လာ ဖော်ထုတ် ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာစာကျောင်းသားကိုးနှင့် ဆရာလမ်းညွှန်များကို အသေးစိတ် လေ့လာဖတ်ရှုပြီး အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေ သည့် လုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့ရှာဖွေဖော်ထုတ်တတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုတစ်စုလျှင် အတန်း တစ်တန်းကိုသာ လေ့လာဆွေးနွေး ကြပြီး အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင် ဖြည့်သွင်းကြရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုများက ဆွေးနွေးဖြည့်စွက်ထားသည်များကို အလှည့်ကျ ပြန်လည်မျှဝေခြင်းဖြင့် မြန်မာစာ ကျောင်းသားကိုးနှင့် ဆရာလမ်းညွှန်များတွင်ပါရှိသော အပြောဘာသာစကားဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ကို ပိုမိုသိနားလည်သွားမည်ဖြစ်သည်။

ဇယား ၄.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေသည့် လုပ်ငန်းများ

အတန်း - - - - -		
သင်ခန်းစာ	ရည်ရွယ်ချက်	အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးစေသည့်လုပ်ငန်း

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ တတိယတန်းမြန်မာစာနှင့် အင်္ဂလိပ်စာမှလွဲ၍ကျန် ဘာသာရပ်အသီးသီး တွင် အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေသည့် လုပ်ငန်းများကို လေ့လာဖော်ထုတ်ခြင်း ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလတန်းအဆင့် ကျောင်းသားများ၏အပြော ဘာသာ စကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် မြန်မာဖတ်စာသင်ကြားခြင်း တစ်ခုတည်းဖြင့် မလုံလောက် ကြောင်းနှင့် ကျန်သောဘာသာရပ်များကို သင်ကြားပို့ချသည့်အခါတွင်လည်း ချိတ်ဆက်သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေးနိုင် ကြောင်းကို ဆရာများ နားလည် သဘောပေါက်စေရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ လုပ်ငန်း(၂)၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုး စေသည့် ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူး၊နည်းနာများကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ခြင်း
ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် မြန်မာစာဘာသာရပ် တစ်ခု တည်းသာမက အခြားသော ဘာသာရပ်အသီးသီးနှင့် ချိတ်ဆက်၍လည်း လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးနိုင် ကြောင်းကို သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂ တွင် လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးများ၊ လုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ကြရန်ဖြစ် သည်။ နမူနာလုပ်ငန်းတစ်ခုကို လေ့လာနိုင်ရန် ဖော်ပြထားပါသည်။

နမူနာလုပ်ငန်း
အတန်းနှင့်ဘာသာရပ် ။ ။ တတိယတန်း၊ ဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်စရာ
သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ် ။ ။ ၂.၅ သတိပြုဖွယ် ယာဉ်အန္တရာယ်
ရည်ရွယ်ချက်။ ။ ဘဝတွက်တာသင်ခန်းစာနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး မေးခွန်းမေးခြင်းဖြင့်
ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရန်
လုပ်ငန်း။ ။ 'ကလေးတို့ နေ့စဉ် ကျောင်းသွား၊ ကျောင်းပြန်မှာ ယာဉ်အန္တရာယ်တွေ မဖြစ်အောင်
ဘာတွေ သတိထားပြီး လုပ်ဆောင်ဖို့လိုသလဲ။' မေးခွန်းကို ကျောင်းသားများ ဉာဏ်ဖွင့်
စဉ်းစားကြပါစေ။ မေးခွန်းကို သင်ပုန်းပေါ်ရေးပြပေးခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ မြန်မြန်စဉ်းစား
ဖြေဆိုနိုင်ပါသည်။

ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်း လုပ်ငန်းတစ်ခုခုကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်စေပြီး အတန်းဖော်တစ်ဦးဦးနှင့် မျှဝေကြစေရန် ဖြစ်သည်။

၄.၂.၂။

အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသော ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

သင်ယူမှုဝန်းကျင်

ကျောင်းသားများ သင်ယူကြသည့် မတူကွဲပြားသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တည်နေရာများ၊ အခြေအနေများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများကို သင်ယူမှုဝန်းကျင်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ဘေးကင်းလုံခြုံစိတ်ချရပြီး သက်သောင့်သက်သာ ရှိရုံသာမက ကျောင်းသားများအတွက် စိတ်ချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်မှသာ သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ အပြုသဘောဆောင်သည့် သင်ယူမှုဝန်းကျင်တစ်ခုသည် ကျောင်းသားများ၏သင်ယူမှု ပိုမို အားကောင်းလာစေရန်အတွက် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ကျောင်းသားများ တက်ကြွစွာပါဝင်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်မိမိယုံကြည်မှုရှိခြင်း၊ စိန်ခေါ်မှု၊ စွန့်စားမှုများကို ရင်ဆိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်လာစေသည့် စာသင်ခန်းအခြေအနေဖန်တီးမှုကလည်း လွန်စွာ ပဓာနကျပါသည်။ ကျောင်းသားများအား တန်ဖိုးထားကြောင်း၊ ဂရုစိုက်ကြောင်း၊ လေးစားကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြောင်း ပြသသည့် စာသင်ခန်းအငွေ့အသက်မျိုး ရှိရန်လိုအပ်သည်။ အပြောဘာသာ စကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် ဆရာက ကျောင်းသားများအား ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ၊ နောက်ခံအသိပညာ ဗဟုသုတများကို အသိအမှတ်ပြုကာ စာသင်ခန်းတွင် သင်ယူမှုလုပ်ငန်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးသည်။ ဆရာများသည် ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ကောင်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အောက်ပါအပိုင်း (၃)ခု ကို အလေးပေးဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။

(က) ရုပ်ဝန်းကျင်

စာသင်ခန်းနေရာသည် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ပြုပြီး ပြုစုပျိုးထောင်ပေးသော နေရာဖြစ်ရန်နှင့် သင်ကြားရေးအတွက်သာမက သင်ယူရေးအတွက်ပါ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ရန်အရေးကြီးသည်။ အတန်းရှိကျောင်းသားများ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များကို အကြံပြုထားပါသည်။

- သင်ခန်းစာဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပစ္စည်းပစ္စယများ၊ ရုပ်ပုံကားချပ်များ၊ စသည်တို့ကို စုဆောင်းပြီး ခင်းကျင်းပြသထားသည့် စားပွဲ/ထည့်ထားသည့်ပုံး
- သရုပ်ဆောင်ကစားရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သောပစ္စည်းများ
- ဝေါဟာရ စကားလုံးအသစ်များသင်လျှင် အသုံးပြုနိုင်သည့် သရုပ်ဖော်ပုံ/ကားချပ်များ
- ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်းတို့ကို ပြောသည့်အခါနှင့် နှစ်သက်ရာပုံပြင်ကို ပြန်ပြောသည့်အခါ သုံးရန် ရုပ်သေးရုပ်၊ လက်ထိုးရုပ်အမျိုးမျိုးကို စုဆောင်းထားခြင်း
- ဖန်တီးရန်နေရာ သတ်မှတ်ထားခြင်း (အရုပ်များ၊ အသွင်ပြောင်းစေသည့် အဝတ်အစားများ၊ ဖန်တီးပြုလုပ်ရန် ကိရိယာပစ္စည်းများ)
- ကလေးစာကြည့်တိုက်၊ ကလေးများကိုယ်တိုင် ဖန်တီးထားသော စာအုပ်များ (နောင်တွင်လည်း ပြန်ကြည့်နိုင်ရန်)
- စီဒီစက်နှင့်တကွ စီဒီချပ်များ၊ ဟက်ဖုန်းများစသော နားထောင်ဖွယ်ရာများ အသင့်ရှိသည့် နားထောင်ရန်နေရာ အပြန်အလှန်ပြောဆိုထားသည်များကို အသံသွင်း၍ ပြန်နားထောင်ကြည့်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးကြည့်ခြင်း

(ခ) စာသင်ခန်းယဉ်ကျေးမှု

စာသင်ခန်း၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်းကျင်အနေအထားကို ကောင်းမွန်တိုးတက်အောင် ပြင်ဆင်ပေးခြင်းသည် ကျောင်းသားများ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန်နှင့် နှုတ်မှုစွမ်းရည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အခွင့်အလမ်းများစွာကို ဖန်တီးပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုကို

ပံ့ပိုးပေးသည့် စာသင်ခန်းယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များကို အကြံပြု ထားပါသည်။

- ယဉ်ကျေးမှုများ မတူကွဲပြားခြားနားခြင်းကို ကောင်းစွာစဉ်းစားတတ်ခြင်း
- အိမ်တွင်အသုံးပြုသော ဘာသာစကားကို တန်ဖိုးထားခြင်း၊
- ကလေး အားလုံး ပျော်ရွှင်စွာ သင်ယူမှုကို အလေးထားခြင်း
- အုပ်စုတွင်း အလှည့်ကျတာဝန်ယူတတ်စေရန် လေ့ကျင့်သင်ပေးခြင်း
- ကိုယ်တိုင်စကားပြောရန်နှင့် အခြားသူပြောသည်ကို နားထောင်ရန် လှုံ့ဆော်၊ တိုက်တွန်း၊ အားပေးခြင်း၊
- ကြိုးစားအားထုတ် လုပ်ဆောင်ကြည့်သည့် စာသင်ခန်းယဉ်ကျေးမှုကို ဖန်တီးခြင်း
- ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ မတူကွဲပြားမှုများကို လေးစားတန်ဖိုးထားခြင်း
- လူမှုရေးအရ အာလာပသလ္လာပ ပြောဆိုခြင်းနှင့် အိမ်တွင်သုံးသော ဘာသာစကားအသုံးပြု ခြင်းတို့ကို တန်ဖိုးထားခြင်း
- ကျောင်းတွင် ထူးခြားဖြစ်စဉ်များဖြစ်ပါက သတိမူတတ်ခြင်း
- ကလေးများကိုယ်တိုင် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ရန် အားပေးခြင်း
- စာသင်ခန်းလုပ်ငန်းတာဝန်များကို ခွဲဝေ၊ မျှဝေပြီး အလှည့်ကျ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ခြင်း
- နှစ်သက်ပျော်ရွှင်စွာသင်ယူမှုကို အလေးပေးခြင်း
- ကိုယ်ပြောသည့်အရာနှင့် နားထောင်လိုက်သည့်အရာများကို ကိုယ်တိုင် ပြန်လည်သုံးသပ် စေခြင်း
- အုပ်စုတွင်း အလှည့်ကျလုပ်ဆောင်တတ်ရန် အသေအချာ လေ့ကျင့်ခြင်း
- မိမိ၏ သင်ယူလေ့လာမှုအတွက် မိမိကိုယ်တိုင်တာဝန်ယူခြင်း ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းသည် ကိုယ်ပိုင်အစွမ်းအစရှိသလောက် ကြိုးစားရန်နှင့် မိမိ၏တိုးတက်လာမှုကို ကိုယ်တိုင် သိမြင် လာရန် အားပေးခြင်း
- ကျောင်းသားများ အမှားအယွင်းကင်းစွာ ပြောဆိုဆက်သွယ်တတ်ရေးထက် ကျွမ်းကျင်မှု ရှိရေးကို အလေးထားခြင်း
- ကျောင်းသားများ ပြောဆိုသည်ကို ဆရာက ကောင်းမွန်တက်ကြွစွာ နားထောင်ပေးခြင်း
- ကျောင်းသားများကောင်းစွာမလုပ်နိုင်သေးသည့် အရာများကို စဉ်းစားစေခြင်းထက် ၎င်းတို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်အရာကို စဉ်းစားစေခြင်း

- အမှားများကို သင်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း အဖြစ်လက်ခံပြီး စိန်ခေါ်မှု၊ စွန့်စားမှုများကိုလည်း သင်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ယုံကြည်မှုရှိရှိရင်ဆိုင်ခြင်း

(ဂ) ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန်နှင့် ဆွေးနွေးရန်အခွင့်အလမ်းများ

ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နှင့် ဆွေးနွေးရန် အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့အတွက် အောက်ပါ လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကြံပြုပါသည်။

- ကလေးများအား နေ့စဉ် ပုံမှန်စာဖတ်ပြခြင်း၊ ဖတ်စာအမျိုးအစားမျိုးစုံကို ဖတ်ပြခြင်း၊
- ပုံပြင်၊ ဇာတ်လမ်းများကို ပြန်ပြောခြင်း နှင့် ကဗျာရွတ်ဆိုပြခြင်း၊
- ကလေးများ ပြောဆိုသည်ကို ကောင်းစွာ နားထောင်သည့် နမူနာလုပ်ပြခြင်း။
- စကားပြောဆိုရသည့် သရုပ်ဆောင်ကစားခြင်း၊ သီချင်း၊ ကဗျာ၊ သံစဉ်များကို ကြားနိုင်ရန် နှင့် လေ့ကျင့်နိုင်ရန် စီစဉ်ခြင်း
- အပြန်အလှန်ပြောဆိုမှု (စကားစမြည်ပြောဆိုမှု) ကိုအားပေးခြင်း
- စာဖတ်လုပ်ငန်းမပေးခင်နှင့် ပေးပြီးနောက် ဖတ်ပြီးနားလည်မှုကို မေးမြန်းခြင်း
- စိန်ခေါ်မှု၊ စွန့်စားမှုပါသော လုပ်ငန်းများကို အားပေးခြင်း
- အမေး/အဖြေ မကြာခဏပြုလုပ်ပေးခြင်း
- ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များကို စာသင်ခန်းသို့ဖိတ်ခေါ်ပြီး စကားပြောစေခြင်း
- ကျောင်းသားအချင်းချင်း နှင့် ဆရာ တို့ မှ တုံ့ပြန်သုံးသပ်ချက်များပေးခွင့်ရှိခြင်း
- အခြားသူများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းစိန်ခေါ်မှုရှိသည့်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်သည့် အခါ ဇွဲလုံ့လရှိရှိ နောက်မဆုတ်ခြင်း
- မိမိတို့၏ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုကို အသေးစိတ်ရှင်းပြတတ်ခြင်း
- အတန်းရှိကျောင်းသားများအားလုံးနှင့် အချင်းချင်းစကားပြောဆိုရန် လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းပြီး ကျောင်းသားများ၏ ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုပုံစံအမျိုးမျိုးကို တန်ဖိုးထားလက်ခံခြင်း

အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်ဆရာ၏အခန်းကဏ္ဍ

ကလေးများသည် ကျောင်းသို့ရောက်မလာမီ အရွယ်ကတည်းကပင် အပြောဘာသာစကားကို စတင်သင်ယူ၊ အသုံးပြုနေကြပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းတွင် အပြောဘာသာစကားထက် အရေးအသားနှင့် အဖတ်အရွတ်ဆိုင်ရာ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများကို အဓိကထား သင်ယူကြရသည်။ စာသင်ခန်းတွင် အပြောဘာသာစကား၏အခန်းကဏ္ဍကို အလေးပေးသည်ဆိုရာဝယ် ကျောင်းသား များ စကားပြောဆိုရန်နှင့် ကိုယ်တိုင်စဉ်းစားတွေးခေါ်ရန် ဆရာက အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်း အပြင် အားပေးတိုက်တွန်းမှုများလည်း ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို စိတ်ဝင်စားမှုရှိအောင် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပံ့ပိုးကူညီပေးသူ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် စာသင်ခန်းများတွင် ကျောင်းသားများထက် ဆရာက အပြောဘာသာစကားကို ပို၍ အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ ဆရာပြောဆိုနေသည့် အချိန်အများစုတွင် ကျောင်းသားများက တက်ကြွမှုနည်းစွာ ထိုင်လျက် နားထောင်နေကြရသည်။ ထိုသို့သော သင်ကြားသင်ယူမှုဖြစ်စဉ်မျိုး သည် ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား အမှန်တကယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင် သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် ဆရာ၏ အခန်းကဏ္ဍ သည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

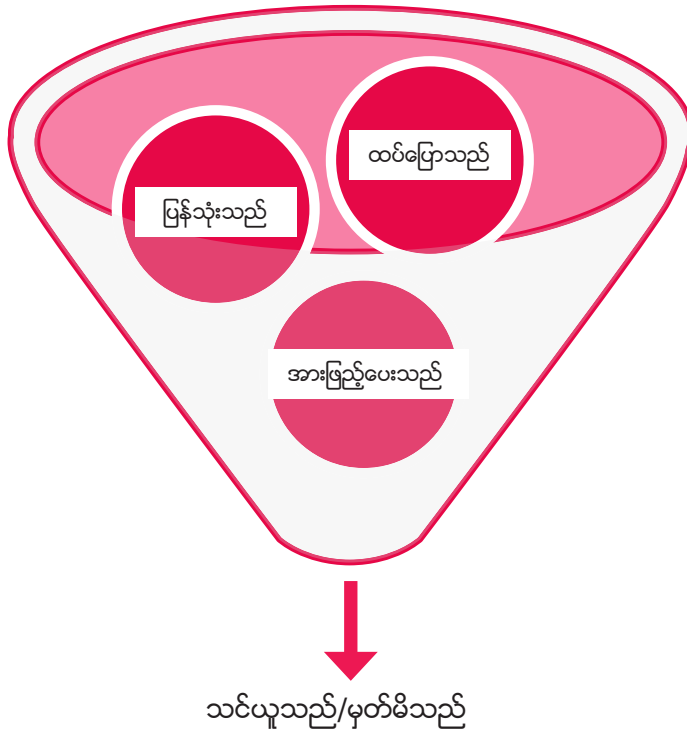
ကျောင်းသားများ၏ နေ့စဉ်ဘဝတွင် အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်နေသော ပြဿနာများ၊ အဖြစ်အပျက် များ၊ အခြေအနေများ အကြောင်းကို စာသင်ခန်းတွင် ဆွေးနွေးစေခြင်း၊ စူးစမ်းရှာဖွေလေ့လာစေခြင်း တို့ဖြင့် သင်ယူမှု အတွေ့အကြုံ အမျိုးမျိုးကို ရရှိစေသည်။ ထိုကဲ့သို့ အတွေ့အကြုံမှ တစ်ဆင့် သင်ယူနိုင်ရန် ကျောင်းသားများကို အခွင့်အလမ်းအမျိုးမျိုး ဖန်တီးပေးရန် လိုအပ်သည်။

သင်ယူမှုကို ငြမ်းဆင်ပေးခြင်း (သို့) ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း

ကျောင်းသားများ၏အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုအထောက်အပံ့ပြုသည့် သင်ကြား၊ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးကို နေ့စဉ်သင်ခန်းစာများတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဆရာက နမူနာပြုလုပ်ဆောင်ခြင်းတို့သည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ကျောင်းသားများ မိမိကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှု တိုးလာစေရန် ဆရာက လိုအပ်သော ငြမ်းဆင်ပေးမှု၊ ပံ့ပိုးမှုတို့ကို ပြုလုပ်

ပေးရန်လိုအပ်သည်။ ပုံတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဘာသာစကားသင်ယူမှုပုံစံ (3Rs - Repeat, Reuse, Reinforce) သည် ကျောင်းသားများ အနေဖြင့် မိမိတို့ မှတ်ထားသည်များကို ပြန်လည် အသုံးပြုနိုင်မှု တိုးပွားစေသည်။^{၄၄}

အပြောအဆိုဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း

ပုံ ၄.၄။ 'အာသုံးလုံး' ဘာသာစကားသင်ယူမှုပုံစံ (3Rs -Repeat, Reuse, Reinforce)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။သင်ယူမှုဝန်းကျင်၏အဓိပ္ပာယ်ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း

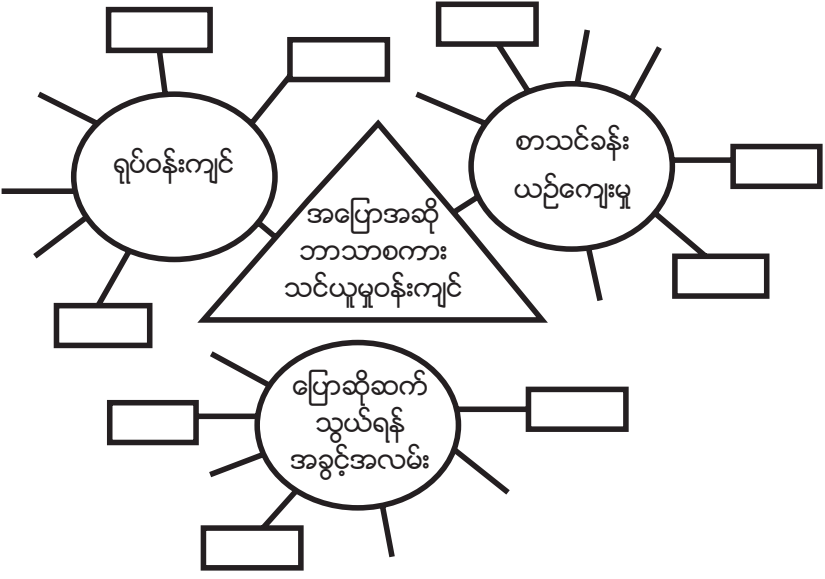
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် သင်ယူမှုဝန်းကျင် (Learning Environment) ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်သဘောပေါက်မှုရှိ/မရှိ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ 'သင်ယူမှုဝန်းကျင် (Learning Environment) ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဘယ်လို နားလည်သလဲ။' ဟု ကျောင်းသားများအား ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေပါမည်။ ကျောင်းသားများ၏ မတူညီသော စိတ်ကူး၊ အမြင်နှင့် တုံ့ပြန်မှု အမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြောင်း အသိပေးပါမည်။

^{၄၄} Modern Language Council (2013) Oral Language Development, Modern Language Council

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်ယူမှုဝန်းကျင်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျောင်းသားများ သိရှိနားလည် ပြီးပါက အပြောဘာသာစကား သင်ယူဖွံ့ဖြိုးစေသည့် ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုကို စိတ်ကူးပုံဖော်ရေးဆွဲတတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုလုပ်ငန်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင် စိတ်ကူး စိတ်သန်းများ၊ ဆန်းသစ်၊ တီထွင် စဉ်းစားမှုများဖြင့် အချက်အလက်ပြည့်စုံသော သရုပ်ဖော် ဒီဇိုင်းပုံကို အုပ်စုတွင်း တိုင်ပင်ပြီး စိတ်ကြိုက် ရေးဆွဲရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင်ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာ၊ အချက် အလက်များ၊ အကြံပြုချက်များကို ဦးစွာဖတ်ရှုကြရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

စာရွက်ကြီးပေါ်တွင် စိတ်ကူးပုံဖော်ရေးဆွဲရာတွင် လိုရင်းတိုရင်း စကားလုံးများကို သုံးရန်၊ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်အောင် စကားလုံးရုပ်ပုံ (သို့) သင်္ကေတများ ကိုလည်း အသုံးပြု ဖော်ပြရန် နှင့် အကြောင်းအရာများ၏ ဆက်နွယ်မှုကို မြားဖြင့်ဖော်ပြရန်တို့ကို အသိပေးပါသည်။ အုပ်စုလုပ်ငန်းပြီးပါက အဖွဲ့အားလုံး၏ သရုပ်ဖော် ဒီဇိုင်းပုံများကို အတန်းနံရံတွင် ဖြစ်စေ ကပ်ထားပြီး 'ပြခန်း လျှောက်ကြည့်ကြရန်ဖြစ်သည်။ လေ့လာကိုးကားနိုင်ရန် နမူနာ တစ်ပုံကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

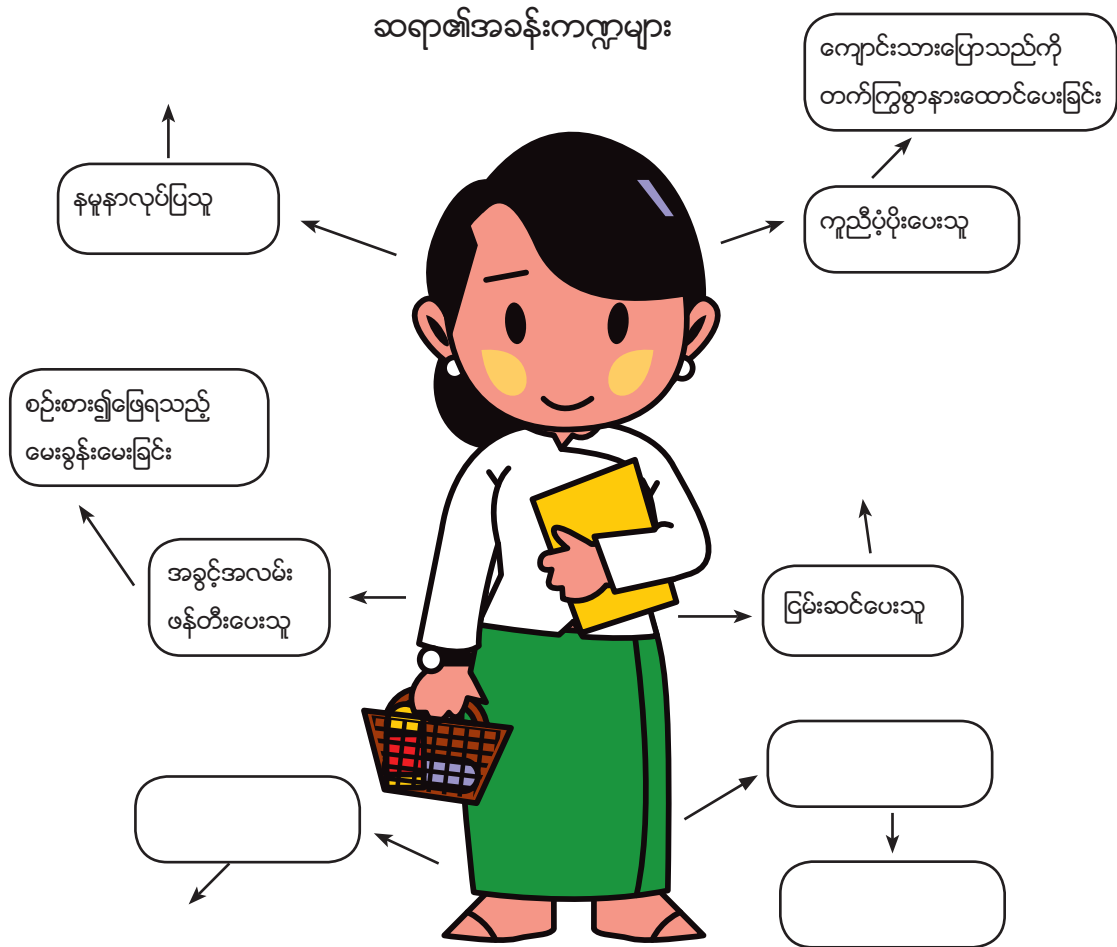

ပုံ ၄.၅။ အပြောဘာသာစကားသင်ယူမှုဝန်းကျင်ကို စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်း

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။အပြောဘာသာစကားသင်ယူခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင် ဖန်တီးရာတွင် ဆရာ၏အခန်းကဏ္ဍ

ကျောင်းသားများ၏ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုများအနက် အခြေခံကျသည့် အပြောဘာသာစကား သင်ယူ ခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဖန်တီးရာတွင် ဆရာ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်အရေးကြီး ပါသည်။ ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ထိုအရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍကို ကိုယ်တိုင် သိရှိနားလည်သွားကြရန်ဖြစ်သည်။

ဆရာ၏ အခန်းကဏ္ဍအမျိုးမျိုးနှင့် အဓိကလုပ်ငန်းတာဝန်များကို အုပ်စုအတွင်း ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေး ကြပြီး နမူနာအဖြစ်ဖော်ပြထားသော အောက်ပါပုံ^{၅၅} တွင် ဖြည့်စွက်ကြရန်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၄.၆။ ဆရာ၏အခန်းကဏ္ဍများ

^{၅၅} From STEM project exercise book

၄.၂.၃။

အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ကျောင်းတွင် စနစ်တကျ လေ့ကျင့် သင်ကြား ပေးနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသည့် ချဉ်းကပ်နည်းများ၊ သင်နည်းများ၊ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရာတွင် ကျောင်းသားများ၏ အသက်အရွယ်၊ ၎င်းတို့၏သိမှုဆိုင်ရာစွမ်းရည်များ နှင့် ရှိနေသည့် အသိပညာ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

အပြောဘာသာစကားသင်ကြားရေးဆိုင်ရာနည်းပျူဟာများနှင့်လုပ်ငန်းများ

မူလတန်းကလေးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရင်း အပြောဘာသာစကားကို သင်ယူနိုင်ရန် ပျော်ရွှင်ဖွယ်၊ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးကို ဆရာက ဖန်တီးပေးရန် လိုအပ်သည်။ ကျောင်းသားများ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် သင်ကြားနည်း လမ်းအချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

- ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ၊ နောက်ခံအသိပညာဗဟုသုတများကို အသိအမှတ်ပြုကာ စာသင်ခန်းတွင် သင်ယူမှုလုပ်ငန်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း
- သင်ကြား၊ သင်ယူမှု နှစ်ခုလုံး အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးခြင်း

- လိုအပ်သော ပံ့ပိုးမှုများဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကျောင်းသားများ၏ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ လက်ရှိ အခြေအနေကို ပိုမို နားလည်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ဘာသာစကား စွမ်းရည်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူခြင်း။ ဥပမာ ကျောင်းသားများနှင့် စကားပြောဆိုခြင်း၊ ၎င်းတို့ ရေးသားထားသည့်စာကို ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဖတ်ပြသည့် စာကို (သို့) ပြောဆိုသည်ကို ဆရာက အပြု သဘောဖြင့် တက်ကြွစွာ နားထောင်ပေးခြင်း
- ဆွေးနွေးမှုများ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန် အစဖော်လမ်းကြောင်းပေးမှုကို အသုံးပြုခြင်း
- တစ်ဖက်လူနှင့် အပြန်အလှန်ပြောဆို၊ နားထောင်ခြင်းကို အားပေးခြင်း (ဥပမာ တွေး၊ တွဲ၊ မျှဝေ)
- တခဏတာ ရပ်နားပြီး စဉ်းစားသည့်နည်းကို သုံးခြင်း
- ပိုမိုလေးနက်သည့် စိတ်ကူးစိတ်သန်းများရှာဖွေစေခြင်း၊ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိထင်မြင်ချက်ကို ပြောစေခြင်း
- ရုပ်ပုံကို ကြည့်၍ပြောဆိုစေခြင်း၊ ပုံပြင်/ဇာတ်လမ်းပြောစေခြင်း
- ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေခြင်းနှင့် အမေး/အဖြေ မကြာခဏပြုလုပ်ပေးခြင်း
- ကျောင်းသားအချင်းချင်း နှင့် ဆရာတို့ မှ တုံ့ပြန်သုံးသပ်ချက်များပေးခွင့်ရှိခြင်း
- အခြားသူများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ပြောဆိုစေခြင်း

သင်ပြနည်းများ

မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာရန် ယေဘုယျအားဖြင့် အသုံးပြု လေ့ရှိသည့် သင်ပြနည်းအချို့ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ အမေးအဖြေသုံး၍သင်နည်း (Question-Answer Method)

ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် စာသင်ခန်းတွင် သင်ခန်းစာတိုင်းအတွက် နေ့စဉ်အသုံးပြုသည့်နည်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားများ စဉ်းစား တွေးခေါ်ပြီး ဖြေဆိုရသည့် အဖွင့်မေးခွန်း များကို ဆရာက ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရန် လိုအပ် သည်။

- ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးသည့် မေးခွန်းတစ်ခု(သို့) ပြဿနာ တစ်ရပ်ကို ဆရာက ရှင်းလင်းစွာမေးပါ။ လိုအပ်ပါက သင်ပုန်းတွင် ရေးပြပါ။

- ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်း၏ ထင်မြင်ယူဆချက်၊ သဘောထားများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ပေးပြီး အဖြေများကို ရယူပါ။
- အပြန်အလှန် မေးမြန်းဆွေးနွေးပြီး လိုအပ်ပါက ဆရာ၏ ထင်မြင်ချက်၊ ရှင်းလင်းချက်၊ ဖြည့်စွက်ချက်များကို ပံ့ပိုးပေးပါ။ ပြီးရင် ကျောင်းသားအားလုံးနဲ့ ပြန်လည်အတည်ပြုပါ။

၂။ တွေး-တွဲ-မျှဝေသင်ယူနည်း (Think-Pair-Share Method)

ဤနည်းသည် ကျောင်းသားအချင်းချင်း ပြောဆိုဆက်သွယ်ကာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင်ယူသည့်နည်း တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အဓိကအားဖြင့် အဆင့် (၃) ဆင့်ပါဝင်သည်။

- စဉ်းစားတွေးခေါ်ရန်လိုအပ်သည့်မေးခွန်းတစ်ခုကို ကျောင်းသားများအားမေးပြီး တစ်ဦးချင်း စဉ်းစား အဖြေရှာပါစေ။ စဉ်းစားဖြေဆိုချိန်ပေးပါ။ (ပ-အဆင့်)
- ပြီးရင် မိမိစဉ်းစားထားသည့်အဖြေကို အနီးအနားရှိ အတန်းဖော်တစ်ဦးဦးနှင့် နှစ်ယောက်တစ်တွဲ အဖြေညှိပါ။ (ဒု-အဆင့်)
- နှစ်ဦးသဘောတူညီထားသည့်အဖြေကို အတန်းသို့ ပြန်လည်မျှဝေပါစေ။ (တ-အဆင့်)

၃။ ကဗျာ၊ လင်္ကာသင်ကြားခြင်း (Basic Method of Teaching Poetry)

- ကဗျာခေါင်းစဉ်ကို ရွတ်ဆိုခြင်း(သို့) ရုပ်ပုံ/ပန်းချီပုံကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းတို့ဖြင့် ကဗျာပါ အကြောင်းအရာကို ကလေးများအား ခန့်မှန်းပြောဆိုစေပါ။
- ဆရာက ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို အသံအနေအထားမှန်၊ အဖြတ်အတောက်မှန်စွာဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် ရွတ်ဆိုပြပါ။
- ကဗျာကို ရွတ်ပြသူ/ရွတ်ပြလိုသူများကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး တစ်ဦးလျှင် တစ်ပိုဒ်ကျ ရွတ်ဖတ်စေပြီး အဆိုပါ စာပိုဒ်၏ ဆိုလိုချက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကျန်သော ကျောင်းသားများက စဉ်းစားကြပါစေ။
- ကဗျာတစ်ပိုဒ်ချင်းစီ၏ ဆိုလိုချက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာကချည်း ပြောပြခြင်းထက် ကျောင်းသားများ၏ ထင်မြင်ချက်များကို လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ပေးပါ။
- ကဗျာ၊ လင်္ကာများရွတ်ဆို/သီဆိုခြင်းကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် လေ့ကျင့်နိုင်သည်။ (ဥပမာ ဆရာနှင့် ကျောင်းသားများ တစ်လှည့်စီတိုင်ပေးပြီး ရွတ်ဆိုခြင်း၊ ကျောင်းသားနှင့် ကျောင်းသူ တစ်လှည့်စီတိုင်ပေးပြီး ရွတ်ဆိုခြင်းစသည်)

၄။ ပုံပြောခြင်းနည်း/ပုံပြင်စာအုပ်ဖတ်ပြခြင်းနည်း (Storytelling Method)

ပုံပြင်ပြောနည်း အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုသင်ကြားခြင်းဖြင့် သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကလေးများတက်ကြွစွာ ပါဝင်သင်ယူကြပြီး အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်သည်။

- ဆရာက ပုံပြင်ဖတ်ပြရင်း ကလေးများ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးသည့် ကြားဖြတ်မေးခွန်းများ မေးပေးပါ။ မေးခွန်းများ၏ အဖြေအတွက် ကလေးများအား စဉ်းစားချိန်ပေးပါ။
- ပုံပြင်ကို မဖတ်ပြမီ စာအုပ်ထဲတွင်ပါသည့် ရုပ်ပုံကလေးများကို ကြည့်ပြီး ဥပမာ 'ဘာအကြောင်းအရာဖြစ်မလဲ' ကြိုတင်ခန့်မှန်းမေးခွန်းများကို ဖြေစေပါ။
- ဆရာကချည်းဖတ်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဆရာတစ်ပိုဒ်၊ ကလေးတစ်ပိုဒ် တစ်လှည့်စီဖတ်ခြင်း၊ ဆရာဖတ်လိုက်သည့်စာပိုဒ်ကို ကလေးအား ပြန်ဖတ်စေခြင်း တို့ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။
- ဆရာက လိုအပ်သည့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ပါ။ (ဥပမာ ပုံပြင်ရဲ့ ဘယ်အပိုင်းနားမှာ ဘာမေးခွန်းလေးမေးမလဲ။ ကလေးတွေလိုက်ရွတ်ဆိုစေဖို့ ထပ်ခါထပ်ခါသုံးထားတဲ့ စကားလုံးတွေ၊ ဝါကျတွေ ပါသလား။ မျက်နှာဖုံး၊ လက်ထိုးရုပ် စသည်တို့ သုံးမလား စသည်ဖြင့်)
- ပုံပြောပြစဉ်တွင် မျက်နှာအမူအရာ၊ အသံအနိမ့်အမြင့်၊ အတက်အကျကို ပုံပြင်ပါ အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်စွာ အသုံးပြုသင့်သည်။
- ပုံပြင်ပြီးဆုံးပါက ဇာတ်ကောင်နေရာတွင် ကလေးများအား ခံစားစေပြီး ၎င်းတို့၏ သဘောထားနှင့်ကိုယ်ပိုင်အတွေးအခေါ်များကို ဖော်ထုတ်သည့် အဖွင့်မေးခွန်းများ မေးပါ။
- ပုံပြင်ကို ကလေးများ၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဖြင့် ပြောတတ်သလို ပြန်လည်ပြောပြခွင့် ပေးပါ။(သို့) ရုပ်ပုံကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး ကလေးကိုယ်တိုင် ပုံပြင်ကို ဖန်တီး၊ တင်ပြစေပါ။

၅။ နမူနာပုံစံအတိုင်းလိုက်လုပ်ပြီး လေ့ကျင့်သည့်နည်းများ (Drilling)

(က) နမူနာအတိုင်းလိုက်ဆိုခြင်း (Repetition Drills)

- စကားလုံး/စကားပြောစာသား/စကားစု/စာကြောင်း တစ်ခုခုကို ဆရာက နမူနာ ရွတ်ဆိုပြသည့်အတိုင်း ကျောင်းသားများအား တိကျမှန်ကန်စွာ လိုက်ဆိုစေပါ။
ဥပမာ။ ။ ပထမတန်း၊အခန်း (၁၁-ခ)
ဆရာ ။ ။မြေ့ သတိထားပါ။
ကျောင်းသားများ။ ။ မြေ့ သတိထားပါ။
ဆရာ ။ ။ ငွေ ကိုချွေတာပါ။
ကျောင်းသားများ။ ။ ငွေကို ချွေတာပါ။

(ခ) စကားလုံးတစ်လုံး/စကားလုံးများကိုအစားထိုးပြီးရွတ်ဆိုခြင်း (Substitution Drills)

- ဥပမာ ။ ။ ဒုတိယတန်း၊ အခန်း (၁၀-ဂ)
ဆရာ ။ ။ ကျောင်းရှေ့မှာ အလံတိုင်ရှိတယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ ကျောင်းရှေ့မှာ အလံတိုင်ရှိတယ်။
ဆရာ ။ ။ သရက်ပင်
ကျောင်းသားများ။ ။ ကျောင်းရှေ့မှာ သရက်ပင်ရှိတယ်။
ဆရာ ။ ။ ပန်းခြံ
ကျောင်းသားများ။ ။ ကျောင်းရှေ့မှာ ပန်းခြံရှိတယ်။
ဆရာ။ ။ ဆိုင်းဘုတ်
ကျောင်းသားများ ။ ။ ကျောင်းရှေ့မှာ ဆိုင်းဘုတ်ရှိတယ်။

(ဂ) အမေးအဖြေ လေ့ကျင့်ခြင်း (Question and Answer Drills)

- ဆရာမေးခွန်းကို ကျောင်းသားများက မြန်မြန်ဖြေခြင်း (သို့) ကျောင်းသားအချင်းချင်း မေးသူကမေး၍ ဖြေသူကဖြေခြင်း တို့ဖြင့် လေ့ကျင့်သည်။
ဥပမာ။ ။ တတိယတန်း၊ အခန်း (၅-က)
ဆရာ ။ ။ သူ မနေ့က ဘယ်သွားသလဲ။
ကျောင်းသား (၁)။ ။ သူ ကျောင်းသွားခဲ့တယ်။
ကျောင်းသား (၂)။ ။ သူ စနေနေ့က ဘယ်သွားသလဲ။
ကျောင်းသား (၃)။ ။ သူ ဘုရားသွားခဲ့တယ်။

(ဃ) ဝါကျပိုရှည်အောင်ချဲ့ခြင်း (Expansion Drills)

- ကျောင်းသားများရွတ်ဆိုရန် အခက်အခဲရှိသည့် စာကြောင်းရှည်ကို ဆရာက အပိုင်းပိုင်းဖြတ်၍ တစ်ပိုင်းစီကို ရွတ်ပြခြင်းနှင့် ကျောင်းသားများက လိုက်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပမာ ။ ။ ဒုတိယတန်း၊ အခန်း (၉-က)

ဆရာ ။ ။ ကျွန်တော့် အမေက ဆရာမတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။

ကျောင်းသားများ ။ ။ ကျွန်တော့် အမေက ဆရာမတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။

ဆရာ ။ ။ သူက မူလတန်းကျောင်းမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

ကျောင်းသားများ ။ ။ သူက မူလတန်းကျောင်းမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

ဆရာ။ ။ ကျွန်တော့် အမေက ဆရာမတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ သူက မူလတန်း ကျောင်းမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

ကျောင်းသားများ။ ။ ကျွန်တော့် အမေက ဆရာမတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ သူက မူလတန်းကျောင်းမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

(င) စကားချိတ်ဆက်လေ့ကျင့်ခြင်း (Chain Drills)

ဆရာက စတင်၍ မေးခွန်းမေးသည်ကို ကျောင်းသား (၁) က ဖြေပြီးနောက် ကျောင်းသား (၁) က ကျောင်းသား (၂) ကို ဆက်မေးခြင်း၊ ထိုအမေးကို ကျောင်းသား (၂) က ဖြေပြီးနောက် ကျောင်းသား (၃) ကို ဆက်မေးခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။

ဥပမာ။ ။ ပထမတန်း၊ အခန်း (၁၂-ဃ) (တိရစ္ဆာန်ရုပ်ပုံများကိုပြ၍မေးရန်)

ဆရာ ။ ။ ယုန်က ဘာအရောင်လဲ။

ကျောင်းသား ၁ ။ ။ ယုန်က အဖြူရောင်။ ဆင်က ဘာအရောင်လဲ။

ကျောင်းသား ၂ ။ ။ ဆင်က အမဲရောင်။ ခြင်္သေ့က ဘာအရောင်လဲ။

ကျောင်းသား ၂ ။ ။ ခြင်္သေ့က အဝါရောင်။ ဝက်ဝံက ဘာအရောင်လဲ။

ကျောင်းသား ၃ ။ ။ - - - - -

(စ) ဝါကျပုံစံပြောင်းခြင်း (Transformation Drills)

အဟုတ်ဝါကျ မှ မဟုတ်ဝါကျ ပုံစံပြောင်းခြင်း (သို့) မဟုတ်ဝါကျ မှ အဟုတ်ဝါကျ ပုံစံပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ။ ။ ပထမတန်း၊ အခန်း (၁၁-စ)

ဆရာ။ ။ နွား သစ်ပင်တက် တတ်တယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ နွား သစ်ပင် မတက်တတ်ဘူး။
ဆရာ။ ။ ဝက် ရေကူးတတ်တယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ ဝက် ရေမကူးတတ်ဘူး။

(ဆ) ရုပ်ပုံကားချပ်များပြပြီးပြောစေခြင်း (Picture Cards)

- လုပ်ငန်းဆိုင်ရာဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားသည့် လူများ၏ပုံများကိုကျောင်းသားများမြင်အောင် ဆရာကပြ၍ ၎င်းတို့ မြင်သလို ပြောစေခြင်း (ဘယ်သူလဲ၊ ဘာလုပ်သလဲ စသည်ဖြင့် မေးရန်)
ဥပမာ။ ။ ဒုတိယတန်း၊အခန်း (၉-ဂ)
ကျောင်းသားများ။ ။ သူက ဆရာမ ဖြစ်ပါတယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ သူက စာသင်ပါတယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ သူက ဆရာဝန်ဖြစ်တယ်။
ကျောင်းသားများ။ ။ ဆေးကုပေးပါတယ်။

(မှတ်ချက်။ ။ အထက်ပါ လေ့ကျင့်သည့်နည်းများကို အသုံးပြု၍ အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော မူလတန်းအောက်ဆင့် ကလေးများ၏အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ပါသည်။)

(က) ကျောင်းသားများ၏သင်ယူမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုနှင့်ပြောင်းလဲတိုးတက်လာမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် သင်ယူဆဲ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပညာရေးပညာရှင်အသီးသီး၏ ဖော်ပြချက်အမျိုးမျိုးကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

- စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းသည် သင်ကြားခြင်းနှင့်သင်ယူခြင်းတို့၏ အရည်အသွေးနှင့် ထိရောက်မှုကို စစ်ဆေးအကဲဖြတ်သည့်ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။

- ထိရောက်သော သင်ကြား၊ သင်ယူမှုဖြစ်ပွားရန် စာသင်ခန်းတွင်း ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုတိုးတက်လာခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရသည်။
- စဉ်ဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ အရေးအကြီးဆုံးအပိုင်းသည် အချက်အလက်များ ကောက်ယူခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဆုံးဖြတ်ချက်များချခြင်းသာဖြစ်သည်။
- 'စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း' ဟူသည် သင်ကြားသင်ယူမှု ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်နှင့် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှု တိုးတက်ရေးအတွက် သုံးသပ်အားဖြည့်ပေးရန် ရည်ရွယ်၍ ၎င်းတို့၏ သင်ယူမှုလမ်းကြောင်းကို ဆရာက စဉ်ဆက်မပြတ် လိုက်ကြည့်သည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။
- ကျောင်းသားများ၏ ဘာသာစကားသင်ယူမှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုနှင့် ပြောင်းလဲသွားမှုတို့ကို သိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းထားခြင်းကို သင်ယူဆဲ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဟုခေါ်ဆိုနိုင်သည်။
- ပညာရေး ဆိုင်ရာအခြေအနေအမျိုးမျိုးတွင် 'စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း' သည် အချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းထားခြင်း၊ အစီရင်ခံခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့နှင့် များစွာဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။
- သင်ယူဆဲ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းတွင် (၁) ကျောင်းသား၏ သင်ယူမှုကို စာသင်ချိန်အတွင်း စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် (၂) ဆရာ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုကို စာသင်ချိန်အတွင်း စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းပါဝင်သည်။

(ခ) စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ (သို့) နည်းလမ်းများ

အပြောဘာသာစကားတိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဟူသည် ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မည်ပုံတိုးတက်လာသည်ကိုရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့်ပုံစံကို သင်ယူဆဲစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

ရှေ့သင်ခန်းစာတွင် မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးရန် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးသည့် နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းများကို လေ့လာခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သင်ကြား

ပို့ချမှုကြောင့် ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်းရှိ၊ မရှိကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် သို့မဟုတ် သင်နေစဉ် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကျောင်းသား၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လိုအပ်သောအချက်အလက်၊ အထောက်အထားများကို ကောက်ယူနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဆရာသည် အောက်တွင် နမူနာအဖြစ် ဖော်ပြထားသော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

- သင်ခန်းစာနားမလည်သဖြင့် မေးမြန်းသည့် မေးခွန်းများကို စဉ်းစားခြင်း
- ဘလုမ်း(Bloom) ၏ မေးခွန်းအဆင့်အမျိုးမျိုးကိုသုံးခြင်း၊ မေးခွန်းများ၊ ဉာဏ်စမ်းများနှင့် အခြားသော စစ်ဆေးနည်းများကို အသုံးပြုခြင်း
- အခြားသူများပေးသည့် မှတ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်များကို နားထောင်ရန်တိုက်တွန်းခြင်း
- အုပ်စုလုပ်ငန်းပေးခြင်း
- အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်တစ်ခုခုကို ပေးပြီး အကျိုး/အပြစ်၊ အားသာချက်/အားနည်းချက် များ ပြောစေခြင်း၊ အသေးစိတ်ရှင်းပြစေခြင်း
- ကဗျာ/သီချင်း သီဆို၊ရွတ်ဆိုစေခြင်း
- သင်လိုက်သည့် သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာကို နားလည်သလိုပြောစေခြင်း (သို့)ကျောင်း သားများ၏ သင်ယူရရှိလိုက်သည်များကို အနှစ်ချုပ်စေခြင်း/ စာပိုဒ်ပေး၍ အနှစ်ချုပ်ပြီး ပြောစေခြင်း
- ပုံပြင်တစ်ပုဒ်ကို နားထောင်စေပြီး ၎င်းပုံပြင်ကို ကိုးကား၍ အသစ်တစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီး ပြောစေခြင်း
- ကျောင်းသားများ၏ ဝေါဟာရကြွယ်ဝတိုးပွားလာရန် စကားလုံးကစားနည်းများ ကစားခြင်း
- Bottom of Form
- ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို အုပ်စုတွင်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဆွေးနွေးသုံးသပ်ပြီး အတန်းသို့ပြန်လည် တင်ပြစေခြင်း
- သူငယ်ချင်း၏ အကြံဉာဏ်၊သဘောထား၊အမြင်တို့ကိုမေးခြင်း
- မိမိ၏တီထွင်ဖန်တီးမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖလှယ်ပြောဆိုခြင်း၊ထင်မြင်ချက်များပြောကြားခြင်း၊ တွေး၊ တွဲ၊ မျှဝေခြင်း

- မိမိကိုယ်မိမိ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း
- မိမိ၏သင်ယူမှုကို ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်း

(ဂ) စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်နောက်ဆက်တွဲ ပံ့ပိုးမှုများ

ဆရာသည် ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားတိုးတက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ပုံမှန်စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နေ့စဉ်ကျောင်းသားများ၏ တိုးတက်မှုကို သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက်နှင့် ယှဉ်တွဲပြီးစစ်ဆေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်၊ စွမ်းဆောင်ချက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူပြီး မှတ်တမ်းပြုခြင်း၊ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါအချက်အလက်များကို မိမိ၏ သင်ကြားသင်ယူမှုပိုမို ကောင်းမွန်တိုးတက်စေရန် အသုံးပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ဆရာများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် နောက်ဆက်တွဲပံ့ပိုးမှုလုပ်ငန်း နမူနာများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

- ဆရာက စာသင်ခန်းတွင်း လှည့်လည်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာရင်း တော်သည့်ကျောင်းသားများ သို့မဟုတ် အားနည်းသည့် ကျောင်းသားများ မည်မျှကောင်းကောင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်၊ တိုးတက်မှုရှိလာသည်ကို သတိထားခြင်း၊ လိုအပ်သည့်အခါ ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းနှင့် အလုပ်လုပ်ခြင်း
- ကျောင်းသားများ၏နားလည်သဘောပေါက်မှုအဆင့်ကို ဖော်ပြသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သုံး၍ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်း ဆရာသည် မိမိ၏သင်ကြားသင်ယူမှုနည်းကို တိုးမြှင့်ခြင်း၊
- လိုအပ်သလို ညှိယူလုပ်ဆောင်ခြင်း
- သင်ကြားသင်ယူမှုတွင် ညှိယူလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် ကျောင်းသားများကို ဆရာက ချက်ချင်း သိမြင်နိုင်သဖြင့် အားနည်းသည့် ကျောင်းသားကို သုံးသပ်အားဖြည့်ပေးခြင်း လိုအပ်ပါက ပြန်လည် သင်ကြားပေးခြင်း နှင့် နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ငန်းပေး၍ ပံ့ပိုးခြင်း

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ (သင်ကြားချိန် ၁)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။အပြောဘာသာစကားသင်ကြားမှုအကြောင်းကိုဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းတွင် မူလတန်းကျောင်းသားတွေကို မြန်မာဘာသာစကား နားထောင်တတ်ရန်နှင့် ပြောဆိုတတ်ရန် အဘယ်ကြောင့် စနစ်တကျသင်ပေးသင့်ကြောင်း ကျောင်းသားများအား ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေရန်ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားများ၏ အဖြေများကို မှားသည်/မှန်သည်၊ ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ဆရာက သုံးသပ်ချက်မပေးဘဲ သင်ပုန်းပေါ်တွင် လိုရင်းတိုရင်းရေးရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးစေသည့် သင်ကြားနည်းများကို လေ့လာခြင်း။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာသင်ကြား၊ သင်ယူမှုဖြစ်စဉ်တွင် မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည့် သင်ပြနည်း (၅)ခု ကို ကျောင်းသားများအား မိတ်ဆက်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းအတွက် ကျောင်းသားကိုင်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော သင်ပြနည်းများကို လေ့လာကြရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။သင်ယူမှုလုပ်ငန်းအသစ်များကို ထောက်ခံအကြံပြုခြင်း။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အသုံးပြုနိုင်သည့် သင်ယူမှုလုပ်ငန်း အသစ်တစ်ခုနှင့် မည်သို့အသုံးပြုနိုင်ကြောင်းကို ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းက စဉ်းစားဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ စဉ်းစားဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းသည် ဆရာလမ်းညွှန်တွင် မပါဝင်သည့် သင်ကြားရေးလုပ်ငန်းအသစ်ဖြစ်ပြီး '(ခ) အပြောဘာသာစကား သင်ကြားရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းများ'မှ လည်း ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ (သင်ကြားချိန် ၂)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၄။ ။ မူလတန်းကျောင်းသားများ၏အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်လေ့ကျင့် သင်ကြားရေးအကြောင်းဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလတန်းကျောင်းသားများ၏အပြောဘာသာ စကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် စေရန်လေ့ကျင့် သင်ကြားရေးအကြောင်း ကို အုပ်စုတွင်း ဆွေးနွေးအဖြေရှာတတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၅။ ။ အိမ်တွင် မြန်မာစကား ပြောဆိုသုံးစွဲမှုနည်းသည့် ကလေးများအတွက် လေ့ကျင့်ခန်းနမူနာများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ 'နမူနာပုံစံအတိုင်းလိုက်လုပ်ပြီး လေ့ကျင့်သည့် နည်းများ (Drilling)' အကြောင်းကို ဦးစွာ လေ့လာဖတ်ရှုပြီး အိမ်တွင် မြန်မာစကား ပြောဆိုသုံးစွဲမှုနည်းသည့် ကလေးများအတွက် လေ့ကျင့်ခန်း နမူနာများကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်တတ်ရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၆။ ။ ယနေ့သင်ခန်းစာကို ကိုယ်တိုင်ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ယနေ့သင်ခန်းစာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကိုယ်တိုင် ပြန်လည် ဆင်ခြင် သုံးသပ်ကြည့်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ (သင်ကြားချိန် ၃)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၇။ ။ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအကြောင်းကို မေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အောက်ပါမေးခွန်း(၂) ခုကို စဉ်းစားကာ အခြားသူများနှင့်ဆွေးနွေး အဖြေရှာနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

- (၁) ဆရာတစ်ဦးအနေဖြင့် မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိ၊ မရှိကို မည်သို့ သိရှိနိုင်သနည်း။
- (၂) အကယ်၍ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို သိရပါက မည်သို့ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သင့်သနည်း။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၈။ ။စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်း။

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများသည် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ဆိုင်ရာ အသိပညာများရရှိတိုးပွားလာရန် ကျောင်းသားကိုင်ပါ ခေါင်းစဉ် (၃)ခုကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၉။ ။သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့၏အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်ပုံ။
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများသည် မူလတန်းကျောင်းသားများ၏ မြန်မာစာဆိုင်ရာ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရန် သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့၏ အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်ပုံကို တစ်ဦးချင်း စဉ်းစားဖော်ထုတ်တတ်ရန် ဖြစ်သည်။

၄.၂.၄။

အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို ပံ့ပိုးသည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်တတ်မည်။

ယေဘုယျအကြံပြုချက်များနှင့်နည်းလမ်းများ

အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား သင်ယူခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးသည့် ယေဘုယျ အကြံပြုချက်များနှင့် နည်းလမ်းများကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

- ကလေးဗဟိုပြုချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြု၍ သင်ကြားပါ။
- စကားကို ခပ်ဖြည်းဖြည်းပြောဆိုပါ။ အသံကျယ်လောင်စွာ မပြောပါနှင့်။ ဆရာပြောလိုက်သည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်အလို့ငှာ ကလေးများသည် စကားလုံးများကို အစီအစဉ်တကျဖြစ်အောင် စဉ်းစားလုပ်ဆောင်ရသဖြင့် ၎င်းအတွက် အချိန်တစ်ခု လိုအပ်သည်။
- မေးခွန်းမေးပြီးလျှင် ၃စက္ကန့်မှ ၅ စက္ကန့်အထိ စဉ်းစားချိန်နှင့် ဖြေဆိုရန်သတ္တိမွေးချိန် ပေးရန်လိုပါသည်။ မြန်မြန်ဖြေဆိုခိုင်းပါက ကျောင်းသားများ၏ အဖြေစဉ်းစားခြင်းကို ရပ်တန့်သွားစေနိုင်သည်။
- သင်ယူမှုဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျောင်းသားများကို အထောက်အပံ့ပြုသော လုံခြုံမှု ရှိသော၊ စိတ်သက်သောင့်သက်သာရှိစေသော သင်ယူမှုဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးပါ။
- ညွှန်ကြားချက်များပေးရာတွင် တိုတိုရှင်းရှင်းဖြစ်ရန်၊ ညွှန်ကြားချက်ကိုပြုခြင်းပြ ကြိယာနှင့် အစပြုပေးလျှင် ပိုမိုရှင်းလင်းပြီး နားလည်ရလွယ်ကူနိုင်ပါသည်။

- ကျောင်းသားများ မရင်းနှီးသည့်/နားမလည်သည့် ခက်ဆစ်၊ ဝေါဟာရ၊ စကားလုံးများရှိပါက မေးမြန်း ခွင့်ပေးပါ။ အဓိကကျသည့် စကားလုံးများကို သင်ပုန်းပေါ်ရေးပေးပါ။ သို့မှသာ ကျောင်းသားများ အနေဖြင့် စာသင်ခန်းတွင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် ယုံကြည်မှုရှိလာမည်။
- ကျောင်းသားများ၏ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို မကြာခဏ စစ်ဆေးပါ။ 'နားလည်သလား။ ရှင်းသလား'ဟု မေးမြန်းခြင်းထက် သင်ခန်းစာအကြောင်းကိုမေးသည့် မေးခွန်းဖြစ်သင့်ပါသည်။
- မြင်တွေ့နိုင်သောပစ္စည်းများ၊ ရုပ်ပုံများ၊ ကားချပ်များကိုသုံးပါ။ သင်ယူမှုပုံစံအမျိုးမျိုးအတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေပါလိမ့်မည်။
- စကားလုံးများ၊ လုပ်ငန်းများ နှင့်အသိသညာများကို ရှင်းပြရာတွင် ဆီလျော်သော လက်ဟန်၊ ခြေဟန်၊ ကိုယ်ဟန်အမှုအရာများကို သုံးပါ။
- အဆိုပါကျောင်းသားအများစုသည် ပြောမှားဆိုမှားဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်၊ ရှက်ကြောက်တတ်ကြသဖြင့် အမှားပြင်ဆင်ပေးရာတွင် အပြစ်တင်သော/ရှုတ်ချသော ဖော်ပြချက်များသုံးကာ အမှားပြင်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်ပါနှင့်။
- စာသင်ခန်းတွင် ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ခံစားမှုကို ဆရာက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ကျောင်းသားများအကြောင်းကို သိအောင်လုပ်ပြီး သင်ခန်းစာနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးရန် လိုသည်။ သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာသည် ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ဝင်စားမှု၊ နှစ်သက်မှုတို့နှင့် ဆက်စပ်နေ သည်ဟု ခံစားရလျှင် ပိုမိုတက်ကြွစွာ ပါဝင်သင်ယူကြသည်။
- ဘန်းစကားများ၊ တင်စားဖွဲ့ဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းများကို အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ကြဉ်ပါ။
- မြန်မာစာကို သင်ယူသူများသည် မြန်မာစာ၏ အခြေခံသဘောတရားများကိုသာ သီးသန့် သင်ယူခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့ တတ်မြောက်လာသည့် ဘာသာစကားစွမ်းရည်များကို သင်ရိုးဝင်ပညာရေးဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် ချိတ်ဆက်သင်ယူနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ပါ။ (ဥပမာ သင်္ချာ ဆရာတစ်ဦးသည် ကျောင်းသားများအား သင်္ချာဆိုင်ရာစွမ်းရည်များကို အချိန်ယူကာ သင်ကြားပေးရင်း အပေါင်း၊ အနတ်၊ တွက်ခြင်း၊ ဖြေရှင်းခြင်း စသော သင်္ချာဆိုင်ရာဝေါဟာရစကားလုံးများကို တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာပင် သင်ကြားပေးသည်။)
- စာသင်ခန်းတွင်း မေးမြန်းဆွေးနွေးသည့်လုပ်ငန်းများတွင် ဆရာက အစပျိုး၍ ပံ့ပိုးပေးပါ။

ဥပမာ

- မေး။ ။သင်အနှစ်သက်ဆုံး သစ်သီးကဘာလဲ။ ကျောင်းသားများဖြေဆိုနိုင်ရန် ဝါကျ အစပိုင်းကို ဆရာက လမ်းကြောင်းပေးခြင်း ဖြေ။ ။ကျွန်ုပ်အနှစ်သက်ဆုံးအသီးက - - - - ။
- စာသင်ခန်းတွင် ဆရာ၏ပြောဆိုချိန် ကို လျှော့ပါ။
- ရှင်းလင်းသော ညွှန်ကြားချက်များပေးပါ။ ညွှန်ကြားချက်များကို နားလည်မှုရှိ၊ မရှိ သေချာစွာ သိနိုင်ရန် ကျောင်းသားနှစ်ဦးခန့်ကို မေးကြည့်ပါ။ ကျောင်းသားတစ်ဦးက မေးမြန်းသည်ကို အခြားကျောင်းသားများအား ဖြေကြည့်စေပါ။ ညွှန်ကြားချက်များကို သင်ပုန်းပေါ်တွင်ရေးပါ။
- ကျောင်းသားများ၏ ပြောဆိုချိန်ကိုတိုးပါ။ သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာနှင့်ဆိုင်သော ရုပ်ပုံကားချပ်များကို ပြသ၍ မေးခွန်းမေးခြင်း၊ ကျောင်းသားများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်လာအောင် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပါ။
- ဟုတ်သည်/မဟုတ်ပါ တစ်ခုခုကိုသာ တိုးတိတိဖြင့် ဖြေဆိုရမည့် အပိတ်မေးခွန်းမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။ (အကယ်၍ သုံးခွဲလျှင် ' ဘာကြောင့်လဲ၊ ဘယ်လိုလဲ၊ ဘယ်မှာလဲ။' စသော နောက်ဆက်တွဲ မေးခွန်းများဖြင့် စကားပြောဆိုဆွေးနွေးမှုကို တိုးချဲ့နိုင်သည်။)
- ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင်ကလည်း အကြောင်းအရာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်ရန် လိုအပ် သဖြင့် အဖွင့်မေးခွန်းများကို သုံးပါ။
- ကျောင်းသားများ၏အမှားကို အမှန်ပြင်ပေးရာတွင် ဆရာအသုံးပြုသည့်နည်း မမှားစေရန် သတိထားပါ။ (တစ်ခါတစ်ရံဆရာ၏အမှားပြင်ပေးမှုသည် ၎င်းတို့အား ပိုမိုဆိုးရွားသွားစေနိုင် သည်။ ဥပမာ ကျောင်းသား၏ မတော်တဆအမှားတစ်ခုကို 'ဒါမမှန်ဘူး၊' 'နင်မှားနေတယ်၊' 'ဒီလိုမပြောနဲ့၊ ဟိုလိုမပြောနဲ့' ဟု ပြောမည့်အစား 'ဒါလေးကို ပြောင်းသင့်တယ် ထင်တယ်၊' 'အခုလိုဖြေပေး တာကောင်းတယ်၊ ဒီလိုပြော/လုပ်ရင် ပိုကောင်းလေ မလားပဲ' စသည်ဖြင့် တုံ့ပြန်နိုင်ပါသည်။)
- ကျောင်းသားတစ်ဦးဦး၏ အမှားကို ဆရာက စောင့်ကြည့်သည့်အခါ အဆိုပါကျောင်းသား၏ အနီးအနားသို့ အလွန်အမင်းကပ်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်သင့်ပါ။ (ဆရာကို 'အမှားစောင့်ဖမ်း သူကြီး'ဟု ထင်မြင်ကာ စိတ်မသက်မသာ ခံစားနိုင်ပါသည်။)
- အပြောဘာသာစကားကို သွက်လက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် လေ့ကျင့်သည့်အခါ သဒ္ဒါမှန်၊မမှန် ကို အထူးအလေးပေးရန် မလိုအပ်ပါ။ (ဆိုးဆိုးဝါးဝါး မဟုတ်ခဲ့လျှင်) ကျောင်းသားများအား

စကားပြောခွင့်ကိုသာပေးပါ။ သဒ္ဒါနှင့်အသံထွက်တို့တွင် မှားကောင်းမှားပါလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုနိုင်သူများ ဖြစ်ကြသည်ဟု စိတ်ခံစားကြပါစေ။ ပြောဆို၊ ဆွေးနွေး၊ အဖြေပေးသည်ကို အသိအမှတ်ပြု၊ ချီးကျူးပေးပါ။ ဆရာကလည်း ကျေနပ်ကြောင်းပြသပါ။

- အခါအားလျော်စွာ ဆီလျော်မှုရှိသည့် ဗွီဒီယိုဇာတ်လမ်း၊ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားများကို ကြည့်စေပါ။ မကြည့်ရှုမီ အကြံပြုချက်ပေးရန်လိုအပ်သည်။ ဥပမာ အသုံးဝင်သော နာမဝိသေသနများ၊ စကားစုများ၊ ဝါကျများကို မှတ်စုစာအုပ်တွင် ရေးမှတ်စေခြင်း၊ ထိုမှတ်သားထားသည်များကို မည်သည့် အခြေအနေ၊ ပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားတွင် လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်မည်ကို စဉ်းစားစေခြင်း (ဥပမာ သူငယ်ချင်းများ (သို့) ဆရာများ (သို့) အိမ်သားများနှင့် ဆက်သွယ် ပြောဆိုသည့်အခါ)၊ သင့်တော်သည့်အခါတွင် လက်တွေ့ လေ့ကျင့်ပါ။
- မှားမှား၊ မှန်မှန် မေးသည်ကိုဖြေဆိုခြင်း၊ မရှင်းသည်ကို ပြန်မေးခြင်း၊ အခြားသူများကို ရှင်းပြ/ပြောပြ၍ ကူညီပေးခြင်း၊ သဘောမတူကြောင်းပြောခြင်း အစရှိသည့် ကျောင်းသား များ၏ ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုများသည် အလွန်အရေးကြီးသည် ဟူသောအချက်ကို ဆရာက မမေ့ပါနှင့်။
- အုပ်စုငယ်ဖွဲ့လုပ်ငန်း၊ နှစ်ယောက်တစ်တွဲလုပ်ငန်း၊ စကားအခြေအတင်ပြောဆိုသည့်လုပ်ငန်း စသော လုပ်ငန်းများအတွက် ခေါင်းစဉ်များသည် ကျောင်းသားများ စိတ်ဝင်စားမှုရှိသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သင့်သည်။

မြန်မာစာဆရာနှစ်ဦး၏ဖြစ်ရပ်ကိုလေ့လာခြင်း

ဆရာဦးချစ်ခင် (ဖြစ်ရပ်)

တတိယတန်းက မြန်မာစာ ဆရာဦးချစ်ခင်ကို နာမည်နဲ့လိုက်အောင်ပဲ ကလေးတွေက ချစ်ခင်ကြတယ်။ သူကလည်း ကလေးတွေကို ချစ်ခင်၊ ရုစိုက်သူဖြစ်တယ်။ စာသင်တဲ့အခါ အသံကျယ်ကျယ်နဲ့ သင်ပြ၊ ရှင်းပြရမှ အားရပါးရရှိသတဲ့။ သူ့အတန်းက ကျောင်းသားအများစုဟာ အိမ်မှာ မြန်မာစကား မပြောကြတာကြောင့် သူတို့ကို မြန်မာစာသင်ရတာ တော်တော်ပင်ပန်းတယ်လို့ မကြာခဏ ငြီးတွားတတ်တယ်။ ပင်ပန်းမှာပေါ့။ ကလေးတွေ မြန်မာစာ မပီမသ ရွတ်ဆိုတာကို အားမရလို့ဆိုပြီး

သူကချည်း ရွတ်ဆိုပြတယ်၊ ဖတ်ပြ၊ ပြောပြတယ်လေ။ သူတို့နားမလည်တဲ့ စကားလုံးတွေကို သင်ပုန်းပေါ်ရေးပြ၊ ပုံဆွဲပြီး ရှင်းပြတာမျိုး တစ်ခါတစ်ရံ လုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ သင်ခန်းစာတွေ မကုန်မှာ စိုးရိမ်တာကြောင့် ကလေးဗဟိုပြု သင်ကြား နည်းတွေကို သူ့စာသင်ခန်းမှာ မသုံးဖြစ်သလောက်ပါပဲ။ အချိန်ကုန် သက်သာအောင်ဆိုပြီး ကလေးတွေ စဉ်းစားဖြေဆိုရမယ့် မေးခွန်းတွေကို သူပဲဖြေပေး လိုက်တယ်။ ကလေးတွေကတော့ နားမလည်ဘဲ အလွတ်ကျက်ကြတယ်။

ဆွေးနွေးရန်မေးခွန်းများ

- (၁) ဆရာဦးချစ်ခင်၏ သင်ကြားမှုတွင် မည်သည့်အချက်များက အားသာချက်များဖြစ်သနည်း။
- (၂) သူ့ကျောင်းသားတွေ မြန်မာဘာသာစကား အနာအကြားနဲ့ အပြောအဆို စွမ်းရည်တွေ ရရှိသွားနိုင်သလား။ ဘာကြောင့်လဲ။
- (၃) ဆရာဦးချစ်ခင်ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ပိုပြီးကောင်းလာစေဖို့ သင်ဘာတွေအကြံပြုလိုသလဲ။

ဆရာမဒေါ်ပြာသို (ဖြစ်ရပ်)

ဆရာမ ဒေါ်ပြာသို မြန်မာစာ သင်ပြပေးရတဲ့ တတိယတန်းကျောင်းသားအားလုံးလိုလိုဟာ အိမ်မှာ မြန်မာစကားမပြောကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ နည်းနည်းလောက်တော့ နားလည်ကြပါတယ်။ သူတို့တွေ မြန်မာစာတတ်အောင် စနစ်တကျ သင်ပေးနိုင်မယ့် နည်းလမ်းတွေကို ဒေါ်ပြာသိုတစ်ယောက် ကြိုးစားရှာဖွေ နေလေရဲ့။ သူ့ကလေးတွေ ဆရာမကို ပြောရဲ့ဆိုရဲ့မေးရဲ့အောင် လေ့ကျင့်ပေးတယ်။ မနက်ခင်း စာစပြီးမသင်ခင်မှာ မြန်မာလိုအပြောလေ့ကျင့်တဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုကို ပုံမှန်လုပ်တယ်။ အိမ်မှာ၊ လမ်းမှာ တွေ့မြင်ခဲ့တဲ့ လူတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ ဘာအကြောင်းပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်ခွန်းလေးပဲဖြစ်ဖြစ် ပြောပြစေတယ်။ စကားပြောမှားရင်လည်း အပြစ်မတင်ဘဲ အတန်းရှေ့မှာ ထွက်ပြီးလာပြောပေးတာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်တယ်ဆိုတဲ့ အကြည့်နဲ့ ကြည့်ဖြစ်တယ်။ မှားသည်ဖြစ် စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ ကြိုးစားပြီးပြောအောင်လည်း အားပေးတယ်။ ဂျာနယ်အဟောင်းတွေ၊ ပြက္ခဒိန်အဟောင်းတွေထဲက သူတို့စိတ်ဝင်စားမယ့်ပုံတွေကို ဖြတ်၊ ညှပ်၊ ကပ်လုပ်ပြီး ယူလာ တယ်။ ပုံတွေကို ကြည့်ပြီး သူတို့ မြင်သလို၊ နားလည်သလို စိတ်ကြိုက်ပြောစေတယ်။ သူတို့ပြော တာတွေကို ဆရာမက ဂရုတစိုက်နားထောင်ပေးလေ့ရှိတယ်။

ဆွေးနွေးရန်မေးခွန်းများ

- (၁) ဆရာမဒေါ်ပြာသို၏ သင်ကြားမှုတွင် မည်သည့်အချက်များက အားသာချက်များဖြစ်သနည်း။
- (၂) ကျောင်းသားများသည် မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အနာအကြားနဲ့ အပြောအဆို စွမ်းရည်များ ရရှိသွားနိုင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (၃) ဆရာမဒေါ်ပြာသို၏လုပ်ဆောင်ချက်များ ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန် သင် မည်သို့အကြံပြုလို သနည်း။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။အိမ်တွင်မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများကို နားလည်ခြင်း (တီပုံစံ ဇယား)

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အိမ်တွင်မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးတစ်ဦးကို အခြား ကလေးများနှင့်ရောပြီး ကျောင်းတွင် မြန်မာစာသင်ကြားသည့်အခါ ထိုကလေးအနေဖြင့် စာသင်ခန်းတွင် ရရှိနိုင်ခြေသည့် အတွေ့အကြုံများကို ကျောင်းသားများ စဉ်းစားဖော်ထုတ်တတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေး၍ ရလာသည့်အချက်အလက်များကို အဆင်ပြေမှုများနှင့် အဆင်မပြေမှုများ(အခက်အခဲများ)ဟူ၍ ခွဲခြားပြီး အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင် ဖြည့်စွက်ရမည် ဖြစ်သည်။

အဆင်ပြေမှုများ	အဆင်မပြေမှုများ
xxxxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxx

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ အချက်အလက်များဖတ်၍ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားကို စာအုပ်တွင်ဖော်ပြထားသည့် 'ယေဘုယျအကြံပြုချက်များနှင့်နည်းလမ်းများ' ကို ကျောင်းသားများ သေချာစွာဖတ်ရှုလေ့လာပြီး နားလည်သဘောပေါက်သွားရန်ဖြစ်သည်။ ဆရာများ ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်မှသာလျှင် (၁) ဆရာများလုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုချက်များ နှင့် (၂) ဆရာများရှောင်ကြဉ်ရန် အကြံပြုချက်များ ဟူ၍ ခွဲခြားဖော်ပြနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ အိမ်တွင်မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများကို မြန်မာစကားသင်ကြားခြင်း (KWLဇယား)

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများကျောင်းတွင် မြန်မာစကားသင်ယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့ သိရှိပြီးအရာများ (K)၊ ၎င်းတို့ သိချင်သည့်အရာများ (W) ကို ပေးထားသော ဇယားကော်လံ နှစ်ကွက်တွင် မှန်ကန်စွာ ဖြည့်တတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သိပြီးအရာများ (K)	သိချင်သည့်အရာများ(W)	သင်ယူရရှိသည့်အရာများ(L)

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၄။ ။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် တတိယတန်း မြန်မာစာပြ ဆရာများ ဖြစ်ကြသော ဒေါ်ပြာသိုနှင့် ဦးချစ်ခင်တို့၏ဖြစ်ရပ်များကို တစ်ခုစီ လေ့လာရန်၊ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြတတ်ရန်နှင့် အုပ်စုတွင်း ဆွေးနွေးအဖြေရှာတတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၅။ ။ ပြီးခဲ့သည့် သင်ယူမှုလုပ်ငန်း(၁)၏ နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ငန်း (KWLဇယား) ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများသည် ပြီးခဲ့သည့်လုပ်ငန်း ၁ တွင် အသုံးပြုခဲ့သော ဇယားကော်လံ(၃)ကို ဖြည့်စွက်တတ်ရန်ဖြစ်သည်။ သင်ခန်းစာကို နားလည် သဘောပေါက်သည်နှင့်အမျှ ကျောင်းသားများသည် ဇယားတွင် ပိုမိုစုံလင်စွာ ဖြည့်စွက်နိုင်ကြ မည်ဖြစ်သည်။

၄.၂.၅။
သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၁)

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။

သင်ခန်းစာသင်ပြမှု (သို့) သင်ကြားမှုပုံစံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ သင်ခန်းစာသင်ပြမှု(သို့) သင်ကြားမှုပုံစံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံတွင်ပါဝင်သော အဓိက အစိတ်အပိုင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလတန်းအဆင့် မြန်မာဖတ်စာ ဆရာလမ်းညွှန်များတွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိနိုင် သည်။

- သင်ခန်းစာအမည်နှင့် အကြံပြုစာသင်ချိန်

သင်ခန်းစာရွေးချယ်သည့်အခါ ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အလေးပေးသင်ကြားနိုင်သည့် သင်ခန်းစာဖြစ်သင့်ပါသည်။ သင်ခန်းစာ တစ်ခုအတွက် အကြံပြုစာသင်ချိန် (၁)ချိန်ထက် ပိုနိုင်သည်ကို သတိပြုပါ။

- **သင်ယူမှုဦးတည်ချက်**

အကြံပြုစာသင်ချိန် (၁)ချိန်ထက်ပိုပါက သင်ချိန်အားလုံးပြီးသွားမှသာ သင်ယူမှု ဦးတည်ချက်/များပေါက်မြောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သင်ခန်းစာတစ်ခု သင်ကြားပြီးပါက ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူတတ်မြောက်မှုကို ကြည့်ရှု မြင်တွေ့နိုင်သည့် ကြိယာများဖြင့် ဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။ ထိုဖော်ပြချက်များသည် သင်ယူသူများ ရရှိသွားရန် ဦးတည်ထားသည့် သင်ယူမှုဦးတည်ချက်များပင် ဖြစ်သည်။
နမူနာ။ ။ ရွတ်ဆိုနိုင်ရန်၊ ပြောနိုင်ရန်၊ အချင်းချင်း မိတ်ဆက်နိုင်ရန်

- **သင်ကြားသင်ယူမှုအထောက်အကူပစ္စည်း**

ကျောင်းသားများ၏ အသက်အရွယ်၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့နှင့် ဆီလျော်မှုရှိပြီး ၎င်းတို့၏ သင်ခန်းစာ သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများကိုလည်း အသုံးပြု သင်ကြားနိုင်ပါသည်။

- **သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်း**

သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်းတွင် ချမှတ်ထားသည့် သင်ယူမှုဦးတည်ချက် ပေါက်မြောက်စေရန် သင်ကြားရမည့် 'နိဒါန်း၊ လုပ်ငန်းစဉ်၊ နိဂုံးချုပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း'အစီအစဉ်များပါဝင်သည်။ အဆိုပါ သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ လိုအပ်ပါက ဖြည့်စွက်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

- **သင်ခန်းစာ၏အဓိကအချက်များ နှင့် အရေးကြီးသောအချက်များ**

ဆရာများအတွက် အထောက်အကူပြုစေရန်အလို့ငှာ သင်ခန်းစာ၏ အဓိကအချက်များ နှင့် အရေးကြီးသောအချက်များကို ခွဲခြားဖော်ပြထားသည်။

လေ့လာရန်နမူနာ

အတန်း: တတိယတန်း
သင်ခန်းစာ အခန်း(၆-c) ကိုယ်တိုင်ပုံပြောကြရအောင်
အကြံပြုစာသင်ချိန် ၃ ချိန် (တစ်ချိန် ၄၀ မိနစ်)

သင်ယူမှုဦးတည်ချက်

- ပုံပြင်ကို မိမိစိတ်ကူးဖြင့် အဆုံးသတ်ပြောဆိုတတ်ရန်။
- ပေးထားသော စကားလုံးသုံးလုံးကိုသုံးပြီး ပုံပြင်ကို ဖန်တီးပြောဆိုတတ်ရန်

သင်ကြားသင်ယူမှုအထောက်အကူပစ္စည်း

- ကျောင်းသုံးစာအုပ်ပါရုပ်ပုံများ

သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်း

နိဒါန်း

- ‘ကလေးတို့ရေ ပုံပြင်တွေအများကြီး သင်ခဲ့ကြတယ်နော်။ ဒီနေ့တော့ ကိုယ်တိုင်ပုံပြင် ပြောကြရအောင်။ ပြောချင်သလား’ ဟုပြောပြီး နိဒါန်းပျိုးပါမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်

- ‘ကလေးတို့ ကိုယ်တိုင် ပုံပြင်မပြောခင် ဖတ်စာမှာပါတဲ့ ပုံပြင်လေးကို အရင်ဖတ်ပြမယ်။ သေသေချာချာ နားထောင်နော်’ ဟုပြောပါမည်။
- ဆရာက နမူနာတစ်ခေါက်ဖတ်ပြပါမည်။
- ပုံပြင်ကို ကလေးများနှင့်အတူ တစ်တန်းလုံး အတူတူဖတ်ပါမည်။
- ပုံပြင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ခက်ခဲသောစကားလုံးများ ရှိမရှိ မေးပြီး ရှိပါက ဆရာက ရှင်းပြပါမည်။
- ကလေး ၂ ဦး ၃ ဦးခန့်ကို ပုံပြင်အကြောင်းအရာကို ဖတ်စေပါမည်။ ‘ဘယ်သူ့ အကြောင်းရေးထားတဲ့ ပုံပြင်လေးလဲ’ ဟုမေးပါမည်။

- မျောက်ကလေး ဘာဆက်လုပ်မယ်ဆိုတာကို ကလေးများ နှစ်ယောက်တစ်တွဲ စဉ်းစားစေပါမည်။
- ပုံပြင်အစအဆုံးပြန်ဖတ်ပြီး ပုံပြင်အဆုံးသတ်ကို ဘယ်လိုပြောမလဲ ဆိုသည့်အချက်ကို နှစ်ယောက် တစ်တွဲပြောစေပါမည်။
- ပုံပြင်အဆုံးသတ်ကို ကလေး ၃ဦး ၄ဦးခန့်ပြောစေပါမည်။

နိဂုံးချုပ်ခြင်း

- 'ပုံပြင်အဆုံးသတ်ကို ပြောခဲ့ကြတယ်နော် နောက်တစ်ချိန်မှာ ကိုယ်တိုင်ပုံပြင်ပြောနိုင်ဖို့ မှတ်စုလေးတွေ ဘယ်လိုရေးရမယ်ဆိုတာသင်ကြရမယ်' ဟုပြောပြီး နိဂုံးချုပ်ပါမည်။

စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း

- ပုံပြင်ကို နှစ်ယောက်တစ်တွဲ အဆုံးသတ်ပြောကြားနိုင်ခြင်း ရှိ မရှိပေါ်မူတည်၍ စစ်ဆေးအကဲဖြတ် ပါမည်။

အဓိကအချက်များ

- ပုံပြင်ပါအကြောင်းအရာများပေါ်မူတည်၍ ပုံပြင်အဆုံးသတ်ကို မိမိတို့စိတ်ကူးဖြင့်ပြောနိုင်အောင် သင်ကြားရပါမည်။
- စကားလုံးသုံးလုံးကို အသုံးပြုပြီး ပုံပြင်ကို ဖန်တီးပေးကာ မှတ်စုရေးသားတတ်ပြောတတ်အောင် ရှင်းပြရပါမည်။
- ကလေးများ၏ စိတ်ကူးအတွေးကို လွတ်လပ်စွာ ပြောစေရပါမည်။

အရေးကြီးသောအချက်များ

- ပုံပြင်ပါ အကြောင်းအရာကို နားလည်မှုအားနည်းသော ကလေးများ ရှိပါက နားလည်အောင် ဆရာက ရှင်းပြရပါမည်။
- အကယ်၍ ပုံပြင်အဆုံးသတ်ကို မပြောနိုင်သော ကလေးများရှိပါက 'တကယ်လို့ ကလေးတို့သာ အုန်းသီးတစ်လုံးရခဲ့မယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ' စသည့် နမူနာမေးခွန်းများ မေးပြီး ကူညီပေးရပါမည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။သင်ခန်းစာကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည့်အချက်များကိုဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများသည် မူလတန်းမြန်မာစာ၏ သင်ခန်းစာကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည့်အချက်များကို ဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားဖော်ထုတ်တတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။သင်ခန်းစာသင်ပြမှု (သို့) သင်ကြားမှုပုံစံ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို လေ့လာခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မူလတန်းမြန်မာစာ၏ သင်ခန်းစာသင်ပြမှု (သို့) သင်ကြားမှုပုံစံ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီး နားလည်သဘောပေါက်ရန် ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။သင်ခန်းစာတစ်ခုကို သင်ချိန်တစ်ချိန်စာ လက်တွေ့ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း
ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများသည် နှစ်ယောက်တွဲလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မူလတန်းမြန်မာစာသင်ခန်းစာတစ်ခု၏ သင်ချိန်တစ်ချိန်စာကို လက်တွေ့ပြင်ဆင်ရေးဆွဲနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

၄.၂.၆။

လက်တွေ့သင်ကြားခြင်း (၁)

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ပြင်ဆင်ထားသော သင်ခန်းစာကို လက်တွေ့သင်ပြတတ်မည်။
- သင်ခန်းစာ ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။

အချိန်တိုအတွင်း အစမ်းလေ့ကျင့်သင်ပြသည့်သင်ခန်းစာ (အချိန်တိုသင်ခန်းစာ) တစ်ခုပြင်ဆင် သင်ကြားရန် လိုက်နာရမည့်အချက်များ

- သတ်မှတ်ချိန်အတွင်းသင်ပြနိုင်မည့် သင်ခန်းစာကို ရွေးချယ်ပြီး ၁၅ မိနစ်စာ ပြင်ဆင်ပါ။
- သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်နှင့် ဆီလျော်မှုရှိပြီး သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည့်အပြင် ကျောင်းသားများ စိတ်ဝင်စားစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေမည့် ကလေးဗဟိုပြု သင်ယူမှုလုပ်ငန်း များ ပါဝင်ပါစေ။
- ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ သုံးပါ။
- ကျောင်းသားများ၏ နားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် သင်ယူတတ်မြောက်မှုကို စစ်ဆေးနိုင်ရန် မေးခွန်းများ ပြင်ဆင်ထားပါ။
- ကျောင်းသားအားလုံးထဲမှ သင်ရမည့်သူနှစ်ဦးကို မဲစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။
- ကျောင်းသားများ၏စိတ်ဝင်စားမှုကို မြှင့်တင်နိုင်သည့် ရုပ်ပုံကားချပ်(သို့) ပစ္စည်းစစ်များသုံး၍ သင်ခန်းစာကို စတင်သင်ကြားပါ။
- အချိန်တိုသင်ခန်းစာ ကို ကြိုတင်ပြင်ထားသည့်အတိုင်း သင်ရမည်။ (မှတ်ချက် သင်ချိန်ကို ၁၃ မိနစ် ထက်မနည်း၊ ၁၅ မိနစ်ထက်လည်း မပိုပါစေနှင့်။ သင်ချိန် ၁၅မိနစ်ပြည့်ပါက သင်ခန်းစာ သင်၍ မပြီးစေကာမူ သင်ကြားမှုကို ရပ်လိုက်ပါ။)

သင်ခန်းစာပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

- သင်ခန်းစာ သင်ကြားပြီးပါက အဆိုပါ သင်ခန်းစာကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရပါမည်။ သင်ခန်းစာ သင်ကြားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အပြုသဘောဆောင်သည့် ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များ ပေးနိုင်ရန် အောက်ပါ မေးခွန်းများကို ၂မိနစ်ခန့် အချိန်ယူဖြေဆိုပြီး ရေးမှတ်ထားရန်လိုအပ်သည်။ (သင်ခန်းစာ အသင်ခံရသူများ သာမက သင်သူကိုယ်တိုင်ကပါ ဖြေဆိုရန်ဖြစ်သည်)
 - ဤသင်ခန်းစာသင်ကြားမှုတွင် အကောင်းဆုံးသည် အဘယ်နည်း။
 - မည်သည့်အပိုင်းများကို မည်သို့ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သနည်း။
 - သင်ခန်းစာ ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုပါ။
- သင်ခန်းစာ သင်ကြားသူက မိမိရေးထားသော မှတ်စုကို ဦးစွာ စတင်ဆွေးနွေးပါ။
- ပြီးလျှင် ကျန်သောကျောင်းသားများက လိုရင်းတိုရှင်း ဖြည့်စွက်ဆွေးနွေးကြပါစေ။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁ ။ ။အချိန်တိုသင်ခန်းစာလက်တွေ့သင်ကြားခြင်း နှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း
 ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မူလတန်းမြန်မာစာဆိုင်ရာ အချိန်တို သင်ခန်းစာနှစ်ခုကို ပြင်ဆင်၍လက်တွေ့သင်ကြား နိုင်ရန် နှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ကျောင်းသားကိုင်တွင် ဖော်ပြထားသော ဤသင်ခန်းစာဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုရန် လိုအပ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။သင်ခန်းစာပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့်နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း
 ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် သင်ကြားသည့်အခါ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်အသုံးပြုနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

၄.၂.၇။

သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း (၂)

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- အိမ်တွင်မြန်မာစကားမပြောသော မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပံ့ပိုးကူညီမည့် သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်တတ်မည်။

အလေးထားစဉ်းစားသင့်သည့်အချက်များ

အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် သင်ခန်းစာများ ပြင်ဆင်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အလေးထား စဉ်းစားသင့်သည်။

- ကလေးများရင်းနှီးလွယ်သော အသုံးအနှုန်းများ၊ ရိုးရှင်း၍သိလွယ်သော စကားလုံးများကို သုံးခြင်း
- ဆရာက ရှင်းပြသည့်အခါ လွယ်ကူသော အကြောင်းအရာများနှင့် ဥပမာများကို သုံးခြင်း
- ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာကို ဆရာနှင့်ကျောင်းသားအပြန်အလှန် ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း
- ပုံပြင်၏ အစပိုင်းကို နားထောင်ပြီး မည်သို့ဆက်ဖြစ်မည်ကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းခြင်း
- ပုံပြင်ဖတ်နေစဉ် မေးခွန်းများမေးခြင်း
- ကျောင်းတွင်း၊ ကျောင်းပြင် အတွေ့အကြုံများမှတစ်ဆင့်ဝေါဟာရများတိုးပွားခြင်း
- ဆန့်ကျင်ဘက် စကားလုံးများ၊ အဓိပ္ပာယ်တူစကားလုံးများ တိုးပွားခြင်း
- အသံအမျိုးမျိုးကို ခွဲခြားသိရှိရန် နားထောင်ခြင်း
- နားလည်သလို ပြန်လည်ပြောပြခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်ဖန်တီးပြောပြခြင်း
- ပုံပြင်တွင် ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့များကို ထပ်ဖြည့်ခြင်း
- ကလေးရှုထောင့်မှ (၎င်းတို့၏ဝါသနာ၊ စိတ်ဝင်စားမှုတို့ကို အလေးထား) စဉ်းစား၍ လုပ်ငန်းပေးခြင်း

လေ့လာရန်နမူနာသင်ခန်းစာ

အတန်း: ဒုတိယတန်း
သင်ခန်းစာ အခန်း(၄-က) 'အမြောက်ကြိုက်သူ' (ပုံပြင်)
အကြံပြုစာသင်ချိန် ၄ ချိန် (တစ်ချိန် ၄၀ မိနစ်)

ဒုတိယတန်း မြန်မာဖတ်စာ
သင်ခန်းစာ (၄) အမြောက်ကြိုက်သူ (ပုံပြင်)

ကျီးတစ်ကောင်ဟာ အိမ်တစ်အိမ်ကနေ အသားတုံးတစ်တုံး ကိုက်ချီလာပြီး သစ်ကိုင်းမှာ နားနေသတဲ့။ အဲ့ဒီသစ်ပင်ရဲ့အောက်မှာ မြေခွေးတစ်ကောင် ထိုင်နေတယ်။ မြေခွေးဟာ ကျီးကိုက်ချီထားတဲ့ အသားတုံးကို စားချင်လို့ သစ်ပင်ပေါ်ကို မော့ကြည့်ပြီး ပြောလိုက်တယ်။ 'အဆွေကျီး သင်ဟာ အလွန်လှပတဲ့ ငှက်တစ်ကောင်ဖြစ်ပါတယ်။ အဆွေရဲ့အသံဟာလည်း အလွန် သာယာမှာပဲ။ အဆွေရဲ့အသံကို ကြားချင်လှပါတယ်။'

ကျီးဟာ မြေခွေးမြှောက်ပင့်ပြောဆိုတဲ့စကားကို တကယ်ထင်ပြီး 'အား...အား' လို့ အော်လိုက် တယ်။ အော်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ကိုက်ချီထားတဲ့ အသားတုံးဟာ သစ်ပင် အောက်ကို ပြုတ်ကျသွားတော့သတဲ့။

အသားတုံးကို စားချင်နေတဲ့ မြေခွေးဟာ တစ်ခါတည်း ကောက်ချီပြီး သူ့ရဲ့တွင်းထဲကို ဝင်ပြေး သွားတော့သတဲ့ကွယ်။ ကလေးတို့လည်း သူတစ်ပါး မြှောက်ပင့်ပြောဆိုတဲ့ စကားကို သေသေ ချာချာ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီးမှ ယုံရမယ်နော်။

မေးခွန်းများ

- ၁။ ကျီးက ဘာကို ကိုက်ချီလာသလဲ။
- ၂။ မြေခွေးက ကျီးကို ဘယ်လိုပြောသလဲ။
- ၃။ မြေခွေးက ကျီးကို ဘာကြောင့် မြှောက်ပင့်ပြောသလဲ။
- ၄။ သင်သာကျီးဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။
- ၅။ မြေခွေးရဲ့အပြုအမူကို ကလေးတို့ရော သဘောကျရဲ့လား။ ဘာကြောင့်လဲ။

အောက်ပါသင်ယူမှု ဦးတည်ချက်ပေါက်မြောက်စေရန် သင်ခန်းစာသင်ကြားမှုပုံစံတစ်ခု ပြင်ဆင်ခြင်း

သင်ယူမှုဦးတည်ချက် ။ ။ ပုံပြင်ပါအကြောင်းအရာများကို နားထောင်ပြီး ပြန်လည် ပြောပြတတ်ရန်။

သင်ကြားသင်ယူမှုအထောက်အကူပစ္စည်း

- သင်ကြားသင်ယူမှုလုပ်ငန်း
- နိဒါန်း
- လုပ်ငန်းစဉ်
- နိဂုံးချုပ်ခြင်း
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း
- သင်ခန်းစာ၏အဓိကအချက်များနှင့် အရေးကြီးသောအချက်များ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁။ ။ သင်ခန်းစာသင်ပြမှုပုံစံ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို ပြန်လည်ဆွေးနွေးခြင်း ဤဉာဏ်ဖွင့်စဉ်းစားစေသည့်လုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ယခင် သင်ခန်းစာတွင် သင်ယူလေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် သင်ခန်းစာသင်ပြမှုပုံစံဖွဲ့စည်းပုံရှိ အစိတ်အပိုင်းများ ကို မှတ်မိ၍ ပြောဆိုဆွေးနွေးနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ ဒုတိယတန်းမြန်မာဖတ်စာပါ သင်ခန်းစာတစ်ပုဒ်ကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း ဤအုပ်စုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြော သော ဒုတိယတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးရေးကို ပံ့ပိုးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် သင်ပြမှုပုံစံတစ်ခုကို လေ့လာသုံးသပ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၃။ ။ သင်ခန်းစာတစ်ခုကို လက်တွေ့ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း

ဤတစ်ဦးချင်းလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အိမ်တွင် မြန်မာစကား မပြောသော မူလတန်းကလေးများ၏ အပြောဘာသာစကားဖွံ့ဖြိုးစေသည့် သင်ခန်းစာတစ်ခုကို လက်တွေ့ပြင်ဆင်ရေးဆွဲနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

၄.၂.၈။ လက်တွေ့သင်ကြားခြင်း

မျှော်မှန်းထားသော သင်ယူမှုရလဒ်များ

ဤသင်ခန်းစာကို သင်ယူပြီးချိန်တွင် သင်သည် -

- ပြင်ဆင်ထားသောသင်ခန်းစာကို လက်တွေ့သင်ပြတတ်မည်။
- သင်ခန်းစာကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများ အကြံပြုတတ်မည်။

အချိန်တိုသင်ခန်းစာများကို လက်တွေ့စမ်းသပ်သင်ကြားခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

အချိန်တိုသင်ခန်းစာများကို လက်တွေ့သင်ကြားသည့်အခါ လိုက်နာလုပ်ဆောင်သင့်သည့် အချက်များသည် ယခင်သင်ခန်းစာများအတိုင်း ဖြစ်သည်။သို့သော် ကျောင်းသား ၅ဦး (သို့) ၆ဦးပါသော အုပ်စုငယ်များတွင် အချိန်တိုသင်ခန်းစာကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လက်တွေ့သင်ပြခွင့်၊လေ့ကျင့်ခွင့် နှင့်ပြန်လည်သုံးသပ်ခွင့်ရရှိသည့် ကျောင်းသားအရေအတွက် ပိုများလာမည်ဖြစ်သည်။ အုပ်စုငယ် ဖြစ်သောကြောင့် အုပ်စုကြီးထက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုအပ်သည့်အချိန် လျော့နည်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

- သင်ခန်းစာတစ်ခုသင်ကြားပြီးပါက အဆိုပါ သင်ခန်းစာကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် ယခင်ဖော်ပြပြီးခဲ့သည့် အတိုင်း အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများ

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၁ ။ ။ အချိန်တိုသင်ခန်းစာများကိုလက်တွေ့သင်ကြားခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မူလတန်းမြန်မာစာ ဆိုင်ရာ အချိန်တို သင်ခန်းစာများကို ပြင်ဆင်၍လက်တွေ့သင်ကြားနိုင်ရန် နှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ကျောင်းသားကိုကိုင်တွင် ဖော်ပြထားသော ဤသင်ခန်းစာဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုရန် လိုအပ်သည်။

သင်ယူမှုလုပ်ငန်း ၂။ ။ သင်ခန်းစာပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့်နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ယူမှုလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် မူလတန်းကလေးများ၏ အပြော ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် သင်ကြားသည့်အခါ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်အသုံးပြုနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် မေးခွန်းများ

- ၁။ မူလတန်းအဆင့် ကလေးများအားလုံး၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် အဓိကကျသည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုလုပ်ငန်းများကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် သင်ကြားပြသပေးသည့် မြန်မာစာ ဆရာများ၏ အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍကို ဆန်းစစ်ပါ။
- ၃။ မြန်မာဖတ်စာ သင်ကြားရေးသာမက အခြားသော သင်ရိုးဝင် ဘာသာရပ်များနှင့် ချိတ်ဆက် သင်ကြားရေး၏ အရေးပါပုံကို ဆွေးနွေးပါ။

အခန်းဆုံး အနှစ်ချုပ်

အဓိကအချက်များ

လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် ဆီလျော်မှုရှိပြီး ထိရောက်မှုရှိစေရန် အခြေခံကျသည့် ဘာသာစကားစွမ်းရည်(၄) မျိုးအနက် အပြောဘာသာစကားဖြစ်သည့် အနာအကြားနှင့် အပြောအဆိုစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးသည် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ ရှေးဦးကလေးအရွယ်ကတည်းက အပြောဘာသာ စကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ရည်ရွယ်ပြီး စနစ်တကျလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ ထိရောက်သော သင်ကြားသင်ယူမှုနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုခြင်း၊ သင်ယူမှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးခြင်း၊ အခြားသော ဘာသာရပ်များနှင့် ချိတ်ဆက်သင်ကြားခြင်း၊ သင်ခန်းစာကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်သင်ကြားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့အပြင် ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် နည်းလမ်းများ စဉ်းစားဖော်ထုတ်ခြင်းစသည်တို့ကို ပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်မြန်မာစကား ပြောသော မူလတန်းကလေးများသာမက မပြောသော ကလေးများပါ ၎င်းတို့၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် အဓိကကျသည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုလုပ်ငန်းများကို အလေးပေးစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

အခန်းဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း

ဤအခန်းသည် အဓိကအားဖြင့် မူလတန်းကလေးများ၏ မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အပြော ဘာသာစကားစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးမှု၏အရေးပါပုံကို သိနားလည်စေပြီး ကျောင်းတွင် လက်တွေ့ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးကို မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာစာဆရာများအနေဖြင့် စာသင်ခန်းတွင် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ၊ လုပ်ငန်း များကို အကြံပြုတင်ပြထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနေအထားအရ မြန်မာစကားအားနည်းသော ဗမာကလေးများ၊ အိမ်တွင် မြန်မာစကားမပြောသော ကလေးများ အပါအဝင် ကျောင်းသားများ အားလုံး အပြောဘာသာစကားဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများကို ပျော်ရွှင်စွာနှင့် သာတူညီမျှစွာ သင်ယူရရှိနိုင်ရန် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ၊ လုပ်ငန်းများကို ဖန်တီးရန်အရေးကြီးသည်။ ကျောင်းသားများအတွက် ထိုသို့သော အတွေ့အကြုံအခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်း သည် အထူးသဖြင့် မူလတန်းပြဆရာများ၏ အဓိကကျသည့် တတ်ကျွမ်းမှု တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ မိမိတို့ ကျောင်းသားများ၏ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် ၎င်းတို့၏ အသက်အရွယ်ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ ကနဦးအသိပညာ၊ စာသင်ကြားချိန်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုနောက်ခံ အခြေအနေစသည် တို့ကို အလေးထားစဉ်းစားကာ မြန်မာစာသင်ကြား၊ သင်ယူမှုလုပ်ငန်းများကို သင့်လျော်သလို ဖန်တီးအသုံးပြုရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပံ့ပိုးနိုင်ရန် မြန်မာစာဆရာတစ်ဦး၏ အခန်း ကဏ္ဍသည် လွန်စွာပဓာနကျသောကြောင့် ဆရာသည် အစဉ်ရှာဖွေသင်ယူလေ့လာရန် လိုအပ် ပေသည်။

ဆက်လက်ဖတ်မှတ်စရာများ

၄.၁။ အပြောဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှု

Bayetto, A. (2015). *Oral Language*. Flinders University. Retrieved from <https://www.appa.asn.au/wp-content/uploads/2015/08/Oral-Language-article.pdf>

EnglishClub.com. *The 4 Language Skills*. Retrieved in 2019 from <https://www.englishclub.com/learn-english/language-skills.htm>

Law, J. (2015) *The importance of oral language and its implications for early years practice: A report to Good start Early Learning*, Newcastle University, UK. Retrieved in 2015 from <https://www.goodstart.org.au/getmedia/8cd15601-203c-441a-a54f-61cacb4eb22/The-importance-of-oral-language-and-its-implications-for-early-years-practice.pdf.aspx>

LinguaCore UG. What are the Four Language Skills? Retrieved in 2017 from <https://www.linguacore.com/blog/the-four-skills/>

PDST (2014). *Five Components of Effective Oral Language Instruction, A Guide to the Teaching and Learning of Oral Language*, Dublin. Retrieved from <https://pdst.ie/sites/default/files/Oral%20Language%20Booklet%20PDF.pdf>

၄.၂။ အပြောဘာသာစကားစွမ်းရည်များကို သင်ကြားသင်ယူခြင်း

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန (၂၀၀၈)။ ဘာသာစကားကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ လက်စွဲစာအုပ်၊ သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်းအထိ။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၈-၂၀၁၉)။ ဒုတိယတန်းမြန်မာဖတ်စာနှင့်ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်။
ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၉-၂၀၂၀)။ တတိယတန်းမြန်မာဖတ်စာနှင့်ဆရာလမ်းညွှန်
စာအုပ်။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၉-၂၀၂၀)။ တတိယတန်းဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်စရာကျောင်း
သားကိုးနှင့်ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၇) ။ မူလတန်းအဆင့်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းလမ်းညွှန်
(မူကြမ်း)။ရန်ကုန်။

ရောင်စဉ် (ခုနှစ်မပါ)။ ဆရာဖြစ်သင်တန်းမော်ဂျူးစာအုပ်များ (သင်တန်းနည်းပြ)။
ရောင်စဉ်တတ်ကျွမ်းမှုအခြေပြု ဆရာဖြစ်သင်တန်းအစီအစဉ်။

Boals T., et al., (2015) *Progress Monitoring Language Development through
Formative Assessments*: COLORADO Department of Education Retrieved
from https://www.cde.state.co.us/cde_english/formativeassessmentfinal

Brown, K., (1999) *Monitoring Learner Progress*, National Centre for English
Language Teaching and Research, Macquarie University, NSW 2109

Corson, D., (1988) *Oral Language across the Curriculum*, British Library
Cataloguing in Publication Data, England

Cotton, K.J., (1988) *Monitoring Student Learning in the Classroom*, School
Improvement Research Series, Office of Educational Research and
Improvement (OERI), U.S. Department of Education

GrapeSEED, WHITE PAPER. *The Importance of Oral Language for Literacy Success*. Retrieved on Sep 8, (2017) from <https://grapeseedus.com/the-importance-of-oral-language-for-literacy-success/>

Ministry of Education, Myanmar (2014 - 2018). *The Basic Education Curriculum Framework*, MOE

Ministry of Education, Myanmar (2019). *Workshop on Introduction of New Primary Curriculum, Training Manual*, MOE & CREATE-JICA

Ministry of Education, Myanmar (2017 - 2019). *Myanmar Language Textbooks & Teacher Guides, Primary level* , MOE & JICA

Modern Language Council (2013) *Oral Language Development*, Modern Language Council, Retrieved from https://www.omlta.org/wp-content/uploads/MLC/Oral_Language_Development_FINAL.pdf

National Center on Cultural and Linguistic Responsiveness (n.d.) *Oral Language and Vocabulary*, the National Center on Cultural and Linguistic Responsiveness, <http://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/hslc/tta-system/cultural-linguistic>

Oral Language Teaching Strategies, (2014) Scholastic Canada Ltd. Literacy Place for the Early Years—Grade Two, Retrieved from http://www.scholastic.ca/education/lpeyx_teaching_support_grade2/images/pdfs/toolkit/tk_ol_teachstrats.pdf

The Teacher Writing Center (n.d.) *Oral Language Practice Activities. A division of SG Consulting, Inc.* Retrieved in 2010 from http://www.teacherwritingcenter.org/Oral_Language_Practice_Activities.pdf

Yaung Zin (n.d.) Teacher Training Modules (Trainer version) Yaung Zin Competency Based Teaching Education Programme, Yangon.

Zhang, H., & Alex, N. K., (1995), *Oral Language Development across the curriculum K-12, ERIC Digest.* From <https://www.ericdigests.org/1996-3/oral.htm>

ခက်ဆစ်အဘိဓာန်

အသုံးအနှုန်းများ	အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်
ကြားဘာသာစကား	Inter-language
ကြောင်းတူသံကွဲ	Synonym
ခံစားမှုအခြေပြုစစ်ထုတ်ကိရိယာ	Affective filter
ငြိမ်းဆင်ပေးခြင်း	Scaffolding
စကားလုံးဖွဲ့ထုံး/ပုံ	Morphology
စကားသံမဲ့ အပြုအမူ	Non-verbal behavior
စကားအဆင်တန်ဆာ	Figurative language
စာရေးစာဖတ်အစပျိုးခြင်း	Emergent literacy
စဉ်းစားဉာဏ်နှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားတတ်ကျွမ်းမှု	Cognitive and Academic Language Proficiency (CALP)
စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်း	Concept map/mind map
ဆက်စပ်ထားသောဘာသာစကား	Contextualized language
ဆက်စပ်မထားသော ဘာသာစကား	Decontextualized language
တုံ့ပြန်လွယ်သောကာလ	Sensitive period
တက်ကျသံ	Tone
တွဲဖက်အနက်/ဂယက်အနက်	Connotation

အသုံးအနှုန်းများ	အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်
ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးကျွမ်းကျင်မှု/ ထုတ်ဖော်မှုစွမ်းရည်	Productive skill
ဒုတိယဘာသာစကား တတ်မြောက်မှု	Second language acquisition
ဒေသိယစကား	Dialect
ခြံရံလှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှုအဆင့်	Concrete operational stage
နယူရွန်	Neuron
နှာသံ	Nasal sound
အပြောဘာသာစကား/အပြောစကား	Oral language
ပညာသင်ယူရေးဘာသာစကား	Academic language
ပုံစံကျလှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှုအဆင့်	Formal operational stage
ပြန်လည်အားဖြည့်ခြင်း	Reinforcement
ဖိသံ	Stress
ဗျည်းသံ	Consonant sound
ဗြာဟ္မီအက္ခရာ	Brahmi script
ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု ကိရိယာ	Language Acquisition Device (LAD)
ဘာသာစကားတတ်မြောက်မှု ပံ့ပိုးရေးစနစ်	Language Acquisition Support System (LASS)
ဘရိုကာနယ်ပယ်	Broca's area
မွေးစားစကားလုံး	Loan word
မွေးရာပါဖြစ်မှုသီအိုရီ	Innateness theory

အသုံးအနှုန်းများ	အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်
ယေဘုယျသဒ္ဒါ	Universal Grammar (UP)
ရပ်သံ	Stop
လူမှုဆက်ဆံရေးဘာသာစကား	Social language
လူမှုရေးတုံ့လှယ်မှုသီအိုရီ	Social interaction theory
လူအချင်းချင်းဆက်သွယ် ပြောဆိုရေး အခြေခံကျွမ်းကျင်မှု	Basic Interpersonal Communication Skill (BICS)
လက်ခံရယူရေးကျွမ်းကျင်မှု/ လက်ခံမှုစွမ်းရည်	Receptive skill
လှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်မှုအကြိုအဆင့်	Pre-operational stage
ဝါကျဖွဲ့ထုံး	Syntax
ဝါနစ်ကေးနယ်ပယ်	Warnicke's area
ဝဏ္ဏ	Syllable
ဝဏ္ဏစာအရေးအသား	Syllabic writing
သရသံ	Vowel sound
သိမှုဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်ခြင်း	Cognitive function
သိမှုသီအိုရီ	Cognitive theory
သံတူကပ် ဝိတ္ထထပ်	Alliteration
သံတူကြောင်းကွဲ	Homonym
သံပြေ	Level tone
သံလေး	Falling tone

အသုံးအနှုန်းများ	အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်
သံရင်း	Phoneme
သွင်းအားစု	Input
အကြားအာရုံဆိုင်ရာ မှတ်မိနိုင်စွမ်း	Auditory memory
အချိန်တိုအတွင်း အစမ်းလေ့ကျင့်သင်ပြသည့်သင်ခန်းစာ	Mini-lesson
အခွင့်အလမ်းပြတင်းဝ	Window of opportunity
အက္ခရာစဉ်အရေးအသား	Alphabetic writing
အနီးဆုံးဖွံ့ဖြိုးမှုဖွံ့	Zone of Proximal Development (ZPD)
အပြုအမူသီအိုရီ	Behaviourist Theory
အဖေးစီးယား (အဖားစီးယား)	Aphasia
အရာဝတ္ထုတည်မြဲမှု	Object permanence
အရေးစကား	Written language
အရေးပါသောကာလ	Critical period
အရုပ်စာအရေးအသား	Pictographic writing
အလုပ်လုပ်သောမှတ်ဉာဏ်	Working memory
အသိသညာ	Concept
အာရုံခံလှုပ်ရှားမှုအဆင့်	Sensory motor stage
အစ်သံ	Creaky tone

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်အေး၊ ဦး။ (၁၉၇၃)။ စာအရေးအသား၏ သဘောလက္ခဏာများနှင့် မြန်မာစာအရေးအသား စနစ်။ ပညာပဒေသာစာစောင်(ပိဏ္ဍ)၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၁၉၉၀)။ မြန်မာစကား မြန်မာစာရှုပ်ပုံလွှာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၀၁)။ တစ်သံ နှစ်သံ သုံးလေးသံ။ ရန်ကုန်၊ ကဝိရတနာ ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်အေး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၄)။ အတ္ထပေဒနီဒါန်း။ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၀)။ လက်တွေ့အတ္ထပေဒနီဒါန်း။ သင်းစာပေ၊ ရန်ကုန်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၁)။ သက်တံ့ရောင်စုံ ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်၊ သင်းလွဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၁)။ ရေးဟန်ပညာနီဒါန်း။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၃)။ မြန်မာစာကိုယ်ခံတည်ဆောက်ရေး (အခြေခံ သဘောတရား ရေးရာစာစု)။ ရန်ကုန်၊ သင်းစာပေ။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၄)။ ဘာသာအမြင် စာပေအမြင်။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၅)။ စိတ်ဘာသာပေဒနီဒါန်း။ the key collection၊ ရန်ကုန်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၇)။ နှစ်တစ်ထောင်ခရီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့သော ကျွန်ုပ်တို့၏ မြန်မာစာ။
ရန်ကုန်၊ ဖွန်ပွင့် စာအုပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်၊ ခနုဖြူ။ (၂၀၁၉)။ အသက်ဆက်ရှင်သန်မှုအတွက် ဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာ
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ။

ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း။ (၂၀၁၂)။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ မူလတန်းအဆင့် ပညာ
သင်ကြားရေးတွင် အသုံးပြုသင့်သော ဘာသာစကားနှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာရေးမူဝါဒ
စာတမ်း။ ရန်ကုန်၊ ငြိမ်းဖောင်ဒေးရှင်း။

စောလူ။ (၂၀၁၀)။ ပုဂံခေတ်မြန်မာစာ၊ ဒုတိယတွဲ။ ရန်ကုန်၊ စာပေပိမာန်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၈၁)။ ဘာသာစကားအစ အဆိုကြမ်းများ။ ပညာပဒေသာစာစောင် (အတွဲ
၁၅)။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၉၅)။ ဘာသာပေဒ။ ရန်ကုန်၊ ဂျီအီးစီ(ပညာရေး)သမဝါယမလီမိတက်၊
ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၉၆)။ သဒ္ဒါပေဒ။ ရန်ကုန်၊ မြမြဝင်းပုံနှိပ်တိုက်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၂၀၀၄)။ သဒ္ဒါပေဒ ဘာသာပေဒ အခြေခံ။ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင်ပုံနှိပ်တိုက်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၀၈)။ ဘာသာစကားကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ လက်စွဲစာအုပ်၊
သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်းအထိ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန။ (၂၀၁၄)။ မြန်မာ့ရေးရာ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေး
ဝန်ကြီးဌာန။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၈-၁၉)။ ပထမတန်း မြန်မာဖတ်စာ။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၈-၁၉)။ ဒုတိယတန်း မြန်မာဖတ်စာ။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၀၈)။ ဘာသာစကားကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ လက်စွဲစာအုပ်၊ သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်းအထိ။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၈-၂၀၁၉)။ ဒုတိယတန်းမြန်မာဖတ်စာနှင့်ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၉-၂၀၂၀)။ တတိယတန်းမြန်မာဖတ်စာနှင့်ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၉-၂၀၂၀)။ တတိယတန်းဘဝတွက်တာကျမ်းကျင့်စရာကျောင်း သားကိုင်နှင့်ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်။ ရန်ကုန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၇) ။ မူလတန်းအဆင့်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းလမ်းညွှန် (မူကြမ်း)။ ရန်ကုန်။

ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၅၈)။ ဘာသာလောကကျမ်း။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၂၀၁၃)။ မြန်မာစာပေသမိုင်း။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။

ဘရှင်၊ ဗိုလ်မှူး။ (၁၉၆၆)။ မြန်မာအစုဝင် စကားများ၊ မြန်စာဂုဏ်ဂျာနယ် အမှတ်(၃)၊ စာ ၆၈။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၈၀)။ မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

မြန်မာမူ စာစဉ်အဖွဲ့။ (၂၀၁၀)။ မြန်မာစာ မြန်မာမူ။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်။

ယူနက်စကို။ (၂၀၁၂)။ ကလေးများအသုံးပြုသောဘာသာစကားများ။ မိဘပညာပေး
လမ်းညွှန်စာအုပ်၊ စာအုပ်ငယ် ၆ (မြန်မာဘာသာမူ)။ ရန်ကုန်၊ ယူနက်စကိုရုံး။

ရောင်စဉ်။ (ခုနှစ်မပါ)။ ဆရာအတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပြန်လည်ဆင်ခြင်
သုံးသပ် လုပ်ဆောင်တတ်သူ (သင်တန်းနည်းပြ)။ ရောင်စဉ်တတ်ကျွမ်းမှုအခြေပြု ဆရာဖြစ်
သင်တန်းအစီအစဉ်။

ရွှေပြည်စိုး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၀)။ မြန်မာဘာသာစကား။ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင်ပုံနှိပ်တိုက်။

လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန။ (၂၀၀၁)။ သုံးနှစ်မပြည့်မီအရွယ် ကလေးငယ်။ ရှေးဦးကလေးဘဝအရွယ်
ထိန်းကျောင်းခြင်းနှင့် အသိပညာပေးခြင်းဆိုင်ရာလက်စွဲ။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့်
လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန နှင့် ယူနီဆက်

လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန။ (၂၀၀၁)။ မိဘများနှင့် ကလေးသူငယ်ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများအတွက်
လက်စွဲစာစောင် (၀ မှ ၅ နှစ်)။ ရန်ကုန်၊ ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့် ယူနီဆက်။

ဝင်းအောင်၊ ဦး (၂၀၁၆)။ ပန်းပျိုးလက်ငါးသွယ်။ ဒုတိယအကြိမ်။ ရှင်မတောင်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

ဝင်းအောင်၊ ဒေါက်တာ (၂၀၁၇)။ မူလတန်းအောက်ဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားရေး အလေးထား
စရာများ။ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၇။

ဝင်းအောင်၊ ဒေါက်တာ (၂၀၁၇)။ ကလေးဘဝ အစောပိုင်းကာလ အခြေခံစာတတ်မြောက်
မှုအဆင့်များ၊ ပညာတန်ဆောင်၊ အတွဲ ၆၆၊ အမှတ် ၉။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းလမ်းညွှန်။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း မပြုသောစာတမ်း။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဌာနခွဲ၊
ပညာရေး သုတေသန၊ စီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန။

သာမြတ်၊ ဦး။ (၁၉၇၂)။ မြန်မာအက္ခရာထုပွတ်။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်။

Abercrombie, D. (1965). *Element of General Phonetics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Baker, C. (1996). *Foundations of bilingual education and bilingualism*, 2nd edition. Clevedon: Multilingual Matters

Bayetto, A. (2015). *Oral Language*. Flinders University. Retrieved from <https://www.appa.asn.au/wp-content/uploads/2015/08/Oral-Language-article.pdf>

Bloomfield, L. (1965). *Languages*. London: George Allen & Unwin Ltd. Ruskin House.

Boals T., et al., (2015). *Progress Monitoring Language Development through Formative Assessments*: COLORADO Department of Education

Brown, K.(1999). *Monitoring Learner Progress, National Centre for English Language Teaching and Research, Macquarie University, NSW 2109*

Caplan, D. (1996). *Language, Structure, Processing and Disorders*. London: The MIT Press.

Copple, C., & Bredekamp, S. (2009). *Developmentally appropriate practices in early childhood programs serving children from birth through age 8*, 3rd edition. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children (NAEYC).

Corson, D. (1988). *Oral Language across the Curriculum*, British Library Cataloguing in Publication Data, England

Cotton, K. J. (1988). *Monitoring Student Learning in the Classroom*, School Improvement Research Series, Office of Educational Research and Improvement (OERI), U.S. Department of Education

Cummings, J. (2008). BICS and CALP: Empirical and theoretical status of the distinction. In Street, B. & Hornberger, N. H. (Eds.) *Encyclopedia of language and education*, 2nd Edition, Volume 2: Literacy. (pp. 71-83) New York: Springer

Dualy, H. & Burt, M.(1977). Remarks on creativity in language acquisition. In Dualy, H.; Burt, M. and Finocchiaro, M. (Eds.) *Viewpoints on English as a second language*. New York: Regents

EnglishClub.com. (n.d.) *The 4 Language Skills*. Retrieved in 2019 from <https://www.englishclub.com/learn-english/language-skills.htm>

GrapeSEED, WHITE PAPER (2017). *The Importance of Oral Language for Literacy Success*. Retrieved on Sep 8, (2017) from <https://grapeseedus.com/the-importance-of-oral-language-for-literacy-success/>

Law, J. (2015). *The importance of oral language and its implications for early years practice: A report to Goodstart Early Learning*, Newcastle University, UK. Retrieved in 2015 from <https://www.goodstart.org.au/getmedia/8cd15601-203c-441a-a54f-61cacb4eb22/The-importance-of-oral-language-and-its-implications-for-early-years-practice.pdf.aspx>

Jones, D.(1964). *An outline of English Phonrtics*. Cambridge: W. Heffer& Sons Ltd.

Krashen, S. D. and Terrell, T. D. (1984). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. Oxford: Pergamon Press

Lightbown, P. M. & Spada, N. (2013). *How languages are learned, 4th edition*. Oxford: Oxford University Press

LinguaCore UG. What are the Four Language Skills? Retrieved in 2017 from <https://www.linguacore.com/blog/the-four-skills/>

Ministry of Education, Myanmar (2014 - 2018). *The Basic Education Curriculum Framework*, MOE

Ministry of Education, Myanmar (2017 - 2019). *Myanmar Language Textbooks & Teacher Guides, Primary level* , MOE & JICA

Ministry of Education, Myanmar (2019). *Workshop on Introduction of New Primary Curriculum, Training Manual*, MOE & CREATE-JICA

Modern Language Council (2013) *Oral Language Development*, Modern Language Council, Retrieved from https://www.omlta.org/wp-content/uploads/MLC/Oral_Language_Development_FINAL.pdf

National Center on Cultural and Linguistic Responsiveness (n.d.) *Oral Language and Vocabulary*, the National Center on Cultural and Linguistic Responsiveness, <http://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/hslc/tta-system/cultural-linguistic>

Oral Language Teaching Strategies, 2014 Scholastic Canada Ltd. Literacy Place for the Early Years—Grade Two, Retrieved from http://www.scholastic.ca/education/lpeyx_teaching_support_grade2/images/pdfs/toolkit/tk_ol_teachstrats.pdf

Otto, B. (2010). *Language development in early childhood*, third edition. New Jersey: Merrill (Pearson)

PDST (2014). *Five Components of Effective Oral Language Instruction, A Guide to the Teaching and Learning of Oral Language*, Dublin. Retrieved from <https://pdst.ie/sites/default/files/Oral%20Language%20Booklet%20PDF.pdf>

Reading Horizons (1996) vol. 36, no. 4. *Reading Horizons*, 36 (4). Retrieved from https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol36/iss4/6

Shonkoff, J. P. & Deborah, A. P. (Eds.) (2000). *From neuron to neighbourhoods: The science of early childhood development*. Washington, DC: National Academy Press

The Teacher Writing Center (n.d.) *Oral Language Practice Activities. A division of SG Consulting, Inc.* Retrieved in 2010 from http://www.teacherwritingcenter.org/Oral_Language_Practice_Activities.pdf

Turnbull, K. L. P & Justice, L. M. (2012). *Language development: From theory to practice*. Boston: Pearson

Yangon University of Education (n.d.). *Method – 1101 (CE): General methodology and teaching of Myanmar*. B. Ed. Correspondence course, first year. Yangon: YUOE

Zhang, H., & Alex, N. K., (1995). *Oral Language Development across the curriculum K-12, ERIC Digest*. From <https://www.ericdigests.org/1996-3/oral.htm>

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန